



Rukopisy a dopisy zasílány nám
buďtež na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

1 číslo dne 1. dubna 1906.

Vydávají a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.

K Panně Marii Svatohostýnské.

P. Fr. Žák T. J.

Tvá ruka sličná ratolest,
jež ovila se květy
a o jaru nám nese zvěst
a nové lásky vzněty.

Když žehná a když pohladí,
tu srdce chví se v hrudi,
že zrak se k slze naladí
a v duši sladkost vzbudí.

A ku modlitbě, zdá se mně,
je jako utvořena,
tak zpínat zná se dojemně,
jak ruce cherubina.

Sám Pán Bůh, když té ruky sníh
zří, jak se k prosbě zvlí
ve útrokách se pohne Svých
a každé přání splní.

O ruko svatá, pozvedni
se k prosbě, za mne taky;
zvlášť boj až přijde poslední
hrůz zažeh teskné mraky.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Videnský T. J.

(Pokračování.)

Jak dlouho však se dolovalo a s jakým úspěchem, těžko říci. Také v rukopisných zlomcích Středovského str. 335 mluví skalický měšťan Jan Záborský k r. 1697 o valech, táhnoucích se kolem kostela, a o jakési železné bráně, a tvrdí, že jak na temeně tak na úpatí hory ještě 7 zlatých a stříbrných štol docela dobře poznal. (Ř. Volný, Markrabství mor., sv. I. Hostýn str. 79.) Konečně nám o dolech dává svědectví jistý kněz Václav, jehož udání a popis z r. 1697 byl prý na faře ježovské. Kněz Václav prý se i sám zabýval dobýváním zlata na Sv. Hostýně.

Zbožný pak lid hornický, maje se odebrati ku své práci neopomenul navštívit kostelík a doporučiti se do ochrany Marie Panny Svatohostýnské. Zbožný, pravím, a ne bez příčiny. Vidíme to předně z hornických stanov. Tak čteme na př. v zákoníku jihlavských kovkopů mezi jiným také toto: »Všichni jsme se jednomyslně a zbožně usnesli, že každý, kdokoli by se rouhal Bohu, Marii P. anebo svatým, anebo pohrdal svatými svátostmi, má po sedm neděl s řemenem okolo krku před průvodem bos okolo farního kostela býti veden a po těchto

sedmero dní se postiti o chlebě a vodě a nesmí se v žádném kostele mezi tím časem ukázati?« (Peinchner.) Za přísný trest tedy bylo pokládáno, býti vyloučenu z kostela! Naše časy bohužel jsou smyšlení jiného. — Zda však z onoho jednání nevyzírá hluboká a dojemná zbožnost? Než také dějiny a zkušenost nás s dostatek o náboženském duchu horníků poučují. Ať jdeme do Příbramě anebo kamkoli jinam, kde se dolovalo, všude se setkáváme s neklamnými důkazy a doklady zbožnosti hornické. A jakými byli a jsou horníci jinde, takovými se jeví i na »zlaté« hoře Svatohostýnské. Totéž »zdař Bůh«, kterým hledali pomoc a ochranu Boží na místech jiných, bylo jejich vodítkem i na Sv. Hostýně.

Konečně putovali sem, jak jsme shora uvedli, z Bystřice a jiných míst. A sotva se mineme s pravdou, řekneme-li, že mezi nejhörlivější účastníky náležel bl. Jan Sarkander, jenž jako farář holešovský netoliko sám na Sv. Hostýn rád pospíchal, nýbrž k tomu také své farníky, jichž ovšem při svém příchodu do Holešova mnoho neměl, vybízel a podle možnosti tam vodil. Je sice pravda, že se o tom v životě světcově sepsaném od Rudolfa Podstatského, pána v Prusinovicích, ničeho nedočítáme, než závažné důvody nás k tomuto tvrzení oprávnují. Bývalo prý před ním povinností farářů holešovských starati se o kostelík na Sv. Hostýně. Pročež sotva se dal bl. Sarkander od svých předchůdců zahabiti, obzvláště té doby, kdy byl jediným katolickým farářem v kraji podhostýnském.

Mimo to byl k tomu skoro vázán. Bl. Jan Sarkander byl marianským soudálem. Do družiny byl přijat r. 1596 na latinských školách v Olomouci. A když se odebral později na vyšší studia filosofická do Prahy, dal se ihned zápsati za člena družiny tamější založené bl. Edmundem Kampianem. Jako sodál však byl povinen Matce Boží nejenom sám horlivě sloužiti, ale i starati se, aby ji též jiní uctívali. Což se stávalo mezi jiným poutěmi. A proto spatřujeme pražské sodály putovati do St. Boleslavě, Brněnské do Tuřan a Holešovské, jak pravdě podobno, na Sv. Hostýn.

Než ještě jiné příčiny jej k tomu pobádaly. Bl. Jan Sarkander byl povolán od Ladislava Popela z Lobkovic, od r. 1604 pána na Holešově, aby zaniklou už téměř v Holešově katolickou obec přivedl zase k rozkvětu. I bylo bl. Janu jednak svěšené sobě ovečky u více utvrzovati jednak od církve zbloudilé nazpět uváděti. A jak mnoho bylo posledních, možno seznati z toho, co už jsme shora podotkli, že katolíci v Holešově vůbec kostela neměli a jen na zakročení Lobkovicovo byly jim obě svatyně přenechány: farní kostel, dopsud v držení luteránů, dán bl. Janovi a kaple (vlastně r. 1580 vyst. sborovna Č. Bratří a r. 1616 v kapli sv. Anny proměněna a konsekrována) sv. Anny řádu Tov. Jež., jenž tu působil od r. 1615—1619 a od r. 1625—1636. Ř. Volný praví, že na konci r. 1617 nebylo ve městě více katolíků než-li 250! Byla to těžká práce na vinici Páně. Kde však mohl dosáti více pomoci, než-li u Té, která je Pomocnicí křesťanů, a která veškerá kacířstva na celém světě překonala? Proto k ní se utíkal na sv. Hostýn, u ní hledal útěchy, ji o pomoc a posilu vzýval.

6. Kostelík obnoven a pořízen nový obraz.

Jak jsme dříve řekli, dal Václav Bitovský z Bitova, pán na Bystřici p./H., r. 1620 obraz v kostelíku, uctíváný už od doby tatarské, zničiti. A v některých popisech Sv. Hostýna stojí, že kostelík sám dal rozbořiti. Než k úplnému zboření nedošlo. Neboť poutník Svatohostýnský v letech šedesátých téhož století Jiří Kruger mluví o »starém« kostelíku na Sv. Hostýně a také výše jmenovaný sekretář Hofman píše neustále o kostelíku z doby tatarské. Ve Schmidlovi pak kostelík nazývá se prastarým chrámem.*)

*) Což zasluhuje tím větší pozornosti, ježto Schmidl jen zaznamenal to, co roku 1641 očití svědkové, jeho spolubratři, napsali.

Zajímáti bude čtenáře, co si vykládají v okolí Sv. Hostýna lidé o popravě Václava Bitovského. Praví, že prý byl oním člověkem stat, jemuž především dán rozkaz, aby obraz spálil a kapli spustožil.

Avšak nezůstal kostelík dlouho v tomto žalostném stavu. Po bitvě bělohorské v listopadu roku 1620 bylo Bitovskému z Bitova opustiti Bystřici a uchýliti se do ciziny. Správu panství vedl po jeho odchodu Jiřík Sokolnický, bezpochyby příbuzný Bitovského, až do r. 1628. Roku tohoto koupil je za 100.000 zlatých Václav z Lobkovic, bratr Ladislava Popela z Lobkovic, pána na Holešově, a na rozkaz císaře Ferdinanda III. byly mu roku 1640 vtěleny do zemských

Původně slulo panství toto obřanské dle župního hradu Obřan vystaveném na stejnojmenné hoře asi 1½ hod. od Sv. Hostýna. —

Jako první majitelé panství obřanského uvádějí se Šternberkové ve XIV. století. R. 1368 prodal Albrecht ze Šternberka (dle jiných Albert), biskup litomyšelský, nejprve část panství: půl Bystřice p. H., půl vsi Lhotky a svůj podíl na vsi Loukově s příslušenstvím Bočkovi z

Kunštátu, ponechav si Obřany se Svat. Hostýnem a obdžev.



Urozená šlechtice Marie z Merglů,

horlivá čtenářka našich »Hlasů«,
zemřela 28. února 1906 v Praze na Kr. Vinohradech.

hož téhož roku panství přechází do rukou Vuka ze Sovince na Helštýně. Tento je odstoupil ihned Janu Zoubkovi z Moravan, po němž je ještě jednou dostali Šternberkové. Ale už r. 1466 prodal Matouš ze Šternberka panství bystřické se Sv. Hostýnem Jiřímu z Landšteinu, od jehožto dcery a dědičky Alžběty je koupil nabyt Ctibor z Cimburku roku 1492. Ještě však téhož roku 1492 koupil panství bystřické a Sv. Hostýn Mikuláš z Hustopeče. »Ta Bystřice«, praví Paprocký, list 301, »byla pánů Bystřických z Hustopeče, kterýžto rod již sešel. Poslední potomek mužský rodu toho, byl pan Albrecht, který v bystřickém kostele pochován jest«. Dceru Albrechtovu Magdalenu pojal za manželku Burian Žabka z Limberka, čímž se stal majitelem panství bystřického. (Viz Paprockého list 162). Od Žabky z Limberka přejala panství roku 1555 rodina Pánů. Vickova.*) Vilém z Vickova měl jedinou dceru Bohunkou, jež se vdala za Václava Bitovského z Bitova.

od Bočka Vrbátky a Vrátnovice. Než později zdá se, že mu celé panství i se Svat. Hostýnem přenechal. Neboť r. 1673 sděluje poručník Benedikt ze Strážnice (?) dítkám Bočkovým, že tento svoje statky Obřany, totiž hrad Obřany, celé městečko Bystřici p. H., Lhotu a svůj podíl na Loukově i s právem pátronátním koupil předal markraběti Janu Jindřichovi, bratru Karla IV., krále českého a Otce vlasti. Roku 1447 vidíme jako majitele panství, ale už pojmenovaného po Bystřici p. Host., ježto Obřany ležely v troskách, Milotu z Tvorkova, od něhož Helštýně. Tento je odstoupil ihned Janu Zoubkovi z Moravan, po němž je ještě jednou dostali Šternberkové. Ale už r. 1466 prodal Matouš ze Šternberka panství bystřické se Sv. Hostýnem Jiřímu z Landšteinu, od jehožto dcery a dědičky Alžběty je koupil nabyt Ctibor z Cimburku roku 1492. Ještě však téhož roku 1492 koupil panství bystřické a Sv. Hostýn Mikuláš z Hustopeče. »Ta Bystřice«, praví Paprocký, list 301, »byla pánů Bystřických z Hustopeče, kterýžto rod již sešel. Poslední potomek mužský rodu toho, byl pan Albrecht, který v bystřickém kostele pochován jest«. Dceru Albrechtovu Magdalenu pojal za manželku Burian Žabka z Limberka, čímž se stal majitelem panství bystřického. (Viz Paprockého list 162). Od Žabky z Limberka přejala panství roku 1555 rodina Pánů. Vickova.*) Vilém z Vickova měl jedinou dceru Bohunkou, jež se vdala za Václava Bitovského z Bitova.

(Pokračování.)

*) Vystřídali se čtyři: Přemek, Jan, Arkleb, Vilém.

Sociální úvahy.

Pro svobodné dívky a rodiče napsal Václav Záhorský.

Znalost hospodyňské praxe se všemi vedlejšími okolnostmi není možno nabýti za jeden nebo dva roky; k tomu je třeba mnohem více času a příležitosti. Konečně také je třeba ponechatí dívce na vůli, aby o svém budoucím povolání sama přemýšlela a se rozhodla. Neboť znám jsem mnoho služebných dívek, které dospěvše přijaty byly s ochotou do katolických ústavů anebo klášterů, a jsou s povoláním, jež si zvolily, spokojeny a šťastny. A to je právě, co se pro budoucí život vyžaduje: spokojenost a slušné, poctivé zaopatření, ať je jakékoliv. Stav manželský pro každou dívku se nehodí. A to by si měli pamatovati mnozí rodiče.

Dále dívka opouštějíc rodinuů krb, nemívá obyčejně a také mlti nemůže zásoby prádla a šatstva a jiných potřeb. A skoro 90% má nárok jen na malé nebo žádné věno. Podporuje-li však ještě dívka ze služby své sourozence aneb rodiče, nemůže v krátké době pořídit sobě potřebných věcí, oděvu a výbavy. Tím méně však může učiniti nějakou větší peněžitou úsporu, která přece, ať se říká cokoli, každé dívce k její pořádnosti a ctnosti dodává ceny a doplňuje těch patero panenských »p«. — Pořídit sobě výbavu je povinností každé dívky, neboť ať se již provdá anebo neprovdá, musí mít prádlo a vše, co třeba ku domácnosti. Nemá však býti toliko na venek huj..... Zajímavý případ vím ze své zkušenosti, jež vyprávěla jistá paní z Olomouce. Tato mi řekla, že má služku na venek hotovou dámu, a že nelze rozeznati, která z nich je vlastně paní. Má prý služka pěkný klobouk, hedvábné šaty, rukavičky a slunečník, ale nemá prý bohužel ani jedné pořádné košile!.. To je velmi chybné hospodářství. Opatřiti sobě výbavu, co se týče šatů a prádla, budiž úkolem každé služebné dívky. Není to hezké ani chvalitebné, ať již si zvolí ten, či onen stav, když ničeho nemá. — Velmi se mi zamlouval způsob pořízení výbavy u dívek služebných v Čechách, zejména v Praze. Mohl bych uvést případy, kde chudobná dívka po krejcaru stádajíc, vynaložila ku pořízení cenných potřebných věcí 150 až 200 zl. Jsou případy, že nemohou vlastní rodiče dívce žádné výbavy poskytnouti a proto, i když je podporuje, poraďte jí, aby také sama na sebe pamatovala a byt jen po něčem a pomalu, přece si korunku za korunku ukládala. Bude jí to těšiti a po čase bude prospěch na obou stranách. Rodiče nebudou mít starosti o výbavu, a dceruška naučí se hospodařiti, čímž sobě nemálo prospěje. — Cílem každé uvědomělé dívky služebné budiž dokonale ovládati veškeré hospodyňské práce jako: vaření, praní, žehlení, šití, umývání a vedení pořádku v domácnosti, opatření potřebné výbavy a ušetření hotových peněz.

II.

V první stati pojednal jsem o výhodách, jež poskytuje dívce služba ve městě. Totéž můžeme tvrditi o službě dívek venkovských, sloužících na hospodářských statcích. Právě tak dobře, jako ve městské domácnosti naučí se dívka dokonale vésti domácnost po městsku, osvojí si při hospodářství polním ve službě praktický výcvik ve vedení domácnosti venkovské a znalost ve vedení hospodářství polního. Ve městě říká se služebné služka, na vesnici pak nebo i městečku sluje služebná, při hospodářství polním dívka nebo děvečka. — Pilná a pracovitá děvečka těší se oblibě svých hospodářů a jsou časté případy, že takové osoby po léta sloužily na místě jediném, což ovšem v nynější moderní době bude čím dále, tím více řidší zvláštností. Moudrá děvečka nevydává veškeré vysloužené groše jen na šaty, naopak hledí pořídit sobě slušný, svému stavu přiměřený oděv beze všech zbytečných cetek a terek a ukládá každý

měsíc jistou část svých úspor do řádné záložny nebo do poštovní spořitelny, aby v tom případě, že by svůj stav změnil a se snad provdati hodlala, přinesla budoucímu muži nejen dobrou a veselou mysl, nýbrž také nějaký hotový groš. S úctou pohlížeti dlužno na dívku, ať služku nebo děvečku, která opatrně shání haléře a koruny, aby rozmnožila chudičké své úspory. Měl jsem příležitost několikrát viděti, jak taková šetrná dívka 200—400 K v poměrně nedlouhé řadě let sobě ušetřila, podporujíc při tom všem ještě své sestárlé rodiče. — Šetrnost jest krásná ctnost, ale má málo ctitelů. Jedině šetrností dospíváme ku samostatnosti, zámožnosti a ku blahobytu. Cesta ku zámožnosti jest zvlažena potem, uhnětena krvavými mozoly, vede však k cíli. Kdo chce šetřiti musí se napřed naučiti sebezapírání a sebevládě. Neboť význačným rysem povahy sportivního člověka jest, ovládati sama sebe, své chťiče a náruživosti. Každá náruživost vybočuje z mezí přirozených nezachovávajíc pravé míry. — Čeho moc, všechno škodí. — Jsou náruživí hráči, náruživí pijáci, ale také náruživí milovníci knih, hudby atd. Člověk, který se nepřičiní, aby svůj rozum vzděláním a pohlížením na vzory dobré rozvíjel a svou svobodnou vůli dle toho řídil, propadá často vášním a náruživostem a klesá hloub než nerozumný tvor. »Nebuďte jako mezek a kůň, kteří rozumu nemají,« dí písmo. Proto jmenují lidé toho, kdo náruživostem nepodléhá, a jehož činy odpovídají lidské důstojnosti, člověkem moudrým a spořádaným. — Jaké důsledky z toho vyvodím?

Jak jsem shora podotknul, neutrácí moudrá děvečka lehkovážně těžce zasloužený obnos své služby, nýbrž rozdělí si služné případně na tři díly. Z jednoho dílu, když je třeba, podporuje nuzné, sestárlé rodiče anebo potřebné sourozence, druhý díl věnuje na potřebné oděvy a třetí určí k úsporám, které hned ukládá do záložny nebo poštovní spořitelny. Ve spořitelně poštovní možno vkladem jedné koruny počítí, v záložně obyčejně s deseti korunami. Měsíc uteče velmi snadno, a když se rok s rokem sejde, ušetřila si spořivá děvečka hezkých pár korun, a bude míti nemalé potěšení ze vzrůstu svých úspor jehož si dobyla přičiněním — »vlastním.«

III.

Jiný druh služeb ve městě jest služba děv »pokojské« zvaných. Pokojská jest lepší druh služek, které zaměstnány jsou stále v domech neb rodinách lidí zámožných pouze pracemi v pokojích.

Povinností pokojské jest uklízetí v pokojích (stíratí prach s nábytkem) koberce buď sama neb jinými sloužícími vyklepávati a tyto zase na podlahy prostíratí a veškeré předměty v pokojích urovnávati.

Pokojská má přístup do všech panských pokojů, jest zodpovědná za pořádek v nich a žádá se také někde znalost šití, háčkování neb pletení punčoch. Služné pokojské jest vyšší nežli u služky, ovšem dle povahy služby samé nebo také zámožnosti rodiny, u níž slouží. Pohybuje-li se služné služky se stravou od 8 do 20 K měsíčně, obdrží zručná pokojská rovněž se stravou 30—35 K na měsíc. — Stává se však často, že osoby služebné v městech velmi často bývají prací přetíženy, ano jsou případy, že bývají nuceny až do 11 neb 12 hod. půlnoční i déle ještě pracovat.

To jest nesvědomitost, vyděračství a stalo-li se v některém domě zvykem, těžko bývá jednotlivé osobě služebné proti němu bojovati. Voják skoro plnoletý muž má přikázáno, aby o 9. hod. večerní byl již v posteli, řeholní osoby jsou vázány na tutéž hodinu k nočnímu odpočinku a proto uznávám za zcela správné, aby mladé sloužící děvče o 10. hod. večerní nebo krátce po ní na své lůžko k odpočinku se odebralo. Výjimku ovšem činiti možno někdy zejména snad při větším počtu prádla; což snad jednou týdně nebo jednou ve 14ti dnech se stává...

Před něčím však musím varovati. Mnohá děva velmi se domáhá zkrácení doby pracovní, ale ne snad proto, aby popravila svůj chatrný šat, ušila si nějaký menší kus prádla, popravila nebo upletla sobě punčochu nebo cos podobného. Naopak spěchá a spíchá, aby mohla jen ven na táčky a toulky s lehkomyslnými společníci a k muzice. — To není správné jednání! Rozumná paní vždy spíše popřeje oddechu pilné a šetrné služce, která se ráda drží doma, nežli takové světové všudybylce.

Vším právem však protestuji proti zneužívání služebných ženských sil zvláště nedospělých ku práci noční; neboť takové osoby nemohou se pak řádně fysicky vyvíjet, uženou si často již v mládí zárodek chronických nemocí a nevyplní pak úkol svého předurčení. Máť přece každá řádná děva ve spořádané společnosti lidské sociální význam nemalý; šífeji se o tomto zmiňovati nemusím.

Upozornění zasluhuje také ta okolnost, aby si služebná děva z té či oné kategorie (druhu služeb) hned při nastoupení služby, dovolení k návštěvě služeb Božích v neděle a svátky vymínila. Malé půl hodinky k návštěvě mše sv. třeba časně z rána nebo při nákupu zeleniny vždy při dobré vůli najíti možno, zvláště v době kdy panstvo ještě klidně spí. — V neděli odpůldne dostávají služby povolenou každé druhé neděle, neb jest-li služebných více, jedny hned po poledni, jiné až k večeru. A jest tudíž možno zvláště ve městech větších i odpoledních služeb Božích nebo kázání se účastniti.

Která děva opomíjí bez velmi důležité příčiny návštěvu služeb Božích v neděle a svátky, zanedbává denní modlitby, nalézá se na šikmé ploše do propasti nakloněné. Určité konání náboženských povinností vzbuzuje cit a smysl pro pořádek a ctnost. Kdo plní věrně povinnosti, které mu ukládá jeho víra, ten bude zajisté plniti věrně i ty povinnosti, které mu ukládá jeho stav! Jako zase naopak — kdo neplní povinností náboženských, zřídka jest dbalým povinností svého stavu!

IV.

Mnohá dívka po vyjítí ze školy ocitá se v rozpacích a neví si rady má-li vstoupiti do služby nebo do učení té které živnosti. — Přihlédněme k věci blíže. Žena dle stávajících zákonů jest oprávněna samostatně jisté druhy živností provozovati.

Chce-li však toho dosíci musí po živnostensku znalost toho neb onoho řemeslného odvětví si osvojiti. Aby se mohla dívka státi řádnou pomocnicí a později samostatnou mistrovou, musí vstoupiti do učení ku řádné mistrové, která závod svůj po živnostenském způsobu vede, a příslušnou vyděleční daň platí, jsouc zanesena jako člen u příslušného společenstva.

Dívka bývá přijata na 14 dní až 6 neděl na zkoušku, kterážto doba setrvá-li v učení, do doby učební se započítá.

Učební smlouva uzavře se mezi rodiči neb jich zástupci a mistrovou u představenstva příslušného společenstva, kteréž veškeré podmínky do knihy poznačí.

Za přistupující dlužno hned zapraviti inkorporační poplatek od 3 do 8 K.

Ve smlouvě budiž podotknuto hlavně, kdo bude poskytovatí stravu, byt, oděv, kdo platiti nemocenské pojištění, jak dlouho má trvati doba učení a co, nebo jak mnoho dlužno za vyučení platit a kdy, v jakých lhůtách (neb na jednou). Dále kdo zaplatí výpověď pomocnickou... Jest sice pravda, že může dívka vstoupiti do učení k osobě živnostenského listu postrádající ale to jen tenkrát, není-li na blízku řádné mistrové. Neboť osobě takové rozhodně sluší dáti přednost, neboť živnostenský list, ač dosud povinné mistrovské zkoušky v Rakousku nemáme, zaručuje již dnes jistou způsobilost živnostenskou. Živnosti,

při kterých ženské síly pomocné pracují jsou několikeré. Velmi případné jest švadlenství. Švadlena jmenuje se obyčejně podnikatelka, která různé druhy prádla a lehkých dámských šatů hotoví. Dámská krejčová jest již podnik větší; neboť v takovém závodu zhotovují se dámské úbory z látek vlněných a hedvábných a nebo také oděvy převlékací jako jarničky, paleta a pláště. V závodech takových, vyjímaje konfekce, jsou pomocné síly dobře placeny.

Dívce je tedy usnadněna existence a má vyhlídku na samostatné mistrovství.

Po odbyté době na zkušenou může taková pomocnice zaříditi a otevřiti podnik vlastní, a kdyby také jen švadlenou byla, jest-li je trochu dovednou, nebude mít o práci nouzi. Neboť jest dostatečně známo, že jednak v rodinách a domácnostech skoro ve všech se bez švadleny neb krejčové neobejdou, neboť paničky úředníků, manželky rolníků, řemeslníků neb dělníků často dosti jiné domácí práce mají a proto potřeby pro domácnost dovedné švadleně rády svěřují. Také ještě do dnes těší se zákazková výroba velké oblibě obecnosti a tolik jest jisto, že v budoucnosti dovedná řemeslnice bude hledanou, neboť tuctový brak konfekcionářských závodů, v kterémž často skrývá se zárodek mnohých infekčních nemocí, ustoupí vytříbenému vkusu a dobré kvalitě řemeslných výrobků.

Bebelsko.*)

Socialistický stát budoucnosti. Podává B. V.

1.

Rok 1999 chýlí se ku konci. Ve Zlaté Lhotě sedí v hostinci »U Anděla« dosti zámožný domkař Jan Věřil s mistrem kovářským Jos. Koukalem při sklenici piva a jsou zabráni v živý rozhovor.

»Josefe«, praví Věřil, »nevím, proč jsi tolik proti socialistům zaujat. Já sice také neschvaluji jich nauku, že náboženství je docela soukromou věcí, ale snad se to dá spojit, že může dobrý katolík býti socialistou. A hled, jak mnohé hmotné prospěchy přináší sociální demokracie svou organizací. — Mimo to jsi mluvil, že jsou v jejích naukách utopie t. j. nemožnosti, jež se ve skutečnosti nedají rozumně provést; než hled, co jsem dnes dostal do rukou!« — Věřil sáhne na to do kapsy, vytáhne noviny ve velkém americkém formátu, rozloží je a praví dále: »Je to »Posel z Bebelska«, státu to zbudovaného docela na zásadách socialistických v jihovýchodní části Afriky. A slyš, co tu stojí. Na to předčítá: »Více než-li před sto lety napsal Bebel tato pamětihodná slova: „Hravě půjde ve státě socialistickém většina zaměstnání od ruky«. Při tom bude práce za přičinou jednotného řízení a moudrého použití pracovních prostředků tak výnosnou, že dvě až tři hodiny denní práce dostačí, aby se všem potřebám vyhovělo. Sobectví a všeobecné dobro jsou v socialismu v souladu, ano kryjí se Lenochů není. Celé mravní ovzduší pobádá každého, aby druhého předešel. Netušený svět pudů a schopností, jež kapitalistický výrobní systém utlumoval, vyjde na jevo. Nic se neví ani o politických zločinech a přečinech ani o sprostých. Kasárny a jiné vojenské budovy, justiční a správní paláce, vězení čekají lepšího upotřebení. Národové nebudou se oproti sobě chovati jako nepřátelé, nýbrž se zbratří. Čas věčného míru se dostavil. Poslední zbraně uložil se do sbírek starožitnostných. Vypokoji budou národové kráčet od kultury ke kultuře.

Zvláště pak zemědělství promění celou zemi kanalisací, vysušením bařin a močálů a nejvhodnějšími dopravními prostředky ve velkou zahradu a přivábí

*) Poznámka redakce. Náš list nevystupuje nikdy proti správným a rozumným hospodářským snahám soc. demokracie, nýbrž jen proti naukám, jež přímo anebo nepřímě cílí proti náboženství.

lid městský na venkov. Jako ve městech, tak se setkáme i na vesnicích s musey, divadly, koncertními místnostmi, hernami a jídelnami, čítárnami, knihovnami, kanceláři a závody, ústavy vzdělávacími, sady a stromořadím, veřejnými koupelemi, pracovny, nemocnicemi atd.

V socialismu bude také o souladné vzdělání člověka postaráno. Bude tu učenců a umělců v nesčíslném množství. Tisíce krásných vloh se vyvinou: hudebníci, herci, umělci a učenci nikoli z povolání — neboť všichni musí se účastniti práce výrobné — nýbrž z nadšení, vlohami a nadáním. Vznikne doba pro umění a vědy, jaké svět ještě nikdy neviděl, nezažil, a dle toho budou též výtvoři. Každému se poskytne příležitost, aby svou touhu po obměně upokojil. Může konati cesty, může cizí země a díly světa navštívit, výprav a kolonisací, jichž bude z hojnosti, se účastniti, slouží-li přiměřeně společnosti. — »Tak psal«, pokračují noviny, »tenkrát Bebel. A hle, co snad se tenkrát zdálo jen výronem živé obrazotvornosti a mezi lidmi neuskutečnitelné, to je teď docela doslovně provedeno v našem Bebelsku«.

Věřil přečta to odložil noviny a tázal se zkoumavým zrakem Koukala, co na to říká?

»Je to nesmysl«, odpověděl tento, a »balamucení lidu. Snad bys tomu nevěřil? Je viděti, že socialističtí předáci jsou nepolepšitelní. Jako od jakživa vodili lid obzvláště dělný za nos a v nejhorším nechali jej na holičkách, tak to dělají teď. Že organizace přináší mnoho dobrého, je jisté. Ale ta by toho dosáhla bez nerozumného příměsku sociálně demokratického, o němž jsi teď mluvil. Člověk zůstane člověkem všude a vždy. Aby to tak v Bebelsku vypadalo, jak to stojí v novinách, museli by se lidé proměnit v anděly. A to se zde na zemi nestane«.

(Pokračování.)

Moderní abecedník.

Andělé.

Nikdo nevidí andělů, odkud se tedy ví, že jsou? Bajky o andělech hodí se pro děti, nikoliv pro dospělé lidi.

Odpověď: Na světě je mnoho věcí, kterých nevidíme, avšak víme s jistotou, že jsou. Nevidíš, milý čtenáři ani svých ani mých myšlének, a přece o nich nepochybuješ. Nevidíš ani své ani mé svobodné vůle, a přece jsi přesvědčen, že v nás jest. Nevidíš vnitřního hlasu, který se v tobě ozývá a tebe chválí, když jsi cos dobrého učinil, kárá však, když jsi nesprávně jednal; přece však nepochybuješ, že v tobě jest. Nikdo z nás neviděl, že Antonín hrabě z Rotallů r. 1748 dostavěl velkolepý chrám Svatohostýnský a císař Josef II. dal jej roku 1787 zrušiti; ale přece tomu věříme, poněvadž jiní nám to vypravují a staří letopisové o tom svědčí. — Podobně je to s anděly, kteří nám jsou neviditelní. Třeba se tázati nejstarších předků našich, zdaž něco o nich slyšeli: třeba nahlížeti do nejvzdálenějších časů a čtati knihy nejstarších spisovatelů, zdaž něco důkladného o nich zaznamenali. K nejstarším a nejspolehlivějším spisovatelům patří ti, kteří sepsali písmo sv. N. a St. Zákona, jež v neporušené čistotě a přesnosti nás došlo a tak jest věrohodno, že podle snešení všech učených zpytatelů žádná kniha na světě věrohodnější býti nemůže. V této knize dává Ježíš Kristus, neomylná pravda, určité svědectví, že jsou andělé, t. j. čistí duchové, kteří patří na tvář Otce nebeského. A sv. Pavel svědčí, že jsou lidem za strážce dáni, fka: »Zdaž nejsou všichni andělé služební duchové, posláni k službě těm, kteří obdrží dědictví spasení?« Když tedy matky dětem svým vypravují o an-

dělich strážných, nejsou to pouhé bajky, nýbrž Bohem zaručená skutečnost a pravda. Bůh nejen dětem, ale i dospělým dal anděly strážné, poněvadž, jsou vydáni větším nebezpečím a jich více potřebují, než onino. Kdo však na tyto nebeské strážce nedbá, nesmí si stěžovati, že jejich ochrany málo zakouší.

Výchova dítek.

Napsal Leopold Havelka, horník.

Dnes v době osvěty a moderního pokroku, veškeren tisk zabývá se na mnoze otázkou výchovy mládeže. Mnoho redaktorů i dopisovatelů do různých novin snaží se poukazovati na cestu, kterou by se dospělo k řádné výchově dítek, aby, jak uvádějí, byli z těchto někdy řádní občané a věrní synové svého národa a vlasti.

Dnes vidíme, že na mnoze dorost náš jest nezvedený a že výchova odchýlila se od pravého směru vychovávacího. To však jest příčinou, že mnohý p. redaktor a dopisovatel brousí svůj rozum a dává do tisku své moderní osvětou ozářené názory, dle nichž vidí zhoubu ve výchově v tom, že katecheta a učitel učí dítky katolickému náboženství tak, jak Bůh a církev katolická nařizuje. Vedle tisku sociálně demokratického, který dle zásad a programu strany své snaží se zničiti vše, co s náboženstvím souvisí, a který již dnes raduje se z toho, že ve Francii vyhánění jsou kněží ze škol, a který těší se na to, až i v říši naší se tak dítí bude, jest tisk stran jiných směru stejného, k němuž dlužno přičísti i časopis pod názvem „Ruch“ vycházející v Brně, a který na první straně nese jméno „pro vzdělání lidu“.

Pisatel článku Ant. Lukavský v čís. 50. ze dne 19. prosince pod názvem „K výchově našich dětí“ snaží se čtenářům dokázati, že jen kněží a katecheti, kteří katolické náboženství dítkám ve škole vykládají, dítky ty kazí a duševně i tělesně prý mrzačí. Za důvod uvádí mezi jiným, že prý kněží učí dítky povídkám o nesmyslném stvoření světa, o nebi a pekle, což prý rozumem vysvětliti se nedá. Na vysokých školách prý učí jinak. (Věříme rádi, na př. prof. Masaryk.) Dále brousí pisatel svůj nedovařený rozum a praví, že prý kráva večer nekleká, aby vzdala dík Hospodinu, ale aby prý si lehla a odpočinula. Děti naše učí prý se z biblických dějeprov o nahé Evě, mluvícím hadu, o andělich zlých a dobrých, o vrahu Kainovi, o ženě Uriově a cizoložném Davidu. Děcko straší prý se peklem, ohněm a skřípáním zubů. Tím děti prý stávají se bojácné a plaché.

Říká prý se dětem, že řekl Bůh: budiž a bylo jitro i večer, a spousty jiných věcí, které prý děcko pochopiti nemůže, a které prý pochopiti musí. Dítě takové pak prý má skrčenou duši. Děti straší se prý ďábly, satanáší a čerty a fanatisují se anděly strážnými s odkazem na život po smrti. Z takových dítek jsou prý pak třtiny větrem se klátící! Učení toto jest prý arsenál zbraní, jimiž dětský rozum se utlouká.

Obecná škola káže prý zřejmé nepravdy a vychovává neupřímnosti a lži; a jen na vysokých školách učí prý se pravdě. Katecheti prý káží ve školách obecných lež a nutí jí věřiti a učitelé pravdu vědí a nesmí prý ji dětem říci.

Takovým tónem psán jest celý článek; a pan pisatel Ant. Lukavský, který snaží se tímto drzým způsobem ztupiti víru v Boha, v odměnu a trest za hrobem, a jehož vzdělání odkazuje k tomu, by kněz vyloučen byl ze společnosti lidské a zvláště ze školy, kde je ho nejvíce potřebí, týž p. Lukavský stydí se ukázati svou cestu, po které by dítky měly býti vychovány. Stydí se, poněvadž se o ní nezmínil, jen na konec cedí slzy krokodilovy, kam prý dítky naše cestou náboženskou dospějou.

Nevím, jaké a mnoho-li vzdělání má pan Lukavský, ale jako katolický dělník v dolech po 30 let pracující dovoluji si též přesvědčení své o této důležité věci projevit.

Pan Lukavský nechce, aby děti učily se věřiti v ty věci, které on a s ním stejně smýšlející nemohou ohmatati. Chce však, aby se věřilo tomu, co on napsal a

celá řada jiných, aniž by dokázal, že pravdou jest, co tvrdí. Udává za nesmyslné věřití bibli a božskému zjevení vůbec pouze proto, že žádný prý to neviděl, a zapomíná, že skoro vše podléhá víře ve světě. Neboť málo jest věcí, o nichž každý smrtelník se přesvědčiti může.

Učitelé na nižších i vyšších školách chtějí, by žáci věřili jich výkladům, o nichž nikdy tvrditi nemohou, že pravdou jsou, poněvadž věda bez Boha poráží jedna druhou. Zapoměl pisatel, že slepec od narození věří, že svítí slunce, měsíc a hvězdy, aniž by je viděl, že žáci věří výkladům o obyvatelích všech států a zemí, aniž by je viděli, že dítě věří otci a matce, přítel příteli, nemocný lékaři, a že všechna víra tato závisí na důvěře a hodnověrnosti k těm, o nichž domníváme se, že nás nesklamou, ač jako lidé tak činiti mohou.

Pan Lukavský chce, aby děti nebyly vyučovány ve věcech víry a katolického náboženství od katechetů a žádá, by věřilo se těm různým osobám, které vynášejí rozum svůj nad bytost nejvyšší, nad světlo světa Syna Božího, nad písmo svaté starého a nového zákona, které, že pravdou jest, potvrdil Vykupitel náš Kristus Pán smrtí svou na kříži a celé miliony svatých mučedníků svou krví.

Pan Lukavský viní katechety ze lži! Ku tvrzení tomu jest třeba hodně drzosti. Neboť lze-li ve škole dětem kněz, pak byli by lháři kněží vůbec, biskupové se svatým Otcem v Římě, ba celá církev katolická a věřící katolíci; byl by lhářem sám Bůh! A jen ti nedostudovaní pánové, kteří za kus chleba zaprodají duši i tělo měli by pravdu! Zde viděti, kam dospěli všichni ti, jenž zradili a odkopli víru po otcích zděděnou! Tedy 2000 let dle jich zářícího rozumu se lhalo v církvi katolické, a nyní, když tito moderní spasitelé přišli, mluví prý se pravda. Ubozí, politování hodní lidé.

Já však dovolím si tvrditi opak toho a pravím, že pravdou jest, co církev katolická hlásá ústy svých kněží, a lež zlomyslná jest, co mluví a píše všichni ti, kteří učí jinak, v jakémkoli směru, proto že Kristus Pán jako vtělený Bůh řekl: Já jsem cesta, pravda a život; mé učení není jen pro malé děti ve škole, ale i pro velké všech stavů a povolání. Co věří ty malé a nevinné děti, mají a musí věřiti i odrostlí, mají-li z nich býti řádní občané, láskou hnoucí ku vlasti a národu.

Nemají-li přeplněny býti kriminály nenapravitelnými zločinci a domy, kde hnusná nepravost se páše, musí lid věřiti v odměnu a trest za hrobem. Nemá-li úpěti celá řada nakažlivou nemocí stížených v nemocnici, musí lid věřiti, že jen cnostný, bohumilý život jest cestou k uchránění se toho zla. Nemá-li otec a matka slzeti nad nezdárností synů a dcer, jest nutno, by děti řídily se učením, které katecheta ve škole jim vštěpoval. Mají-li býti učitelé, professoři a všichni, kteří úřady zastávají a nad poddanými vládnou, dobrými rádci a vzory, musí se dáti vésti učením, které káže katolický kněz ať již ve škole nebo s kazatelnou, nese-li se v zásadním učení církve katolické. Neboť jisto jest, že bez tohoto učení nelze býti šťastným na světě, bez tohoto učení jest jednotlivec, rodina i celý národ rozervaným, páchajícím zlo a tyranii na svém spolubližním. Bez tohoto učení není ani cnosti, ni lásky k bližnímu, bez učení tohoto vládne egoismus, ziskuchtivost, zpronevěra v úřadech a v povolání všech stavů, nevěrnost ku své vlasti a národu.

Cítíte-li se však vy, pane Lukavský, a vám podobní, spokojenými a šťastnými, o čemž pochybuji, v nevěře a v ubíjení nejsvětějších citů náboženských, neničte celé řady svých čtenářů, jichž údělem většinou jest zápasiti o denní chléb v těžké, úmorné práci na i pod zemí, a mějte slitování s těmi moderními otroky, jimž náboženství a vše, co Církev katolická hlásá, je jedinou útěchou v jejich bídném, pány úředníky a nevěrci stěžovaném živobytí. Nechte si nevěru svoji pro sebe a nechtějte, by děti školní odchovány byly bez víry v Boha a život posmrtný, které pak ztrpčují volné chvíle otcům a matkám po celodenní námaze domů k nim se vracejícím. Jsem dělník, odsouzen ke kruté práci podzemní v dolech příbramských, mám tři děti ve stáří 18, 16, 14 roků, a tvrdím, že jen náboženství katolické, učení, které ve škole od katechetů slýchaly, a

v němž i dále jsem je utvrzoval, oslazovalo mně trudný život, a jen toto učení jest příčinou, že těším se z jich nevinných duší a lásky oddané k Bohu, ku cnosti a bližním, a důvěřuji pevně v lásku Boží, že učení božské bude jim i nadále světlem v pouti života pozemského a příčinou blažené smrti. Dnes, kdy dělník vidí tu páchanou ne-spravedlnost mocných, bezpráví, strhování a zkracování zasloužené mzdy, pohrdání od vyšších nízkými, nemá-li zdvihnouti pěst proti svým vykořisťovatelům a toužiti po pomstě a krvi, jest nuto, by věřil v Boha spravedlivého, jemuz jedinému pomsta náleží, aby věřil, že Pán nejvyšší vyrovná vše, ne-li již zde, jistě tam za hrobem, že odmění na věčnosti utrpené bezpráví, a že nemine trest zasloužený ty, kteří Bohu a náboženství se vysmívají a tajně zločiny páší; že pro ty, kteří dovedou ujíti kriminálu občanskému za jich hanebnosti, musí stávati za hrobem kriminál jiný, peklo, jemuz vy a vaši spojenci se smějete, a že musí býti nebe vámi opovrhované pro ty, pro něž svět neměl než posměch a pohrdání za odměnu, rozumí se samo sebou.

Zprávy se Sv. Hostýna.

Láska k Matce Boží na Sv. Hostýně. Píše se nám: »Jsem Pferovanka. Již od svého dětství jsem s velkou radostí putovala rok co rok k naší milé Matce Svatohostýnské, jež už zastěží moje prosby vyslyšela Ani nemožno mi říci, jak velkou důvěru a naději skládám v pomoc se Sv. Hostýna, v to něžné, cituplné srdce naší Matičky, která jistě vyslyší úpěnlivé prosby dítek svých . . .«

Lízní pouť na sv. Valentína. Pouť tato, jež se koná na výroční den odsvěcení nynějšího chrámu 14. února roku 1787. na poděkování za jeho znovavzkříšení, dopadla dobře. Počasí bylo toho dne mírné, tak že poměrně dosti lidí mohlo se pouti účastniti. Slušný počet poutníků přistoupil také ke svatému přijímání. — Na svátek sv. Josefa byl neobyčejný nával poutníků u sv. zpovědi a sv. přijímání.

Počasí na Sv. Hostýně. Nejnížší teplota v únoru byla 9. února — 6,3° C. a nejvyšší 27. února + 2,8° C. Teploměr ukazoval nad nulou toliko pět dní: 14., 15., 16., 27., a 28. února. Sněhu leželo nejvíce 10. února, bylať výška jeho od země ku povrchu skoro 31 cm. Nejvíce doposud po tuto zimu napadlo sněhu 14. listopadu, bylo ho 14 cm. V únoru dvakrát pršelo: 26. a 28. února. Vítr vane na Sv. Hostýně skoro vždy. Málo je dnů, kdy panuje úplné bezvětří. V únoru převládá vítr jižní a jihovýchodní. Šest dní toliko byl vítr severní anebo severozápadní: 1., 5., 6., 7., 8., 9. a 17. února. — Dne 27. začalo táti, avšak už 1. března přišel v noci zase mráz a sníh. — Dne 14. března odpoledne spatřena směrem západním duha na nebi.

Katolíci pod Sv. Hostýnem se tuží. V Prusenovicích a Býlavsku byly minulého měsíce založeny křesť. sociální katol. spolky, k nimž se ihned značný počet členů přihlásil.

Ostouzení Sv. Hostýna. Nevěřcům a nevěreckým listům je vše katolické a tudíž i katolický Hostýn trnem v oku. Proto kde a jak mohou, hledí jej zrovna tak, jako Lurdy, špinit, aby srdce českoslovanských katolíků ze všech zemí a říší od něho odvrátili. Volají

po zvláštním listě, jenž by toliko ostouze Hostýn, a chtějí prý Sv. Hostýn učiniti »červeným« anebo alespoň dokázati, aby »pout na nějaký čas« byly zakázány. Vymýšlejí tudíž všelijaké lži, hned o znečištění milostného pramene, hned o kramafení s vodou a vydírání poutníků, hned o nemocech nakažlivých, jež prý pod Sv. Hostýnem řádí a též v hostinci na Sv. Hostýně mají své sídlo. Poslední lež objevila se naposledy v rozličných novinách a přiměla p. hostinského Dostála, že redaktora jednoho takového listu zažaloval. Též starosta pomlouvané obce pod Sv. Hostýnem se proti lžím rozhodně ohradil. Nětoliko přinutil jistý prohaný list k odvolání, nýbrž uveřejnil v »Selských Hlasech« toto »Zasláno.« Otiskujeme je do slova: »Na obranu dobrého jména sv. Hostýna. V časopisu »Rozor« ze dne 19. února 1906 číslo 35 jest otisknut článek: (Článek ten otiskly »Lidové,« »Moravský kraj,« »Rovnost,« »Pokrok« a jiné škváry literární. Pozn. red.) »Následky pouti na sv. Hostýně.« Článek ten jest podlé lež. Na sv. Hostýně v hostinci sice vypořádají 4 děvčata. Jsou tam 3 nálevny: ve dvou nálevnách jest po jedné a v třetí nálevně jest otec se svými dvěma dcerkami. Děvčata ona jsou vesměs hodná a poctivá za něž ručím svou ctí. Ze těchto dnů onemocněl mládenec a že nadělení se jemu dostalo děvčicí, která na Sv. Hostýně obsluhovala poutníky, jest zase lež. O onom lesním mláďenci a jistě děvčici se podobně řeči sem tam vyprávěly, ale dívčice ta v předešlém roce na Sv. Hostýně v hostinci neobsluhovala. Že nařízena byla jenerální prohlídka pravdou není a není též pravdou, že by 24 děvčat bylo nemocných. Já jako katolík a starosta obce, k níž Sv. Hostýn patří, pokládám za svoji povinnost zajíti si častěji na Sv. Hostýn, při čemž si všímám, jaký pořádek panuje v hostinci. O hostinci musím skutečně pochvalné zprávy podati. Též vody se vždy napiju a posud jsem živ a zdrav. To, co se stávalo za hostinského dřívějšího, za to nemůže hostinský nynější. Pan hostinský nynější jest pán přísný, pořádku a čistoty jak v hostinských místnostech

tak v noclehárnách a pokojích, těž i na dvoře velmi dbalý, pročez podobné věci jako v článku uveřejněny jsou, by jistě netrpěl. Josef Štěpán, starosta. Konečně podána na »Pozor« žaloba. Ostatně kdo četl na př. »Pozor«, viděl, jak se sám poráží. Uznal sám, že nemůže býti pravda, co dříve s takovou jistotou tvrdil. Lež má pfece jen krátké nohy.

Darovali na Sv. Hostýn: Anna Kejchova v Sebranicích 10 K.; Kateřina Jilková 4 K.; Fr. Stříteský v Třemošné v Čechách 14 K 40 h; na křížovou cestu p. Lambert Klabusay 608 K 62 h jako výtěžek z prodeje obrazů Sv. H.; Vojtěch Škarek z Mysletic 20 K; Martin Vaněk, starosta v Loukově 5 K; Františka Smolíková v Místku 5 K; nejmenovaná 40 haléřů; tři nejmenované rodiny 1200 kor.; vdp. Theodor Čermák ve Statiňanech (Čechy) 40 korun.

Modlitbám se doporučují: † P. Jiří Freund, † P. Josef Tomášek, slavní kazatelé řádu Nejsv. Vykupitele, a † Marie z Merglů, horlivá čtenářka našeho listu v Praze. R. I. P.

Z církve a světa.

Řím. Už po druhé uděloval sv. Otec Pius X. sám osobně více jmenovaným biskupům najednou biskupské svěcení. První takovéto svěcení bylo v sikstinské kapli 21. pros. r. 1905. Tenkrát byli vysvěceni na biskupy hrabě Julius Zichy, Ludvík Balás a Otakar Prohászka, všichni z Uher. Druhé dalo se ve velechrámu sv. Petra 25. února t. r. a bylo uděleno 14 nově jmenovaným biskupům francouzským. Biskupa z Bergama vysvětil 29. ledna 1905 samotného. Konsekrace biskupa od papeže je zjevem velice řídkým, obzvláště od r. 1870. Pius IX. nevysvětil od toho roku nikoho. Lev XIII. udělil třem jednotlivě nejvyšší svěcení, ti však byli už kardinály. Do století X. bylo sice zvykem, že papež uděloval biskupské svěcení sám, než od té doby zavládl zvyk opačný, tak že papež jen výjimečně světil na biskupství. Že nynější sv. Otec tato svěcení uděloval, značí předně jeho velikou blahosklonnost k podřízeným a pak aby se páska jednoty mezi ním a biskupy v těchto pohnutých dobách utužila.

Rakousko. U katolíků množí se protesty proti rozluce manželské, již chtějí církvi nepřátelské kruhy uzákoniti.

Rusko. V ruském Polště rozšiřuje se mezi katolíky sekta marianitů. Tito chtějí nejbl. Rodičku docela zvláštním způsobem uctívati.

Holandsko. V jistém tamnějším listě bylo vypočteno, co vše učinili řeholníci pro lidskou společnost. — Naše university jsou původu církevního. — Filosofie má za základ sv. Tomáše. — Střelný prach vynalezl Roger Bacon. — Kompas je vynálezem dominikána Alberta Vel. — Používání kompasu při plavbě odůvodnil mnich Jacques de Vitey. — Hodinový stroj má papeže Sylvestra I. za původce. Sv. Bonaventura učil jednotě přírodních sil. — Příliv a odliv vysvětlil mnich Beda. — Abecedu vymysleli dva mniši, Orton a Ardion. — Hluchoněmé učili mluvit už před E. H. de L'Epéem španělští benediktini. — Arabské číslice zavedl mnich Gerber. — Sedmero not hudebních vynalezl d'Arezzo. — Drobnohled pochází od Magnana. — Zákony elektřiny stanovili mniši Lama a Beccarea. — Brzdou lokomotivu opatřil mnich Barranti. — Jesuité řídili velké hvězdárny na př. v Číně, Manille atd. — Missionáři mají veliké zásluhy o zeměpis. — Kdyby klášterníci, tak dodává list, všechno toto žádali zpět, špatně by to s námi a s osvětou vypadalo.

Francie. Francouzští biskupové nařídili všem farářům zakládání farních spolků, aby takto připraveni byli na rozluce církve od státu. Klade se lidem otázka: Chcete církvi katolické náležeti? Chcete, aby děti vaše byly pokřtěny aby byly připuštěny k 1 sv. přijímání? Žádáte si, aby kněz přítomen byl manželskému sňatku a pohřbu? Kdo odpovídá »Oui« t. j. ano, patří k farnímu spolku. Tak bude snadno patrno, kdo patří k církvi, a kdo se vylučuje z ní.

Státní bratr Redemptorista. Když francouzská vláda násilně počala ze země vyháněti řeholníky, mnozí se na odpor postavili a byli proto jako rušitelé zákona k soudu povoláni. Mezi nimi byl také jeden 80ti letý bratr z řádu Nejsv. Vykupitele. Když tento spatřil na stole kříž, chopil se ho a počal veřejně před lidmi obnovovati své řeholní sliby a obvyklou přísahu setrvalosti. Dojem byl velký. Ačkoliv byl jako ostatní odsouzen, přece mravně zvítězil nad soudci svými.

Listárna.

V. H. zpraveno. — J. S. P. rol. u Přerova: u pana Klabusaya v Holešově.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

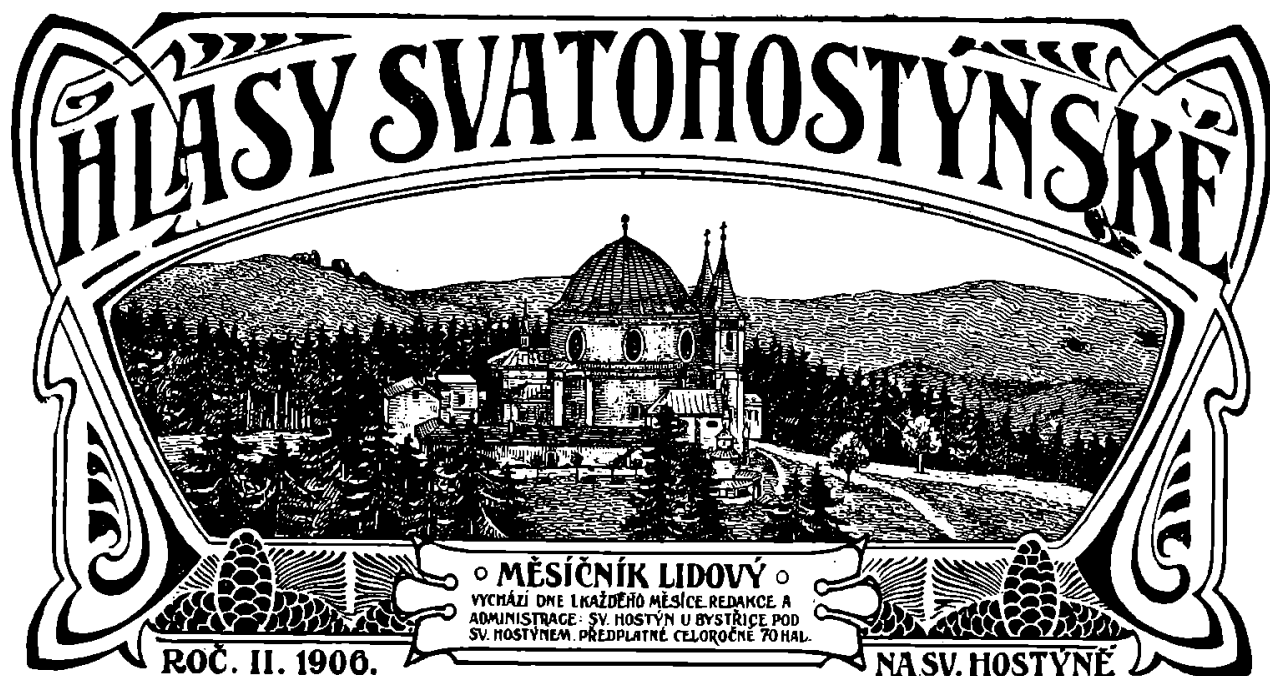
V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem.** — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilký vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.

Tiskem L. Klabusaya v Holešově.



Rukopisy a dopisy zasílány nám
budležná Sv. Hostýn, p. Bystřice.

2 číslo dne 1. května 1906.

Vydávají a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Videnský T. J.

(Pokračování.)

Tím stal se V. Bitovský pánem Bystřice a Sv. Hostýna r. 1610. A po tomto jak jsme slyšeli, přešlo panství s horou Svatohostýnskou na katolický rod Lobkoviců.

Sv. Hostýnu se pod novým majitelem uvolnilo a dnové jeho slávy zase započali. Neboť už po dvaceti letech mluví J. Schmidl o hrnoucích se poutnících odevšad na Sv. Hostýn a po letech třiceti píše Jiří Kruger, že »na Sv. Hostýně velmi často, obzvláště v neděli v oktávě Nanebevzetí Marie Panny, bylo na tisíce poutníků účastno mši sv. a přijalo sv. svátosti.« — Ve zpovídání a kázání vypomáhali, jak už dříve bylo podotknuto, kněží Tov. Jež. z Kroměříže. A tito snad vyprosili u P. Boha a milostivé Matky, že po více nežli 200 letech jejich spolubratři zase tu mohou ku zvelebení mariánské úcty a k oslavě Boží pracovati.

Václav z Lobkovic dal ihned opravit kostelík a pořídit nový obraz. — V. Sova, bystřický měšťan, sděluje nám ve svých rukopisných »Pamětech města Bystřice« toto: »Po odchodu Bitovského koupil jeho statky Václav z Lobkovic za 100.000.« A na jiném místě dří: »Tento katolický pán, obdržev vládu nad Bystřicí p. H., byl dojat takovou spušteností památného místa, kde naši předkové na přímělu Matky Boží byli zachráněni. I učinil slib, že stánek Matky Boží zase obnoví, což se také kvapně vykonalo. Když bylo vše hotovo, dal udělati na lípové desce loket široké a půl dluhého lokte dlouhý obraz Matky Boží, ona drží v ruce Synáčka, jenž metaje blesky tatarské voje poráží.« Je to, jak se zdá, nynější obraz bystřický. Ale odkud je kovová ozdoba, jež obraz onen krásí a doplňuje, zeptá se někdo. Zdá se, že pochází od Rotalů. Neboť J. Sova mluví o jakémsi rámu, do něhož prý dal Rotal obraz zasaditi.

Mimo to se zachovala listina Frant. Ant. hr. Rotala, v níž mluví se o původu nynějšího obrazu bystřického, ale jak se zdá, musí se tím rozuměti obraz pořízený Lobkovicem. Listina*) zní doslovně takto: Ja František Antonin Swatej Rzimskej Rzisse Hrabietzi Milost z Rottalu Pan na Holessowie, Bystrziczzi, Prusinowyczych a Zborowiczych gehu w Huhrzych, Czechach Kralowskej Jasnosti

*) Její věrný opis zaopatřil nám Ig. Vinkler úř. v Bystřici p. H.

Radda a Skutežny Komorník y taky diedicžny Stržiberny Komorník Knizecztwi Sstirského a. t. d.

Na Wiedomi gednomu Každymu a obzwasstie Purkmistrovi, Rychtarzi, Konželum a vssem Poctivim Czechum Miestecčka Bystrzicze tímto listem dawam wiedeti by se na Den Pamatky Swateho Petra a Pawla při Swytanie do Zamku Bystrzického dostawili Neb z welkou okazalosti zazraczny obraz Matky Božži od Marije Ssternbergowej manželky Hrabiete Jana Rottala Letha Panie 1655 w Niemczich od Friedericka Eisensteina zhotowenej a po rozboržení Starej zazracnej kaple opravenej na Kopec Swateho Hostejna ponesen bude.

Genž se Stalo w Holomuci dne Prvniho Miesicze Juni Roku Tisiczyho Sedmistyho Sstyryczatyho osmyho. Franz Anton Rottal m. p.

Zhotovení zázračného obrazu od hraběnky Marie rozené Šternberkové, o němž se tuto mluví, vztahuje se toliko asi na kovovou ozdobu a zároveň doplněk obrazu, jenž je nyní v bystřickém kostele. Neboť jisto jest, že za Lobkoviců se horlivě na Sv. Hostýn putovalo, že se zde zpovídalo a kázalo. Byl tu tedy obraz, jak dobře J. Sova udává. Jelikož však bystřický obraz, jenž je z lípového dřeva, se velice s popisem J. Sovy shoduje a malba sama uměleckým dílem není, tak že by u domácího malíře mohla býti zhotovena, ozdoba však na umělce poukazuje (je to tepaná práce): dá se souditi, že dotčená hraběnka obraz, jenž od Lobkoviců do kaple darován, dala v Německu okrášliti stříbrnou tepanou okrasou. A také se dá těžko myslet, že by byla hraběnka obraz, k němuž se po více let putovalo, jednoduše odhodila.

Obraz tento, od Lobkoviců okolo r. 1629 pořízený a od Rotalů r. 1655 zdokonalený, byl r. 1787, jak budeme později šíře vykládati, zavezen do Bystřice a umístěn za přítomnosti celého představenstva na hlavním oltáři, kde se posud chová. Obrázek sám (malba) vypadá starý, je na mnoha místech červotoči rozhlodán a je 53 cm dlouhý a 30 cm široký; s okrasami kovovými má délky 108 cm a 69 cm šířky. Při vzniklém požáru v Bystřici r. 1833, když už měl se státi obětí plamenů byl ještě závčas dp. kaplanem Jak. Hromádkou z hořícího kostela vynesena a před zkázou zachráněn.

Tímto tedy stal se slavný rod Lobkoviců zasloužilým o Sv. Hostýn. A nedá se upřít, že i na pokatoličení podhostýnska měl velkou účast. Neboť dosazením katolického duchovenstva v Holešově a Bystřici p. H., podporováním kat. missií v těchto místech a svým vlivem osobním přispěli Lobkovicové Ladislav a Václav velice k tomu, že se obyvatelé co nejdříve navrátili ku dřevní víře cyrilomethodějské svých slavných předků.

7. Kostelík rozšířen a přistaveny dvě kaple r. 1658. — Moravská šlechta přítomna svěcení.

Po válce třicetileté koupil panství bystřické a holešovské od Lobkoviců Jan hr. Rotal r. 1650. Rodina tato pocházela ze Štýrska, kde od r. 1356 měla v držení dědičný úřad nejvyššího komornictví nad stříbry. Vymřela po meči r. 1762 Františkem Ant. Rotalem.

První jenž se z Rotálů na Moravě usadil, byl svob. pán Hons Jakub z Rotalu, koupiv r. 1613 statek Napajedla. Jeho syn Jan později hrabě z Rotalu stal se nejenom po otci pánem na Napajedlích, nýbrž koupil rozšířil své panství i na Tlumačov, Kvasice, Holešov a Bystřici p. H. Rotalovci vynikali velikou a upřímnou zbožností. Doklady nám k tomu dávají Napajedla, Holešov, Bystřice a Sv. Hostýn, kde zůstavili všude pomníky své zbožné mysli. Zdá se, že jim žádná oběť nebyla přílišnou, když se jednalo o kostel a o čest Boží. Na Sv. Hostýně se to počalo jeviti v. 1658.

Katolíci, jsouce vyklizení Švédů r. 1648 zbaveni protestantského poručnictví, jali se směleji vystupovati a katolický život v čilý proud uváděti. Sbo-

řené svatyně se znovu stavěly a na poutnických místech ozýval se nadšený zpěv pobožných zástupů, které jakoby svým počtem a horlivostí chtěly nahraditi, co se bylo po tolik a tolik let proměškalo. Zvláště na Sv. Hostýn putováno se všech stran vždy více a více. Malinký kostelíček nebyl s to, aby pojal davy nábožných. Vida to hrabě Rotal, postaral se nejprve o zvětšení a lepší úpravu kostela. Což se stalo r. 1658. Tohoto roku dal hrabě Rotal kostelík rozšířiti, obnoviti, opatřil jej vřídkou a obraz dal vsaditi, jak už dříve řečeno, do nového rámu. Odstranil také obtíže a nepohodlí, s nimiž doposud bohoslužby a udílení svátostí bylo spojeno. Než na tom nebylo dosti.

Jako magnet přitahuje k sobě železo, tak táhla k sobě Matka Boží Svatohostýnská srdce Moravanů. Zdálo se, jako by ještě stále zazníval hlas: »Za mnou pojďte, za mnou před stolec Mateře Boží!« A kroky boдрých Moravanů nesly se, kam jim velel hlas jejich srdce. Tím se stalo, že i zvětšený kostelík, ježž možno ještě na starých obrazech viděti, nevystačoval. I dal Rotal vystavěti na obou stranách kostelíka dvě otevřené, krásné kaple. Jedna z nich, tak zv. Rotalovská, na levé nebo-li severní straně kostelíka, byla r. 1749 pozměněna a zasvěcena sv. Jiljí. Svěcení stalo se téhož roku 1749 dne 7. prosince první neděli adventní. Od roku 1787–1889 sloužila kaple za zednické skladiště. Roku 1889 byla nově zřízena a zasvěcena bl. Janu Sarkandrovi.

Mimo to zřídil hrabě dvě poustevny: jednu nahoře a druhou u Lázní. Horní byla pro dobu letní, dolní pro zimu.

Balbin praví, že »hrabě Rotal kaple stavěl za účastenství a nadšení téměř celé Moravy a že svěcení se dalo s největší okázalostí u přítomnosti skoro veškeré moravské šlechty.« — Je to první velkolepá všemoravská pouť, o níž se nám písemná památka zachovala!

A Kruger podotýká: »Toto vše jsem viděl na vlastní oči. I přál jsem hraběti, jenž se tou měrou o pohodlí poutníků postaral a nyní se nachází u dvora ve Vídni jako skutečný tajný rada a rytíř zlatého rouna, tu nejhojnější odplatu u Nejvyššího.«

8. Vodní kaple.

Tak se namáhaly od r. 1628 o zvelebení Sv. Hostýna osoby světské. Ale což duchovní nekonali pro Sv. Hostýn nic, mohlo by někomu napadnouti? I ti přináše-li pro Sv. Hostýn oběti jak duševně tak hmotně. O prvních jsme už slyšeli, nyní ještě něco o obětech hmotných.

Je sice pravda, že Sv. Hostýn nemá jediného obrazu, jímž by se mohl jako původním, divotvorným honositi. Má však pramen, kterým už mnohý dosáhl zdraví a z něhož se mnohým vyprýštěly rozličné milosti.

Pramen nalézá se na severozápadní straně temene Svatohostýnského. Železné dvěře zabraňují poutníku volný pohled na podivný zdroj vody, vyvěrající ze skály. Ovšem by očekával mnohý, že by měl býti pramen výše uvnitř náspů, ne však, jako skutečně teče vně na úpatí valů. Než odkud představa ona? Odtud, že si myslíme jako by se byl nepřítel neustále zdržoval v nejbližší blízkosti, ba těsně u samých valů, jako se to dělo při dobývání měst; což u Sv. Hostýna sotva se dá tvrditi. Dále se nesmí zapomenouti, že to nebyl jediný zdroj, jímž křesťané svou žízeň hasili. Případné vysvětlení dávají nám staří historikové a báseň Jaroslav. Dle těchto je pramen jedním ze zřídél, jimiž křesťané se osvěžili, jenž však zůstal pro potomky jako památka podivuhodné a nám známé události. Voda pramene je, jak chemicky a bakteriologicky bylo dokázáno, úplně zdravá a pitná.

(Pokračování.)

Moderní abecedník.

Atheismus (neznabožství).

Atheismus jest základní zlo naší doby. Lidé spouštějí se Boha a víry, vracejí se k novému pohanství. Nevěra jest heslem a cílem nynější lidské společnosti. Poohlédneme-li se po ní, všude pozorujeme zapírání Boha a víry: na divadlech a na vysokých školách, v umění a vědách, v palácích a chatrčích, v novinách a knihách. Všude slyšeti heslo: Není Boha, není víry, není věčnosti, po smrti je po všem veta. Dnes se již nejedná o zapírání některého článku víry, nýbrž o náboženství vůbec, aby z celé lidské společnosti odstraněno bylo. Avšak ptám se: Zdaž tato snaha zapíratí Boha a zničení víry se zakládá na spolehlivých důvodech? Odpovídám: Nezakládá se. Neboť odporuje rozumu, všeobecnému lidskému vědomí o Bohu a uvrhuje celé člověčenstvo v největší neštěstí. Důvody, kterými nevěrci chtějí rozum přesvědčiti, jsou plytké, ano i směšné: že prý člověk pochází od opice, jest lépe vyvinuté zvíře a tudíž nemá nadpřirozeného cíle; činnost rozumu není než pouhé třesení a pohybování mozkových čivů; svědomí lidské jest sebeklam; názor o mravních ctnostech výsledek nynější výchovy; náboženství vynález kněžský; svět že náhodou povstal atd. Takové jsou jejich důvody ničím nedokázané. Proto i jejich vlastní přesvědčení není pevné, nezvratné, jak sám t. zv. »otec nevěry«, Voltaire se přiznal. Když totiž jistí nevěrci se chlubili, že dokázali nepodstatnost víry, odpověděl: »Jak jste šťastni, to se mi doposud ještě nepodařilo.« Přece je známo, že vynaložil všechny síly, aby zničil víru a církev. Proto mnozí nevěrci ve vážných okamžicích života, zejména v hodině smrti, vracejí se k víře, mimoděk volají: O Bože můj! Jsou rádi, zavítá-li k nim kněz potěšitel, kterým ve dnech štěstí a zdraví pohrdali. Důkaz to, že jejich přesvědčení nebylo nezvratné, že nevěra jejich nebyla výsledkem vážného přemýšlení, nýbrž lehkotvážné spoléhání na velké slovo, jež jistí křiklouni a nesvědomití novináři nebo spisovatelé vedou.

Nevěra přičí se netoliko rozumu, nýbrž i všeobecnému lidskému citu a náboženskému vědomí, jež každému člověku vrozeno jest dle výroku Tertulliana: »Lidská duše jest svou přirozeností křesťanská« t. j. věřící. Vnitřní cit a pud věřiti v nadpřirozenou Bytost jest v lidském srdci tak hluboce zakořeněn, že ničím nemůže z něho býti vyrván. Je tak stár, jako lidské pokolení samo a objevuje se ve všech zemích u všech národů, ať vzdělaných nebo nevzdělaných, ať starých nebo nových. Proto nikdo není vlastně k víře lhostejným. Buď je proti ní, buď pro ni. V obojím případě vydává se svědectví o Bohu a náboženství. Když se tolik bojuje a zuří proti němu, má pak víra býti pouhé nic, pouhá smýšlenka, prázdné domněnky? Proti něčemu, co pranicím není, se nebojuje. Co pak škodí nevěrcům víra, která na světě umění, vědu a osvětu rozšířila? Co jim škodí kněží, řeholníci a jeptišky, kteří chudé podporují, nemocné navštěvují a těší? Odkud jejich vztek proti těmto dobrodincům lidstva? Ozývá se vrozené jim náboženské vědomí a znepokojuje duši jejich. Proto usilují se zužením a bojem proti Bohu a víře je udusiti a zničiti, ač marně. Věru, boj a vztek jejich zůstaly by nám nevysvětlitelnou velkou hádankou, kdyby ve skutečnosti nebylo Boha, proti němuž bojují a kdyby víra, kterou chtějí zničiti, ničím nebyla. A takto oni sami vědomky nevědomky, chtějíce nechtějíce svědčí o tom, co potíratí zamýšlejí. — Podobné svědectví o Bohu a víře vydávají upřímně věřící, ač opačně. Tito v sobě zakoušejí tak neklamně pravdivost víry a vyznávají ji tak rozhodně, že nedávají se v ní zviklati, byť i celý svět proti nim povstal. O tom patrně svědčí milionové mučeníků, kteří raději obětovali životy své, než by byli zapřeli svou víru. Jistě nezemřeli za pouhý klam, nýbrž za pravdu.

O tom svědčí také nescíslní trpitelé a těžce nemocní, kteří jedině z víry čerpají sílu a útěchu. Optejte se jich, zda-li víra je jim pouhé nic? a odkud mají v největších bolestech svých tak trpělivou a veselou mysl? Ukáží na kříž na stěně visící a řeknou: Tam je útěcha a síla naše! — Takto svědčí věřící a nevěřící o vrozeném nám vědomí náboženském, kteréž může sice leckdos nerozvážně zapřít, ale nikdy úplně vykořeniti.

A běda člověku, běda celému pokolení lidskému, kdyby se podařilo zničit náboženství. Člověk bez náboženství, bývá bez útěchy, bez pokoje a pravé životní radosti, byť se zdál dle zevnějšku šťastným, bohatým a ode všech oslavovaným. Musil by se slavným básníkem Heinem, který také tupil náboženství zvolati: »Nemohu býti pokojným. Ve dne v noci trápí mne smutné myšlenky.« Bez Boha jest největší bídák, byť by všechno ostatní měl.

Bez Boha by byla veškerá lidská společnost prabídou a nešťastnou. Lidé přeměnili by se v dravce a celý svět v loupežnickou peleš. Neboť není-li Boha, nikdo nemá nad sebou vyšší vůle, které by musel poslouchati, a žádného soudce, jehož by se bál. Může hověti svým vášním, ctnost nemá ceny, nezavazuje. Může si počínati jako Luccheni, vrah císařovny Alžběty. Jest po veřejné bezpečnosti, kázní a mravnosti. Může jako onen mladý muž, který v Paříži r. 1894 mezi lid hodil pumu a 20 osob zmrzačil, se hájiti a volati: »Já uznávám jen svou vlastní soudní moc, když dnešní věda zavrhlá učení o Bohu. Neboť s Bohem padnou všechny jeho zákony.«

Naproti tomu víra osvěcuje ducha, zušlechťuje srdce, sílí vůli a povznáší člověka nad pozemskost a činí ho pánem svých vášní. Víra pořádá lidskou společnost, budí dobročinnost, vyrovnává protivy mezi bohatci a chudinou, činí z lidí různého stavu bratry ano až do jisté míry anděly a přemění zemi v pozemský ráj. Proto vraťme se k Bohu, k víře a k Ježíši Kristu!

Bebelsko.

Socialistický stát budoucnosti. Podává B. V.

»Ty jsi Josefe vždycky proti socialistům. Mně sice se také ledacos nelíbí, jako na př., že náboženství je soukromou věcí, ale myslím si, že se to snad dá spojit. A proč by jiný veřejný řád nebyl možným mimo náš obyčejný, ve kterém jsme vyrostli a si navykli? Proto víš, co jsem si umínil? Že se tam půjdu podívat a, bude-li co na tom, zůstanu tam a vezmu tam též ženu a děti. Odejdu co nejdříve. Nechtěl bys se mnou?«

»Dej mi pokoj se svým Bebelskem. Nemám peněz na zbytečné cestování. Chceš-li, jeď, ale myslím, že se sklamán navrátíš,« odvětil kovářský mistr.

Na to dopili, zaplatili a rozešli se: Koukal po své práci a Věčil, aby se připravil na cestu do Bebelska. Věčil přijda domů, oznámil ženě svůj úmysl a vypůjčiv si 2000 kor., vydal se na cestu.

2.

Asi za deset neděl vidíme po předešlé rozmluvě přistáti Věčila ve městě Kapském. Vystoupil z parníku a rozhlíží se kolem. Pojednou spatří mezi hemžícím se davem známou tvář. Byl to krejčí ze sousední vesnice, jenž před několika lety své rodiště opustil, aby hledal ve světě štěstí. »Pozdrav tě Bůh,« Martine, zvolal naň zdaleka Věčil. Martin Dopita, tak slul onen krejčí, pohledne v onu stranu, odkud zaznívalo volání a pln radosti a překvapení spěchá Věčilovi vstříc, uchopí jeho ruku a radostně jí potřásá.

»Jak pak ses, prosím tě, zde vzal,« táže se s údivem? »Jedu do Bebelska. Nevíš, kde to je a nemohl bys mi o tom něco říci?« dí Věčil.

»Blázníš? Pokud tě znám nehodíš se tam. Alespoň mnozí, co tam byli odešli odtud sklamáni. Bebelsko netrvá ještě dlouho. Na začátku se tam nahrnulo hodně lidí se všech stran. I já jsem tam byl. Ale brzo nás zase mnoho odešlo. Nyní prý mají trochu přísnější řád; tak lehko prý někoho nepustí. Ostatně můžeš se přesvědčiti sám. Nerad o tom mluvím. A pak seznal jsem, že kdo nezkusí, nevěří.«

»Ale podívej se tuto«, pravil Věfil a podal Dopitovi známé nám noviny.

Dopita je vza', nahlédl do nich a pravil: »Divím se ti, že za nynější doby věříš tolik ještě novinám. Napsati se dá ledacos. Však uvidíš sám. Vlak do Bebelska jede asi za dvě hodiny. První stanice v Bebelsku má jméno Lassalle. Je zrovna na hranicích. Pojedeme kus spolu. Chci se podívat do severní části burské bývalé republiky. Byla mi tam nabídnuta dobrá práce.« Mezi tím, co o různých věcech z domoviny hovořili, přijel vlak. Sedli a tu se otázal Věfil přítele, jak se má v Lassalleu chovati a co dělati?

»Co ti řeknu, je toto. Jak přijdeš do Lassalleu, odevzdáš lístek a musíš přímo do veliké státní budovy. Tam je hned u vchodu úřadovna s okénky. Vyhledej okénko, kde je nápis český a udej, že bys rád mluvil s občanem Novákem. Je prý náhodou v Lassalleu. U toho pak se můžeš vše dovědět, jak to teď tam chodí. Budeš muset asi hodně platit, ale to nic nedělá. Peníze máš. — Než hle, už jsem brzo na místě. Pozdravuj Nováka a přeji ti šťastný návrat.«

Na to vystoupil z vlaku a Věfil zadumán odjížděl dále, až ho z myšlének vyrušil hlas: Lassalle. Věfil vstane, opustí vlak a dle docela stejně oblečených mužských a ženských konduktérů a úředníků a dle docela stejného šatstva mužů a žen vidí, že je skutečně v nějaké nové zemi. Odevzdav lístek ženskému konduktéru, chvátá k naznačenému domu, jenž se ihned na druhé straně cesty u východu nalézal. Jde tam, najde šťastně českého úředníka a sděluje mu svůj úmysl. Ten praví. Však dnes je právě Novák pověřen úkolem voditi cizince. Zde je.« Pak dá Věfilovi zvláštní lístek s poznámkou, že při východu bude muset zaplatiti taxu. Novák, jenž cosi vyhledával v knize, zvedne hlavu, pozná Věfila, podá mu radostně ruku a vyzývá ho, aby s ním šel. Vede ho do světničky, kde byl docela jednoduchý a jen nutný nábytek, nabídl mu židli a začal:

»Vítám tě zde! Jak pak se's sem dostal? A jak jsi na mne přišel?«

Věfil vyřídil mu pozdrav od Dopity a ten prý mu poradil, aby to takto udělal. Přichází prý do Bebelska, aby se tu usadil.«

»Příteli, to máš štěstí, a jsem též rád, žeš přišel, alespoň mohu s tebou odtud zmizeti.«

»Co, ty chceš odtud pryč? A jaké pak mám štěstí?« tázal se Věfil.

»Hned ti na to odpovím. Řekni mi nejprve docela upřímně: Máš hodně peněz?«

»Dost; několik set korun.«

»To je dobře; alespoň mohu s tebou pryč. Můj přítel ti dal velice dobrou radu. Kdybys byl býval toto neudělal, nýbrž naznačil svůj úmysl skutečný, byl bys býval ihned zapsán jako občan a požádán, abys peníze až na 60 korun odevzdal státu. 60 korun bys si mohl ponechat. Pryč bys odtud tak lehko nemohl. Musel bys míti k tomu státní dovolení a policie by ti prohlédla kapsy, zda nebereš sebou peníze. Toto bude tě sice také nějakých dvě sta korun stát, ale můžeš alespoň svobodně odejít.«

»Co, mé peníze odevzdat státu? a nesmět pryč? to mi vykládáš jakési divné věci.«

»Žádné divné věci; jsi v Bebelsku, kde každý soukromý majetek je za krádež pokládán. A poněvadž pracovní síla každého občana náleží státu, může

Ve prospěch zvelebení Sv. Hostýna.

P. T.



ak zřídka je viděti v rodinách po našich milých vlastech obraz naší Matky Boží Svatohostýnské, která divy tvoří!

Tento úkaz postřehli už mnozí ctitelé Vítězné Matky Boží na Sv. Hostýně a vyslovili přání, aby se hledělo obraz tento co nejvíce rozšířiti. Jestliž to »naše« Matka Boží. Jí máme co děkovati za záchranu naší vlasti od tatarského jařma, za osvobození našich otců od těchto lýtých nepřátel a za zachování naší víry cyrillo-methodějské.

Obzvláště však doporučuje se rozšiřování toto a spojená s tím úcta za nynějších dob, kdy nevěra mohutně pozvídá své drzé čelo a vysílá svůj otravující dech v nejširší vrstvy našeho lidu. Ó tu třeba obrátiti své zraky k té, která je pomocnicí křesťanů, která všechna kacířstva zničila, která je nositelkou zářícího Slunce pravé víry a tudíž bránou nebeskou. Krásná to zajisté myšlenka a důstojná, aby se uskutečnila!

I nabídnul se pan Lambert Klabusay, že tento krásný úkol na se vezme a co nejkrásnější a nejlacnější obraz k dotčenému účelu pořídí — což také vykonal.

Může tedy více nebo méně každá rodina si obraz Matky Boží Vítězné se Sv. Hostýna lehko zaopatřiti!

Obraz je proveden věrně dle nynějšího znázornění Marie Panny Svatohostýnské na hlavním oltáři svatyně Svatohostýnské. Aby se pak co nejvěrněji vše znázornilo, zvolen způsob dvojí: první nejdokonalejší v provedení heliografickém a druhý v barvotisku vypoukle.

Čistý zisk z každého obrazu zavázal se p. L. Klabusay věnovati na okrášení, zdokonalení a zařízení Sv. Hostýna *dle plánu domácích umělců*, schváleného Maticí Svatohostýnskou.

Trojí tedy účel má provedení obrazu Matky Boží Svatohostýnské a dejž Bůh, aby byl dosažen!

■■■
Hostýn nám Moravanům posvátná hora, okrášlena našimi domácími umělci — toť naše touha.

Uskutečníme tuto touhu způsobem důstojným!

Za oltářem ve svatyni hostýnské nalézá se vypouklý obraz Vítězné Panny Marie Svatohostýnské. Obraz ten reprodukoval grafický ústav L. Klabusayův věrně v heliogravuře a v barvotisku vypouklém za ceny opravdu co nejmírnější a odvede z prodeje těchto obrazů pod kontrolou P. T. duchovní správy Sv. Hostýna

čistý zisk k účelu zvelebení Svatého Hostýna.

Pořízením tohoto obrazu okrášíme si svůj byt, neboť věru jestiť radost podívat se na tento obraz a zároveň umožníme z čistého zisku uplatnit naši zmíněnou touhu.

Odporučujeme všele zakoupení tohoto obrazu, který by neměl scházeti v žádné křesťanské rodině, zvláště členům Matice Svatohostýnské.

Vydavatelstvo obrazů ve prospěch zvelebení Svatého Hostýna.

Řádní kolportéři, kteří budou doporučení od svých duchovních správců, ať se přihlásí, obdrží z prodeje přiměřenou provisi.

==== **Způsob provedení obrazů.** =====

Obraz čís. I.

Obraz v barvotisku vypouklý, za cenu 3 zl. 70 kr., jest velikosti 30×41 cm v rámci 7 cm širokém a zasklen.

Obraz sám proveden jest na tuhém kartoně ve 12 barvách bohatě zlatem zdobený a plasticky ražený.

Rám jest barvy hnědé se zlatými ornamenty.

Celková velikost obrazu s rámem jest 43×52 cm.

V rozích za sklem upevněny jsou na památku jehličí větvičky s hory Svatohostýnské. — Obraz tento dodává se vyplaceně poštou v bedničce až na místo bez jakéhokoliv dalšího poplatku, tedy úplně franko za K 7.40 = **3 zl. 70 kr.** a proto, že následkem výroby ve velkém může se tak lacině dodávati, připadá ještě značná část na zvelebení Sv. Hostýna. — Obrazem tímto vystihnout jest nejlépe způsob znázornění »Vítězné Panny Marie« tak, jak se nalézá nad hlavním oltářem na Sv. Hostýně.

Nové vydání obrazu čís. II.

Obraz v heliografuře jest proveden umělecky v dosud nedostižném fotografickém ocelorytinovém tisku — nejvznesenějším to způsobem reprodukčním.

Celková velikost 60×80 cm, na kartoně heliografickém, vnitřek na čínském trvanlivém potahu, velikosti poocelené plotny obrazové 40×58 cm.

Obrazem tímto podařilo se vystihnouti celou rázovitost svatohostýnského nadoltářního reliefu s veškerou důstojností a proto sloužiti může obraz tento za okrasu jak naší světnice, tak i salonu.

Obraz tento prodává se bez rámu za K 7.40 = **3 zl. 70 kr.** v pečlivém zaobalení vyplaceně až na místo udané poslední pošty.

Obraz čís. III.

Jako obraz č. II. heliografie, avšak v rámci hnědém 11 cm širokém, se zlatými ornamenty.

Celková velikost obrazu s rámem jest 64×78 cm a hodí se pro naše nejlepší pokoje, jimž bude trvalou a vzácnou okrasou. — Cena zaskleného a zarámovaného obrazu tohoto s franko dodáním v bedně jest laciná: K 15.40 = **7 zl. 70 kr.**

Nové vydání obrazu čís. IV.

Jako obraz předešlý č. II. tedy zasklen v bohatě ozdobném rámci celkové velikosti 78×98 cm za cenu K 19.70 = **9 zl. 85 kr.**

Obraz tento jest nádherný, dodává se poštou v bedně a vyplacený až na místo.

Jako protějšek připravuje se nový obraz:

„Příchod svatého Cyrilla a Methoděje na Svatý Hostýn.“

Prosíme snažně P. T. důst. duchovenstvo a členstvo Matice Hostýnské i Velehradské, aby použili přiložených lístků objednacích a obrazy naše hojně v kruhu svých známých rozšiřovati pomáhali.

VYDAVATELSTVO.

toliko stát občana propustiti. A s tím jsou spojeny mnohdy obříze, nehledě k tomu, že žádných peněz nemáš na cestu «

»No, toto je hezké. A nemělo to také zvláštní účel, že mne odkázal na tebe?«
(Pokračování.)

Hvězda mořská.

Povídka. Zčeštil R. Korec.

Oba jsou horníky už od pokolení. V matrikách farních jest psáno, že, pokud lidská paměť sahá, předkové jejich pilně si hleděli solných dolů, je kopali a tak žili ze soli. Kde měl chléb praděd, tak hledá ho i vnuk.

Jdou do práce.

Otec a syn se slunce východem přišli do královských bání. Strážný otevřel důl, horníci vešli po stupních. Sotva že přejdeš několik schodů, otevírá se důl ve velkou kapli. Jest stará jako svět . . . Královskou proto se zove. že králové, nejjasnější pánové, ji kázali vytesati, neboť kdykoliv Piastovec či Jagiello doly navštívil, vždy královským dolem v zemi sestoupil, vždy v tom kostele podzemním poklekl, by poklonil se Bohu. Staří horníci od dědů a pradědů slychali, že byl v té kapli i král selský Kazimír, jenž sirotám a vdovám horníků komoru plnou zlatých dukátů daroval. Králi Kazimíre! daroval jsi horníkům komoru dukátů; pět století už v hrobě dlíš, potomstvo jako oko v hlavě chrání daru tvého, tvůj peníz celý, neporušený vdovám slzy stírá, sirotám chléb v ústa podává. V prach změnili se velicí, vítězní králové, prácheň svítí se v rakvích dobovačných hetmanů. Ty, selský králi, ty nejsi prachem, ty žiješ dnes, neboť dnes chléb ústům sirot podáváš . . .

Dva horníci, otec a syn, sešli do královské kaple. Uprostřed veledílo lidských rukou. Z obrovského kusu soli socha Nejsvětější Panny. Matka Spasitelova k horníkům ruce přecistě vzpíná, jakoby chtěly ty ruce člověka z hlubin zachránit, jakoby socha ta mluvila: já záchranou jsem plavcům zbloudilým, jichž tone loď. Velká vpravdění myšlénka sochaře, jenž sochu tuto utvořil. Tu, kde dnes sůl, kdys bylo moře nesmírné, slunce pražilo, vrstvy soli padaly, voda se vypařovala, ohromné massy solné zůstaly. Dnes horník se jich dokopal, nechť k pomoci mu přispěje ta, jež ruku plavci podává, nechť blahoslenství Panny přesvaté v to skamenělé moře sestoupí . . . Horníci šeptajíce otčenáš couvají na práh kaple, otec ptá se syna:

Slavné to dílo provedl sochař . . .

Jakoby byla živa Panna Nejsvětější . . .

Umělec královský tu sochu vytvořil.

Tentýž, jehož díly krakovská kaple Zigmundská je vyzdobena.

Jen život chybí soše této!

Ruce k nám vzpíná!

Naše paní milostná!

Matka horníků.

Útočiště zbloudilých.

Hvězda mořská.

Vyšli, po schodech sestupují v zemi, a v duši se jim socha svatá stkví, a v myslí vidí ruce bílé k pomoci rozpjaté a na ústech jim chví se píseň zástupů:

Hvězdo mořská, jež Jsi Pána

mlékem svým krmila,

Ty's smrti štěp, který štípil

první otec, zničila.

Odvrať od nás hlad, mor trudný,

uchovej krvavé vojny . . .

Sešli už horníci v zemi. Hoch svítí na cestu, kráčejí, mizejí chodby, sestupují dále po schodech do hlubin země.

Přešli kolem tůně plné vody solné, již jsou v šachtě, jež přiléhá k útesům. Odtud jest těsný, úzký vchod, chráněný sloupy sosnovými, dřeva jen podpírají těsný průchod, sotva jeden člověk se protáhne. Vklouznul tam otec, synek za ním . .

Před nimi dílo. Veliká, pustá jáma, kusy solné jiskrami září, na stěně ohromný balvan soli, jež třeba odvalit. Bude z něho sto kusů. Jen jej rozlámat, kusy vyvézt, odevzdat jiným Strop podepřen dřevěnými sloupy, když doubí se nedostávalo, horník i z massy solné sloup si zřídil; na lešení horníci si složili své haleny, starý horník mocněji rozsvítil kahanec, mladší chopil se kladiva.

Tatínku, vidím jakousi jámu.

Poprvé jsi ji spatřil?

Ano, poprvé.

Od věků už tu byla. Byla ukryta, neznáma, země včera se pohnula a otevřela jámu.

Co je v té jeskyni?

Bůh jediný to ví. Za mého děda táhl se tudy proud vody, den a noc tu pracovalo dělnictvo s pílí bezpříkladnou. Potom puštěny byly vody jiným korytem, prostory tyto vyschly . . .

Já tam vejdu.

Bůh tě chraň, hochu! Je to zakázáno zákonem horním. Touto kotlinou vede cesta do starých dolů, v prostory, kde před věky za králů Piastů se kopalo. Dnes tam nev kročí lidská noha, co krok brozí tam horníku smrt, v hlubinu spadneš, rumová sůl spadne ti na hlavu, tam není záchrany ni pomoci, zákon zakazuje horníku vydávat se v nebezpečí.

Přece se tam podívám, tatínku! . . .

Ne, nepodíváš. Podej mi klín, zaklínujeme útes, kostru podepru, podej mi želízko.

Tatínku, co je to? Nevidíš?

Matičko Boží! Tíže zlomila sloup.

Mocný peň sosny praskl.

Dřevěný strop se valí.

Hrozí nám smrt, spadne-li.

Počkej! Podívám se. Jeden sloup praskl . . Ale pět klad ještě dobře stojí. Sloup z pevné massy. Vydrží. Nic se nám nestane.

Tatínku, já se bojím čehosi.

Do práce. Vezmi železa. Podepřeme útes.

Vzal horník železný klín, vrazil ho mezi stěnu soli a útes. Synek drží v rukou železo, horník vši silou kladivem bije v klín. Ocel vniká pomalu v sůl, ale přece vniká.

Za půl dne vražen klín jeden, druhý, třetí, desátý . . .

Jakoby se komora zatřásla . . .

Na bok!! . . .

Sůl puká . . .

Stěna se trhá . . .

Lešení spadne. Počkej, já je odvalím.

Uchopil starý do rukou dlouhou, železnou páku, vrazil ji hluboko do štěrbíny, když čtvrt sáhu vešlo se v otvor, oba horníci páky se chopili, žilovaté ruce vši silou zvedají tyč . . .

Nesmírné balvany se pohnuly, jakoby tu ohromná tíže vzdychla horníci utekli

Dunění hromu.

Hluk ten zhasl světlo . . .

Když kahanec znova horník rozžehl, když pohlédl na to, co se stalo . . . krev v žilách se zastavovala . . .

Rumy se valily, strop spadl, strašlivá tíže zlámala pně sosnové jako třísky, sypká půda se nahrnula, průchod nesmírnou silou zemí se zasypal, návrat znemožněn

Matičko Boží, zachraň nás!

Východu odtud nemáš.

Smrt hladem.

Zašel horník do rumů hledí, všechno ztraceno, hleděl, viděl, zaplakal . . .

Smrt hladem.

Nemáš pro nás východu?

Starý horník chvíli přemýšlí . . .

Jest východ, jest.

Kudy?

Starým dolem.

Pravil jsi přece, tatínku, že tam smrt, že tam co krok tůně, že tam nad hlavou hrozí smrt . . .

— — — — —
Vsunuli se do jámy, vešli v neznámé prostory Bůh ví, jak dlouho budou muset se toulat, Bůh ví, jak dlouho budou hledat cestu. Dva kahaný planou v rukou jejich, shasli jeden, aby bylo světla na déle.

Šli, šli bez konce. Nevědí, kolik hodin uplynulo. Únava je přemohla, shasli skrovné světélko a padli na zemi. Usnuli. Ó kdybys věčně, ty sne, trval! Kdyby už neměli vstáti, kdyby se neprobudila mysl, že . . .

— — — — —
Probudil se horník, vstal, rozkřesal oheň, rozsvítil kahan, budí syna.

Vstaň, pojď!

Hoch mne si oči, dlouho na otce hledí, otvírá ústa . . . vzpomněl si . . . v nesmírný pláč se dal . . .

Proč jsi mne budil, tatíčku?!

Cestu si musíme hledat . . .

Zdálo se mi o našem domku uprostřed višňí a jabloní.

Pojď!

Jdeme si přece pro smrt!

Pojď tedy!

Co chvíle se zastavuje horník. Čichá. Čichem hledá cestu. Snad ucítí vzduch ze šachty, snad teplý, sluncem prohřátý vzduch mu ukáže, kudy třeba se nbírat, aby život byl zachráněn. Zas jde, zas stojí . . . Neznámý, zapomenutý před nimi svět. Peci zasypány, štoly v ruinách. A byla to přece štola dubovými sloupy podepřená, dřevo neslo tíži již po několik věků, váha vrstev horních vtlačila do země sloupy, strop opadl, tam, kde někdy lidé chodili, dnes taký otvor, že sotva po břichu se plaze tudy může člověk projít. Vsunul se tam horník, hoch za ním, kus se prodírali, — znova veliká prostora, znova otvírá se prostorná komora. Usedli na kamenných lávkách, poslední kousek chleba pojedli . . .

Bloudí bludištěm a bloudí. Bůh ví, jak dlouho už sem lidská noha nevkrčila. Na temných stěnách usadil se solný květ, solné útvary pokryly stěny. Kolik století tekla voda v komoru, ohromné krápníky solné visí se stropu, celý strop mokrých těch prostor jest pokryt jehličkami. To po věky ve vodách sůl se stlala, v ohromné krychle se krystalovala. Lidská noha tudy kráčí jako po mechu, ten mech jsou jehličky jemné, vykvetlé ze solné vlhkosti, to nová sůl se tvoří . . . Vešli do jakési zapadlé komory, horník klopýtl, tak tak že neupadl, — když rozsvítil kahan, aby uzřel překážku, smrtelný strach pojal zbloudilce . . .

Ležely to na zemi lidské kosti, zločinec snad tu zemřel, jehož pro krádež nebo vraždu soud odsoudil k smrti hladem ve starých dolech.

(Pokračování)

Tatar na blízku.

Al. Stork, T. J.

Ano Tatar, a horší a krutější než onen Tatar před sedmi sty lety pod Hostýnem. Jako černá bouře za letního vedra, tak se blíží. Kdo mu odolá, kdo ho překoná? —

Zednáři, socialisté, demokraté a jiní nepřátelé církve spojili se v tuhou, uvědomělou organizaci a spojenými silami započali boj pod heslem radikálním: »Pryč se vším náboženstvím!«

Chcete doklady? — Slyšte.

Vě Vídni založen minulého roku spolek »Volná škola.« Účel jeho jest na prvním místě: Výchova mládeže beze všeho náboženství. Spolek rozšířen po celém Rakousku bez ohledu národností.

2. Dr. Joklík v »Rozhledu« čísle 5. žádá, aby kněz ze školy byl vyloučen. A o totéž usilují mnozí z učitelstva.

3. F. V. Krejčí, prof. české university, vydal nedávno v Praze brožuru »Náboženství a moderní ideál člověka.« Hlásá dokonalé beznáboženství. Lituje toho, že dnes vůbec ještě náboženství existuje. Budoucí člověk bude prý úplně bez víry. Šíře o tom pojednává Hradský v brožurce: Náboženství budoucnosti žádné náboženství?

4. Při nastolení rektora university pražské žádali socialně-pokrokoví studenti, aby náboženské vysoké učení ze svazu universit bylo vyloučeno, theologie prý vůbec na universitu nepatří.

5. Socialisté, kteří také u nás na Moravě všude pracují, aby náš lid podvedli (viděli jsme nedávno jejich »blahonosné« účinky pod židovským komandem na Rusi), tito socialisté již ode dávna poeobné snahy pěstují. Tak prohlásil Bebel vůdce německých socialistů, v říšské radě 31. prosince 1888: »Na tak zvaném poli náboženském snažíme se dospěti k ateismu t. j. k beznáboženství.« — A socialista Dr. Aaons zvolal na sjezdě německých socialistů roku 1904: »Třeba nám, socialistům demokratům v boji o školu tímto požadavkem čeliti: »Pryč ze škol s náboženstvím!« (Potlesk.)

6. Náboženství z veřejného života a ze škol odstraniti nedostačí, i z rodin musí býti vytlačeno, aby práce byla radikální. Proto bojují rakouští nevěrci a zednáři v nejnovější době o to, aby § 111 občanského zákona byl zrušen a takto svátost stavu manželství — rozvrácena. — Nápomocni jsou v tom i universitní profesoři jako na př. Masaryk.

Doklady stačí, že Tatar na blízku, horší a krutější než onen Tatar před sedmi sty lety pod Hostýnem. — Zdaž náboženství odstraní, zdaž církve zničí? — Nikoliv. »Brány pekelné ji nepřemohou.« I odpadne-li Evropa, rozkvétati může církve jinde, na př. v Africe, v Asii, třeba i v Japonsku, »Brány pekelné ji nepřemohou.« — Avšak našemu národu, nám, našim synům, našim dcerám, našim potomkům vyrvat může ten Tatar — dědictví otcův! Proto katolíci pozor! Jest svrchovaný čas, abychom nedbajíce různých snah a tužeb spojili se v mocné řady a v tuhé organizaci neohroženě bojovali proti nepřátelům ze všech krajín a národností spojeným — pro dědictví svých otcův. Výstrahou nám budiž Francie. Co ji schází, není lid katolický, ale organizace lidu katolického. Co nás zachrání, jest taktež jen velkolepá, všeobecná, uvědomělá, pevná, vytrvalá katolická organizace. Pročež:

Do boje vzhůru, boží bojovníci!
Bojujme statně proti směsi lhavé,
sdružíme se pevně v neprolomné šiky
i život dejme za dědictví drahé.
Víte my věrni zůstaneme stále:
Dědictví otců zachovej nám, Pane!

Zprávy se Sv. Hostýna a z posvátného Velehradu.

Žalčovský o sv. Hostýnu. František Žalčovský rytíř ze Žalčovic, nar. ve Troubkách na Moravě, píše r. 1743 ve své knize nadepsané »Církvi římské věrná Morava« str. 127. o Sv. Hostýně toto: »I vnikli barbarové (Tataři) dále do středu Moravy; a pozorujeme, že velmi mnoho křesťanů se skrývá na hoře Hostejně, počali jej obléhati. Brzo svíral mysl křesťanů strach a tělo jala se trápit hrozná žízeň. Jíti ku Bečvě okolo (?) tekoucí znamenalo tolik co zahynouti střelami nepřátelskými. Hora však neskýtala žádného vypráhlé hrdlo zvlažujícího zdroje. Utíkají se tudíž po společné poradě se zbožností ku prameni milostí Marii a dostalo se jim nejenom zvlažujícího nápoje, nýbrž i pomoci ve hromu a blešku proti nepříteli, jenž tím zastrašen odtáhl a zbožné ctitele mariánské nechal na pokoji.«

Plastický obraz Sv. Hostýna s okolím. C. a k. major Gustav šl. Pelikán daroval Sv. Hostýnu vlastnoručně zhotovený plastický obraz Sv. Hostýna s okolím. Příležitostně podáme popis.

Tataři u Olom. r. 1241. P. Adam Arnošt Ruebner, kněz řádu premonstrátského v Hradisku u Olomouce, píše r. 1751 v »Memoriale saeculorum« str. 83 o řádění Tatarů u Olom. r. 1241 toto: »Třetí pohroma«, praví, a sice nejhorší, přikvačila na klášter v Hradisku se strany ukrutných Tatarů... Tito přihnali se ze Slezska r. 1241 na Moravu jako kobyly a ihned na Olomouc, jsouce ještě krví zbrocení, již se patřisnili vraždíce lidí a zabíjejíce zvířata, počali utočiti. Cesta jejich byla označena mrtvolami, ohněm a mečem. Nikdo z obležených nebyl jist před jejich střelami, jež v takovém množství dolétaly, že jako černé mráčky zahálily město. V metání střel byli Tataři tak obratní, že se nikdy nechybili cíle. Olomoučané však, nedávše se zastrašiti, odrazili statečně útoky nepřátel. Tito se vrhli ve svém vzteku na klášter; co dopadli, zničili, největší část kláštera spustošili ohněm, řeholníky různým způsobem pobili, a tak vše rozvráceno, popleněno a vyloupeno opustili.

Kníže-arcibiskupské schválení »Hlasů Svatohost.« Nejdůst. kníže-arcib. konsistoř schválila přípisem ze dne 14. března t. r. náš list, jakož i jeho vydávání. Podepsáni jsou generální vikář a světící biskup nejdůstp. Dr. Kar. Wisnar a J. Geisler. — Také v čísle 3. kníže-arcib. kurendy jsou »Hlasy Svatohost.« ohlášeny.

Počasi na Sv. Hostýně. Dne 4. dubna t. r. stal se obrat v počasí na Sv. Hostýně. Sníh zmizel a teploměr, jenž dosud ukazoval pod nulou, počal stoupat. Dne 12. dubna t. r. bylo + 17.4° C.

Přání jistého ctitele Marie Panny Svatohost. Jistý ctitel mariánský L. S. z L., jenž putuje také rád do Mariacell, píše nám, že tam viděl zvláštní dojemnou pobožnost, již

by si přál častěji viděti na Sv. Hostýně. Svoobodné dívky prý, putující do Mariacell, vzaly s sebou bílé šaty, připravily se za družičky, daly si voskové korunky na hlavu a pak je nejlépe. Rodiče zasloužily dle návodu »Poutní knihy« vyd. dědictvím cyrilometh. str. 596 až 597. I na Sv. Hostýně je prý už pořízen velký svícen k tomuto účelu, jenž je v sakristii a se při pobožnosti postaví doprostřed kostela. Myslí však, aby starší bratři, kteří tuto pobožnost konati hodlají, předně konali pouť v obyčejnou neděli, kdy není tolik lidí na Sv. Hostýně a pobožnost se snáze dá provésti; za druhé, aby nedali více korunek spáliti než-li dvanácte, aby se malba kostela nepoškodila. Ostatní družičky, píše, mohou si svoje korunky vzíti s sebou domů na památku. Je to podobná pobožnost, jako ji konává doposud procesí z farnosti val.-meziříčské v neděli po svátku božského Srdce za vedení staršího bratra Fr. Zetka.

Hlas o »Hlasech Svatohostýnských.« Doufáme, že se nám to nikterak nebude nevhodně vykládati, uveřejníme-li, co nám píše velice zasloužilý a věhlasný, ač jinak pro svou osobu velmi skromný muž, Vl. Šťastný, red. »Obzoru«. »Bůh žehnej«, píše, »horlivým snahám Vaším o žádoucné zvelebení našeho posvátného »Hostýna«, aby se nám za nových bouří na vlast naši se valících stal podruhé vítěznou baštou proti moderním pohánům a právě tatarské zufivosti jejich. Kdyby byl tušil, že i proti Hostýnu jednou bude brojeno od »vlastenců« a náš Sušil byl by splakal nad takovýmto řáděním. Za to však byl by zaplesal, vida, jaké to neohrožené a obětavé strážce sv. Hostýn má a co všechno k rozkvětu a zvelebení jeho provedli a podnikají! Radost by měl i z Vašich »Hlasů Svatohostýnských«, které čím dále tím pěkněji si vedou a stanou se jistě oblíbeným čtením lidu našemu, jehož tak velice potřebuje. Zdaž Bůh!«

Děk »Matce Boží Svatohost.« Jistá osoba vzdává, jak nám sděluje Jos. Proch... z N..., vřelé díky Marii P. Svatohost. za šťastné přestálou operaci.

První procesí na Sv. Hostýn. Dne 18. dubna t. r. zavítal na Sv. Hostýn vys. důstp. probošt od Sv. Mořice v Kroměříži Zikmund hr. Ledóchowski se spolkem »Patronát Mládeže«. Připutovali se spolkovým praporem a tři z jinochů byli oděni v kroj z dob Karla IV. Byli přítomni mši sv., již vys. důstp. probošt sám sloužil.

Přátelé Sv. Hostýna. Kroměřížský »Porozovatel« poukazuje ve 14. čísle II. ročn. na jisté zvláštní přátelé Sv. Hostýna. Snad si toho všimnou.

Dary pro Svatý Hostýn. Nejmenovaná z T. dala mimo oltářní plátna bílou kasulu a albu. — Na křížovou cestu: Rajm. Pavlík 202 kor.; Petronila Marková 10 K; Mar. Krausová z Hranic 17.80 K; jistý dp. od Telče 50 K;

jistá osoba 8 K na poděkování za šťastnou operaci.

Listárna.

Mrs. Jos. Jelínková Ennis Amerika: Prozatím zůstaneme při dříve stanoveném předplatném 25 cent. Děkujeme za Vaši horlivost. — Mart. Myška v Lillii: Snad časem vyhoví se Vašemu přání, aby „Hlasy“ vycházely za měsíc dvakrát. — J. Vil., Kroměříž: Děkujeme Vám za pochvalný Váš projev. — Vel. S. J. v T.: Těší nás velice Váš úsudek pochvalný o brožurce. Dejž Bůh, aby skutečně mnozí našli upokojení! — M. Š. v U. H.: Je nám velice milé, že jste tak nadchnut pro náš list a zavete to vzácnou četbou. Díky!

Redakci zasláno:

Stráž. Vychází v Třebíči. Doporučujeme.

Z církve a světa.

Čechy. Zemská jednota katol. duchovenstva odevzdala při své pouti římské sv. Otci krásný kříž od Myslibeka. Kristus jest ulitý z ryzího stříbra a připevněn na ebenovém kříži. — Nový starosta města Prahy dr. Gros byl potvrzen od panovníka.

Morava. Dr. Schneider, pokladník Matice Svatohost. a děkan v Křížanovicích, zvolen za předsedu brněnské jednoty duchovenstva. — Brožurka Lutinov contra Juda smí se zase prodávati. Doporučujeme.

Dolní Rakousy. Ve Vídni jsou pro český lid tyto služby Boží, jež vydrží na své útraty „Jednota sv. Metoděje“: v I. okr. v kostele sv. Anny; v VII. okr. v Kaiserstrasse; v X. okr. ve farním kostele sv. Jana Ev.; ve XII. okr. ve farním kostele sv. Jana Nep.; ve XX. okr. ve farním kostele sv. Brigity a ve farním kostele v Inzersdorfě. Mimo to obstarávají české služby Boží OO. kongreg. Nejsv. Vykupitele v okr. I. u P. Marie na Nábřeží, ve III. Rennweg. a XVII. okr. Wichtelgasse a dp. OO. Salvatoriané dvakrát za měsíc odp. v II. okr. Zdá se pak, že si katoličtí Čechové těchto služeb Božích velice váží. O tom svědčí, že na svátky velikonoční i velké kostely, na př. v X. a XX. okr. byly skoro naplněny. A co je pozoruhodné, že také mužové svou povinnost vykonávají. Všechna čest našim vídeňským krajanům a jich duchovním správcům.

Uhry. Bar. Fejervary odstoupil a pravidelné poměry v Uhrách zavedeny. V novém ministerstvu, v jehož čele stojí dr. Alex. Werkerle, nalézá se též Frant. Košut a president uh. katolíků Aladar hr. Zichy.

Anglie. Liberální strana zanáší se myšlenkou zavést školu, jež prý by náboženským požadavkům jak katolíků tak všech protest. sekt, jichž je na 400, vyhověla. Jenom prý by se vyučovalo písmu sv. Ovšem katolíci se už rozhodně proti tomu ohradili.

Itálie. Ve Florencii byl založen 25. února t. r. všeobecný kat. svaz pro Itálii. Sešli se tu tři zástupcové sv. Otce a delegáti 1800 katol. sdružení. Svaz si obral za účel rozšiřovati znalost a praxi křesťanské nauky a rozlušťovati praktické a časové sociální otázky. — V první polovici hlavně 8. dubna počal Vesuv tak soptíti, jako se to už dávno nedálo. Zemětřesením, lávou a popelem rozbořeno mnoho budov v okolí Vesuvu a mnoho životů lidských zničeno. Polí zaplaveno lávou v rozsahu 155.000 čtver. km. Katastrofou postiženo asi 25 obcí a okolo půl milionu lidí. Na 1000 lidí přišlo o život. — Sv. Otec vydal okružní list o studiu písma sv. — Dne 18. dubna zemřel generál řádu Tov. Jež. Ludvík Martin.

Rusko. Poměry v Rusku se uklidňují. Volby do dumy se konají docela v pořádku. Zdá se, že většinu budou mít umírněné strany. Od té doby, co katolíkům dána svoboda, že smějí volně konati procesy, jíti kam se jim líbí, se sdružovati atd., přestoupilo více tisíc lidí ke katol. náboženství. Katol. život začíná vůbec velice zkvétati. Do dumy zvoleni tři katol. kněží, kdežto z pravoslavných žádný. Jisto je, že z toho Rusku vzejde jen dobro. Jedná se o to, aby Petrohrad byl železničně spojen s New-Yorkem. Dráha by vedla Sibíří, Behringovým průlivem a Aljaškou. Pod Ber. průlivem by byl vystaven tunel.

Francie. Kutací společnost, jejížto vinou zahynulo v dolech v Courrièresu v sev. Francii 1500 osob, má býti rozpuštěna. Členem společnosti byl také bar. Rotschild.

Bosna. Svátek nejd. p. arcibiskupa Stadlera byl tentokrátě předmětem velikých ovací. Na 300 občanů přišlo mu blahopřát, při čemž mu odevzdali peněžitý dar jako náhradu za peněžitou pokutu, již mu bylo platiti. Nejd. p. arcibiskup dar přijal, věnoval jej však na podporu katolického tisku v Sarajevě.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

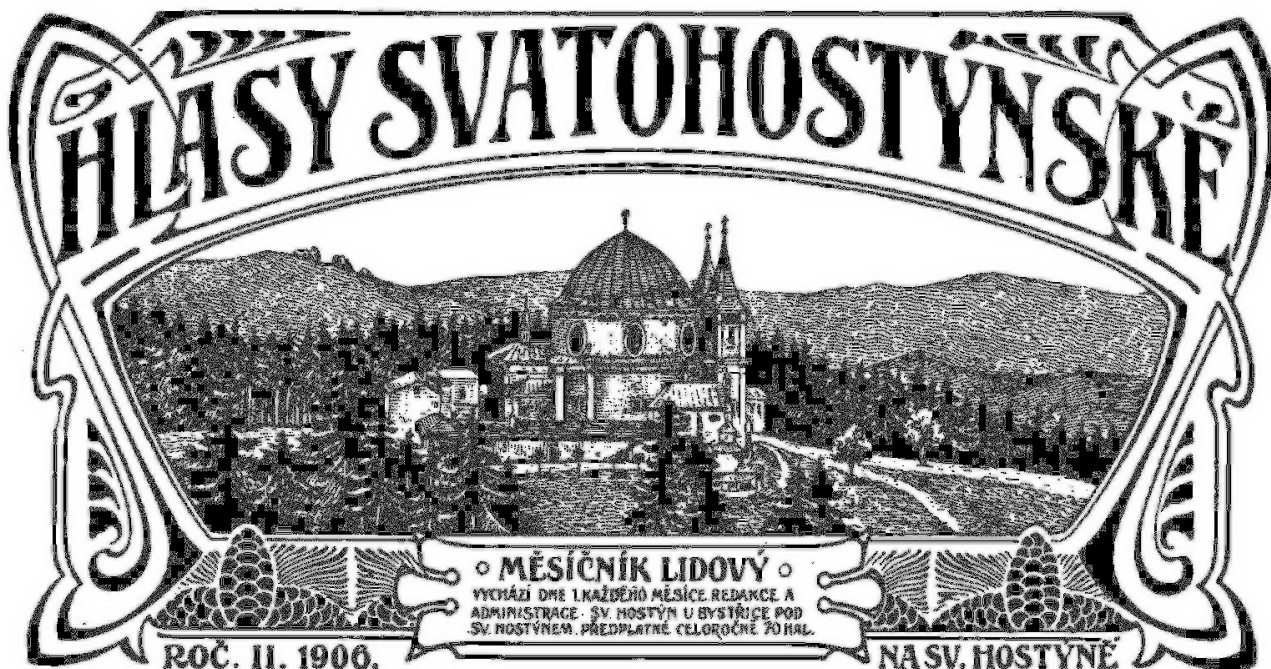
V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v Bystřici pod Hostýnem. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilkou vyfyzují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.

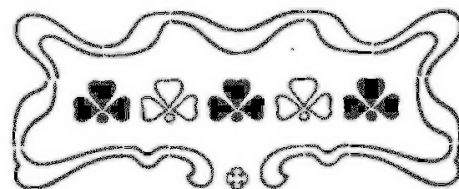
Tiskem: L. Klabusaya v Holešově.



Rukopisy a dopisy zasilány nam
buděž na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

3. číslo dne 1. června 1906.

Vydávají a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.



Sv. Hostýn.

P. Fr. Videnský T. J.

Krásný jsi za slunce svitu,
útulný v zeleni vesny,
rozkošný, když opefenců
hlásky v ticho znějí lesní.

Čarovný jsi ve své výši.
vznešený ve blesku jasu,
drahý, že v nebeské Matky
pláště ukrýváš se řasu.

Velebný jsi, že tvé témě
Bůh svou přítomností zdobí,
v nádherné skryt ve svatyni
tam, kde svatostánku koby.

Divný jsi, že Bůh zde tvoří
divy Máteří svou milou,
svatý, že se srdce lidská
s Tvůrcem mocnou pojí silou.



Obraz Panny Marie Svatohostýnské ze XVII. stol.

:: umístěný na hlavním oltáři v Bystřici p. H. ::

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Videnský T. J.

(Pokračování.)

Pramen byl dlouho otevřený a zrakům obecnstva přístupný. Teprve bystřický farář Tomáš Pozárník učinil r. 1700 změnu. Dal prostoru, kde se stéká voda, obezditi a nad skálou, z níž se voda vyřínuje, vzdělati sklepení. Nad sklepením vystavěl prý kapli, na jejíž opravu založil zvláštní nadaci. Neboť takto praví v jedné listině farní z r. 1755 bystřický farář Straka: »Kaple pod horou Hostejnem, posvěcená ku cti Marie Panny Hostýnské, zřízená byla od jistého bystřického faráře Tomáše Pozárníka na vlastní náklad; a má jako majetek jednu louku, odkud kapli ročně připadne 2 zl. 20 kr. Kaple má vlastní kalich; jinak ale kněží, chtějící tam sloužiti mši svatou, vezmou s sebou vše, co třeba s Hostejna anebo z Bystřice.«

V některých popisech Sv. Hostýna (Viz »Náš Svatý Hostýn« od P. J. Cibulky T. J.) je však udán hrabě Jan Rotal za původce této kaple. Děje se to na základě Rotalského znaku — kříže — nad oltářem a zprávy J. Krugera, jenž dří: »Třetí kapli vystavěl Rotal nad zázračným pramenem, kde voda nejprve do objemné nádržky zhotovené z krásného mramoru stéká, odkud se k lidskému použití vylévá a chodce vystupováním znaveného až ku podivu osvěžuje.«

Ježto Kruger asi r. 1660. Sv. Hostýn navštívil a Pozárník prý nynější kapli, ovšem otevřenou, vystavěl r. 1700., dá se celá věc vysvětliti asi tak, že Pozárník hrabětem Rotalem vystavenou kapli buď zvětšil a vše ostatní, co jsem uvedl, k tomu přidělal, anebo že kapli, jež za vpádu tureckého r. 1663 možná trpěla a zubem času byla už ohlodána, popravil a obnovil.

Kaple tvoří skoro čtverec asi 6 m dlouhý. Střecha jde do špice. V zadní a v pobočních zdech je po jednom kulatém oknu, ve přední jsou okénka dvě hranatá. V okně zadním nebo-li nade dveřmi je upevněno železné pozlacené V. začáteční písmeno latinského »Virgo« česky Panna. Pod tímto oknem nalézá se vchod se železnými dveřmi. Na přední straně naproti dveřím a mezi okny je oltář, na němž ve výklenku stojí socha Marie Panny Vítězné. Socha tato byla r. 1884 po nějakou dobu ve velechrámu nad hlavním oltářem, až byla nahrazena sochou nynější a umístěna ve vodní kapli. Na klenutí nad oltářem je vyobrazen Sv. Hostýn, jak z něho vytryskuje zřídlo vody. V ostatních malbách na klenbě jsou vyobrazená jiná případná zřídla vod. Je tu na př. Mojžíš, an na poušti vyluzuje vodu ze skály; sv. papež Kliment, na jehožto modlitbu vypovězeným 2000 křesťanům na poušti chersonské otevřen na blízském kopci zdroj vody; konečně je zde sv. Prokop, jak knížeti Oldřichovi nabírá a podává vodu proměněnou ve víno. Na stěnách jsou znázorněny průvody ubírající se ke svaté vodě. Opravy jsou z doby novější asi z r. 1902.

Zařízení rourové, jak je nyní u pramene viděti, pochází z r. 1903 a bylo provedeno na popud a rozkaz zdravotního úřadu v Brně. Tímto je oddělena voda k pití a voda k umývání předně obličeje a za druhé nohou. K různým pak těmto oddělením přidány ještě nápisy.

Bylo tedy na chlumu čtvero svatyň. Nejstarší, opatřená věží asi tam, kde je nyní kůr velechrámu, jež měla pokaždé straně jednu kapli. Posléze čtvrtá kaplička zbudovaná nad pramenem.

Tolik o vodní kapli a faráři Pozárníkovi. O obětech jiných kněží uslyšíme později.

9. Sv. Hostýn opevněn a opatřen posádkou proti Turkům r. 1663.

Roku 1662 vypověděl velký vezír Achmed Kuprili Rakousku válku. I vypravili Turci na 10.000 mužů na Moravu, aby prý si svůj žold uhradili z loupeží.

Překročivše vedením zrádců průsmyky karpatské rozlili se jako zhoubná povodeň po východní a jižní Moravě a dostali se až ku Třebíči a Vel. Meziříčí. Na rychlo opraveny hradby větších měst a v lesích nadělány záseky. Též Sv. Hostýna bylo vzpomenuť. A věru, co bylo více na snadě než-li utéci se na horu dosti nepřístupnou, jež se už dříve osvědčila jako vydatná ochrana proti nepřátelům, kde staré dosti zachovalé valy samy okolní obyvatelstvo zvaly, aby za nimi hledali útočiště jako kdysi jejich předkové a kde mocná Vítězkyně nad nepřáteli jim dodávala důvěru ve svou pomoc a přispění? Proto spěchali na Sv. Hostýn, hradisko popravili a dobře opevnili a dostali od vlády ku své obraně ať už na výslovné přání anebo z jejího vlastního popudu vojenskou posádku. Tak Sv. Hostýn proměněn v pevnost. Velitelem pevnosti Svatohostýnské byl ustanoven Ludvík Arnošt Elbogner z Dol. Schenfeldu, pán na Přilepech nedaleko Sv. Hostýna. Určité zprávy čerpáme o tom z dopisu, jež poslal P. Ondřej Ricci T. J. z vizovické residence řádu Tov. Jež. veliteli Elbognerovi. V listě oznamuje P. Ricci svou pouť na Sv. Hostýn a podotýká, že má ještě jiné záležitosti, jež může při té příležitosti vyříditi. Také prý různé novinky veliteli sdělí.

Opis listu byl zaslán nám dp. archivářem kroměřížským Fr. Snopkem a k vůli zajímavosti uvedeme jej doslovně.

List nese latinskou adresu, která zní: Slovnímu a vznešenému pánu Ludvíkovi Arno. Elbognerovi, pánu na Přilepech atd. J. kr. M. prvnímu hejtmanu ve vojště a velmi bdělému veliteli hostýnské pevnosti, jakož velice úcty hodnému ochránci na Přilepech.

Znění listu samého, jenž je psán až na první větu česky jest: Slovní a urozený pane! Moje uctivé a vždy docela ochotné služby. Dávno račily žádati a očekávati jeho Gost pni; nejšťastnějšího dne na obtížnost, ale na pobožnost jse berouce na Hostejn k vaší milosti dojedeme a odtud z rána, dále Pán Bůh v neděli, spolu i s vaší milostí se k matičce boží dostaneme.

Touž příležitostí a cestou může se krátce dokonati, co pozůstává až posavad strany p. Václava Švartze*); a jakož i discrepantí (rozmlíška) může se v concordantí uvést (urovnati), když nebude sobě stěžovat pan Záhořský vaší milosti navštívit. Mním s sebou vzíti original počtu jeho atd., aby snázeji osobně se mohlo pokračovati a k konci přijíti.

Některé noviny též s sebou vaší milosti mním přinesti; nyní na cestě k Vsetínu jsouc před večerem obšírněji vaší milostí psáti nemohu, ale v ochranu boží nás (příloha jak nejpeknějším vaším milostem od její Gost pni) poručena činím.

Na Vizovicích 17. srpna 1663. Slovní a urozenosti vaší nehodný sluha
v Kristu Ondřej Riccius T. J.

Tak daleko sahá zpráva. Zda však na Hostýnskou pevnost bylo také útočeno, nedá se povědět. Ale zajisté možno pokládati, že mnoho lidí tenkrát před vpádem tureckým zachránilo na Sv. Hostýně svůj život. Tak stal se Sv. Hostýn podruhé zachránitel našich předků před tureckými neboli tatarskými hordami, jichž řádění bylo i této doby hrozné. Neboť dle dějepisců bylo tehdy na 12.000 odvedeno do otroctví.

10. Slíb Jana Zikmunda hr. Rotala vystavěti na Sv. Hostýně krásný, prostranný velechrám místo dosavadního kostelíka.

Už dosti mnoho učinila šlechtá a zbožná rodina Rotalů pro sv. Hostýn. Ale všechno to zdálo se jim býti málo. Jedna myšlenka tanula jim na mysli, jedna tužba vyrůstala ve zbožném srdci: postaviti na Sv. Hostýně velebný pomník slávy Boží a velkolepého hlasatele úcty Bohorodičky, jež se tak zjevně

*) Svartz měl mrzutosti pro úcty s paní Doczyovou z Vizovic.

v největších tísních a nebezpečích, v největších úzkostech a bédách lidu moravskému ukázala býti Matkou. Čtyry budovy posvátné stály na chlumu, krví a slzami lidu moravského zroseném, přítomnosti Bohorodičky posvěceném a těšily se zvláštní pozornosti a štědré přízni Rotalů. Ale nebylo ještě velechrámu, jenž by důstojně a velikostí svou oslavoval moc dobroty a milosrdenství Božího, hlásal lásku Marie Panny ke svým dítkám, její ochotu jen přispěti ku pomoci a zdatnost přímluvy její u Boha a svědčil daleko široko zbožností a chrabrostí katolických Moravanů, mezi nimž zlomena síla sveřepého Tatara a jeho vítězným nájezdům učiněn konec.

Uvažuje rostoucí vroucnost lidu moravského k posvátnému místu a zástupy poutníků z veškeré Moravy, jimž vděčná pobožnost k Rodičce Boží rozhojnila lásku k víře zděděné Cyrillo-Methodějské, umínil si Jan Zikmund Rotal, jenž po smrti svého otce Jana Kryštofa, příbuzného shora zmíněného Jana Rotala neza-
nechavšího po sobě žádného mužského potomka, panství holešovské a bystřické přejal, krásnou ideu o velebném pomníku na Hostýně uskutečniti; a že tak učiní, slibem Bohu slavně se zavázal. Dále jej k tomu pobádala, jak píše sekretář Fr. A. Rotala Hofman, ta okolnost, že všechny tři kaple nestačily pro množství poutníků a stará kaple, byvši už častěji přístavbami jak zděnými tak dřevěnými rozšířena, slušným způsobem se zvětšiti nedala.

Než hraběti Janu Zikmundovi vedlo se podobně, jako kdysi králi Davidovi. Když byl potřebné peníze ku drahé stavbě nashromáždil a už se chystal úmysl svůj provésti, zemřel byv překvapen smrtelnou nemocí. Poslední jeho slova na smrtelném loži byla: »Františku, synu můj, vyplň můj slib a vystav památný velechrám na Hostýně.« To pověděv rozžehnal se s tímto světem 7. pros. roku 1717. a jeho šlechetná duše vznášela se k nebesům, aby dosáhla odměny za své dobré skutky.

11. Hrabě Frant. Ant. Rotal počíná se stavbou nynějšího velechrámu 4. května r. 1721. — Stavba chrámu.

Jako Šalomoun se podjal kdysi uloženého sobě od otce úkolu a krásný, nádherný chrám Jerusalemský vystavěl, tak také Frant. Ant. Rotal. A poněvadž svatým byl slib otcův a svatou příslověď umírajícího otci udělena, započal se stavbou velechrámu, co nejdříve mu bylo možno.

A tak vidíme, jak čtvrtý rok po úmrtí otcově r. 1721 klade se základní kámen a činí se první krok k uskutečnění monumentálního díla. Základní kámen položil prelát kanonie premonstrátské z Hradiska u Olomouce Bernard Vanka u přítomnosti hraběte Frant. Ant. z Rotalu a jeho ur. paní Cecílie Marie, roz. hrab. Trautmansdorfové. Dostavilo se ke slavnosti také mnoho vznešených osobností z celé Moravy. Mládenci a družičky zvyšovali slavnost. Prelát Vanka nebyl vyvolen bez příčiny.

(Pokračování.)

Moderní abecedník. Bezženství (Celibát).

»Zrušte bezženství kněžské!«

Toto heslo často slyšíme a čteme v časopisech.

Duchovní, kteří mají vyšší svěcení, podjáhenství, jáhenství a kněžství, jsou povinni zachovávat celibát a nemohou vstoupiti v manželství církevně platné. Předpis tento zakládá se na přednosti, kterou Písmo svaté dává panickému stavu před manželským (Mat. 19., 11., 12. a I. Kor. 7. 32.—38.) a na důvodech účelných a praktických, aby totiž kněží mohli s větší obětavostí, neodvislostí a

svobodou se věnovati službě Boží v církvi, aby do církve nebyla zavedena dědičnost kněžských úřadů, jako v církvi řecké a anglikánské, aby lid měl větší úctu a důvěru k duchovnímu stavu, zejména ve zpovědnici a aby majetek církevní vynaložen byl na účely církevní a v prospěch chudých a hodných věřících; nikoliv na zaopatření a obohacení žen a dítek rodin kněžských. Církev nepokládá kněžské bezženství samo sebou již za ctihodné a záslužné, nýbrž pro jeho nadpřirozený účel, k němuž směřuje. Dávajíc přednost panictví před manželstvím, nezlehčuje proto stavu manželského; naopak právě církev zastává se vznešenosti a svatosti jeho, kdežto jiné náboženské společnosti nevážíce si panictví zbavují i manželství všelikého rázu nadpřirozeného, prohlašujíce je pouze za občanskou smlouvu. Cokoliv protivníci proti celibátu uvádějí, jest mdlé a vrátké. Namítají z Písma svatého slova, která Bůh řekl prvním rodičům: Rosťtež a množte se! Tvrdí, že tímto božským výrokem každému člověku přikázáno bylo manželství. Tak počal první vykládati Luther a po něm celý protestantský a nevěrecký svět. Avšak uvedená slova obsahují pouze požehnání pro veškeré lidské pokolení, ne však rozkaz pro každého jednotlivce zvláště. Jinak by mnozí lidé, nejsouce pro tělesné neduhy, chudobu a jiné překážky schopni k manželství, nemohli by býti spaseni. A jak by se s takovým rozkazem shodovala slova Kristova, kterýmiž doporučuje panictví: Jsouť zajisté panicové, kteří se sami oddali panictví pro království nebeské. Kdo může pochopiti, pochopí — Dále potahují se na Evang. sv. Mat., Luk. a Marka, kde řeč jest o tchýni apoštola Petra a praví: Když hlava církve a všeho kněžstva žila v manželství, proč by neměli býti ostatní kněží ženatí? Pravda, že Petr a někteří jiní apoštolé byli ženatí, ale také pravda, že uzavřeli manželství dříve než Pánem Ježíšem k apoštolátu povoláni byli. Potom žádný apoštol nevstoupil do stavu manželského, ano odloučili se od svých žen, jak svědčí slova sv. Petra k Ježíši: Aj opustili jsme všecko, a šli jsme za tebou: což nám zato bude? Také pravda jest, že v prvních dobách křesťanství byli i ženatí na kněžství vysvěceni. Ale to se stalo proto, že v tehdejší říši římské pro všeobecnou nemravnost před zákonem jenom ten byl za pořádného člověka pokládán, kdo žil v řádném manželství. Ostatně byl celibát od nejstarších dob považován za věc, která vzhledem na panického Mistra a udělování sv. Tajemství sama sebou se rozumí. Když pak horlivost křesťanů jak v jiné, tak i v té věci ochabovala, bylo třeba psanými zákony na zachování celibátu doléhati, jak církevní sněmy od 4. století činily. Církev byla pak ještě někdy nucena, dáti prominutí, avšak od 6. století zůstalo základní zásadou církevního zákonodárství aspoň na západě, že, kdo byl jednou vysvěcen na podjáhna, zavázán byl celibátem. Pročež nemístna jest námitka, že papež Řehoř VII. teprve v jedenáctém století zavedl celibát. On pouze užil ráznějších prostředků k uskutečnění toho, o čem předchůdcové marně se pokoušeli. Obzvláště podařilo se mu získati souhlasu lidu, když mu vysvětlil nutnost kněžského bezženství. — Dále odvolávají-li se protivníci celibátu na sv. Pavla řkoucího: »Musí býti biskup nebo kněz jedné manželky muž,« chtějíce z toho dokázati nutnost kněžského manželství, jest to pouhé překrucování věty: Církev nemá nikoho za svého sluhu přijmouti, kdo byl dvakrát ženat. — Nejvíce jest slyšeti námitku: Bezženství jest nesnesitelné břímě a závazek jeho kněžím uložený násilností a křivdou jim učiněná; ba věc proti přírodě. Jest pravda, že celibát ukládá těžké povinnosti; ale také pravda jest, že jím nikomu se nekřivdí. Neboť nikdo není nucen státi se knězem. Pakli se stane, stane se dobrovolně a ve věku, kdy již úplně poznává boj těla proti duchu a povinnost se přemáhati. Pošetilo pak jest tvrzení, že celibát je proti přírodě čili, že každý je povinen vstoupiti do manželství. Příroda sice opatřila každého schopností, vstoupiti do manželství, ale neukládá povinnost, aby každý uzavíral sňatek. Tisíce a tisíce vojáků jest nuceno alespoň po jistý čas v bezženství žíti, tisíce laiků jest do-

brovolně ve stavu svobodném, přece nikdo proto nehřeší proti přírodě. Patrně chtějí takovými námitkami utlumiti výčitky svědomí a omluviti vlastní neřesti. Neboť dokud ještě — dí šlechtitná hraběnka Ida Hahn-Hahn — nábožný kněz na světě jest, jenž s čistou rukou koná věčnou oběť, cítí nevěrec a bezbožník nepokoj a výčitky svědomí, že špatně jedná. Proto podezřívá, potlačuje a pronásleduje kněžstvo. Hrubého pak zrna je námitka, že kněžské bezženství bývá na úkor přirůstu národa. Na to odpovídáme číslicemi. R. 1754 bylo v Čechách 1,941.284 obyvatel a r. 1900 čítáme 6,318.697; tedy přirostlo za půl druhého století víc než 4 miliony obyvatelstva, aniž by bylo třeba bývalo kněžských manželství. Podobný poměr vyskytuje se též na Moravě. Ve Francii málo přirůstá obyvatelstva a přece nikdo nehledá příčiny toho v celibátě, nýbrž v mravní bezúzdnosti francouzské. Kde lidé v hojném počtu zasvěcují život celibátu, jest vzrůstání obyvatelstva větší, dí sv. Ambrož. — Konečně poukazuje se na jisté chyby, jichž se kněží následkem celibátu dopouštějí, kterých však by se v manželství vystříhali. Jest bohužel pravda, že jednotlivci, jsouce křehcí a k zlému naklonění jako jiní lidé, se dopustili chyb proti mravnosti. Ale máli církev k vůli jednotlivým provinilcům všechny duchovní sprostiti závazku, který již více než tisíc let v církvi zaveden jest — a sice proto, že jednotlivci jej ruší? Anebo domnívá se někdo, že pouhým manželstvím již budou od poklesků chráněni? Známa zkušenost svědčí, že i manželé přechasto se dopouštějí nemravných skutků. Nedovedou-li sebe zapírat, chtějí své na úzdě držeti a v modlitbě hledati posily, ani manželství nebude jim bezpečnou ochranou proti zmíněným pokleskům. Totéž lze také tvrditi o knězi, kdyby církev mu dovolila sňatek. Proto církve asi sotva přistoupí na mnohonásobné a naléhavé přání těch, kteří si na ní žádají zrušení celibátu, ač by směla a mohla, poněvadž se nejedná o zákon božský, nýbrž o zákon od ní samé daný. Jde o drahocenný skvost nesčetnými zápasy vybojovaný a o uskutečnění idey panického kněžstva Kristova. Protestantským pastorům není třeba toho skvostu, poněvadž nejsou kněžími a tudíž nemají jako my katolíci předražené oběti mše sv. Kněz katolický přímo ji obětuje Bohu a stojí při oltáři o několik stupňů výš nad světské lidi, ne aby s pohrdáním na ně pohlížel, jako by byl lepší nad ně, nýbrž aby si často připomínal slova, která každý den o mši sv. se modlívá: Sursum corda! Vzhůru srdce!

Hvězda mořská.

Povídka. Zčeštil R. Korec. — (Dokončení.)

Hde smrt. Několik dní minulo. Kolik? Jediný Bůh to ví. Ne lidé, jen stíny vyhladovělé vlekou se pustinami. Přec jdou, ač hlad z nich dýchá, strašný hlad sápe jim útroby, rve, trhá...

Přišla horečka z hladu, krev plane v žilách, všechny smysly hoří. Popatřil horník na líčka vyhublá svého hochy, na matný svit jeho zraků...

Dítě, co je ti?

Tatínku jíst, mám hlad!

Zařval pláčem starý horník, roztrhl rukáv, synkovi do úst své rámě dává...

Dítě mé, jez!

Co to pravíš?

Jez!

Jak to myslíš?

Jez mé tělo...

Světla kahanů poslední sousto oleje strávila, oheň shasl. Strašlivá tma obkličuje zrak, a přece horečka žene lidi v neznámé prostory. Jde horník na slepo, v neznámo, jde přec, zoufalství ho nese, jde, lebku udeřil o skálu, padl, padl . . .

Hoch slyší pád těla.

Tatínku, kde jsi?

Mlčení, hluboké ticho . . .

Tatínku, ozvi se!!

Ticho . . . Postoupil mladý horník, klopýtl o tělo otcovo, padl, ruka jeho zachytila rámě otce, horečkou zmítaného.

Tatínku, promluv!!

Zase ticho.

Blížíš se smrti, blížíš! . . .

— — — — —
Horečka strašná. Horečka připjala choré duši perutě, nese ji v daleké světy. Letí duše, letí ke světlu. Slunéčko jasné. Chaloupka mezi višněmi, chaloupka v obilí, pšenice mezi květnatými mezemi, jakoby barevné pásy ji přetínaly . . .

Hvězdo mořská! šeptají rozpálené rty.

Hvězdo mořská — volá lkající, rozpálená duše.

Zase horečka choré duši připjala křídla, znovu sní, znovu domek mezi višněmi, znova probouzí se . . .

To není domek, to nejsou lány pšenice. Strašná, černá propast před očima, ne, ne — oči jeho nevidí ničeho, ani propasti. Toliko peklo bezmezných temnot . . .

Blížíš se, smrti! . . .

Hoch sebral své síly, poklekl . . . Hladem skřivená ústa lkají a pláčou píseň:

Hvězdo mořská, která's Pána mlékem svým krmila . . .

Lidské zoufalství, znič tu strašlivou temnotu, znič tu nesmírnou prostoru černé země, vyrvi se na svět, poleť k Ní, doleť k Ní! Její trůn uprostřed hvězd . . . Ona vidí, jak hladem skřivená ústa lkají. Vidiš, ó Jasná! Tu člověka překonal pláč, zoufalství vyssálo přítomnost duše a všechny síly . . .

— — — — —
Procítl starý horník, zemdlelého syna budí . . .

— Dítě! — Uchopil bezduchého za rameno, skráně jeho dlaněmi tře, chopil jeho ruce, snaží se probudit mu tep.

— Dítě!!

Z úst dítěte cítit jest horečku, ústa šeptají:

— Smrt jde . . .

— Vzpamatuj se, pro milosrdenství Boží, vzpamatuj se . . .

— Smrt jde . . . Na lány pšeničné mne nese, tam domů mezi višněmi a jabloněmi . . .

— Smiluj se! Sebež své smysly! . . .

— Co to? — Hleď!!

S námahou pozdvihl hoch hlavu.

— Jak jasno je tu! — Oheň . . . — Kvítí . . . — Z temné hory lilie . . . — Bílé lilie nesmírně jasné září . . . — Z prostředku lilii hvězda vychází . . . — Svit jitřní záře . . . — Moře světla . . .

Zjev neslychaný otřásl bytostí lidskou, vzkřísil síly hladem umírajících.

Vzchopili se oba . . .

Veliká, nezměrná síla zalita světlem. To ze země mlha jakási zářící, tak čistá a jasná, jak zora ranní, která příchod slunce oznamuje. Světlo nevyslovitelné vstává, z lánů lilii slunce se rodí, vstala jasnost sluneční. lidský zrak zaslepila a přece ty lidské oči v moři světla uzřely milovanou postavu . . .

Z liliové běli Ona vykvétá dobré, milosrdné zraky na horníky jsou upřeny. Přecházející ruce vzpíná k nešťastným lidem, jakoby je podávala plavci, jenž hyne v moři útesů. Horníci jsou omámeni . . .

Ona ... — Hvězda mořská!! — Paní milostná!! — Podej nám ruce!!

Zalíbilo se Matce je zachrániti, hledí udiveným zrakem ... Neslýchané věci ... nevidané ... Květy žijí ... Tu lilie, které věncem přecházejícím nohy Matky obtočily, své koruny sklonily před Ní, dlouhý, květný průvod kráčí před Hvězdou mořskou; kráčejí lilie, jakoby pochodem kráčely dva pluky andělů. Nejsvětější Panna ruce vzpíná k bíd-
ným lidem ...

— Za mnou! ...

Štolami, zapadlými komorami a šachtami provádí je Maria, propasti mívá, cestou vidět černé tlamy šachet; propasti lilie kryjí, přes bezedné tůně šťastně přešli lidé smrtelní. Znova pavučina chodeb a štol, komora nesmírná, co to — v cestě stanula na přič kamenná stěna. Přišla ku stěně solné Panna Nejsvětější, liliovou dlaň vzhůru pozdvihla a pravila tak kameni:

— Uхни, ustup s cesty ...

„Klame se, šálí zrak. To pukla stěna ve dva útesy, zdvihá se vzhůru, ve stěně viděti lze černou čelist, roste, již jest jako gotická brána, za branou dále světla kahanů kroužící.“

— Jděte ... — — —

Vyšli horníci, jdou jako oblaky, však tu lidé, kahanice planou, lidé, horníci jsou to, vrchní dozorce, nevědí co počítí, chtěli se vrátit, před Matkou na tvář padnout ...

— — — Stína se zavřela — — —

Zemdlení padli do rukou horníků. — Lidé na svět je nesou živé, celé ...

* * *

A nikdo z druhů nemůže pochopiti, co se to děje. Očím nevěří, hledí na sůl, pouhou sůl, jež lidi vydala ze sebe. Tlačí se všichni ke stěně, dotýkají se jí rukama, sůl, jen sůl. I vzal horník do ruky železo a na hladké ploše vyryl kříž, aby památka tohoto díla Božího potrvála v pozdní pokolení.

Ježíš Kristus Syn Boží.

P. C. Jež. T. J.

V dějinách zvláštní pozornost věnuje se mužům, kteří pro lidstvo měli veliký význam. Tučnými písmenami psána jsou zde jména králů, učenců, umělců, vojevůdců a p. Žádná však osobnost nestkává se takovým leskem, žádná neměla pro lidstvo celé tak veliký význam, jako Ježíš Kristus. »Jsou jména, pro která lidé dovedou i umřít, ale jméno »Ježíš« jest jediné, jež po všechny věky ctí veškeré národové a veškerá plemena lidská« (Didon.) Jako v záři slunce mizí světlo hvězd, tak mizí lesk slavných mužů ve světle vlastností Ježíše Krista. Nejmocnější císařové vítězů generálů, nejhlubší učenci, nejslavnější umělci byli jen lidé — Ježíš Kristus však jest Syn Boží. Pravdy této musí každý křesťan dobře si býti vědom, aby ve chvílích, kdy vidí tupeno a ponižováno náboženství Kristovo, z celého srdce se sv. Pavlem řci jsi mohl: »Vím, komu jsem uvěřil!«

Je těžko poznati božství Krista Pána? Přišel jsem před několika roky ku konci školního roku do první třídy chlapecké národní školy, bych na hodinu zastal jejich katechetu. Napadla mně myšlenka, bych se přesvědčil, zda-li již děti první třídy dovedou dokázati, že Ježíš Kristus jest Syn Boží. Proto jsem jim položil tyto otázky:

»Milé děti, zda-li víte, kdo byl Kristus Pán?«

Mračno rukou zvedlo se do výše a se všech stran zněla odpověď: »Víme, víme.«

»Byl Kristus Pán jen obyčejný člověk?«

»Nebyl,« odpovídali »Kristus byl Bůh.«

- »Jak to víte, že Kristus Pán nebyl pouhý člověk, nýbrž také Bůh ?
- »Protože konal skutky, jakých nemůže konati pouhý člověk, nýbrž jen Bůh.«
- »Jak se nazývají tyto skutky ?«
- »Zázraky.« »A proč je nemůže konati pouhý člověk ?«
- »Protože přesahují síly lidské a obyčejného běhu přírody.«
- »Znáte-li některé zázraky, které konal Kristus Pán ?
- »Vodu proměnil ve víno, uzdravil slepého, vzkřísil mrtvého mládence,

dceru Jairovou, Lazara, sám z mrtvých vstal.«

V odpovědi těchto dítek byl v základu obsažen celý důkaz o božství Krista Pána. Kristus Pán sám božství svoje Židům tímto způsobem dokazoval. Když jej jednou o posvěcení obstoupili fariseové v chrámě a žádali, by jim řekl zjevně kdo jest, poukázal na svoje skutky, řka: »Skutkové, které já činím ve jménu Otce svého, ti vydávají svědectví o mně. Já a Otec jedno jsme. — Nečiním-li skutků Otce svého, nevěřte mi; pak-li činím a nechcete-li věřiti mně, skutkům věřte, abyste poznali a věřili, že Otec ve mně jest a já v Otci.« (Jan 10. 25.)

Ve svých skutcích vystupuje Kristus Pán před námi ve sv. evangelích jako bytost všemohoucí — jako pravý Bůh. Jen nejvyšší Pán přírody může v okamžiku vodu proměnit ve víno, nasytiti 5 chleby a dvěma rybičkami zástup 5000 lidí, ženy a děti nepočítaje, přikázati větrům a rozbouřenému moři, aby se utišily. Jen nejvyšší Pán lidského zdraví může pouhým dotekem uzdravit málo-mocného, léčiti pouhým slovem neb pohledem němého, slepého, kulhavého a jiné nemocné. Jen nejvyšší pán lidského života může se zastaviti u pohřebního průvodu a mrtvého na marách vzkřísiti slovy: »Mládenče, tobě pravím vstaň« neb hnišícího již v hrobě vyvolati k životu slovy: »Lazare, pojď ven!« Jen ten, kdo sám od sebe má věčně život, může vlastní moci vstáti živý z hrobu, do něhož podle těla vložen byl mrtev.

Božská je moc Krista Pána, božská jest i jeho moudrost. Jako dvanáctiletý chlapec sedne si v Jerusalemě do středu největších znatelů Písma a dává jim takové otázky a odpovědi, že žasnou všichni nad vědomostmi a moudrostí jeho. Nechodil do žádných škol, nýbrž pracoval se svým vychovatelem sv. Josefem při řemeslu tesařském — a vystoupil ve 30tém roce svém jako nejvyšší učitel v otázkách nejdůležitějších, v otázkách, které rozhodovati mají o věčné spáse všech lidí. Všechna století obdivují se hloubce a prostotě slov jeho, i největší jeho nepřátelé vyznávají, že byl nejmodřejším z lidí. Jak krásná jsou jeho podobenství!

Božská byla také jeho svatost. Mnozí svatí mají v životě svém dobu obrácení od života hříšného k životu cnosti, a ti, jejichž duše nedotknul se dech těžkého hříchu, nebyli prosti různých nedokonalostí neb slabostí, vyjma blahosl. Pannu Marii, jež se zřetelem na důstojnost svého Syna i těchto uchráněna byla. Osobnost Krista Pána září jako slunce vši svatostí a cností, již nekali ani nejmenší mrak mravní chyby. Kristus Pán mohl směle říci do očí svým úhlavním nepřátelům: »Kdo z vás může viniti mne z hříchu?« Byl svatost sama.

(Dokončení).

Bebelsko.

Socialistický stát budoucnosti. Podává B. V.

(Pokračování.)

Pravda, že mělo,« — odvětil Novák. Vš, kdybys byl přišel s penězi do rukou jiných, kdo ví, jak by se ti bylo vedlo. A bez průvodce státního a dobré zbraně není vůbec radno u nás cestovati, ač i na státního průvodce není spoleh.

»Co pak je to u vás tak špatné?« táže se Věřil, jenž nevychází z divení.

»U nás je náboženství věcí soukromou, a proto když už v náboženských státech dějí se různé věci, co teprve u nás. Zde se nedivíme ničemu. Kolik bohatých cizinců už zmizelo beze stopy!«

»A co policie, nekoná svou povinnost?« — »Jakou povinnost?« odpovídá Novák; »koná jen, co jí stát poručí, aby nebyla postížena a trestána sama. Jinak i ona nemá svědomí. Co pak ji má k dobrému pobádati, kde není bázně Boží a jinak není obavy, že věc přijde na jevo.«

»Ale ty mi vykládáš krásné věci.« — Na to rozhlédl se Věřil po jizbě a prohodil: »Máš to zde ve světnici trochu jednoduché. Kde pak máš svou domácnost a kuchyň? Či vedeš si vše sám?«

»Ani pomyslení; to u nás nikdo nedělá. U nás jídlo a pití obstarává stát. Pro sto osob je vždy zařízeno hospodářství a odtud se bere jídlo a nápoj.«

»A je to dobré?« tázal se Věřil.

»Je to všelijaké; někdy vaří muž, někdy žena, dle toho, kdo je od státu ustanoven a každý to dělá, jak umí. U nás totiž má každý býti ku všemu schopen. Avšak snáze se to řekne, než vykoná. Je to viděti u nás. Proto často toužím po dřívějším životu a buď Bohu chvála, žeš přišel, alespoň mohu odtud pryč. Tedy s jídlem je to mizerné a co mohu na to říkati? Až já budu kašafiti, nedovedu to lépe. Nejhezlivější však je to s pivem; to vůbec není k pití.

»A proč si nevezmeš jídlo a pivo, je-li špatné, odjinud?«

»Předně to vždy tak lehko nejde pro vzdálenost a za druhé musí každý jísti tam, kam je od státu přidělen. Ostatně u piva by ani to nic nepomohlo. neboť všechna hospodářství berou nápoje ze státních pivovarů a ty nám dávají praošklivé slivky.«

»Proč pak nezřídí někdo soukromý pivovar, snad by se to vyplácelo?« tázal se Věřil.

»Příteli, ty nemáš ani ponětí o BebelSKU. My se zde řídíme zásadami sociálně-demokratickými a dle nich má veškerou výrobu stát, ať už se jedná o pivo, anebo domy, šaty, boty atd. — Ovšem velcí páni mohou si popřát také lepší a vzácnější nápoje a jídla.«

»Máte zde velké pány? v BebelSKU?« s rostoucím úžasem táže se Věřil; »Podle vašich zásad měli by býti všichni jak v sociálním tak politickém ohledu rovni. Takový rozdíl patří do starého stavovského státu, ne však do státu lidového.«

»Tys ale naivný člověk. Myslíš, že velcí páni, kteří stojí v čele státu, anebo vedou velké státní ústavy, se o sebe lépe nepostarají než o nás? a nepřičiní se, aby dostali větší služné? Vždyť prý jejich výkony jsou větší. Víš, lidé jsou lidé a lidmi zůstaneme i my. Mimo to jsou, jak se v obyčejné mluvě říká u žlabu. — Tváříš se, jako bys chtěl říci, že je to nespravedlivé. Než co nazýváš nespravedlivým? Mzdu dělí státní úředníci. Náboženství je věcí zcela soukromou. Z jaké příčiny by měli tedy mzdu dělití spravedlivě? Bázně Boží nemají a policii mají v rukou oni. — Ale snad řekneš, jako mnozí, že to mají dělati z jakéhosi citu a pudu. Jdi jenom s pudem. Tento je dosti zlý u hyeny a tigra; nejhorší však je u člověka, jenž lepšího vyššího poznání si nevšmá. Takový člověk je nejšpinavější, nejukrutnější a nejvílnější ze všech živých bytostí. Pohlédni do státu římského, kde tisícové a tisícové otroků musilo vykrváceti v amfiteatru v boji se zvířaty anebo mezi sebou, poněvadž to Caesar naporučil. Známý je jich pozdrav při vstupu na zápasiště: Jdoucí na smrt zdraví tě o Caesare! A ne lepší byli mnozí tak zvaní přívrženci sociálních demokratů ve starých státech. Má-li tedy člověk spravedlivě jednati a neskracovati a nevydíratí bližního, musí jej k tomu nějaká poznaná vyšší pohnutka přiměti. Té však tu není, poněvadž náboženství je věcí soukromou. (Pokračování.)

Zprávy se Sv. Hostýna.

Výlohy na křížovou cestu. Aby laskavé obecnost vědělo, nač se vydávají milodary Sv. Hostýnu věnované a jak se upotřebují příspěvky na křížovou cestu, podáváme tu stručně seznam dosavadních výloh: R. 1904: Plány p. archit. D. Jurkoviče 2360 K; stavební kámen od Exc. bar. Laudonn 316 K; potahy a lamači 1179 K; pokrývač 45.40 K; režie a pohledávky proc. p. D. Jurkoviče 818.09 K; kamenická práce 102.24 K; práce stol. Jos. Schaniaka 1048 K; glasur. tašky od kn. Lichtensteina z Poštorně 869.25 K. — Drobné vydaje 60 K. Rok 1905: Mosai-ková sklomalba z uměl. ústavu B. Škardy 2500 K; stavební kámen od Exc. bar. Laudona 549 K; potahy a lamači 2176 K; (potahy domu řádu Tov. Jež. nejsou účtovány); režie a procenta p. D. Jurkoviče 1020.30 K; sádrový odlitek akad. sochaře M. Vávry 50 K; pokrývači 60.40 K; sochařská práce 100 K; klem-píři 47.60 K; tašky z Poštorně 245.72 K.

Účet p. stavitele Fr. Bednáříka za stavbu křížové cesty v roku 1904 a 1905 na Sv. Hostýně provedenou.



Z a p r á c e :	zednickou	materiál	kamenickou	tesařskou	klem-pířskou	pokrývač-skou	zámeční-ckou	natěračskou	Úhrnem
1904. Kaple zast. XIII.	661.25	658.42	92.69	448.70	101.11	625.49	350.83	106.50	3044.99
» » » XII.	705.32	694.20	92.69	465.87	113.20	594.71	183.09	93.01	2942.09
1904-1905 » XI.	1542.87	1369.50	102.24	127.68	20.—	226.58	158.26	64.81	3916.95
1905. terassa při kapli XI.	4712.47	2578.77	—	—	—	—	—	—	7291.24
» kaple zastavení X.	677.32	694.20	—	—	—	—	—	—	1371.52
» » » IX.	636.36	658.42	—	—	—	—	—	—	1294.78
1904. Odvodňov. pozemků pro stavbu kříž. cesty	—	—	377.44	—	—	—	—	—	377.44
» Stavba chodníků a cest při cestě křížové	—	—	236.60	—	—	—	—	—	236.60
Úhrnem	8935.59	6653.51	287.62	1042.25	234.31	1446.78	692.19	263.32	20.475.61
V úhrnné ceně kaple zast. XI. počítána jest práce sochařská obnosem 305.— K.									

První velká pouť. První velká pouť na den 11., 12. a 13. května vydařila se velmi skvěle. Počasí bylo příznivé a tudíž spěchal, kde kdo z věřícího Valašska na Sv. Hostýn. Valaši tvořili tentokrát většinu poutnictva, ačkoli i z uherského Slovenska, z Hané atd. přibýly průvody. Počítati ony davy lidu, kteří tyto dni přichvátali pozdravit Matku Boží Svatohostýnskou, bylo by těžko. Vždyť jen ke svátostem přistoupilo přes 3000 lidí! Krásně tudíž a případně vyjímala se ze směsi různých zpěvů známá slova velehradské písně: »Víte své věrní budou Moravané: dědictví otců zachovej nám, Pane«. — V pondělí dne 14. května připutovali na Sv. Hostýn ve slavném

průvodu s vdp. farářem v čele, s družičkami a hudbou skoro všichni farníci obce rudslavické. —

Děk Panně Marii Svatohost. Jistá osoba A. K. z V. obrátila se v nemoci a v jisté záležitosti o pomoc k Panně Marii Svatohostýnské a dosáhla vyslyšení. I žádala nás za uveřejnění, aby také jiné k důvěře v Pannu Marii Svatohost. povzbudila.

Počasi na Sv. Hostýně. V květnu převládalo na Sv. Hostýně deštivé počasí. Dne 6., 7. a 8. byla bouřka s krupobitím. Nejvyšší teplota byla 1. května ráno + 5.0°, nejvyšší 11. května odp. + 19.9° C.

Porad služeb Božích v době poutní. V době poutní je v neděli a ve svátek dvoje kázání o půl 8. a 10. hodině ráno. Po každém kázání jsou služby Boží. Ve všední dny jsou mše sv. o 6., 7. a 8. hodině. Odpoledne bývá na neděle a svátky požehnání o 1. hodině. — Jinak je požehnání v kostele každý den o 7. hodině večer po celý rok.

Obrazy nové křížové cesty. Tohoto roku miní p. Škarda dodati nové dva obrazy pro XI. a XII. zastavení Jurkovičovy křížové cesty.

Co mluví Pešina o dolech Svatohostýnských? Ve knize »Mars Moravicus« píše Pešina na str. 57: »Neschází na Moravě zlata a stříbra, ačkoliv i za naší doby obyvatelé dolování si nehledí. Než za časů našich předků oplývala množstvím zlatých žil hora Hosteyn při pilném a horlivém hledání; podobně u Koldštýna... Pernštýna... a Jihlavy.

Voda Svatohost. z posvát. pramene. Z Ameriky přišla na nás od jisté osoby prosba, abychom jí zaslali láhev vody z posvátného pramene. Z toho vidno, jaksi i v Americe posvátného pramene váží.

Dary pro Sv. Hostýn. Pí. Zd. Škv. ze Sl. darovala na Sv. Hostýn mimo jiné věci pro kostel dvě červená mešní roucha. — Též jisté ctitelky od Sv. Hostýna daly pro kostel Sv. Hostýna červenou kasulu. — Na zvelebení Sv. Hostýna a cestu křížovou darovali: Fr. K. od T. 626 K. — Dp. od T. 71 K. — L. Klabusay jako výtěžek z prodeje obrazů 693.15 K.

Z církve a světa.

Rakousko-Uhersko. Místo bar. Gautsche stal se předsedou ministerským princ Hohenu-lohe. — Německý císař Vilém hodlá zavítati dne 6. června na návštěvu do Vídně.

Čechy. Dne 13. května t. r. utvořil se v Praze spolek katolických univ. studentů. Čítá už 90 členů.

Morava. Bývalý katecheta bystřický a nynější redaktor »Mor. kr.« J. Svozil vydal po svém odpadu od církve jako na odůvodnění svého kroku brožurku »Bílé světlo«, kde se snaží dokázati, že prý z rozumových a věcných důvodů s církví se »rozešel«. Známo však je, že obyčejné bílé světlo skleným hranoem dá se rozložití ve více barev, jež tvoří tak zvanou

duhu. I propustil také vdp. Hofer, kaplan ve Strážnici, jakési »bílé světlo« jistého prý kaplana a katechety — ale adresa je na Jos. Svozila — průhledným hranoem svých zkušeností a vědomostí z jeho života. A co se stalo? Ukázala se místo příjemného souladu barev duhových divná strakatina neladných, špinavých a křiklavých barev. Neříká se nadarmo: Vyjde pravda navrch jako olej nad vodu. — Dr. Hubík vydal brožurku hájící nerozvížitelnost manželství v církvi svaté.

Rusko. Dne 10. května byla duma u přítomnosti cara slavnostním způsobem službami Božími zahájena. — Ministerstvo Witteovo vystředáno Goremykinovým.

Itálie. Prof. Matteuci, ředitel observatoře na Vesuvu, vytrval na své stanici po celou dobu soptění Vesuvu. — Sv. Otec vydal pochvalné breve ku zamyšlenému všeobecnému a mezinárodnímu kongresu mariánskému v Einsidlách.

Čína. Církev katolická v Číně činí pokroky. Půjde-li to tak dále, bude mít za dvě nebo tři léta 1,000.000 duší. Toho času je v Číně 38 apoštolských vikariátů, 3 apošt. prefektury, 1 diecése Macao a 1 missie v Ili. Dohromady je 880.000 křesťanů s 1143 kněžími evropskými a 521 tuzemskými. Tedy připadne na 529 křesťanů 1 kněz a na 484 obyvatele jeden křesťan.

Amerika. Ke konci dubna bylo město San Franciska zastíženo hrozným zemětřesením a požárem, tak že pět šestin celého města bylo zničeno. Zahynulo asi 400 lidí. Škoda neštěstím způsobena páčí se dle »Hlasu« na 250,000.000 dolarů. Kroměřížan p. Filip Kozák psal ze dne 20. dubna jednomu ze svých přátel o tom takto: Jsem živý dosud a oheň řádí dosud dále. 9 čtvrt. mil měří dnes spaleniště, 300.000 lidí bez přístřeší. Já bydlím v kostele a 40 hodin jsem nic nejedl. Další zprávy zašlu.

Východní Indie. V okresech Jumma a Kašmíru řádí děsné hlízový mor. Za 1 týden umřelo 285 osob mezi vojskem.

Listárna.

V. B. ze Kř. Děkujeme Vám za horlivost a souhlasíme s Vámi docela, že hanáci jsou doposud větší převahou lid zbožný a pracovitý. — Více p. t. p. odběratelům žádajícím šeky: Šekové zařízení doposud nemáme, poněvadž by nám tím přibýlo mnoho výloh.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

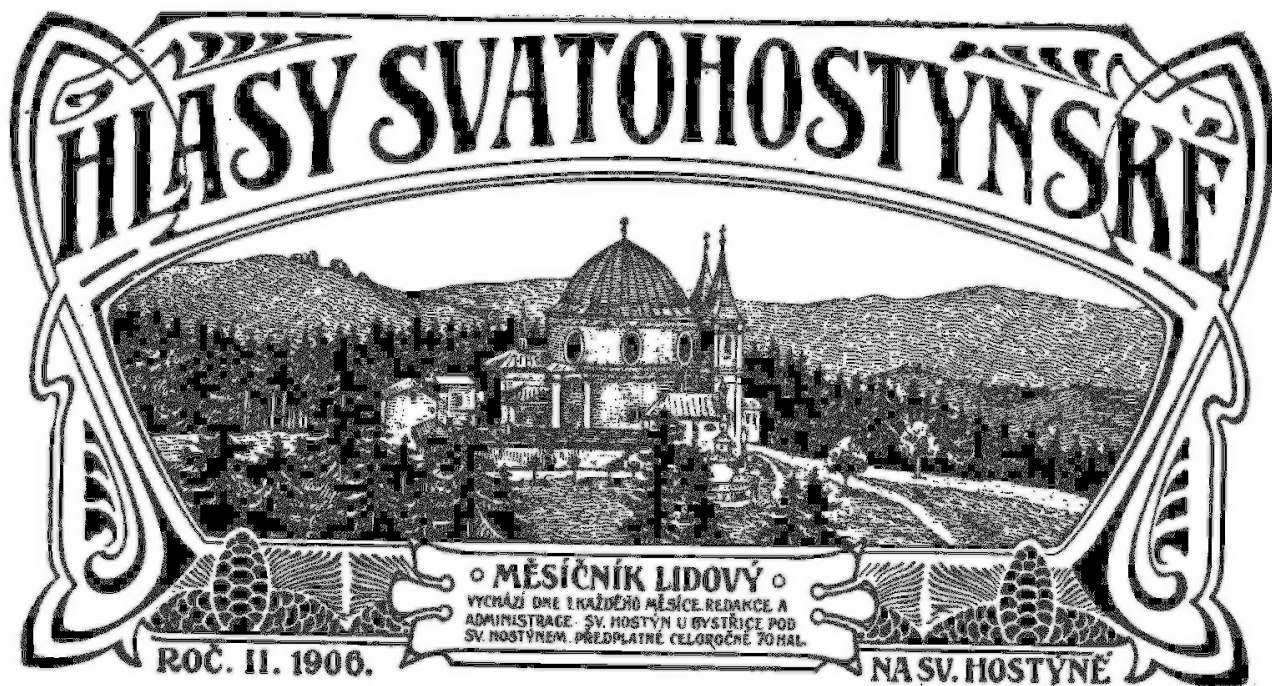
vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v Bystřici pod Hostýnem. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilkou vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce.)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.
Tiskem L. Klabusaya v Holešově.



Rukopisy a dopisy zasílány nám
budětež na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

4. číslo 1. července 1906.

Vydávají a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.

Geoplastický obraz sv. Hostýna s okolím,

zhotovený od Gust. šl. Pelikána, c. a k. majora v. v.]

Sv. Hostýnu do-
s'alo se vzácného
daru od velmi zná-
mého geoplastika
Gustava šl. Pelikána,
c. a k. majora ve
výsl. Je to geopla-
stická nebo-li vy-
pouklá mapa Sv.
Hostýna s okolím.

Líbí-li se nám ji-
stá krajina, hledíme
nejenom jednotlivé
části její si pro-
hlédnouti, ale i na
býti o ní jednotného
celkového přehledu
U rovin jde to dosti
lehko. Postavíme-li
se na vyvýšený bod:
věž, horu a p., leží
celá krajina krásně
rozložena před na-
ším pozorujícím zo-
rem. Jinak jest to
u krajín hornatých.
Zřídka se nám po-
daří, abychom mohli

aby vypuklou mapu Sv. Hostýna s okolím zhotovil. Jestliť šl. Pelikán mistrem
v tomto oboru a v dokonalosti a věrnosti nápodobení se mu nikdo nevyrovná.

Šl. Pelikán je rodilý Čech. Jeho otec byl chudým lesním a byl počtem



Gustav šl. Pelikán, c. a k. major v. v.

si vynajítí stanovi-
ště, odkud bychom
hory a údolí určité
krajiny jedním po-
hledem přeměřili a
veškeré její části
najednou dosti ze-
vrubně svým zra-
kem vystihli. I při-
chází nám tu ku po-
moci geoplastika, jež
věrně v malém zná-
zorňuje celou kra-
jinu, jak skutečně
se jeví.

Poněvadž posled-
ně jmenovaná obtíž
vyskytuje se též u
Sv. Hostýna a okolí
— jak by přece rádi
přátelé Sv. Hostýna
viděli celou krajinu
i s horami na jeden
pohled! — vyzval
hospodář Matice
Svatoh. Jan Harna
svého přítele c. a k.
majora šl. Pelikána,

dítek dosti pozhnán. Šlechtic Gustav studoval nižší reálku a dal se ve svém 16. roku odvésti k dělostřelectvu. R. 1859 účastnil se jako závodčí válečného tažení v Itálii. Pro své schopnosti v kreslení byl poslán r. 1860 jsa 20 let starý do c. k. zeměpisného ústavu ve Vídni, kde se věnoval theoretickému studiu až do r. 1866. Tohoto roku odebral se jako poručík do Hradce Králové a na to r. 1868—1885 byl přidělen vojenskému oddělení pro vyměřování zemí a hotovení map. R. 1891 šel jako major do pense.

Šl. Pelikán zabýval se vedle svého zaměstnání a hlavně ve své výslužbě hotovením vypuklých map neboli reliéfů 68 takových plasticky nápodobených krajin vyšlo z jeho rukou na př. Dachstein, Abazzia, Tatra, reliéf »Velkého Zvonu,« jenž má býti vystaven v Londýně, Berchtesgaden a konečně Sv. Hostýn s okolím. Stalo se tak, jak bylo řečeno na vybídku jeho přítele J. Harny za příležitosti jubilea jeho bisk. Mil. † J. Weinlicha, předsedy Matice Svatohostýnské, jemuž Pelikán svůj obraz věnoval. Biskup Weinlich pak při své smrti odkázal jej Sv. Hostýnu.

Na reliéfu Sv. Hostýna je vše 25.000krát zmenšeno, tak že 1 cm na reliéfu rovná se 250 m. ve skutečnosti. Je pak 46.5 cm. dlouhý a 39.5 cm. široký. Naznačeny jsou na něm: Chomýž, Hlinsko p. H., Býlavsko, Rychlov, Bystřice, Rusava, parní mlýn u Loukova, Sv. Hostýn, Javorník Kelečský, Černava, Hrubá Jedle, Holý vrch, Raztoka, Lysina, Obřany a dvůr na cestě ku Drátkové. Dle barev je velmi dobře rozeznati lesy, paseky, pole, nížiny, potoky, cesty, dráhu atd. O reliéfu tomto může se totéž říci, co »die Vedette« pravila při popisu reliéfu Tatranského od téhož geoplastika. »Kdo viděl někdy jakýkoli reliéf od šl. Pelikána, zvláště je-li mu znázorněná krajina povědomá, upomene se s potěšením na celkový dojem, jež v něm tento vzbudil. Dá se to vyjádřiti jedním slovem: věrně dle přírody. Neboť uvéstí před oči pozorovatelovy kus povrchu zemského zmenšeně tím způsobem, aby jej nejen věrně dle přírody poznal, ale také nechtě za to uznal, toť konečně účel činnosti vědecky vzdělaného geoplastika. Všelijaké pomůcky vypočtené na zvýšení dojmu, jichž se při takových pracích mnohdy užívá, jako vyřezávané domky, stromy, mosty jsou šl. Pelikánovi cizími. A právě proto mají a podrží jeho reliéfy vědeckou cenu, aniž by tím trpěla jich pochopitelnost a srozumitelnost pro neodborníka.«

Mnohého snad bude zajímat, jak se takový vypuklý obraz zhotovuje. Šl. Pelikán nám to popisuje takto:

Chce-li někdo krajinový reliéf udělati, musí míti důkladnou mapu, mnoho údajů výškových a dobré isohypsy, t. j. linie spojující stejné výšky. Bez těchto je sotva možno dobrý reliéf zhotoviti. Průřezové neboli profilové reliéfy nedosáhnou nikdy té dokonalosti jako reliéfy vrstevové. Mnozí totiž vezmou pro každou horu přiměřeně dlouhou tyčku, již na patřičném místě upevní a pak modellují; než při tomto způsobu práce není přesnost a dokonalost možná.

Z mapy určí se velikost díla, načež se na olejovém papíru všechny tu přicházející vrstvy označí. Vrstvy jsou linie stejné výšky, jež celou horu dokola třídí. — Dle povahy krajiny, má-li se pahorkatina anebo pohoří a krajina horská znázorniti, vezmou se vrstvy různé vzdálenosti buď od 10 k 10 m anebo od 20—50 a 100 m. Také krajinu myslí si geoplastik v takových vzdálenostech vodorovnými rovinami rozdělenou. Takové roviny a vrstvy musí si geoplastik poříditi ve zmenšených rozměrech, jež odpovídají mapě, nejlépe z lepenky, se zřetelem na tloušťku každé plochy a jednu na druhou tak připevniti, že má před sebou nejprve stupňový reliéf dotčené krajiny.

U Sv. Hostýna, kde 1 cm. = 250 m. a 1 mm. = 25 m. buď výšky anebo šířky, vezmou se vrstvy 50ti metrové. Musí tudíž lepenka obnášeti 2 mm. tloušťky. Proto je žádoucí, obstarati si především lepenku 2 mm silnou. Na to se uchystá vrstva nejspodnější, u Sv. Hostýna Bystřice 300 m. vysoko nad

hladinou mořskou; ale zároveň 350 metrová, poněvadž, vyřízne-li se na druhé lepence 350ti metrová vrstva, je samo zřejmo, kam musí výřez na první lepence přijíti; a tak se pokračuje, až stupňový relief je hotov.

Takto zhotovený relief stupňový upevní se na dobrou dřevěnou podložku a natírá se tak dlouho fermeží, až se utvoří lepkavá vrstva a fermež řádně se vsaje do lepenky. Na to započne se nanášení sklenářský tmel k důkladnému naznačení půdy. Po ukončení práce suší se to a barvami se doplní podrobnosti: řeky, města, lesy atd. Zapráš-li se relief, dá se snadno teplou vodou umýti,

»Jakou práci a vytrvalost vyžaduje takový relief,« praví sám geoplastik, »sotva možno si mysliti! Je tu nutná veliká trpělivost, dokonalá zběhllost v zeměznalství, obratná ruka k modelování a vůbec jakási zručnost, již jen dlouhým cvikem lze dosáhnouti.« Ostatně ocení a pozná to každý, kdo si relief poněkud lépe prohlédne. Je tu takofka hmatavě viděti, jak obratným a ve svém oboru obeznalým musí býti ten, kdo takové dílo chce dobře vykonati. Tu mluví dílo samo zřetelně o mistrovi. A my jsme přesvědčení, že u reliefu Svatohostýnského každý, kdo jej uvidí, rád a vděčně uzná namáhavou, mistrnou, vědeckou a záslužnou práci c. a k. majora šl. Pelikána.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Vídenský T. J.

(Pokračování.)

Ke velikých souženích tatarských r. 1241 bojovali premonstráti z Hradiska velice statečně proti sveřepým vetřelcům a všichni do jednoho zahynuli mečem a šípy tatarskými. Klášter byl spálen a obrácen v ssutiny.

Tak nám to líčí P. Adam Ar. Ruebner, kněz řádu premonstrátského v Hradisku, r. 1751 v »Memoriale saeculorum.«

Slušelo se tudíž, aby kostel, jenž měl býti pomníkem vítězství nad Taty, měl při svém vzniku nějakého účastníka ze statečných synů sv. Norberta.

J. Sova praví v »Pamětech«, že před položením základu obraz Matky Boží přenesen byl do kaple tak zvané Rotalské na levé straně starého kostelíka. Kostelík prý na to odsvěcen a zbořen a na místě tom vystaveny kůr a věže velechrámu. Zdá se, že i jedna kaple rozbourání padla za oběť, ježto se později už nikdy o ní nečiní zmínka. Že však základní kámen kostela byl skutečně položen r. 1721, poznamenává výslovně už častěji zmíněný Jan Hofman.

Kde základní kámen tehdy byl položen, možno viděti u nynějšího kostela. Jestliže to též chrám, na němž tenkrát počalo se stavěti. Toliko věže měly druhdy podobu cibulovitou a střecha nepodobala se helmici nebo-li šišáku, nýbrž byla baňovitá, severní a jižní delší strany sbíhaly se ve hřeben se dvěma špicemi, kratší pak východní a západní ve tvaru baňovém jako valby přiléhaly. Nad presbytářem stála baňatá věžička se zvonkem, jímž se zvonilo pozdvihování. Tak alespoň se nám onen velechrám jeví na obraze od hulínského malíře Jana A. Nevídala.

Byl pak postaven kostel jako dřívější kostelík na menším vrcholu hory Svatohostýnské. Máť Hostýn vrcholy dva: jeden severovýchodní, na němž se nyní jako jehlice vypíná rozhledna, druhý jihozápadní o 36 m. nižší, kde doposud stojí kostel. Zde tedy počato se stavbou.

Stavba velechrámu byla svěřena Tom. Šturmovi, nadanému staviteli a dovednému sochaři v Holešově. Při stavbě prý pracovalo velice mnoho lidí z okolí dobrovolně a dováželi z Bystřice stavební potřeby zdarma.

Kostel byl proveden ve slohu novořímském. A jak se pevně stavělo, poučí nás pohled na dosud stojící velechrám. Jsou hlavní zdi 5 m. silné; základy jejich jsou zapuštěny do vytesané skály. Do základů užito kamene

Hostýnského. Z téhož kamene učiněny kvádry a použity k výstavbě spodní části zdi zvýší 1 m od země. Kvádry uvnitř i vně kostela spojovány železnými skobami. Nad těmito podklady vzrůstaly zdi z kamene a pálených cihel tak sloučeny, že by se spíše skála nežli zdivo rozbilo. Ve zdech zapuštěna okrouhlá klenba, která ještě nyní vzbuzuje obdiv stavitelů, že stojíc přes 50 let bez střeby, pod spoustami deště, sněhu, mrazů a bouří Hostýnských při své ohromné rozpjatosti vše přestála a nyní zrovna tak pevně a směle nad lodí se rozepíná jako tehdy, když r. 1747 rozebrali lešení a ve své velkoleposti se poprvé udivenému oku nábožného poutníka ukázala.

Aby však kostelu v rozměrech hlavních tak silnému nescházelo uvnitř obměny a místa k pobočním oltářům, oknům a vedlejším vchodům, utvořeno v mohutné zdi šest výklenů, čtvero menších a dvě větších, nepřehlídíme-li ku presbytáři a hlavnímu vchodu; ve větších umístěny poboční vchody, v menších postaveny vedlejší oltáře. Mimo to dáno do výklenů po okně. Nad výkleny pne se široký vlys s bohatě článkovanou římsou, jenž veškerou loď obejímá a celou kopuli nésti se zdá.

Stavěno bylo na velechránu 27 let. Čtenář vida tuto číslici, dívá se z počátku, že tak pomalu ve stavbě pokračováno. Avšak uváží-li, že Šalomoun na chrámě Jerusalemském pracoval let sedmero, ke svému paláci pak potřeboval let třinácte, pozoruje-li dále okolnosti při budování chrámu Hostýnského, zmizí jeho údiv.

Nehledě ani k velkoleposti a výstavnosti kostela — jestiž 41 m dlouhý, 28 m široký a výška hlavních zdí 21 m — na tak nepříhodném místě, jako je sv. Hostýn, ani k tomu, jak nesnadné bylo veškeren stavební materiál zdola nahoru dopravit, byly tenkrát různé vnější obtíže a příčiny, jež rychlejší pochod při stavbě znemožňovaly.

Naše vlasti nemohly přijíti ke klidu. Ledva že války s Tureckem byly ukončeny, objevili se už nepřátelé jiní, s nimižto bylo v boji se utkat. Po smrti totiž Karla VI. r. 1740 vtrhli do našich zemí ještě téhož roku v prosinci Prusové a zmocnili se Slezska. Bavoři opanovali r. 1741. Pasov a Francouzi překročili hranice hornorakouské. Jen s velikou námahou podařilo se královně Marii Terezií nepřátel těchto se zhostiti. K vedení války však je třeba lidí a peněz. Pročež musel hrabě František A. Rotal právě tak, jako ostatní šlechticové, přispěti svým dílem. Mimo to táhli Prusové k Olomouci jeho panstvím a brali všude velké výpalné. Konečně bylo mu platiti za zete hr. Nadaždyho, polního maršálka, jenž pruskému králi odňal oblíbeného chrta, veliké odškodné. Tím se stalo, že velechrám teprve čtvrtý rok po vypuzení Francouzů a Bavorů z Čech, po uzavření míru s Prusem r. 1742 a slavné korunovaci Marie Terezie olomouckým biskupem Jakubem Arnoštem hrabětem z Liechtensteinu za královnu českou 12. května r. 1743. ku svému úplnému dokončení dospěl. (Pokrač.)

Z květeny hostýnské.

Píše Fr. Gogela.

Kdo se rád nezahledí do něžného kvítka? Těšíme se z nich od prvního jara do posledního podzimu, a jsou nám stejně milá, ať pohlídí na nás z vody nebo pole, z lučin nebo lesa, se skály nebo suchopáru. Jaká tu rozmanitost tvarů, jaká pestrost barev, která všude oku lahodí! Proto i mnohý zajisté poutník, zvláště když osaměle a v tiché dumce vystupuje na temeno posvátné hory hostýnské, všimne sobě květiny, zdobící její lučiny, stráně a lesy a každé kvítko jest mu zde dvojnásob milým, poněvadž mu každé připomíná pozdrav: Zdrávas Maria, královno rajských květů.

I hodláme zbožné poutníky seznámiti alespoň povšechně s květenou hory hostýnské a nejbližšího jejího okolí a dle roční doby uvedeme význačnější rostliny, které se tu vyskytují; rostlinstvo toto nese na sobě ráz květeny nižšího horstva karpatského.

Květena jarní.

Březen.

Sněženka čili podsněžník bílý, (*Galanthus nivalis* L.); má mezi dvěma sinými listy stvol s jedním květem bílým, sněhobílým, jehož tři kratší lístky vroubeny jsou zelenav u páskou; poněvadž se množí cibulkami, roste obyčejně v menších nebo větších skupinách a jest za prvního jara ozdobou našich lesů, hájů a lesních lučin. Příbuzné její: narcis bílý a žlutý vidáme zhusta v našich zahradách, náš lid jim říká: leluje. Na Hostýně roste sněženka pod rozhlednou.

Lýkovec obecný (*Daphne mezereum* L.); jest keřík, který napřed kvete a pak vyháší listy; květy jsou na větevky přisedlé a tvarem připomínají květ našeho šeflíku (modrého čili tureckého bezu), barvy růžové, a silné, až omamující vůně, listy pak poněkud tvaru vrbovitého, ale nezoubkované a na konci větví nahloučené; plody jsou červené bobule. Lýkovec roste hojně po lesích a vlhkých houštinách a jest prudce jedovatý, zvláště jeho kůra a bobule, které mohou přivoditi i smrt.

Podběl obecný (*Tussilago farfara* L.); nejprve kvete a pak žene listy; barvou a povrchním tvarem květu podobá se známé pampelišce; listy jsou srdčité okrouhlé, zubaté. Podběl jest velmi obecná rostlina na půdách rolních, u břehů, při skalních lomech, na planinách a pod; ode dávna užívá se ho od neduhů plicních a kuřáci, kteří se bojí tabáku, kouřivají podbělové listí.

Slezinník střídavolistý (*Chrysosplenium alternifolium* L.), jest rostlinka nízká, žlutavě zelená a křehká; její malé, žluté květy sedí na hoře uprostřed lístků na plocho rozložených, listy jsou na spodu dlouze stopkaté, ledvinkovitě okrouhlé a vroubkované; slezinník miluje půdy vlhké a mokré a na svých staniškách po lesích vlhkých, na místech pramenitých, u břehů, na mokých skalách zdaleka svou barvou se prozrazuje; jest ostré chuti a má jméno odtud, že se ho užívalo od neduhů slezin; jest hojný, vystupuje vysoko na hory a roste porůznu i na zadních valech hostýnských.

Chudobka (*Bellis perennis* L.), u lidu »jiskerka« roste na každém pažitě a kvete skoro celý rok. V zahradkách pěstuje se s květy plnými, bílými a růžovými. Z jejího listí připravuje se salát. Zove se též »sedmikráska«.

Duben.

Orsej (*Ranunculus ficaria* L.) jest z řádu pryskyřníkovitých; má v zemi svazeček kyjovitě prodloužených hlízek, z nichž vyrůstá lysá, vystoupavá nebo položená lodyha s listy stopkatými, ledvinkovitě srdčitými a vykrajovanými; květy jsou hvězdíkovité, leskle zlatožluté. Rostlina brzy hyne. Orsej jest velmi obecná rostlina velkých pažitů, rostlin a lesů, jindy se jí užívalo od různých neduhů a škrobovitě její hlízky mohou skýtati i potravu.

Devětsil obecný (*Petasites officinalis* M.) jest příbuzný podbělu, třeba se mu květenstvím na pohled nepodobá, nejprve vyrůstají jeho načervenalé, šedě plstnaté stvoly s květy jako ve hrozen nahloučenými barvy růžové, a potom obrovské jeho listy, jimž se někdy i podivujeme. Roste nejčastěji na místech vlhkých a u břehů, ode dávna užívalo se devětsilu od nejrozličnějších nemocí, padoucnice, pakostnice a jiných, listů přikládáno na vředy. I dobytek žere list buď čerstvý nebo uvařený.

Devětsil bílý (*P. albus* G.) podobá se velice druhu předešlému, má však květy nikoli růžové, nýbrž bílé a roste více v horách; také i na zadních valech hostýnských.

Podbílek obecný čili babí zub (*Lathraea squamaria* L.) jest přízivná rostlina na kořenech různých stromů a keřů, proto ji nalezneme pouze v lesích a křovištích, má šupinatou, růžovou a tlustou lodyhu a květy vonné, růžové a jednostranně seřaděné; jindy se jí užívalo v lékařství. Roste v listnatých lesích hostýnských.

Prvosenka bleďožlutá (*Primula elatior* J.) známá pode jménem »kropáčky« nebo někde »katajzle«; roste ráda pospolitě na vlhkých lesních lukách, ve vlhkých křovištích a po lesích a zdobí se bleďě žlutými, na pět cípků rozeklanými květy, vyrůstajícími v chumáčku na konci květního stvolu; květy nevonné. Odrůdy její s květy nachovými a všelijak peřestými pěstují se často v zahrádkách, jakož i přibuzné aurikule z Alp.

Blatouch (*Caltha palustris* L.) známý pode jménem »volí oko«, má lysou, rozvětvenou lodyhu a listy srdčité okrouhlé; květy jsou enačné, žlutkové; roste všude hojně u břehů, na bažinách lučních a lesních; poupata květní mohou se nakládati jako kaprlata.

Violky a sice: vonná (*Viola odorata* L.), srstnatá (*V. hirta* L.) a lesní (*V. silvatica* Fr.), známé jménem fialek; vonná roste v zahradách a při křovištích, srstnatá na suchých stráních a lesní jest hojná po lesích a lesních křovinách. Na půdách ne příliš vypráhlých roste violka psí (*V. canina* L.), která se od jmenovaných druhů rozeznává bílou neb žlutavou ostruhou a kvete až do června. Maceška (*V. trikolor* L.) roste na rolích; z jejího listí a květu vaří se čaj, který se doporučuje ku čistění krve. V zahradách se pěstuje s velkými, různobarevnými květy pod lidovým názvem »sirotky«, které však léčivých účinků nemají.

Kopytník obecný (*Asarum europaeum* L.), rostlina s listy poléhavými, ledvinkovitými, tuhými a lesklými; květ převislý na tři cípky rozdělený, vně hnědozelený, vnitř špinavě krvavý, páchnoucí kafrem. Roste hojně a pospolitě v lesích a vlhkých křovištích. Užívalo se ho od různých neduhů žaludečních, játerních, slezinových, vodnatelnosti, chorob očních a ušních.

Sasanka hajní (*Anemone nemorosa* L.); má na lodyze tři ze stejného bodu vyrůstající listy, opět trojčetné a dělené, a na dlouhé stopce jediný, bílý a vespod narůžovělý květ hvězdíkový, který se v noci a za pošmourného počasí zavírá. Sasanka hajní jest sice velmi úhledná květina jarní, ale prudká; roste všude hojně po lesích, křovištích a na lesních lukách.

Sasanka pryskyřníkovitá (*A. ranunculoides* L.) podobá se úplně s. hajní, má však květ žlutý o pěti plátcích (s. hajní o šesti i více) a bývá často i dvoukvětá; počíná kvésti něco málo později. Celkem jest méně hojná než předešlá a v Karpatech miluje temena hor; na Hostýně roste v houštích za klášterní zahradou.

Kyčelnice devřtilistá (*Dentaria enneaphyllos* R. Br.) jest z řádu křížatých (květy o čtyřech plátcích postavených do kříže). Tvarem a postavením listu podobá se uvedeným sasankám, má totiž na lodyze trojené, ze stejného bodu vyrůstající listy, z jejichž středu vyrůstá stvol nesoucí několik bleďěžlutých stopkatých květů. Roste nejraději v lesích bukových a jedlových, často pospolitě, a již v první polovici června počíná žloutnouti a znenáhla hyne.

Dymivka dutá (*Corydalis cava* Schw. & K.); lodyha její vyrůstá z duté podzemní hlízky a má dva listy mnohonásobně dělené a hrozen růžových nebo bílých květů ostruhovitých; roste v houštinách a po lesích, v horstvu karpatském raději v polohách vyšších a na temenech; na Hostýně při zadních valech bílá i růžová.

(Pokračování.)

Geoplastický obraz sv. Hostýna s okolím,

zhotovený od Gust. šl. Pelikána, c. a k. majora v. v.



Ježíš Kristus Syn Boží.

P. C. Jež. T. J. — (Dokončení.)

Božská byla jeho láska k lidem. Jak Kristus Pán miloval lidi, tak může milovati pouze tvůrce svoje tvory. Celý život jeho od jeslí až ku kříži, všechny jeho práce, námahy, utrpení, smrt, bylo dílo jeho neskončené lásky. Chodil, všude dobře čině, nejmenší a poslední z lidí je jeho bratr, žádná bída nebyla mu tak odporná, aby se k ní nesnížil, žádný hřích nebyl tak veliký, aby pro něj neměl slova odpuštění; celá bída pokolení lidského ležela mu na srdci, aby ji odstranil, obětoval svůj život v bolestech největších. Na naše blaho jen myslil, pro sebe vyvolil si tvrdé jesle při svém příchodu na tento svět, a trnovou korunu, hřeby a kříž při svém odchodu. »Co jsem mohl více učiniti pro svou vinici, co bych byl neučinil,« tak mluví sám.

Pravil mi před několika roky jistý vzdělaný muž — vzorný katolík: »Mně je důkazem božství Krista Pána — jeho láska k lidem. Umíratí nevinně na kříži v ohni bolestí a modliti se klidně za svoje vrahy mohl první jen Bůh — lidé mohou božský tento příklad s milostí Boží pouze následovati.«

Poslání Krista Pána na tomto světě bylo božské. Účel jeho života byl: smířiti lidstvo s nebeským Otcem, učiniti zadost spravedlnosti Boží za hříchy celého lidstva, otevřiti lidem ztracené nebe, učiti je pravdě božské, dáti jim

prostředek ku spáse potřebný — milost. Dílo toto ceny neskončené mohla na sebe vzít jen bytost Božská.

Důkazem božství Krista Pána je také dílo jeho, jež před svým Nanebevstoupením ku pokračování spasitelné své činnosti založil — církev katolická. Není-li její stálý vzrůst mezi národy přes odpor světské moci s jejími žaláři, mučidly a smrtícími nástroji, přes odpor moudrosti světa, přes odpor zkažené přirozenosti lidské vši silou se vzpírající vzít na sebe jeho kříže, důkazem, že neviditelnou hlavou její je všemohoucí Bůh? Není-li soulad jejich pravd, které světu hlásá, důkazem, že kormidlo její řídí věčná Moudrost? Není-li stále v ní kvetoucí máj všech cností v srdcích nových a nových mučeníků, vyznavačů a panen důkazem, že kořenem jejího života jest Svatost sama? Není-li láska její, jakou objímá všechny lidi, bohaté i chudé, učené i neučené, cnostné i hříšníky, odpadlíky i pohany k sobě je volající, důkazem, že v ní žije Láska věčná?

Můžeme právem říci, že skrze církev katolickou nedává se nám Kristus méně poznati, jako se dal poznati těm, s nimiž dle těla viditelný žil, aniž jim byl bližší, než-li jest nám v Nejsv. Svátosti oltářní. Ba ani zázraků nečiní teď méně, než-li činil tehdy. Snad mnohý z mojich čtenářů sám na sv. Hostýně již se o tom přesvědčil. V Lurdech založen byl zvláštní lékařský ústav, v němž nemocní před i po uzdravení jsou od lékařů prozkoumáni. R. 1894 bylo zde porádám přítomno 120 lékařů, kterýž počet se stále zvětšoval, až roku 1897 bylo jich zde 220. Toho roku (od 15. dubna do 15. října) zjištěno bylo 230 zázračných uzdravení.

Tak volá Kristus Pán i k nynějšímu lidstvu, v němž tak mnozí od něho se odvracejí: »Nečiním-li skutků Otce svého, nevěřte mi, pak-li činím, a nechcete-li věřiti mně, skutkům věřte, abyste poznali a věřili, že Otec ve mně jest, a já v Otci.« (Jan 10., 37)

Ku svátku sv. Cyrilla a Methoděje.

B. Ostřanská.

Vzhůru duše, zraky zvedni,
k nadhvězdnému nebi shlédni!
Jsou tam jiné hvězdy zlaté
naš ostatní květovaté,
svítí stále vedle sebe;
leskem jejich hoří nebe,
světlem jejich země září
jako obraz na oltáři.

Jsou to svatí naši bratři,
jenžto na nás dolů patří:
Methoděj se v lásce sklání
lidu dává požehnání;

Cyrill svaté ruce vzpíná,
prosí za nás Hospodina,
by nás chránil věčných trestů,
ukázal nám k nebi cestu.

Svatí bratři ze Soluně,
stojíce při božím trůně,
orodujte, opatrujte,
při mém lidu stále stůjte,
svěťte nám na těžkou cestu
k nebeskému veleměstu,
na cestu do krásných sadů,
k nebeskému Velehradu.

O spiritismu.

Před nějakým časem tázala se jistá osoba svého bratra kněze, zda by směla jít na „sedánky“. Vyvolávají prý se tam duchové, kteří na dané otázky odpovídají.

A není to nějaký hokus pokus, tázal se bratr? Ne, odvětila ona osoba. Dobře, pak tam nechod! A proč, tázala se opět sestra? Poněvadž je to proti katolickému

náboženství a zakázáno už od papeže Pia IX. r. 1856. Ale vždyť my katolíci také věříme v duchy a že se duchové mohou zjevití, vidíme z písma sv. starého zákona. Saul chtěl si dáti vyvolati Samuela a ejhle, tento se mu zjevil. My ovšem — pravil kněz — věříme taktéž v duchy, ale něco jiného je naše víra a něco jiného toto. — Co tedy je spiritismus a proč by byl proti naší víře, tázala se ho sestra? Hned ti to vysvětlím, pravil kněz a dal se do vykládání.

Co se týká spiritismu, začal kněz, panují různé náhledy. Někteří to pokládají za pouhý hokus — pokus. Příčiny pro to mají závažné. Už celá řada slavných spiritistických medií vybarvila se jak druh nejprohnanějších šejdífů. Co na příklad vyvolal sensace svými spiritistickými pokusy před léty ve Vídni věhlasný spiritista Hansen? A ejhle, sám korunní princ Rudolf dokázal očividně, že to klam a mam. — Spiritista Hansen tvrdil, že vyvolává duchy. Avšak náhlým zavřením jistých dveří ukázalo se, že on sám duchy představoval. Něco podobného bylo u Rottové v Berlíně. Vydávala květiny natrhané v zahradě za květiny přinesené od duchů z jiného světa. I zde byl podvod zjištěn. Podobně svědčí i mnozí učení přírodopytčové o sedánkách, nebo-li sezeních spiritistických, jak nedávno jsem četl v novinách, na př. Crookes, Klein a Feehmer.

Než jiní vážní mužové praví, že tyto podvody nás jen napomínají k obezřetnosti, že však se všechno popřítí nedá. A zdá se, že mají pravdu.

Neboť víra ve zjevy duchů a jich zasahování do tohoto světa je prastará. — A i s pokusy, zjevy duchů vynutiti, setkáváme se už v šedé dávnověkosti. Písmo sv. samo nám o tom podává ve starém zákoně důkaz (Dent 18, 11, Sam. 28, 7) a potvrzuje takovýto zjev. Náboženství pak katolické připouští, že dopuštěním Božím duše zemřelého se může ukázati anebo vejíti ve styk s viditelným světem.

Avšak proč je církev proti spiritismu — je otázka?

1. Při spiritismu derou se do popředí osoby, jež se nazývají media nebo-li mediáni. Tito praví o sobě, že jsou ve styku s duchy a že je mohou dle libosti vyvolati. Jsou to tedy zprostředkovatelé mezi tímto a oním světem. Avšak jakou mocí zprostředkují, jestli že je to pravda, co činí? Jestli že nejsou jejich zjevy pouhé výtvary obrazotvornosti podobné snům? Boží zajisté ne! Neboť ani osoby ani okolnosti nejsou namnoze dle toho, by Bůh mohl takový styk přímo připustiti. Přičí se to jeho svatosti! Tedy se to děje mocí jinou. A jaká to může býti? — když mocí přirozenou se to vysvětliti nedá a Božím svolením to též nejde, je v tom nezbytně nějaká moc zlá. — Než prvním přikázáním se zapovídá pomoci zlého ducha a zlé bytosti něčeho se domáhati. Podobně je zakázáno svou přítomností spolupůsobiti anebo k tomu dávatí podnět.

2. Dále je církev proti spiritismu pro jeho nauku. Spiritismus věří sice v nesmrtelnost duše a tudíž v posmrtný život, věří v duchy a věří i v Krista Pána, ale vše toto je něco docela jiného, nežli v křesťanství, ano je to podrývání křesťanství.

Kristus podle Kardeca, jenž vykládá spiritistickou vědu — jak říkají, je toliko význačné medium a neliší se od ostatních zakladatelů náboženství; což je rouhání.

Duši nazývají duchem, ne však ve smyslu křesťanském. Duch podle nich nalézá se v tomto těle hmotném, obklopen jsa zvláštním obalem nazvaným „perispit“. Při smrti zničí se toliko těžkopádné pozemské tělo, perispit však zůstane spojen s duší. Tázeme-li se, co perispit jest, shledáme, že to má býti podstata hmoty. Vlastní tedy duchovost duše ve smyslu křesťanském se nepřipouští. Duše není nehmotna, jako podle názorů křesťanských a opatřena toliko rozumem a vůlí, tvoříc tak přirozený obraz Boží, nýbrž u spiritistů přistupuje k tomu podstata hmoty — perispit, jenž je s duší nezbytně a vždy spojený. Co je pro kočár povoz s řidičem, co pro stroj parní kotel, to je asi duše pro tělo lidské a jako tyto jsou hmotou opatřeny, ovšem jinou než povoz a stroj, tak také duše.

Zůstaňme poněkud při svém přirovnání, ačkoli každé podobenství pokulhává a my uvidíme v něm ještě jednu pravdu znázorněnu. Můžeme totiž povoz s kočím od jednoho vozu vzíti a dáti k jinému, ano my můžeme spřežení zapřáhnouti i do saní; podobně můžeme téhož kotlu upotřebiti ke strojům různým: a tak si to vysvětlují spi-

ritisté u duše. Duše setřese jednu tíž těla a může vzít na se jinou a to nejen lidskou, nýbrž i zvířecí.

Před nějakým časem stálo o tom něco zajímavého v novinách amerických ačkoli i mezi spiritisty v našich krajinách podobné věci možno slyšeti.

Jistá horlivá spiritistka v Americe ztratila svého manžela. Nesla ztrátu velice těžce. I tázala se media, kde se duše manželova nalézá? Bylo jí na to dáno za odpověď, že je teď v jednom jejím kohoutu. Dáma slyšíc to, vzala kohouta, dala ho do pokoje a obsluhovala ho jako svého manžela. Jenom to se jí nelíbilo, že nic ze způsobů manželových na něm nepozorovala. „Jak jsi teď ošklivý a nezpůsobný“, vzdychala, „dříve jsi byl docela jiný“. Konečně zemřela a doporučila vše kohoutovi. Přátele však, nespíritisté, byli jiných názorů a panství kohoutově ihned udělali konec... — Ale zda nevidíme v tomto případě, do jakých směšností zabředne člověk, uchýlí-li se od zjevené pravdy křesťanské? Dobře praví sv. apoštol: „Domnívajíce se býti moudrými, stali se hlupci“.

Pekla a zlých duchů u spiritistů není Táže-li se kdo po druhém světě, dostává se mu odpovědi buď všeobecné a nejasné, anebo utvořené na základě našich nynějších poměrů.

Také divy a zázraky u spiritistů mizí a pojem Boha je velice nejasný.

Z toho patrno, jak na první pohled mnohý i zbožný křesťan může býti sveden, vida jejich víru v duchy a modlitby, které k duchům a za duchy vysílají. Proto katolíku dlužno se míti před nimi na pozoru. A praví-li se, že mnohý nevěrec spiritismem přišel k víře, což je asi velice řídké, je jisto, že mnoho lidí tím víry úplně pozbývá.

Konečně škodí spiritismus zdraví. Jistý pán, učitel na měšťanských školách, vykládal o sobě, že byl horlivým spiritistou. Ale pojednou pozoroval, že ho to hrozně rozčiluje a že je v nebezpečí přijíti o rozum. To ho vyléčilo a od té doby nechal již spiritismu.

Veliký spiritista Elifas Lévy doznává sám, že praktiky spiritistické mohou lehce přivoditi zbláznění a býti příčinou nemocí hrozných a nezhojitelných, ba zaviniti též překrvení mozku.

Tedy právem je církev proti této nauce, jež ničí zdraví, blázní lidi a ohrožuje zjevené nám Kristem náboženství. „Chraňme se tudíž těchto falešných proroků!“

„Nuže, porozumělas nyní“, tázal se kněz své sestry, jež vývodům napjatě vývodům naslouchala, „proč nechci, abys šla do sezení!“ „Ano, odtušila tato a také tam už nepůjdu!“

„Ostatně i kdyby to byl tak zvaný hokus — pokus, pokračoval farář, nepřeji si, abys tam šla. Je to klamání nezasvěcených, jež může míti a má namnoze všelijaké nepříjemné následky, jako rozruchu čivů, ztrátu zdraví, zanedbávání svých povinností a pod. A pak proč se to děje obyčejně po tmě anebo v přítmí? Toto vlastně dodává spiritismu přitažlivosti a jakéhosi kouzla!“

„Děkuji ti bratře za ponaučení a radu“, odpověděla sestra, „a buď ubezpečen, že do sezení jistě nepůjdu!“

Zprávy se Sv. Hostýna.

Cyrillská Jednota vsetínská. V pondělí svatodušní zpívala na mši sv. Cyrillská jednota vsetínská. Za krásný zpěv bylo jí obecenstvo velice povděčno. Zaplať Pán Bůh!

Uvítání poutníků na Sv. Hostýně. Pan Fr. S. z Kr. nám říká, že by bylo velice záhodno, aby větším průvodům, přejí-li si uvítání, šel vstříc kněz se dvěma bílými korouhvemi. A poslal ihned na jich pořizení 10 kor. Myšlenka je zajisté krásna a časem bohdá se

uskuteční. Obtíž však je na Sv. Hostýně dostati dva korouhevniky. Než tomu snad by se odpomohlo, kdyby processí, jež má býti uvítáno, vyslalo ze svého středu dva jinochy, neb muže, kteří by ony korouhve nesli.

Děk za uzdravení. [Mar. P. z Bf. vzdává díky nejbl. Rodičce Svatohostýnské za uzdravení svých dětí.

Duchovní cvičení pro kněze na Sv. Hostýně. Jako dřívější léta budou moci i letos kněží, kteří chtějí, konati duch. cvičení

na Sv. Hostýně. Vhodná k tomu doba jest od 16. července večer do 20. července ráno a od 6. srpna večer do 10. srpna ráno."

Počasí na Sv. Hostýně. V první polovici června přšlo do 14. každý den. Dne 7. června ráno byla teplota pouze $+3.4^{\circ}\text{C}$.

Katolické časopisy. Horlení »Pozorovatele«, aby bystříti hostinští, ku kterým chodívali poutníci, měli kat. časopisy, zasluhuje povšimnutí a doufejme, že vyzvání nevyzní na plano.

Stálý protest. kazatel v bývalé farnosti Svatoh. Na Rusavě, jež v XVIII. století náležela k farnosti Svatoh., má býti dle »Novin z Pod-Radhoště« pro 848 luteránů — lidí to většinou chudých, ustanoven stálý kazatel se služným 2400 kor. Zmíněný list myslí, že asi spolek Gustava Adolfa, jenž tam již vystavěl školu a kostel, svou hřivnou k tomu přispěje.

Nový obraz XII. zastavení. Obraz XII. zastavení: Kristus na kříži, malován Úprkou a proveden Škardou, je již na Sv. Hostýně. — Obraz je na rozdíl od zast. XIII. proveden jako skutečná skleněná mosaika.

Museum na Velehradě. Museum velehradské bylo značně rozmnoženo sbírkou, kterou zakoupilo družstvo »Velehrad« od vdp. Karla Lonického, exposity v Podhoří. Sbírkata tato, výsledek patnáctileté práce, obsahuje mnoho vzácných kostelních předmětů, starých mešných skvostných rouch, vyšívání zvláště z Hané, starých obrazů, starých zbraní a popelnic. Také starší knihy, mezi nimi stará česká bible, nasvědčuje o pilnosti sběratelově. Vyšívání bylo odborně uspořádáno slč. Walterovou, učitelkou při c. k. ústavu ku vzdělání učitelek a slč. Kozlovou, fideiolkou Vesny, které vynikají v oboru tom dlouholetou zkušeností a znalostí. Veliké zásluhy o uspořádání a získání sbírky má vdp. Alfons Sauer, prof. v Uh. Hradiště, t. č. pokladník družstva.

Duch. cvičení na Velehradě. Duchovní cvičení pro paní a panny budou se odbyvati na Velehradě od 10. srpna večer do 14. srpna ráno. —

Všelicos.

Proč vlastovek ubývá? Jako příčiny ubývání vlastovek udává se ne tak, že jich mnoho na cestě přes Středozevní moře zahyne, nýbrž 1. že se chytají v celých houfech k modním účelům pro Angličanky a Američanky a pro maso; 2. že jim ubývá výživy komárů a much; 3. že se staví domy pro jich hnízda nevhodná; 4. že se hnízda odstraňují a ničí, 5. že se na sev rní polokouli změnila klima. Poslední léta bylo na jaře z pravidla vlhko a chladno, což ptákům škodí.

O tuberkulose. Na mezinárodním sjezdu tuberkulosním 2—7 října r. 1905 v Paříži byl jako výsledek novějších zkoumání stanoveno toto: 1. U hovězího dobytka je původem nemoci hlavně nákaza nemocným taktéž dobyt看em. Možné však je i přenesení tuberkuly od ovec, koz a prasat. Také člověk může býti

příčinou nákazy, ne však drůbež. 2. Cerný — neboli vepřový dobytek onemocní tuberkulou přenesením bacilu z hovězího a černého dobytka, člověka a ze slepic. Největším nebezpečím prý je proň odstředivý splav z mléčáren. 3. U ostatních domácích ssavců povstává onemocnění přenosem od hověd. 4. Drůbež dostává tuberkulu od drůbeže. 5. Ohledně člověka sluší poznamenati: a) že onemocní přímou, anebo nepřímou nákazou od člověka; b) že se může nakaziti masem vepřovým tuberkulosním, anebo mlékem a masem tuberkulou trpícího hovězího dobytka. Tuberkula masa a mléka se však zničí dobrým převařením, anebo propečením; c) drůbež nezdá se býti člověku nebezpečna.

Alkoholismus. Na témže sjezdě jednalo se také o pití lihovin. I řeklo se, že náhled nesprávný je, jako by lihoviny chránily před nakažlivými nemocemi. Účinek lihovin na ústřední čivstvo je tento: 1. Pojímání jednoduchých dojmů se stěžuje, někdy v neobvyčejné míře. 2. Associativné myšlení se nejprve poněkud zvýší, pak ale klesá. Jakostně rozhodně se zhoršuje. Niterné pojmové asociace slábnou, vnější bezcenné se množí. 3. Paměť popouští. 4. Vůle ve své jistotě klesá. Obzvláště škodlivý je pro matky, jež mají kojiti. Z 1600 takových matek byla jen jedna třetina schopna kojení. — Že mravnost tím přichází v úpadek, je známo ze zkušenosti. P. rada z Bunesu praví: »Odstraňte lihoviny a poznají se všechny ostatní příčiny tuberkuly a degenerace a na odstranění bude se moci více působiti.«

Z církve a světa.

Morava. Kníže-arcibiskup olom. Dr. Fr. S. Bauer vydal pastýřský list, upozorňující na nebezpečí »Volné školy« a vyzývající křesťanské volitele, aby se horlivě účastnili voleb do zastupitelstva, kterým je jakkoli jednati o národní škole, počínajíc volbami do zastupitelstva obecního, až na horu k volbám na smém zemský a na říšskou radu. Budte pamětlivi své povinnosti volební, praví. Ostatní pak pobádá k modlitbě. — Známy spisovatel Fr. Bartoš zemřel. Byl velký ctitel Sv. Hostýna. —

Slezsko. Ve Slezsku jsou stálé spory, jakým jazykem má se vyučovat náboženství ve škole a zapisovati do matrik.

Cechy. Dne 27. května připutovalo na Sv. Horu u Příbramě na 2500 mužů z Prahy a jižních Cech. »Průvod, jaký kráčel ulicemi města Příbramě«, píše nám jistý očitý svědek, »po celých 600 let ještě tu viděn nebyl. Za zpěvu písní mariánských, provázených hudbou hornickou, kráčeli mužové tito nadšení v srdcích svých na Sv. Horu, aby prosili za pomoc a ochranu v době, kdy nepřátelé církve katolické snaží se ji sméstí s povrchu země. Po příchodu na Sv. Horu a po vřelém a la-skavém uvítání dp. rektorem C.S. R. přistou-

pili společně ke sv. přijímání« -- Dne 17. června byl kat. sjezd v Praze. — O zemřelém redaktoru soc. dem. »Záře« soudruhu Filipovi píší katolické listy, že na smrtelné posteli volal Marii Pannu o pomoc a chtěl se smířiti s církví (byl bez vyznání). Ano, nastává-li smrt, mnohemu se teprve svítá a svědomí se probuzuje, jen že je často již pozdě.

Náboženství ve školách. V Norvéžsku vyučuje se náboženství 4—6 hod. týdně; ve Württembersku jednu třetinu všech ostatních hodin; v Belgii půl hodiny denně; v Dánsku 4 hod. týdně; v Prusku půl hodiny denně; v Rumunsku, Srbsku a Švýcarsku 3 hodiny týdně. U nás jsou 2 hodiny týdně a spolek »Volné školy« i to chce odstraniti. »Co se stane«, táže se kn.-arcib. olom. ve svém pastýřském listě, »z dítek takových škol?«

Rakousko-Uhersko. Po odstoupení Hohenloha stal se presidentem ministerstva bar. Max. VI. Beck, jehož otec byl Čech a prý přítelem Riegrovým. Do kabinetu dostali se dva Češi; Fořt, jako ministr obchodu a Pacák, jako ministr krajan; dva Poláci: Korytowski, jako ministr financí a Dzieduszycki, jako ministr krajan. — Podpisů proti rozluce manželství sešlo se přes 4 miliony.

Španělsko. Při svatbě mladého krále Alfonsa 31. května spáchán atentát. Na dvacet osob bylo zabito a 50 poraněno. Králi a královně však nic se nestalo. Útočník, maje býti zatknut, se zastřelil.

Francie. V Paříži konala se 30. května porada všech francouzských biskupů. Jednání bylo tajné. — Volby do sněmovny vypadly pro katolíky zase nepříznivě. Chybí jim organisace.

Italie. Dne 18. dubna t. r. bylo tomu 400 let, co byly posvěceny papežem Juliem II. základy k velechrámu sv. Petra v Římě. Plán vypracoval Bramante. Za Urbana VIII. dne 18. list. 1626 byla stavba dokonána. Původně tam stála pětিলodová basilika, vystavená Konstantinem Vel. a vysvěcena papežem Silvestrem I. 18. list. 325. — V Římě nalezen staroslovanský nápis na hrobě sv. Cyrilla.

Německo. P. Krose myslí, že by v německé říši katolíci brzo protestanty v počtu duší dostihli, kdyby nebylo smíšených manželstev.

Čína. Dle zprávy nejdp. biskupa Atanasia Götte hrozí v Číně zase výbuch revoluce, jež prý čínskou říši v základech otřese.

Indie. Na ostrově Flores, nedaleko Javy, panuje dosud nejhnusnější trh na otroky. — Statný otrok stojí 75—100 hol. zl., mladá žena 60 zl. hol. Děti od 8—12 let po 50—55 zl. holandských.

Divčí gymnasium a pensionát v Praze — Král. Vinohradech, Korunní tř. č. 4. vřichledě zkvétá. Je pod správou řeholních sester a zaslужuje tudíž s naší strany co nejvřelejšího doporučení. Při ústavu je pensionát, v němž se platí měsíčně 35 kor. za veškeré zaopatření.

Oprava. V čísle 3. na str. 27. čti: ne na obtížnost, ale na pobožnost . . .

Redakci zasláno:

Křesťanský dělník, red. Fr. Waldmann, Praha, č. p. 1538-II. — Hlas (americký), St. Louis, Mo. — Stráž, vych. v Třebíči, Domky. — Noviny z Pod-Radhoště, vych. ve Val. Mezifíči. — Křesťanská škola, red. Václav Špaček, řídící učitel v Košátkách, Čechy. — Vychovatelské listy, red. Al. Adamec, odb. učitel v Ivančicích. — Věstník »Patronátu mládeže«, Praha III. Novod. ul. — Pozorovatel, Kroměříž.

Listárna.

Anonym. z hul nádraží. Nezazliváme Vám Vaše výklady. Dovedeme též dobře oceniti Vaše obtíže, které jsou větší, než v klášteře. Ale nerozumíme, proč by měl právě rok plnoletosti rozhodovati o úplném nabývání rozumu a pochopení převzaté povinnosti a proč by se mu toho nemělo již rok neb 2 roky dříve dostávat? Obratťe se do Říma, kde jediné v příčině té jest možnost Vám vyhověti. Neustále si nařikati, jak to jistý list až k omrzení činívá, pranic nepomůže. Domníváte-li se, že v m. nejsou žádné obtíže? Myslím, že často jsou mnohem větší, než v k. st. Ale sebezapíráním, prací a modlitbou všechny obtíže překonáte. — V .K. v P. . . Předplatné na Hl. Svatoh. se posílá na adm. na Sv. Hostýně. — M. Sav. u B. . . Díky za Vaše poznámky k čl. o služebných. Je pravda, že pro mnohé dívky by bylo lépe, kdyby zůstaly na venkově a že mnohým hrozí ve městě jak zkáza mravů, tak zdraví. Než nedá se také upříti, že mnohé jsou sy svým neštěstím vinny sami. — J. D. v H. Číslo 10. minulého ročníku je již rozebráno.

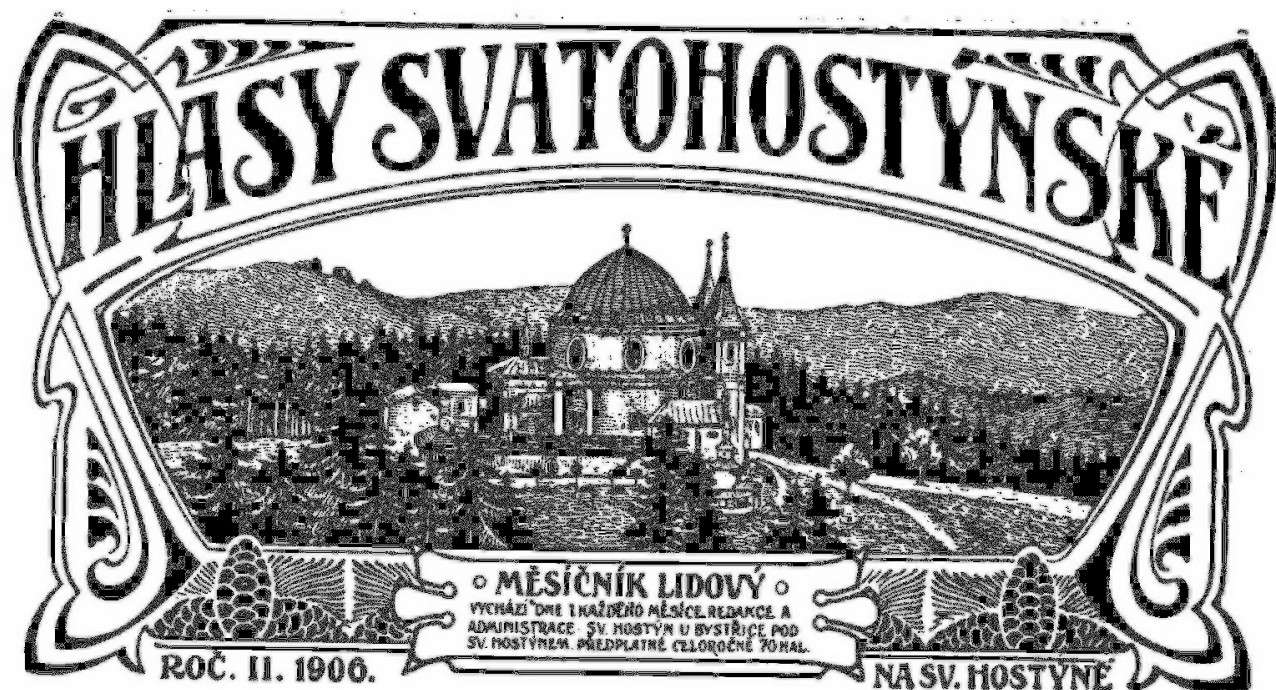
Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearínové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma **V. ZBOŘIL A SYN,** první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem.** . . . Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J. Tiskem L. Klabusaya v Holešově.



Kukopisy a dopisy zasilány nám
buděť na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

5. číslo 1. srpna 1906.

Vydáván a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.

Vzpomínka na pouť vídeňských Čechů r. 1887.

Podává Jan N. Suchouský.

Vzhůru do Kroměříže! Vzhůru na posvátný Hostýn!

Pod tímto heslem vydali Čechové vídeňští po jubilejní slavnosti slovaňského spolku zpěváckého, jež se konala od 1. do 3. května r. 1887, svolání, zvoucí k návštěvě Kroměříže a k pouti na Sv. Hostýn. Podnět k tomu dali kroměřížští delegáti, kteří se účastnili zmíněné slavnosti. Byli to: p. V. Kulp, tehdy právě zvolený za starostu v Kroměříži, p. Dr. Karel Kozánek a kníže-arcib. dvorní lékárník Jan Harna. Provolání za zati-zovací výbor po-depsali: Dr. Jan Lenocho, Dr. J. Zavadil, Leonb. Bouchal z Moravy z Hané, dále J. Maruška a A. Sýkora



Jan N. Harna,

přednosta »Prvního lékárn. výr. společ. ve Vídni, majitel zlat. zásl. kříže s kor. a čestného kříže pro Ecclesia et pont., hospodář Matice Svatohost. a pořadatel víd. pouti r. 1887. Letos dne 4. září bude slaviti své šedesátiny.

z Čech. Návštěva určena po úradě veškerých slovaňských spolků vídeňských na neděli 14. srpna; pouť na Sv. Hostýn na 15. srpna Chvalně známý, tehdy ve Vídni žijící professor, vlastenec Bedřich Ševčík pojal při stanovení výletu na Moravu myšlenku, aby se při jubilejním koncertu »Moravana«, jež se v Kroměříži tutéž dobu měl konati na památku první besedy roku 1847 tamtéž od akademiků pořádané, přijaly zase do programu a zapěly, jako tenkrát, »Písně Hostýnské«. Byla to skladba »pro soli, mužský a smíšený sbor s průvodem orke-

stru« od mladistvého tehďáz ještě umělce Hynka Vojáčka, rodáka zlínského. Po dlouhém vyjednávání docílono konečně shody. Skladatel, ač už professor carské konservatoře a kapelník carské dvorní opery v Petrohradě, uvolil se říditi osobně svou skladbu. I odebral se za tím účelem se svou chotí a synáčkem do Kroměříže, kde r. 1847 se Ševčíkem, Brázdilem, Cignou a Juliem Weissem aranžoval první besedu.

Překážky, jež se pojednou postavily v cestu, byly šťastně odstraněny a zvláštní vlak už odřeknut byl zas objednán. A tak zavítalo v ustanovený den na 300 výletníků z Vídně do Kroměříže.

Tehdejší zpravodaj vídeňského časopisu »Věstníku« píše o věci takto:

Vlak po krátké zastávce na stanici v Hulíně, kdež se nám prvního uvítání dostalo, o 1/2 12 hod. dop. stanul na nádraží kroměřížském. Uvítání zde bylo velmi srdečné a nad očekávání velkolepé. Nesčetné zástupy lidu očekávaly příjezdu našeho, na sta bujarých hanáckých banderistů, dámy pěveckého sboru »Vlastimily« v bílých šatech, spolky kroměřížské, sokolové, byciklisté. Pro dámy připraveny byly četné povozy. Po krásné uvítací řeči bývalého soudruha našeho p. lékárníka J. Harny, ubíral se imposantní průvod ozdobenými ulicemi, kdež z oken házeny výletníkům přechtné kytičky, na náměstí. Zde očekávalo nás obecní zastupitelstvo s celou městskou radou a starostou p. V. Kulpem, taktéž bývalým naším spolučlenem, který s Dr. J. Kozánkem řečl velmi srdečnou uvítali výletníky jménem města Kroměříže. Za výletníky odpověděl sbormistr p. A. Buchta, z Jihoslovanů pp. D. Brlič (charvatsky) a A. Bilc (slovinsky) Vlastenky kroměřížské připnuly na prapor náš, krásnou, bohatě vyšívanou stuhu s nápisem: »Upomínka na Kroměříž 18¹⁴ 87.« Nová ozdoba ta připojena stuze, kterou prapor náš před 22ti léty na témže místě obdržel. Stejně okrasy dostalo se i ostatním praporům vídeňským, jakož i nástrojům tamburašů.

Z náměstí bral se průvod dále k měšťanskému nadsklepi, odkud výletníci do vykázaných jim bytů a k obědu se rozešli.

Večer v 8. hod. započal v prostranné dvoraně měšťanského nadsklepi koncert, při němž mimo pěvecké jednoty vídeňské spoluúčinkovali i členové spolku »Moravana.« Zpívány »Písně Hostýnské«, velká kantáta pro soli, mužský a smíšený sbor s průvodem orchestru. Bylo to první celistvé provedení krásné této skladby, už přes 40 let staré, kterou skladatel sám osobně řídil.

Druhého dne, 15. srpna skoro ráno nastoupena pouť na posvátnou horu moravskou, Sv. Hostýn za přebojného účastenství celého kraje. Z Kroměříže samé vyjelo přes 1000 poutníků zvláštními vlaky do Bystřice p. H. Počet poutníků pořád se množil, až na Sv. Hostýně samém 10.000 daleko přesahoval.

Vřelé bylo loučení v Kroměříži na nádraží, kam se dostavil též primátor Kulp se svou chotí, neočekávané však bylo uvítání v Bystřici p. Host. Když jsme se k úhlednému a útulnému městečku blížili, zalétly k nám zvuky národní hymny, kterou nás stateční bratři bystřičtí pozdravovali. Na nádraží očekávali poutníky místostarosta p. Kraus s městským zastupitelstvem, Obč. beseda s praporem, Čtenářský spolek, »Omladina« a veliký zástup lidu. Vlak stanul a za hlučného volání »Na zdar« oslovil přichozí vřelým pozdravem náměstek purkmistra p. Kraus jménem městského zastupitelstva a po něm p. Machač starosta »Obč. besedy« jménem této i ostatních spolků bystřických. Za přátelské a zároveň okázalé uvítání vzdal díky pan J. Balík, načež po chvíli přibyl vlak druhý a třetí v němž umístěny byly prapory. Týž pozdraven rovněž hlučně a srdečně; p. Kraus uvítal opět poutníky, začož dík vyslovil jednatel p. Sýkora. Vlastenecké dámy mezi tím bohatě ověnčily prapory naše i podaly bratřím Jihoslovanům skvostnou kytici, za kterouž pozornost p. Dr. Floršič vděk projevil. Na to seřadil se průvod a za zvuků veselé hudby ubíral se do města, na jehož

podvoji postavena slavnostní brána, a které velmi vkusně ano místy i nádherně prapory a věnci ozdobeno bylo. Průvod hlučně pozdravován stanul na prostranném náměstí před místností »Obč. besedy«, kde uloženy prapory. Krátké doby, určené zde k zastávce, použito k občerstvení, jehož dostalo se poutníkům jak v místnostech »Obč. besedy« tak i v hotelu »u města Vídně.« Mezi tím hrály střídavě kapela kroměřížská a bystřická na náměstí, kde shromáždily se ohromné zástupy lidu. Po chvíli dostavili se poutníci přibylí vlakem (čtvrtým) byli to zejména bratři Sokoli hulínští a holešovští (tito s praporem), vedeni p. drem Rauscherem. Příchodem nových četných poutníků nadšení vzrostlo i propuklo v jásot, když nepřehledný dav lidu zvedl se, by nastoupil obtížný pochod na blízký Hostýn, jehož vrchol zatím husté mlhy zastřely. Byl to průvod velkolepý, čítající více jak 2000 poutníků, zbožně i toužebně k temeni hory posvátné pohlížejících, bavících se hovorem o Hostýnu, vzpomínkami dějinnými, vypravováním pověstí i zvyků v lidu panujících.

Na úpatí Hostýna stojí kříž kamenný, odkud nosívali poutníci nejméně po jedné cihle na stavbu neb opravu hostýnského chrámu. V době nynější, kdy stavba dávno dokonána, konávají se zde místo toho sbírky na opravu a zvelebení chrámu a tak stalo se i při pouti naší. Pan J. Harna, duše to zařizovacího výboru kroměřížského, zmíniv se o dávném zvyku tom, vyzval poutníky ku složení milodárků ve prospěch chrámu, který zatím sprostěn šedého závoje mlh se nám ve sluneční záři ukázal. — Bujaří Sokolci naši ihned ochotně rozestavili se podél cesty a sbírali dárky, jež vynesly 20 zl. 2 kr.

Po té nastoupen poněkud obtížný pochod na strmý Sv. Hostýn, kdo shromážděno bylo už několik tisíc poutníků ze všech částí Moravěny. Posilnivše se u posvátné studánky douškem výtečné vody, dostoupili jsme temene, na němž stojí jednoduchý sice, avšak vkusný a zároveň prostranný chrám mariánský a poutnický vystavený na památku záchrany před hordami tatarskými. — Kolem tohoto chrámu jsme se utábořili, kochajíce se rozkošnou vyhlídkou do dálného okolí a libujíce si v rozmluvách s poutníky ostatními, kteří stále přicházeli a odcházeli. Toho dne navštívilo Sv. Hostýn daleko přes 10.000 poutníků z Moravy, Čech, Slezska a Vídně. Po kázání, jemuž valná část našich poutníků byla přítomna, sloužena pro poutníky zvláštní slavná mše, při níž zapěli pěvci naši řízením p. J. Jířka ve všech téměř nářečích slovanských: K y r i e od Kuháče (kyrillská píseň »Křeš«), G l o r i a od Nedveda (slovinské), G r a d n ě ale staroslovanský trojzpěv, C r e d o od Knězeviča (z r. 1745), O f f e r t o r i u m od Jahody (dvojzpěv »Zdravas«), S a n c t u s z kyjevské ruské mše, B e n e d i c t u s od Bendla (čtvero zpěv) »Modlitba«, A g n u s od Förstra (slovinské), T a n t u m e r g o od Jahody, starý církevní nápěv. Nejvíce se líbily, ano dojem hluboký zanechaly: »Zdravas«, dvojzpěv od Bendla, S o j a t (Sanctus) a T a n t u m e r g o.

Po slavnostních službách Božích improvizován společný oběd, mezi nímž kroměřížský hud. sbor přednesl několik skladeb, načež dáno znamení k odchodu. Za kostelem na prostranné louce shromáždili se poutníci, hudba zahrála a zástup lidu českého ve slavnostním dojmu zapěl: »Bývali Čechové«, »Kde domov můj«, »Moravo, Moravo« a »Hej Slované«.

Na to stisknul druh druhu vše pravici a s okem zaroseným opouštěli jsme toto pro národ náš tak památné, každému křesťanu, každému Čechu posvátné místo.

Při odchodu vzpomenu ještě jednou p. lékárník Harna chrámu a smutných dějin jeho, vzpomenu, že třeba opravy chrámu a vyzval opět ku sbírce na jeho zvelebení. Naši Sokolci se podjali úkolu, milodárky sbírat i mžikem sebrali opět přes 20 zl., které s dřívějšími 20 zl. 2 kr. odevzdány přímo vele důstojnému rektoru p. P. Cibulkovi, který přijal milodar s díkem, jež přijmi

každý, kdo ku sbírce jsi přispěl. Zavzněla trubka sokolská, zavzněl povel k pochodu a my opouštěli památný a zároveň krásný Hostýn, příkrou cestou sestupovali jsme do rozkošného údolí, zvaného »Říka«, kdež v zábavě nenucené poslední krásné chvíle s moravskými bratry jsme ztrávili. Po dojemném loučení nastoupěna zpáteční cesta do Bystřice, odkud po krátké zastávce opět zvláštním vlakem do Vídně.

Výlet tento, hlavně naše pouť na posvátný Hostýn, zajisté dlouho nevymizí z paměti všech, kteří se jich účastnili.

Ze sbírky „Pomněnky Svatohostýnské.

F. H. B u k o v e c.

1. Ve vlaku.

»Není místa — račte semble!«
A již sedím v kupé,
zatroubení, zapísknutí,
vlak dál prudce supe

Rozhlížím se — různé tváře —
koše — šátky na nich —
muži, ženy růženečky
tisknou v tvrdých dlaních.

Hučí vlak. Tam z předních vozů
hlahol písní jásá,
přede mnou kdos rozčileně
v prstech vousy drásá.

Bledá tvář a brejle zlaté,
v ústech cigareta,
pozoruji: pán se zlobí —
oko blesky metá.

Vedle rolník mladý sedí —
jistě syn to Hané!
Ptám se: »Na pouť? Na Hostýnek?«
— »Jedeme tam, pane.«

Pán se k rozhovoru druží:
»Na pouť? — Totě k smíchu!
Korunky tam vyklopíte
za svou kopu hříchů?«

»Divím se vám — zanášíte
národní tam jmění,
čas jen drahý promeškáte
marném při modlení —«

Mlčím. Rolník praví klidně:
»Kdo jste, smím se ptáti?«
— »Professor« — »Já rolník pouhý,
vždyť to na mně znáti.« —

»Odpustte, že ptám se ještě:
odkud vaše cesta?«
— Navštívil jsem v prázdné chvíli
různá cizí města. —

»To jste nesl do ciziny
také naše jmění —«
— Prosím slušně, cestuji jen
k svému osvěžení. —

»Ah tak! A nám nepřejete
oddechu jen chvíli,
máme být v pluh zapfáhnuti
pořád, pane milý?«

»Nebojte se, neztratí se
hodina nám ani,
vyžádat si pro svou práci
chceme požehnání.«

»Že svůj národ milujeme,
každý z nás vám poví,
skutky jemu prospět chceme,
ne jen slovy — slovy —«

Professor již rudne v tváři.
— Víra! Vaši svatí! —
»To nám, pane professore,
ještě život zlatí.«

»Vyrvete-li víru z lidu,
jak chce váš vztek slepý,
budte jist, že v revoluci
na vás zdvihnem cepy.«

Zahvízdnutí. Bystřice již!
Z vlaku v jednom hluku
vše se hrne. — V spěchu tiknu
rolníkovi ruku.

Slečna Husička.

Píše P. Fr. Žák T. J.

U Husáků byla velká radost. Všecek rozjařen pobíhal pan Husák od místa k místu, vypravuje radostnou událost ve své domácnosti.

A kolik je jich, ptal se p. Štěkal.

Dvanáct, odpověděl Husák; vypínaje se a žluté jsou jako vaječní žloutek.

Ale, ale, dvanáct! divila se paní Štěkalová. To my jsme takového štěstí dosud nikdy neměli.

Jak pak je jen vyživíte, pravil p. Vrabec. To je milostpaní všecky sama krmí.

I nikoliv, odpovídá p. Husák. Zobají statečně už samy.

To byste mým ubohým dětem, řekla prosebně paní Vrabcová, mohl ušetřiti několik zrn; máme sotva co do úst.

O, ano, milá paní Vrabcová, jen si přijďte; máme chválabohu dost.

A tak šlo vypravování u p. Vepře, bohatého řezníka, u paní Holubové a j. Brzy vědělo celé okolí, že u Husáků mají rodinnou událost, že je jich dvanáct, že jsou žlutá jako žloutky, že už zobou, a že Vrabcovic rodina chodí se k nim najísti. A netrvalo dlouho, bylo je i viděti. Paní Husa vyšla se svou novou rodinou si ven, aby jí ukázala Boží sluníčko, aby si s nimi zašla k vodě se vyšplouchat, a ovšem též, aby v hrmosti své mateřské také trochu se pochlubila svým štěstím.

Podívej se jen, řekla paní Holubová ku svému manželi, jak se paní Husa ohání, jak běhá, jak se stará o ty malé, jak se s nimi trmací; věru hodná paní.

Mladý pan Štěkal, vida paní Husu s rodinou jíti mimo, zdvořile a radostně ji pozdraviti chtěje hlasitě zaštěkl, až se to v nedalekém lese ozývalo.

To bylo leknutí! Ustrašeně všech dvanáct přiběhlo k panímámě své a skrylo se třesouc pod její tělo.

Sama paní Husa se lekla na okamžik, ale vidouc, že je to mladý p. Štěkal, řekla k dětem: jste vy blázinkové; vždyť je to mladý pan soused, který vás vítá.

Děti vylezly.

Gratulují—í—í! Gratulují—í—í! Zazněl tu zpěv, pronikavý a hlučný, že všech dvanáct ztichlo a zobáčky obrátilo k obloze.

Ach, pan Kohout! Díky, díky, odpovídá paní Husa. Pojďte se podívat!

Pan Kohout změřil znaleckým okem četné příbuzenstvo a odpověděl lichotivě: Pěkná rodina; věru, zvedené dítky. Jen, aby se všecky zachovaly. Jak vidím, samé dcery, není-liž pravda?

Samé dcery tentokráte, řekla paní Husa se zadostučiněním. Bylo vždy jejím přáním, jednou mít samé dcery.

Bude vám dávati na ně dobrý pozor, mínil p. Kohout; svět je dnes zlý.

Ba, máte pravdu, na to paní Husa. Však je vyučuji a napomínám stále.

Teď ovšem není tak zle, řekl zase p. Kohout; ale až dorostou: Slyšela jste již znepokojující novinu, kterou přinesl starý p. Štěkal?

Neslyšela. Vy mne lekáte. Povězte, pane Kohoute!

Sem ke mně, vykřikla ihned starostlivě na dítky!

Nedaleko odsad v lese, v jisté skalní díře, ubytoval se Lišák s celou rodinou. Je mezi nimi několik mladých pánů. A jsou prý hezcí a švarní.

Pro pána krále, lekala se paní Husa! A já mám dvanácte dcer!

Musíme býti za stráží, řekl pan Kohout a poroučel se.

Paní Husa jala se vypravovati ihned svým dcerám o rodině Lišákové, jak je nebezpečná, jak svádí a kazí mládež, a napomínala je, aby se před ním měly na pozoru.

Husičky ještě nerozuměly. — Ale měsíce rychle ubíhaly a dcery dorůstaly. Byly všecky pěkně urostlé, bílé jako sníh, slušně se chovaly, byly poslušné. Byla z nich radost. —

Paní domácí svlékla z nich dětské sukénky. Bolelo je to sice trochu, ale brzy dostaly šat ještě krásnější. Byly to věru sličné dámy; tak hned se jim nikdo nevyrovnal.

Jednoho dne šly k lesu na procházku. Mladý pan Štěkal byl s nimi.

Náhle zaštěkal: pozor dívky! a hnál se k lesu.

Polekaně obrátily slečny zrak svůj za ním. Zahlédly mladého švarného pána, kterak na ně se dívá. Vida, že na něj patří, uctivě a zdvořile smekl myslivecký klobouček, který mu pěkně slušel.

Ale už tu byl p. Štěkal, chtěje na něj se vrhnouti. Mladý pán chtěl se mu vzepřít. Již byl by povstal boj, ale slečny volající naň úpěnlivě prosily, aby nevydával života v nebezpečí.

Mladý pan Štěkal poslechl a se vrátil.

Mladý pán znovu mile pozdravil a ztratil se v lese.

Prosím vás, p. Štěkale, kdo byl ten mladý pán, a proč jste se chtěl na něj vrhnouti, ptaly se slečny Husákovy.

Což ho neznáte, divil se p. Štěkal, všecek ještě rozpálený? To je mladý Lišák, syn starého Lišáka, který před nějakým časem sem se přistěhoval. Mějte se na pozoru! Můj pán si jej vzal už na mušku. Kdybyste mne byly nezdřely, mohl býti už mrtev. Což je tak zlý, divily se Husičky? Velice zlý, odpověděl p. Štěkal. Zvlášť na mladé dámy, jako vy jste, má namířeno. Běda, která padne do jeho rukou.

Mně se skutečně zdálo, řekla nejstarší ze slečen, že má kolem úst cosi zlého a krutého. —

Ale jdi, sestro, řekla nejmladší. Ty vždy černě vidíš. Což jsi nespozorovala, jak uctivě a zdvořile nás pozdravoval? Kdyby byl zlý, neučinil by toho.

Slečno, slečno, odpověděl pan Štěkal, mějte se na pozoru. Kdo do očí staví se příliš přívětivým, nemívá dobré úmysly.

Mně se zdá, p. Štěkale, odsekla mu Husička, že z vás mluví žárlivost.

Mlč, prostomluvná, okřikla ji starší sestra. Pojďme domů, dodala.

Slečny Husákovy braly se zvolna k domovu. Nejmladší šla nejposlednější a nepozorovaně několikrát se ohlédla. Zdálo se jí, že vidí jiskrné oči mladého Lišáka, ale neřekla nic.

Kdyby ji byl tak slyšel, jak se ho ujímal! A srdéčko jí zabušilo.

Mladý pan Lišák skutečně slyšel ukryt v houšti její slova a radoval se z nich. Měl plán hotový.

Doma vypravovala nejstarší sestra, co se přihodilo. Paní Husová ji pochválila za její opatrnost, a poděkovavši mladému p. Štěkalovi, domlouvala všem důtklivě, aby když ona nebo p. Štěkal nejsou doma, zůstaly v pokoji a ven ani se nehnuły; zvláště ne mimo dvůr.

Což je p. Lišák skutečně tak zlý, ptala se nejmladší z dcer? Kdybys byla viděla, jak se na nás usmíval a zdvořile nás zdravil. Věru nevypadá jako lotr, nebo zbujník. Mladý p. Štěkal nemůže se mu ani přirovnat.

Dítě, dítě, volala paní Husa, měj se na pozoru a dbej slov zkušenosti.

Jednoho večera, když pan Štěkal nebyl doma a všecko na dvoře se veselilo, přiloudil se mladý p. Lišák k obydlí Husákových. Nejmladší slečna byla doma.

Ach, drahá slečno, slyšela přehraženým otvorem hlas. Ach, drahá slečno, co jsem se sem už nachodil a zde se nastál, nikdy však neměl jsem štěstí, zastati vás samu.

Husička se lekla. Vzpoměla na napomenutí a výstrahu. Srdce jí zabušilo bázní. Přece však se usmála nad lichotivými slovy. Než mlčela.

Vy se mne bojíte, slečno? ozval se hlas znovu, či mnou pohrdáte?

Husička dodala si kuráže a řekla: zle o vás vypravovali. Běda prý dívce, která se vám dostane do rukou.

A vy tomu věříte, slečno? ozval se p. Lišák? Což necítíte lásku, která vane z mých slov? Může láska chtít něco zlého?

Taky se mi zdá, odvětila Husička zajíkajíc se, ale mladý pan Štěkal zle vás pomlouval.

Dobře dítě, pomlouval, rychle vpadl p. Lišák do řeči. Ano pomlouval. Snad ze žárlivosti pro vlídná slova, kterými jste se mně tehdaž u lesa zastala.

Vy jste to slyšel? divila se Husička a všecka se začervenala.

Slyšel, nebo láska má bystrý sluch; a děkuji vám za ně. Nebýti vašich slov, ani bych se byl neosmělil přijíti sem.

Ale i matička zle o vás smýšlí, vydechla potichu slečinka.

Matička též? odpověděl p. Lišák lítostivým hlasem. To mne bolí. Však by tak nesoudila, kdyby mne znala osobně a ne toliko z pomluv.

A vy také tak o mně soudíte? dodal p. Lišák po přestávce?

Husička mlčela. Ach, co má říci? Srdéčko jí bušilo. Pan Lišák tak pěkně mluvil. Podívala se naň skulinou. Zdál se jí však zkormoucený. A jak byl švarný!

Já — já — koktala Husička — já o vás tak nesoudím.

O díky, díky, drahá slečno! Jak mne činíte šťastným! —

V tom bylo slyšet zaštěknutí mladého p. Štěkala.

Musím jít, můj nepřítel se blíží. Ach, slečno, přijďte zítra asi v tuto dobu ven. Budu u lesa na vás čekat.

A p. Lišák zmizel.

Co pak, že jsi nepřišla s námi si zahrát na dvoře, ptaly se sestry vrátivše se. Bolela mne trochu hlava, odpovídala Husička, a zakryla si tvář.

A co vy jste se dnes tak brzy vrátily, tázala se po chvíli?

P. Štěkal pravil, že zde musel býti p. Lišák; ucítil jeho stopu, řekly sestry. Viděla jsi ho snad?

Jak bych ho mohla vidět, lhalo Husička, když jsem nemocna ležela. Kdož ví, je-li to pravda.

Tuto noc mladá Husáková nespala. Nespala nepokojem, který jí zmítal pro její přetvářku a lež, nespala nepokojem, má-li zítra jíti k lesu čili nic.

Kdyby se jí tak něco stal! — Kdyby pan Štěkal a matička měli pravdu! — Ale vždyť to nemůže býti pravda. — Ach, jak sladce a uctivě p. Lišák mluvil. — Viděla ho. — Jak je švarný! — P. Štěkal nemůže se s ním měřit. — Kdyby tak s ním se mohla projíti, jen projíti více nic, leda ruku v ruce — „ach, to by bylo krásné! Cítí, jak jí krev živěji proudí. — Ale není to něco zlého? — Což já chci něco zlého? Nechci. — Čistá láska není přec nic zlého. — —

Ráno byla všecka znavená a seelabená. Nevstala ani z postele. Čím více blížilo se odpoledne, tím byla rozčilenější.

Půjdu! Proč bych nešla, řekla si konečně rozhodně a vstala. (Pokračování.)

Z květeny hostýnské.

Píše Fr. Gogela.

Dymnivka prstnatá (*C. digitata* P.), jest předešlé velmi podobná, má však hlízku celistvou a malé lístky ve květenství prstnatě dělené (u předcházející jsou tyto lístky nedělené); roste na podobných stanoviskách jako předešlá, nemívá bílých květů. Dymnivkám říká lid někde »hulvar«, někde »podražec«.

Zapalice žlutuchovitá (*Isopyrum thalictroides* L.) tvarem listu podobá se orlíčku, který roste na lesních lukách a pode jménem »rendlíčky« často v zahradách se pěstuje; spodní listy jsou totiž dvakrát, hořejší jednou trojené a lodyha nese několik bílých kvítků o pěti plátcích. Roste dosti často v houštinách a lesích; na Hostýně ve křoví za klášterní zahradou.

Bez červený (*Sambucus racemosa* L.) jest keř podobající se známému bezu černému, jemuž lid obyčejně říká »chebz«, jest ale poněkud slabší; květy má žlutavobílé v hustých, přímých vejčitokulatých latách. V létě zdaleka se prozrazuje svými živě červenými plody. Roste v lesních křovištích, sečích a na stráních; na Hostýně hojně při zadních valech.

Oponec obecný (*Glechoma hederacea* L.), názvem lidu »opoňka«, nebo »kundrátek«, plazí se na zemi a má větve vystoupavé, s listy okrouhle srdčitými a vroubkovanými; květy fialové pyskaté; voní a dává se z jara do polévky; jest všude obecný na půdách lesních i jinde.

Plícník tmavý (*Pulmonaria obscura* D. M.) má lodyhu srstnatou, listy vej-

čítě kopinaté, spodní stopkaté, lodyžní přisedlé a nahoře nahloučené květy tvaru, jako u prvosenky, ale barvy nejprve růžové, později fialově modré, zřídka bílé. Roste všude v lesích a vlhkých houštinách. Plícníku se zhusta užívá od chrápotin, neduhů krčních, při chorobách ledvin a na rány; ze spodních listů připravuje se i salát.

Plícník měkký (*P. mollissima* K.) velice se podobá p. tmavému, má však listy měkce aksamitnatě chlupaté, hedbávitě třpytivé; roste ve křovištích a náleží květeně Moravy jižní; ve střední Moravě jest již rostlinou vzácnější a roste v nižší pahorkatině od Kostelce u Holešova až za Kelč; v této čáře má také své stanoviště na úpatí Hostýna při cestě bystřické pod lázněmi. V Čechách velmi vzácný.

Bažanka lesní (*Mercurialis perennis* L.) jest rostlina dvoudomá s lodyhou jednoduchou, listy podlouhle kopinatými, vroubkovanými; květy neúhledné; roste pospolitě v lesích a lesních křovištích, jest jedovatá a dobytku nebezpečná; sušením zmodrá.

Ptačinec velekvětý (*Stellaria holostea* L.) podobá se rožci polnímu, který v květnu a červnu hojně roste na polních mezích, kvete bíle; ptačinec velekvětý jest však statnější, má listy dlouze zakončité a květy větší, libuje sobě v houštinách vlhkých a na pokrajích lesních.

Hluchavka blamatá (*Lamium maculatum* L.), vůbec známá pode jménem »hluchá kopřiva«, má růžový, pyskatý květ a roste nejraději při houštinách.

Kostival hlíznatý (*Symphytum tuberosum* L.) má srstnatou lodyhu s listy špičatými a žlutavými květy trubkovitými; jest dosti rozšířen na lesních lukách, v řídkých, vlhkých křovištích; listy kladou se na rány.

Lecha jarní (*Lathyrus vernus* B.) jest z řádu motýlokvetých (jetel, vikev, čočka, hrách, fazole) s listy o dvou nebo více párech a s několika krásně růžovými květy, které při zvadnutí modrají; plody jsou lusky. Lecha roste hojně ve světlých lesích a křovinách a její semeny živí se špactvo. Velmi zřídka kvete bíle.

Mochna tmavá (*Potentilla rubens* Cr.) jest rostlina nízká, má přizemní lístky stopkaté, 5—7 dílné a na lodyze menší nebo větší počet žlutých květů o pěti plátcích; tvoří-li hustší trsy, bývá celá květy pokryta. Roste na výslunných stráních, pokrajích lesních a pod. místech; také na temeni hostýnském na valech k jihu a jinde.

Svízel křížatý (*Galium cruciata* Sc.) jest bylina žlutavě zelená, vyhánějící několik čtyřhranných lodyh s lístky elliptickými, skříženými; z křížů listových vyrůstají v úžlabí drobné žluté květy; rostlina jest srstnatá a vyskytuje se často zvláště při vlhkých houštinách.

Smetanka obecná (*Taraxacum officinale* W.) známá pode jménem »pampeliška« nebo »majíček«, roste v množství na všech pažitkách a lukách a plní je svými žlutými květy a v druhé polovici května svým chmýřím; jest rostlina užitečná, které se všelijak užívá; mladé listy dají se připravit na salát nebo špenát, z kořenů připravují se léky od nemocí jaterních, vodnatelnosti a nemocí břišních; včelky také rády na pampeliškách sbírají.

Šťavel kyselý (*Oxalis acetosella* L.) jest rostlinka drobná, rostoucí ve spoustách pohorských lesích a vystupující vysoko na hory; říká se jí »zaječí zelí«, má trojené lístky (jako jetel) na hoře srdčitě vkrojené a květ velmi útlý o pěti plátcích bílých růžově žilkovaných; něžné tyto květy zdobí v našich lesích karpatských ku konci dubna celé plochy. Šťavel chutná kysele a vyrábí se z něho kyselina, kterou lze vyčistit inkoustové skvrny z prádla. Velmi zřídka kvete růžově a v tomto tvaru roste porůznu i na zadních valech hostýnských.

Pumpava obecná (*Erodium cicutarium* L' Her.) mívá lodyhu položenou a vystoupavou s mnohonásob na úzké cípky dělenými listy; květy malé o pěti

růžových plátcích a plody dlouze zobanité; jest rostlina drobná, rostoucí na pokrajích rolních, úhorech, místech pustých a podob.

Pryšec mandloňovitý (*Euphorbia amygdaloides* L.) jest rostlina statná s podlouhlými celokrajnými listy, z nichž jsou dolejší stopkaté, hořejší přisedlé; lodyhy nekvetoucí jsou hustě olistěné; květenství a listí jarní jsou mnohem bledší nežli tmavé až načernalé listí z roku předešlého; roste všude hojně v karpatských lesích.

Pryšec sladký (*E. dulcis* J.), tvar listu jest jako u předešlého; na hoře má obyčejně pět listů ze stejného bodu vyrůstajících a okolík květů o pěti paprscích roste na podobných místech, jako předešlý.

Pryšec chvojka (*Euphorbia cyparissias* L.), známý pode jménem »hadí mléčí« s hustým, úzkým a dlouhým listem, jest rostlina jedovatá, obsahující bílé »mléko«, jehož se užívalo ku zničení bradavic, a roste na pokrajích rolních, polních cestách a jinde všude hojně.

Pryskýřník kašubský (*Ranunculus cassubicus* L.) má jeden nebo dva listy přizemní okrouhle ledvinkovité, nedělené a vroubkované; květy jeho bývají často neúplné, poněvač některé plátky se nevyvinují; jest rostlina Moravy východní, rostoucí ve vlhkých křovištích a lesích; též pod Hostýnem.

Řeřišnice luční (*Cardamine pratensis* L.) jest rostlina lysá s listy na několik párů rozdělenými a lichým lístkem vrchním; květ křížatý, lilákový; roste u břehů a na vlhkých lukách a užívá se jí od kurdějů a jinak.

Na konec dubna počíná období vstavačů, které hojně rostou na všech hostýnských lukách a vynikají úhledností tvarů a živostí barev; náš lid jim říká »kukačky.«

(Pokračování.)

Bebelsko.

Socialistický stát budoucnosti. Podává B. V.

(Pokračování.)

»To zde máte věru divné hospodářství,« dí Větil; »ale což nemáte voleb? Je zde přece všeobecné právo volební s tajným hlasováním. Můžete se tedy postarati o jiné lidi.«

»Už jsme to zkusili; ale ti noví nebyli za mák lepší nežli staří. Ani jedni ani druhí nestarali se o Boha a o mravnost; jesti náboženství věcí soukromou a policie musí poslouchati jich hlasu. A ostatně není tak lehké ty staré shoditi.« — »Proč ne?« — »Hleď, my napíšeme všichni na cedulky jméno »Růžička« a volební komise čte na všech cedulkách jméno »Omasta«. Řekneš snad, že to je podvod a volební komise byla podplacena. Než jak si pomoci, když náboženství je věcí soukromou a tudíž není bázně před Bohem. A s policií to také nejde. Proč, už jsem naznačil.«

»Mně, Nováku, začíná z toho býti na nic. Ale řekni mi, jaké máš zde zaměstnání?«

»Jsem učitelem. Nesměj se. Já bych byl raději zůstal při svém stolařství; než zde mne ustanovili za učitele. U nás se totiž mnoho nevyptávají, k čemu by kdo měl chuť, sice by měli všichni chuť na pohodlná lepší místa. Tudíž rozdává práci stát a tu udělá jednoho metařem ulic, druhého státním nádvlaďníkem, třetího komíníkem, čtvrtého kuchařem, pátého redaktorem, sazečem, policistou a to bez rozdílu pohlaví, jak jsi to už viděl u nádraží.«

»Čemu pak vyučuješ?« — »Dějínám.« — »Dějínám?« divil se Větil »Vždyť socialistický váš stát teprve nedávno začal. Co tedy můžeš učit?«

»Jsou to směšnosti, na př. Bebelsko je první země ohledně velkoleposti ideí; civilisace je v ní mnohem výše nežli ve státě stavovském; není v ní žádné

mravní a duševní degenerace; všichni národové žijí tu v lásce a svornosti, poněvadž nezakládá se na přirozeném původu a národní společnosti, nýbrž na duchovním spojení věčných pravd atd. atd. . . . Ovšem že tomu sám nevěřím, avšak musím tak mluvit; jinak by mi bylo složiti peněžitou pokutu a při trvalém odporu přišel bych do lapáku. — V přírodovědách vysvětlují dětem, že stromy, zvířata a člověk pocházejí z jedné prabuňky. Mám to také vyobrazené: nejprve je červ, z červa vznikla ještěrka, z té ssavci, konečně šimpanz, pavian a člověk. — Dále mám nauku o státě. Na otázku, co je lidový stát, je odpověď, že lidový stát je přítomný bůh, jenž má všechnu moc, obzvláště ve škole prý je všemohoucí. A zákon je vůle lidového státu, jež každý jednotlivec má bezvý- minečně poslouchati, neboť zákon je prý veřejné svědomí.«

»No, to učíš hezkým věcem,« dí Větil. »Jest-li pak máte také nějaký katechismus?«

»Co pak myslíš, v Bebelku? To by bylo náboženství a náboženství je věcí soukromou. U nás není Boha a proto není třeba desatera a vůbec příkázání Božích. — Ostatně co by se také mohlo na př. o šestém a devátém přikázání říci? Sociální demokracie je dle Bebela pro volnou lásku. Manželstev a rodin u nás není. Tedy šesté a deváté přikázání nemá pro nás smyslu.«

»Co?« vykřikne Větil, »a jak to tedy žijete?«

»Inu všelijak. A je také při nucené práci u nás jinak nemožné. Neboť ti, co jsou dnes pohromadě a mají určité zaměstnání, mohou zítra dostatí zaměstnání jiné a býti od sebe na více mil vzdáleni. Snad se zeptáš, co je s výchovou dítek? O ty se stará stát. Matka smí s dítětem ve státním ústavě rok zůstatí. Na to je komandována do práce a dítě do státního vychovávacího ústavu. Tam dostane každé dítě své číslo a číslo je jménem.«

»Chudák,« praví Větil; »tedy ani nepozná otce a matky?«

»V Bebelku prý toho není třeba. Zde prý je každý jen státním občanem a nic víc.«

»Ale pak je u vás hrozná nemravnost!« — »Nemravnost?« odpovídá Novák; »nemravnost prý je pojem, jež zde se starým řádem vyhodili. Proto nemůže prý se u nás o nemravnosti mluvit. Zde prý je sama mravnost.« — »Máš však pravdu, že se chudákům dítkám zle vede. Vede se jim hůře, než-li ve starých státech sirotkům. A ohledně druhé věci také s tebou docela souhlasím. Proto už čekám na každý okamžik, kdy se z této Sodomy dostanu pryč. A šťastnou náhodou přišel jsi ty. Neboť já nemám ani haléře na cestu.«

»Jest-li pak udělujete dětem křesť?«

»Ne,« odpověděl Novák. »Vždyť se neví, zda je od katolika, či žida, či nevěrce. A už jsem ti několikrát řekl, že náboženství je zde věcí soukromou. Z toho následuje, že tu není vůbec žádných duchovních, žádných kostelů a kaplí. A není to ani možné. Neboť u nás jsou všichni určeni pro jisté práce; mezi těmito však od státu uznanými pracemi nejsou zařaděny duchovní výkony, právě protože náboženství je věcí docela soukromou a mnozí jsou proti všemu náboženství. Svátků jako vánoce a velikonoce tu také není, nanejvýš máme slavnost probouzející se přírody.«

»Něco takového byl bych přece neočekával. To je hotová spoušť. A jak pochováváte mrtvé? Hřbitovů nemáte zde?«

»Ne. To by bylo zbytečným plýtváním půdy. U nás se mrtvoly spalují. Je to, mimochodem řečeno, dobré pro vrahy a traviče, aby se neprozradili.«

»Ale jest-liže tak hospodaříte, to musíte býti zámožnými,« dí Větil.

»Co ti nenapadá. V domovině při stolaření vedlo se mi lépe, než zde při učitelství. Zde stojí hrozná peněze úředníci a dohlážitelé, kteří kontrolují práci o vyměřují mzdu. Dříve mne kontrolovali a poháněli ku práci toliko zákazníci. A pak ještě něco. Poněvadž tu není svědomí a sedmého přikázání, krade každý, jak se dá, obzvláště vyšší úředníci, tak že každou chvíli nám nějaký takový

chlapík s miliony praskne do bot. Vůbec stát Bebelko nedávno začal a je na rozpadnutí; utíkají odtud úředníci, utíkají odtud také mužové a ženy, kteří nejsou ještě docela spustlí. Tak to nemůže jít! Ovšem musí se každý vyklidit tajně; běda mu, je-li chycen. U nás na život jednotlivce se mnoho nehledí. Pátého přikázání u nás není.»

»Proč však píšete takové články do novin? Podívej se, co je tu v jednom vašem listě.« Na to vytáhne Věřil nám známý článek a podává jej Novákovi.

»Příteli, tak se psát musí, sice by to státní tiskárny neuveřejnily. Zde mají svobodu slova a tisku jen vysocí páni. Ostatní musí mlčet a pracovat dle rozkazů.«

»Pak je to otroctví! To hleďme, abychom se raději dostali odtud pryč co nejdříve.« (Pokračování.)

Zprávy se Sv. Hostýna.

Monsgr. Dr. A. C. Stojan slavil letos 30 leté jubileum svého kněžství. Bylo to 30 let pilné práce, bez zisku a slávy. Bůh mu to odplat a jej ještě hodně dlouho zachovej.

Nová veranda. U hotelu zřízena na místo staré už prohnílé verandy nová. Zhotovena jest dle návrhu Jurkovičova.

Význačnější pouť na Sv. Hostýně. Mezi nejvýznačnější poutě z konce června a z měsíce července patří pouť brněnská vedena 60 redemptoristy a dp. u sv. Jakuba; vídeňská s veledúst. p. Raf. Kozákem, voj. kur. a P. B. . . . C. Ss. C. v čele, s nímž šly také družičky nesoucí sošku Marie Panny; slezská čítající na 600 účastníků a doprovázena sedmi vel. pány: A. Suchánkem z Komárova, dp. far. A. Trnkalem z Plesné, dp. far. J. Vychodilem z Litultovic, Št. Břečkou z Klimkovic, V. Frydrychem ze Štěbořic, Jos. Chrobákem z Vel. Polomi a Fr. Horákem z Jakteře; konečně pouť jerusalémská s poutníků 16. července s nejdúst. p. bisk. Dr. R. Wisnarem v čele. Při poslední pouti bylo na 60 kněží. Poutníků všech i s průvodem od Telče ač byl všední den, čítalo se přes 300. Jeho bisk. Mil. měl pontifikální mši a kázání na rozloučenou. Na památku své pouti darovali jerus. poutníci Sv. Hostýnu krásný bílý prapor v ceně 1000 korun.

Počasí na Sv. Hostýně. Největší srážka tohoto roku byla 13. června. Napršelo během 24 hodin 53.4 mm vody. — Dne 6. července padaly kroupy. Nejmenší teplota byla druhého července + 9.6 C.

Díky Panně Marii Svatohostýnské. F. St. z T. děkuje Marii Svatoh. za polevu ve své nemoci. — Jistá osoba z Hané vzdává Matce Boží díky za své uzdravení.

Duchovní cvičení na Velehradě. Společné exercicie pro kněze budou se konati od 6. srpna večer do 10. ráno. — Duchovní cvičení pro paní a panny budou od 10. srpna večer do 14. ráno. — Duchovní cvičení učitelů budou od 20. srpna večer do 24. ráno. — Pro studující středních škol septimány a oktávány na gymnasiu, sekstány a septimány na reálce, čekatele III. a IV. učit. ústavu budou duch.

cvičení od 27. srpna večer do 31. ráno. — Pro akademiky a vzdělance pořádají se exercicie od 3. září večer do 7. září ráno.

Živelní pohroma na Velehradě. Dne 7. července rozvodnil se na Velehradě potok, vystoupil z břehu a učinil dosti mnoho škody.

Dary pro Sv. Hostýn. Fr. Led., Amer., 1 dol. — A. Pavlišová z L. 1 K; Anna Kučerová z Tř. 1 K; Ver. Střiteská z H. 2 K; R. V. z Kokor 10 K; od Telče jistý dobrodinec 227 K; pí. Jul. Št. z Vídně 20 K.

Duchovních cvičení od 16 — 20. července účastnilo se 12 kněží a sice vldpp.: Antonín Pavlík, místod. ve Štramberku, Fr. Krejčí, far. v Tištině, Al. Žáček, far. v Bránkách, Josef Bernat, far. v Bohuslavicích, Jos. Chlebovský, far. v Hořticích, J. Neugebauer, kaplan v Žal-kovicích, Ant. Ryšavý, spir. Šk. S. v Mor. Třebové, Fel. Čeloud, koop. v Nové Vsi u Břec-lavi, Vil. Tihelka koop. v Holešově, Fr. Hu-dek, koop. ve Hluku, Rob. Bartoš koop. ve Zdouňkách, Jak. Hrabinský, koop. ve Vlacho-vicích. — Budoucí duch. cvičení budou, jak už bylo oznámeno, od 6. srpna večer do 10. srpna ráno.

Pozvání na valnou hromadu Matice Svatohostýnské, která se koná dne 9. a 10. září 1906, t. j. v neděli o svátku Jména Panny Marie odpoledne a v pondělí dopoledne na sv. Hostýně v tomto pořádku: 9. září v neděli na Jména Panny Marie: O 6. hod. večer uvítání s vzýváním Ducha sv., sv. požehnání a večerní modlitba s poutní pobožností. Vyzvá- uení hran za zemřelé údy a dobrodince »Ma- tice Svatohostýnské.« 10. září v pondělí ráno: Od půl 5. do půl 6. hodiny ranní modlitba, poutní pobožnost; o půl 6. hod. zpívaná mše sv. se sv. přijímáním za živé údy a dobro- dince a u vedlejšího oltáře mše sv. za zemřelé údy a dobrodince »Matice Svatohostýnské;« na to kondukt za zemřelé údy a dobrodince matiční; snídání. O 8. hodině valná hromada, posmrtní vzpomínka na zvěčnělého prvního starostu matičního biskupa J. N. Weinlicha, pokladniční a jednatelelská zpráva, zp. áva práv- ního zástupce a hospodáře, volba jednoho člena na dožití a 2 účetních dozorců na 3 roky; volné návrhy. Po valné hromadě na rozlou- čenou sv. požehnání.

Z cirkve a světa.

Morava. Na české vysoké škole technické v Brně byl založen katolický svaz akademický dle vzoru katol-akad. Ligy v Praze. — Císař a král u příležitosti své cesty do Liberce na tamní výstavu navštívil Kutnou Horu v Čechách, Píseň, Hranice, Moravskou Ostravu na Moravě.

Čechy. Některé kraje byly postiženy živelní pohromou. — Předsedou mladočeského klubu stal se dr. Kramář. — Starosta pražský Groš navštívil Londýn a české oddělení výstavy.

Rakousko-Uhersko. Jednota mezi oběma polovinami je už velice malá. Společní ministři nenazývají se už říšskými a na válečných lodích je vztýčena vedle vlajky dřívější vlajka uherská. — Vůdcem spolku »Volené školy« je bar. Hock. Tento má býti v čele nové polit. německé strany v parlamentě, o jejíž utvoření usilují liberálové, židé, něm. nacionálové (a snad též sociální demokraté). — V delegacích přišla na přetřes záležitost nejdp. biskupa Stadlera. Bosenská vláda měla se zodpovídati, jak se zachovává slib mocnářův ohledně katolíků, že všechna náboženství a jich vyznavači mají úplnou svobodu. — 70 měst podalo žádost, aby se dovolilo mrtvolu také spalovati.

Řím. V Římě naléhají někteří kat. učenci na to, aby se směl otevřít a úředně prozkoumati hrob sv. apoštolů Petra a Pavla.

Amerika. V Americe ve Spojen. Státech daly se velké nepořádky ve výrobě masného zboží. President Roosevelt vystoupil rázně proti tomu. — Ve střední Americe vypukla mezi státy: republikou Quatemalou a San Salvadorem válka. Svedeny dvě bitvy, v druhé však vojsko Quatemaly poraženo. President Roosevelt na požádání sprostředkoval mír. — St. Louiský tatiček vldp. msgr. Jos. Hessoun, zakladatel amer. »Hlasu«, zemřel 4. července t. r.

Japonsko. Mnohé kraje byly zaplaveny velkou povodní. Škoda se pácí na mnoho milionů. Korea se proti Japoncům bouří. Japonci pak sami myslí prý na novou válku s Ruskem.

Bavorsko. Jistý kat. něm. list si stěžuje, že v Bavorsku smí každý tupiti katol. církev, jak se mu líbí. Tak na př. inženýr Rich'er psal zrovna paličské články proti církvi a byl soudem osvobozen.

Francie prý přes to, že zabrala veškerý majetek církevní, stojí před státním bankrotem.

Persie. Také zde se domáhají ústavnosti. V Teheranu povstala z té příčiny srážka mezi vojskem a studenty.

Listárna.

N. Z. v T. Tázete se na zrušovací »bullu« řádu jesuitského a jaké zlořády Klement XIV. mu, v ní vypočítává? Až přijdete na Sv. Hostýn, ukážeme Vám původní latinský text. I seznáte, že to není »bulla«, nýbrž »breve«, jež patří do oboru církevní správy a není nikterak neomylné papežské rozhodnutí anebo článek víry, jak někteří mínili. Shledáte, že papež sám nevytýká řádu jmenované zlořády: hašivost, panovačnost, hrabivost atd., nýbrž uvádí je jako od jiných mu vytýkané. Proticírkev a revolucionářští živlové, podporovaní od korunovaných hlav, donutili papeže ke zrušení řádu, jak se před smrtí přiznal, řka: Coacti feci. Učinil jsem to z přinucení! O štvanci jesuitů proti papeži nemůže být řeči, poněvadž bylo jim zakázáno něco psáti neb mluvit o zrušení řádu. Pap. breve neobsahuje odsouzení řádu, ať učení a kázně, ať stanov jeho. Tvzení Theinero, jakoby řád jesuitský p. dvé století svého trvání nebyl nic jiného než světě způsobil, leč úpadek církve a církve. revoluci doby josefínské, svědčí jednak o hrubé neznalosti dějin církevních a obviněného řádu jednak o jeho vnitřní rozháranosti a roztrpčenosti, jak tomu nasvědčují také jeho dopisy starokatolickému professoru Friedrichovi zasláné. Anebo měl to býti dík za to, že přišel do Říma pomoci jesuity Kohlmannu byl smířen s církví a mnoho let od pomouvaného řádu u vědeckých snahách svých podporován? Augustin Theiner byl syn obuvníka z Moravy do Slezska přivandrovalého. Stal se v Římě oratoriánem a prefektem tajného archivu papežského. V tom úřadě zneužíval důvěry v něj skládané. Zrušil přísahu danou, vydávaje něco proti výslovné vůli Pia IX.; pročež propuštěn byl z úřadu. Od té doby zanevřel na papežství a církev. S pověstným bratrem svým Antonínem psal pohoršlivé reformní spisy. To ostatní povíme si ústně. — **B. Ost. v J.** Při příležitosti uveřejníme. — **J. Fryšák, Amer.** Děkujeme Vám za zprávu, že čtenáři jsou s naším listem spokojeni a že se naň těší. — **A. Kašik z Br.** Svým časem uveřejníme. — **Mis Mar. Koubová En El. Amerika.** Nevíme, jak se to stalo, že jste nic nedostala. Číslo jistě se odeslalo.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jako i polovoskové a stearínové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v Bystřici pod Hostýnem. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyfyzují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

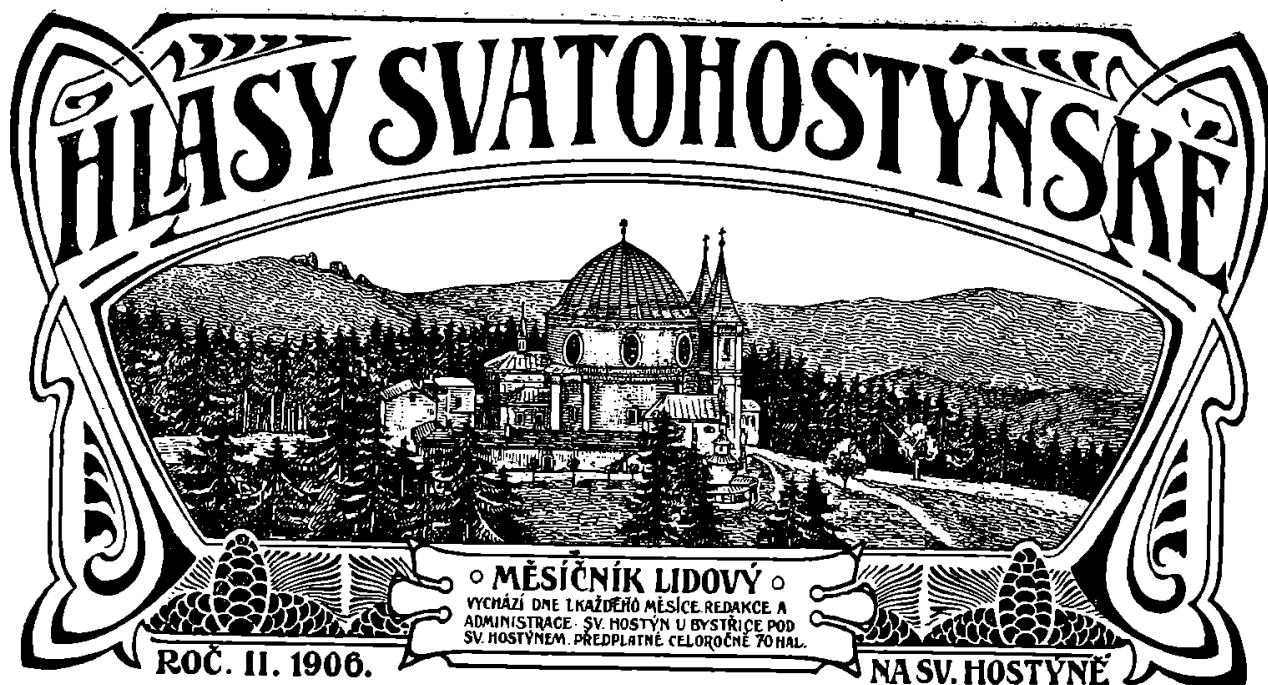
Doporučujeme. (Redakce)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.

Tiskem L. Klabusaya v Holešově.



XII. zastavení nové křížové cesty na Sv. Hostýně od J. Úprky.



Rukopisy a dopisy zasílány nám
buďtež na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

6. číslo 1. září 1906.

Vydávají a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.

Členové Matice Svatohostýnské jsou pozváni na valnou hromadu,

která se konati bude dne 9. a 10. září 1906, t. j. v neděli o svátku Jména
Panny Marie odpoledne a v pondělí dopoledne na Sv. Hostýně v pořádku
na str. 59. již oznámeném.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Videnský T. J.

(Pokračování.)

12. Nynější velechrám dostaven. — Stálé duchovenstvo na Sv. Hostýně. První mše sv. ve velechrámu.

Bylo to roku 1747, kdy nynější velechrám poprvé velebně a důstojně
pohlížel s nižšího temene hory Svatohostýnské na úrodné krajiny požehnané
Hané. Jak tehdy vypadal zevně, bylo shora naznačeno. Jiné byly věže, jiná
střecha, jiná vížka nad presbytářem. Vnitřek kostela, jak nám obraz od Fran-
tiška Veselého r. 1828. vodními barvami provedený a zpráva od očitého svědka
kněze Josefa Hrdiny zaručují, měl prostou, ale čistou bílou obmítku; maleb ná-
stěnných nebylo v něm.

Oltářů bylo šestero: hlavní dvojitý, přední ku cti Matky Boží Vítězné,
zadní ku cti Nanebevzetí Marie Panny; vedle šl byly zasvěceny sv. Janu Nepo-
muckému, sv. Mučedníkům, sv. Anně a sv. Kříži. K okrášení oltářů upotřebilo
se umělého mramoru, pro sochy použito sádrového útvaru s alabastrováním.

Na věžích v průčelí velechrámu, tudíž na západní straně visely čtyři zvony.
Tři daroval sám hrabě: jeden ku cti Bohorodičky asi 5 centu ztlíž; druhý ku
cti sv. Josefa, jenž vážil 3 centy a třetí ku cti sv. Anny těžký asi dva centy.
Čtvrtý zvon, mající 20 centů váhy, dal uliti kroměřížský měšťan Antonín To-
mášek ku cti hořké smrti Páně. Mělo se jím každý pátek o třetí hodině od-
poledne ku cti hořkého umučení Páně zvoniti. Nadace, již za tím účelem za-
ložil, obnášela 400 K.

V levo od velechrámu nebo-li na straně severní zbudoval hrabě kapli sv.
Jiljí anebo rozšířil kapličku už od svého děda postavenou. V pravo nebo-li na

jih pořídil přibytky pro tři kněze, kostelníka a varhaníka. Také na pohodlí poutníků pamatoval. Z té příčiny zřídil hostinec a okolo kostela dal vybudovati prostrannou krytou chodbu, spočívající na sloupech. Konečně pro lepší bezpečnost byl chrám se zmíněnými stavbami ohrazen vysokou zdí.

Avšak na tom ještě nebylo dosti. Zbožný hrabě uznal, že je na Sv. Hostýně třeba stálých duchovních, kteří by každé chvíle duchovním potřebám poutníků vyhovovali. Myšlenku tuto pojali už také jiní. Neboť r. 1740 odkázal bystřický úředník Karel Fröhlich v poslední své vůli 8000 K jako fundaci pro stálé duchovenstvo na Sv. Hostýně. Hrabě František A. Rotal však myšlenku provedl skutkem. Přidav ku naznačené sumě ještě 8000 K, vtělených na količínský dvůr, zabezpečil a vymohl stálá místa beneficiátů, prozatím ovšem závislých na faráři bystřickém, jenž tu 28. ledna 1755 byl installován. A hle, už 7. května 1748 vidíme na Sv. Hostýně jako první stálé kněze dpp. Jana Hübnera a Františka Albla. Jich jména jsou zaznamenána v knize celebrantů Švatohostýnských.

První oběť mše sv., což zajisté zasluhuje zmínky, sloužila se v novém velechrámu téhož r. 1748. Měl ji dp. Jan Hübner, potomní beneficiát na Sv. Hostýně, tehda ještě jako kaplan bystřický.

13. První posvěcení velechrámu kardinálem Troyerem 28. července 1848. Přípravy ku svěcení.

V knize celebrantů na Sv. Hostýně čteme pod datem 28. července 1748 tato slova: »Posvěcen jest větší kostel Švatohostýnský pod jménem Marie Panny nanebevzaté 8. neděli po sv. Duchu nebo-li nejbližší neděli po svátku sv. Anny. Posvěcení vykonal jeho výsost a osvěcenost nejdůst. pán Ferdinand Julius sv. řím. c. kardinál-kněz, biskup olomoucký atd. atd. Po posvěcení přenesl jeho Eminenci milostný obraz bl. Matky Boží ze starého chrámků do nového chrámu za velikého jásotu shromážděných. Na to milostný obraz umístěn na hlavním oltáři a jeho Eminenci sloužil první a poprvé na něm mši svatou.«

Tím vykonaly ony tři výše uvedené kaple, z nichžto dvě, totiž kostelík a kaple jižní, už byly sbořeny, svou povinnost a jich úlohu přejímá nový nádherný velechrám, jenž doposud oko poutníkově na se poutá a jeho srdce k sobě vábí. K tomuto pak důležitému úkolu dostalo se mu té největší okrasy a té nejvyšší sankce — biskupského slavného posvěcení.

Lid moravský i biskup s duchovenstvem pojali úplně význam chrámu Hostýnského a jeho svěcení. Pročež z blízka i z dále připutoval lid ku slavnosti ve svém malebném, po otcích zděděném kroji. Kniha celebrantů uvádí toho dne přítomných kněží jak světských tak řeholních 101; počet věřících neuvádí. Ale podle některých zpráv sešlo se ke slavnosti na 30.000 lidí, z nichžto jich přes 1800 přistoupilo ke stolu Páně.

Slavnost vlastně započala už 27. července. Šlechtný a nábožný hrabě František A. Rotal dohotovil r. 1747, započatou otcem Sigmundem stavbu holešovského chrámu Páně; zvětšil tamní kostel sv. Anny, jež štědře nadal a pěti kněžím řádu bosých Trinitářů pro vykoupení zajatých křesťanů se svolením církevní vrchnosti odevzdal; pak vystavěl umrlčí kapli na epištolní straně kostela holešovského a velechrámu na Hostýně. K posvěcení těchto posledních tří svatyní pozval šlechtný hrabě Jeho Eminenci kardinála Troyera, biskupa olomouckého, jenž posvětiv 25. července umrlčí kapli a 26. července kostel sv. Anny, ubíral se 27. července odpoledne na sv. Hostýn. V Holešově měl kardinál biřmování a dojemnou řeč uvedl OO. Trinitáře. Biřmovanců bylo 1714.

Na Hostýně se mezi tím vše chystalo ke slavnému uvítání kardinála a důstojnému uspořádání celé slavnosti. Nápomocní byli při tom bystřičtí úřed-

níci. Tito zřídili sbor mužů na koních počtem 300, oblečených dle způsobu tatarského, s dlouhými pikami, kušemi, šípy a šavlemi. Celý sbor byl rozdělen na tři prapory: jeden stál u paty hory, dva ostatní uprostřed hory na louce a u cesty vedoucí na horu. Pak sestavena setnina mužů z obyvatelstva valašského z Rusavy, tesáky a valašskými puškami ozbrojených; tito táhli na horu za víření bubnů a s bílým praporem. Pak zřízena setnina z obyvatelstva bystřického, která byla opatřena ručnicemi a brašnami a rozdělena na dva sbory: jeden oblečen v šat modrý, druhý v zelený. Tito přibyli na horu s bubnem 28. července z rána. Konečně vystrojil hrabě sám setninu v krásném stejnokroji, která s červeným praporem a hudbou už den před tím odebrala se na horu.

Kardinál ubíraje se na horu, byl pojednou uvítán v Brusným dotčenou četou tatarskou, která jej až ku četě druhé provázela. Tato pak vedla jej k náspům, kde na jeho počest vypáleno 24 rány z děl a hmo-

od bystřického faráře Jana Straky, obou duchovních Svatohostýnských dpp. J. Hübnera a F. Albla a veškerého ostatního shromážděného obecního a lidu.

Krátce před příchodem pana kardinála byly ostatky sv. mučovníků určeny pro oltáře ve slavném průvodu přeneseny do chrámu Páně.

Večer uspořádal mladší beneficiát Svatohostýnský P. Albel před kostelem krásné osvětlení jména Marie, při němž také několik ohňostrojů k radosti všech přítomných zapáleno. Tím ukončen svatvečer.



Nejdůst. pan biskup Dr. Karel Wisnar,
vůdce poutníků do Jerusalema
při odjezdu se Svatého Hostýna.
(Fotogr. S. Fuček, kaplan v Plesné.)

ždířů. Jaký to rozdíl nyní a před 500 lety. Lid moravský tehdy v žalostné tísní a bédování, nyní ve slavnostním jásotu. Zvítězil nad tatary a bludy horšími Tataři a biskup přichází položit na pomník moravské víry a slávy korunu posvěcení a zasvětit oltář hlavní Vítězné Rodičce Boží!

Přibyv na horu byl uvítán hlaholem všech zvonů, vířením bubnů a hudbou hrabčích setniny a valašského sboru z Rusavy a před okrášleným bytem byl pozdraven

14. Slavnosti svěcení velechrámu 28. července.

Konečně nadešel pro Hostýn den památný 28. července. Vše bylo časné z rána na nohou, aby nic nepropásli z nastávajících slavností.

Svěcení započalo o 6. hod. I odebral se kardinál o hodině té pod baldachýnem, neseným od čtyř duchovních v rochetách, ze svého bytu do nového chrámu. Svěcení dalo se dle obvyklých obřadů a trvalo až do 9. hod za účastenství celého duchovenstva a lidu. Přítomni byli též tři preláti kapituly olomoucké Kašpar z Glandorfu, kapitulní děkan, Karel hrabě Martinic a Leopold z Ecku a mimo to tři kanovníci téže kapituly: Maxmilian hr. z Hamiltonu, Heřman bar. z Blumenegu a Jan hr. z Pergenu, tvoříce assistenci. Také vysoce zasloužilý hraběcí zakladatel nescházel.

Ohledně svěcení podotýká starší beneficiát Hostýnský P. Jan Hübner v knize celebrantů toto: »Sluší poznamenati, že jeho Eminenci ve všech oltářích uložil ostatky svatých mučedníků, totiž: sv. Prospera, Konstancia, Viktora a sv. Liberaty. Posvěcené pak oltáře byly: 1. hlavní oltář na počest Marie Panny Vítězné, 2. na zadní straně ku cti Nanebevzetí Marie Panny, 3. na straně evangelijní ku cti sv. Jana Nep., 4 na straně epištolní ku cti sv. Mučedníků, 5 u kůru na straně evangelijní ku cti sv. Anny, 6. naproti ku cti sv. kříže. Tak svědčí Jan Hübner, nehodný kněz místa.« Svěcení samo dalo se takto:

Kardinál připraviv se postem k tak důležitému dílu, pomodlil se při počínku svěcení na místě, kde prozatím uloženy byly ostatky svatých, kající žalmy a pokropiv zevnější stěny kostela svěcenou vodou, uhodil svou berlou třikráte na hlavní bránu a na to vešel. V chrámě vzýval Ducha sv. a odříkával litanie ku všem svatým. Pak napsal řeckou a latinskou abecedu na ramena Ondřejského kříže, udělaného popelem na podlaze kostela a posvětil tak zv. Řehořskou vodu. Je to smíšenina vína s vodou, solí a popelem a nazývá se tak po papeži Řehoři Velikém. Vodou touto žehnal ve způsobu kříže střed a rohy oltářní, pokropil je, jakož i kostelní stěny a podlahu.

I donesly se ostatky svatých. Biskup namazal křížem hlavní bránu, pak oltářní kryptu, vložil do ní ostatky svatých, nakouřil je kadidlem, udělal křížem kříž na víku, jímž se krypta zavře, zavřel víko a pomazal je svatým olejem i zevně.

Uloživ ostatky svatých, nakouřoval biskup oltář se všech stran a namazal oltářní desku na naznačených pěti místech dvakráte olejem katechumenů a jednou křížem. Na to rozlil olej katechumenů a křížmo na oltář, aby pomazal celou desku oltářní. Konečně namazal křížem kostelní stěny na dvánácti místech a okouřoval je.

Po tomto obřadě vrátil se biskup k oltáři, nakouřuje jej, žehná zrnka kadidlová a klade je ve způsobu klíče na místa, kde byl už udělal kříž vodou, olejem a křížem; na tyto kříže z kadidlových zrněk klade křížky zhotovené z malých svíček voskových, jež se rozsvítí a s hoří i s kadidlem.

Jakmile svíčky dohořely, pomazal biskup ještě jednou oltář křížem a sice z předu a tam, kde se deska oltářní dotýká dolní části na znamení, že oltář má zůstatí nedotknutelným majetkem Božím. Tím obřad ukončen a přikročeno ku přenesení obrazu Matky Boží Svatostýnské.

11. Slavné přenesení obrazu Matky Boží Vítězné.

Po dokonání posvěcení zakročilo se ku přenesení obrazu Marie Panny ze staré kaple do nového chrámu. Průvod byl velkolepý. Procesí přicházela se všech stran už od šesté hodiny ranní. Především ovšem dle přání slavné konsistoře bylo zastoupeno šest děkanství: holešovské, kroměřížské, přerovské, lipnické, novojické a meziříčské.

Přišedší do kaple nakouřil kardinál obraz a po vykonané modlitbě ke cti Rodičky Boží, započal kůr chvelozpěv k Marii Panně, načež se sv. obraz na krásný podstavec umístnil. I vzali čtyři vdp. děkani, přerovský, meziříčský, novojický a lipnický — tito se obyčejně uvádějí, ač jiní mluví ještě o holešovském

a kroměřížském — oblečení jsouce v pluviálech — obraz a processí bralo se v tomto pořádku do velechrámu:

1. Nejprve kráčel bystřický pan farář oděn v rochetku se sborem hudebnickým.

2. Za ním šla nedospělá mládež se dvěma zelenými korouhvemi.

3. Mladí tovaryši se dvěma červenými prapory.

4. Mladí muži a hospodáři se dvěma korouhvemi žlutými.

5. Staří mužové a hospodáři se dvěma korouhvemi modrými.

6. Bystřické cechy s cechovními prapory.

7. Bystřické družstvo nejsvětější Trojice pro vykupování zajatých křesťanů se znakem, jež dva chlapci fakulemi doprovázeli.

8. Za dvěma bratrstvodými korouhvemi modré barvy ubírala se městská rada bystřická, přerovská a meziříčská v pláštích a se svícemi v rukou.

9. Za dvěma zelenými korouhvemi kráčeli ministranti ze všech přibylých průvodů.

10. Na to nesl frater z řádu minoritů kříž, provázen ode dvou fakulantů; za nimi šli dva poustevníci*), p. kapucíni z Olomouce, františkáni z Hradiště a Kroměříže a piaristé z Lipníka.

11. Za dvěma červenými korouhvemi ubírali se vdp. kooperatoři a kaplani.

12. Za dvěma korouhvemi modré barvy byl seřaděn hudební sbor s bubny a plechovými nástroji hudebními a pak

13. Dpp. faráři dílem v rochetách, dílem v pluviálech, dva premonstráti z Hradiska a za nimi děkani s pluviály.

14. Za dvěma červenými korouhvemi hudba s bubny a troubami.

15. Za hudebníky nesli dva kostelníci, dva krásné svícny s rozžatými svícemi.

16. Nyní následoval obraz, jež nesli zmínění vdp. děkani pod nádherným baldachýnem. Baldachýn byl nesen od čtyř farářů; po každé straně kráčelo šest hraběcích úředníků; za nimi brali se dva biskupští sluhové se svícemi.

17. Hned za obrazem kráčel kardinál v biskupském rouše, provázen svými assistenty a ceremoniáři. Mezi nimi byl též bratr kardinálův z řádu sv. Benedikta a P. Fr. Wisinger Tovaryšstva Ježíšova.

18. Za těmito šel p. hrabě Rotal s děkany a proboštem kapitola, jež ostatní příbuzní a známí s hořícími pochodněmi následovali.

19. Úředníci a sluhové uvedených urozených osob.

20. Obyčejný lid v neobyčejném množství.

(Pokračování.)

*) U Hostýna byli též poustevníci. Jeden takový poustevník zemřel dne 23. ledna 1783, tedy za rok po zrušení poustevny v 83 roce svého věku. Nazýval se Lucián (dříve Jíří) Veja a byl pochován na hřbitově za hlavním oltářem.

Matce Svatohostýnské.

B. Ostřanská.

Ať se pachtí světa děti
po rozkoši mámivé,
já se kochám v lásce Matky,
v lásce věčně blaživé.

Nezávidím světa synům
drahých jejich radostí,
Marie, má Matka milá
v radost mění žalosti.

Za Mariin štít se skryju
ve všech světa útocích,

a ní pomoci vždy najdu
ve svých duše nemocích.

Na svůj prapor napíšu si,
že je mojí ochranou,
Maria mne neopustí,
když mi boje nastanou.

A až dohoří mi svíce
lopotného života,
Maria mne uvede tam,
kde je věčná blahota.

Z květeny hostýnské.

Píše Fr. Gogela.

Pokračování.

Vstavač obecný (*Orchis morio* L.) má kytku květní poněkud volnou s několika květy nachovými, někdy i bledšími, roste hojně na lukách podhorních; na Hostýně na planině od Slavkova vzhůru až skoro pod temeno a též jinde na mnohých místech. Z podzemních hlízek tohoto a jiných druhů vstavačů připravuje se v lékárnách salep.

Vstavač bezový (*O. sambucina* L.) má kytku dosti hustou, bledě žlutou nebo kalně nachovou a roste »na pasekách«.

Květen.

Laštovičník větší čili celidova (*Chelidonium majus* L.) má listy na vejčité úkrojky rozdělené a květy žluté s plátky do kříže postavenými; roste na skalách a místech rumných a celá rostlina jest plná žluté a jedovaté šťávy; užívalo se jí na vyraženiny a vředy.

Jahodník obecný (*Fragaria vesca* L.), známá rostlina s listem trojčetným, bílým květem o pěti plátcích a červenými plody »jahodami«, které jsou lahodným a zdravým ovocem; mladé listy nasbírané v dubnu a květnu a ve stínu usušené dávají lahodný čaj, který léčí průjem, úplavici a jiné vnitřní neduhy. Místy roste také truskavec (*Fr. clatior* Ehr.), který jest o něco statnější a má jahody po jedné straně červené, po druhé nazelenale bílé.

Rozrazil Rozekvítek (*Veronica chamaedrys* L.) má listy vstříčné, vroubkovaně stříhané a květy blankytné, od zeleně pažitů, v nichž roste, pěkně se odrážející — na Hostýně kvete i bledě růžově. Na rolích rostou příbuzné druhy: rozr. Tournefortův (*V. Tournefortii* G.), rolní (*V. arvensis* L.) a břečtanolistý (*V. hederifolia* L.); na vlhčinách r. douškolistý (*V. serpyllifolia* L.), v příkopěch a bačinách r. potoční (*V. beccabunga* L.) R. horní (*V. montana* L.) jest horský druh a roste na Hostýně v lese pod zadními valy.

Borůvka (*Vaccinium myrtillus* L.), nízký keřík s elliptickými, drobně vroubkovanými listy, květem narůžovělým a plody kulatými černými a ojištěnými kterým se říká též »černé jahody nebo »hafery«; roste na pokrajích lesů, půdách vřesinných a rašelinných; též místy na Hostýně, i nedaleko temena. Borůvky pomáhají od průjmu a lisuje se z nich chutné víno.

Kyčelnice cibulkonosná (*Dentaria bulbifera* L.) jest vespod bezlistá a má výše několik listů dělených na 7 nebo 5 podlouhlých zubatých lístků, v jejichž úžlabí při lodyze sedí černavé cibulky; květ jest růžový bledý; roste po lesích a jest na Hostýně hojná.

Petrklíč (*Primula officinalis* J.) rozeznává se od prvosenky bleďožluté, již se velice podobá, listy bledšími, vespod bělavě plstnatými, nadmutými, kalichy a okrajem koruny mískovitě vydutým; barva květu jest živěji žlutá. Petrklíč roste na lesních lukách a úbočích s půdou sušší, kvete o něco málo později než prvosenka a místy schází; na Hostýně vystupuje vysoko. Z květů petrklíče dá se připravit čaj, kterého se užívá od chorob prsních, neduhů ledvin, křečů, závratí a jiných.

Kmín (*Carum carvi* L.) rostlina, známého tvaru »okoličnatých«, k nimž náleží mrkev, petržel, celer, bedrník a mnohé jiné; některým druhům řádu tohoto říká lid »sviní veška«. Roste hojně na úrodnějších lukách a dává dobrou píce; semena jeho jsou dobrým kořením pokrmů a posilují žaludek, též se jich používá ku výrobě »kmínky« a ku léčení různých chorob vnitřních i vnějších; roste i na temeni Hostýna.

Pryskyřníky rostou tak hojně na lukách, že celé plochy barví na žluto. Jsou tu: pryskyřník zlatožlutý (*Ranunculus auricomus* L.) rostoucí na půdách vlhkých, který má některé plátky květní nevyvinuté a pr. prudký (*R. acer* L.); ve vlhkých lesích a křovinách statný pr. kosmatý (*R. lanuginosus* L.) s větším oranžovým květem; na bačinách a ve příkopech plamének (*R. flammula* L.) a pr. plazivý (*R. repens* L.); na stráních suchých a při houštinách pr. mnohokvětý (*R. polyanthemus* L.) na rolích pr. rolní (*R. arvensis* L.) za čerstva jsou všechny. pryskyřníky ostré, sušením pak namnoze své prudkosti pozbývají; z čerstvého pr. prudkého dojí prý krávy načervenalé mléko.

Hluchavka bílá (*Lamium album* L.) podobá se úplně hl. blamaté, má však bílý květ; odvaru z květu a listů od různých neduhů se užívá: úplavice, krvo-toku, katarhů plicních a jiných; nať její nepříjemně páchne. Hl. nachová (*L. purpureum* L.) a objímavá (*L. amplexicanle* L.) rostou na rolích a pitulník (*L. galeobdolen* Cr.) v lesích a má žlutý květ.

K řádu »pyskatých« patří s hluchavkami také zběhovec plazivý (*Ajuga reptans* L.) a lesní (*A. genevensis* Z.), oba s květem charpově modrým; zb. plazivý jest hojný zvláště na vlhkých lukách, pokrajích lesních a při křovinách; zb. lesní miluje půdy sušší, nemá výběžků, má lodyhu huňatou a květ bývá živěji modrý. Zb. plazivý jest zahojklý a trpký a užívalo se ho od různých neduhů.

Řeřišnice hořká (*Cardamine amara* L.) jest velice podobná řeřišnici luční. má však květ bílý; roste na pramenitých a mokrých místech po lukách a lesích; nať má fetkvičkovou chuť, připravuje se z ní salát; také se jí užívá od kurdějů.

Pomněnka bahenní (*Myosotis palustris* R.) a p. lesní (*M. silvatica* H.) obě s květy blankytnými, jsou rostliny dobře známé — z nichž první roste u vod a druhá na půdách lesních.

Strmobýl obecný (*Turritis glabra* L.) z řádů křížatých jest rostlina z tuha přímá, nápadná svou zeleně sivou barvou, listy lodyžní má podlouhlé, celokrajné, šešule k ose přiléhající a květy žlutavě bílé; roste na keřnatých a kamenitých stráních, na Hostýně na valech.

Huseník ostnatý (*Arabis hirsuta* Sc.) podobá se předešlému, jest však celý odstále chlupatý (předešlý lysý) a roste na podobných místech jako předešlý; květy má drobné, bílé.

Česnáček obecný (*Alliaria officinalis* An.) z křížatých má srdčito-okrouhlé listy, květy bílé a šešule odstálé; roste po lesích a při křovištích, nať a semena zapáchají česnekem, i mléko od krav, které se napásly česnačku.

Barborka obecná (*Barbarea vulgaris* R. Br.) rovněž z křížatých, má listy peřenodílné s konečným úkrojkem větším a květy žluté. Roste hojně u břehů, při cestách a příkopech; v Anglii a Francii z listu připravují salát.

Kerblík lesklý (*Anthriscus nitida* G.), lesní (*Anthriscus* H.) a krabilice chlupatá (*Chaerophyllum hirsutum* L.) z řádu okolíčnatých jsou tři sobě značně podobné druhy. Kerblík lesklý má tři hlavní, zpeřené úkrojky listu stejně veliké a květy čistě bílé, lesní má nejdolejší dva úkrojky mnohem menší než ostatek listu a květy zazelenale bílé, krabilice chlupatá bývá srstnatá a má květ bílý nebo růžový. Kerblík lesklý a krabilice jsou druhy horské a rostou nejraději u horských potoků a v houštinách vlhkých; kerblík lesní roste na místech podobných a též jinde a jest obecně rozšířen; rozetřen nepříjemně páchne a dobytek ho nežere.

Kontryhel obecný (*Alchemilla vulgaris* L.) jest rostlina nízká s listy dokola na laloky rozeklanými, pilovitými a drobnými zelenavými kvítky; dává dobrou plici; roste hojně na lesních lukách a mívá bohatou rosu, kterou alchymisté pro své účely sbírali, odtud i latinské její jméno

Vstavač šírolistý (*Orchis latifolia* L.) má kytku květní nachovou, pysk tmavěji pruhovaný, listy kalně zelené, obyčejně tmavě skvrnitě; roste hojně na mokřích lukách.

Rožec polní (*Cerastium arvense* L.) roste trsnatě a pospolitě na suchých pažitech, mezích, při polních cestách a značí se z daleka množstvím bílých a útlých květů, jichž se jindy užívalo i v lékařství. Roste hojně i na pažitech hostýnských. Příbuzný rožec pětimužný (*C. semidecandrum* L.) jest rostlinka drobná s listy ve čítými anebo podlouhlými a kvítky drobnými, neúhlednými; roste na suchých holinách hostýnských, jest poněkud nažloutlá a lepkavá a počíná dřívě kvést.

Lomikámen zrnatý (*Saxifraga granulata* L.) má při kořenech nahloučené cibulkovité pupeny, dolní listy dlouze řapíkaté, ledvinkovité a vroubkované, lodyžní klínovité, květy bílé o pěti plátcích, podobající se květu rožce polního, nejsou však rozeklané. Rostlina je vyšší nežli rožec, roste na suchých pažitech a lukách, jest chuti kyselé a užívalo se jí od neduhů kamenových. Na Hostýně roste na valech a pažitech na celém temeni.

Vstavač hlavatý (*Orchis globosa* L.) jest štíhlý, má listy sivozelené a bledě-růžové květy, nahoře ve hlavičku nahloučené; druh horský, roste na pohorních lukách i na Hostýně.

Bradáček vejčitý (*Listera ovata* R. Br.) jest rostlina vstavačovitá, mající pouze dva vstřícné, skoro okrouhlé, značné listy a květy ve hrozu řídkém, žlutavě zelené. Roste hojně na horských a podhorních lukách.

Knotovka lesní (*Melandryum silvestre* R.) z řádu silenkovitých, k nimž náleží i náš koukol polní; mívá lodyhu rozvětvenou, dlouze huňatou, s listy vejčitými a růžovými úhlednými květy o pěti rozeklaných plátcích; roste u lesních potoků, při vlhkých houštinách a na horských lukách.

Vítod obecný (*Polygala vulgaris* L.) roste ve mnoholodyžném trsu, má lístky podlouhlé, úzké a kopinaté a květy v prodlouženém hrozu barvy růžové anebo tmavě chrpově modré; roste hojně na pažitech, lukách a stráních; na půdách vřesinných roste velmi podobný vítod ostrokřídlatý (*P. oxyptera* R.) s hroznem řídkým, barvy bílé, nazelenalé nebo namodralé.

Mařinka vonná (*Asperula odorata* L.) jest z řádu mařinovitých, majících listy postavené do přeslenů křížatých nebo hvězdicových a drobné květy; mařinka mívá lodyhu jednoduchou, přímou a čtyřhrannou a přesleny o šesti až osmi listech kopinatě podlouhlých a hrotitých a květy bílé na dlouhých stopkách; roste obyčejně pospolitě ve stinných lesích, zvláště pohorských. Všelíjak se jí užívá: čistí krev, příkládá se na boule a vředy, na čelo od bolení hlavy, odvaru užívá se od zácpy a nemoci jaterních, od vodnatelnosti a kamenu, s jahodovým listím poskytuje lahodný čaj. Vínu dodává zvláštní příchuti; na hrst rozkvétajících mařinkových květů naje se 1-5 litru bílého vína, které se po půl hodině nebo po hodině sleje, osladí a pije. Kuřáci kladou mařinky mezi tabák a doutníky, které pak nabývají příjemné vůně. V lesích hostýnských roste mařinka hojně.

Konvalinka vonná (*Convallaria majalis* L.) mívá dva eliptické listy a převíslé, zvonečkovité, bílé květy líbezne vůně; sází se i do zahrad; roste hojně zvláště v pahorkatině podhostýnské v hájích namooze pěkně kvetouc, — nemá-li totiž příznivého stanoviště, květů nevyvinuje; plody jsou červené bobule. Příbuzné jsou pstroček dvoulistý (*Smilacina bifolia* D.) a kokořík mnohokvětý (*Polygonatum multiflorum* Al.); pstroček má obyčejně dva srdčité a drobné bílé květy a roste hojně ve stinných lesích; kokořík má listy eliptické, dvouřadé, okvěti trubkovité, bílé se zeleným okrajem a bobule černomodré; roste nejraději při vlhkých houštinách a lesních pokrajích.

Okrotice mečolistá (*Cephalanthera ensifolia* R.) jest rostlina vstavačovitá

s úzkými, dvouřadými a kopinatými listy, má květy bílé a pysk se žlutou skvrnou; roste nejraději na lesních lukách poblíže lesů a houštin nehojně, porůznu i na Hostýně.

Protěž dvodomá (*Gnaphalium dioicum* L.) tvoří výběžky roste obyčejně v trsech, má spodní listy a listy na výběžcích kopistovité vespod běloplstnaté a podobně i lodyhu, která nese na hoře několik květních úborů barvy bílé nebo růžové, roste hojně na lesních lukách, půdách vřesinných a suchých horských stráních a jest příbuzná bílé protěže alpské.

Ptačinec velekvětý (*Stellaria holostea* L.) má listy úzké a dlouze zakončené a květy tvaru rožce polního však větší; roste nejraději ve vlhčích křovinách. Pt. trávolistý (*St. graminea* L.) má lodyhu mnohem delší, poléhavou, ale list a květ mnohem drobnější a roste všude na pažitech a lukách. Pt. hajní (*St. nemorum* L.) jest rostlina dosti statná, ale křehká, má listy podlouhle vejčité, špičaté, dolejší stopkaté, a květy jsou větší než u předešlého; miluje vlhké, zvláště pobřežní houštiny v krajinách horských. Pt. obecný (*St. media* V.), známý pode jménem »žabinec« nebo »kuří střevko«, jest neškodný plevel zvláště v zahradách zelenářských. Zpěvní ptáci jej rádi zobou, má však i význam jako domácí prostředek od různých neduhů, zlaté žíly, chorob ledvin a měchýře; čistí plíce, oči, příkládá se na vyraženiny a vředy. Na bačinách a mokřích místech roste ptačinec bažinný (*St. uliginosa* M.). Z ptačincovitých jsou také mateřka trojžilná (*Mochringia trinervia* Cl.), rostoucí ve stínu, a písečnice douškolistá (*Arenaria serpyllifolia* L.), drobnější než předešlá, rostoucí na rolích, půdách písčitých a jinde, obě mají drobné bílé květy a na uvedených místech jsou všude obecné.

[(Pokračování.)]

Ze sbírky „Pomněnky Svatohostýnské“.

F. H. Bukovec.

2. Cesta na Svatý Hostýn.

Tělo:
Proč vlečeš mne po cestě křivolaké?
Vždyť mohla jsi se dole modlit také!

Duše:
Jen pojď, jen pojď! V té zamlžené výši
své Matce budu neskonale bližší.

Tělo:
Ach, pot se ze mne každým pórem řine —
ó lépe někde ve zahradě stinné!

Duše:
To ještě sneseš! Vzhůru jenom čile,
ať brzy u Matky jsme svojí milé!

Tělo:
U cesty klesnu umořeno celé —
Proč tak mne trápíš jako nepřitele?

Duše:
Jen trp, tak často ty jsi poroučelo,
Když k provinění svěsti jsi mě chtělo.

Tělo:
Ty mstíš se?

Duše:
Ano, ale msta to svatá —
Ať s tebe spadnou vášní pout a klatá,
jak ke hříchu, tak přispěj ku pokání —
na to tě vedu po hostýnské stráni.

Slečna Husička.

Píše P. Fr. Žák T. J. — (Dokončení.)

Půjdu trochu na čerstvý vzduch, řekla sestrám a matce.

Jen jdi, Husičko jdi, odpověděly jí soustrastně; ale nechoď nikam. Pomni, že Lišák chodí kolem.

Husička vyšla. Přešla několikráte po dvoře. — Postoupila na kraj jeho. Dívala se k lesu. — Už se šerilo. — Má jít, či nemá? Bylo jí zase těžko.

Aspoň kousíček půjdu. I zašla několik kroků. V tom se lekla, jako by jí bodnul. Slyšela zašustění.

Ach, díky, tisícere díky vám, drahá slečno, slyšela sladký, horoucí hlas. Ach, pojdte dál, ještě kousek, aby nás nikdo neviděl a my byli bezpečni. Nebojte se, nic se vám nestane. Život bych na vaši ochranu nasadil.

Husička nechtěla, ale jako by jí to táhlo, šla přece.

Už stála proti p. Lišákovi. Pohlédla naň. Usmíval se, ale zdálo se jí, že v jeho zraku je cosi divokého. Zalekla se toho. Ale p. Lišák uctivě se jí klaněl a s horečnou výmluvností a nedočkavostí pobízel jí k lesu. Šla nevědouc ani jak. Byla jako omámená.

Šli podle sebe. P. Lišák mluvil k ní mnoho, ale nechápe, co mluví, je všechna zmatena. Přece však jí jeho slova rozehřívají, rozpalují víc a více. Je to tedy pravda, miluje ji, ji jedinou ze všech. A vděčně, srdečně podává mu ruku.

Nad hlavou letěl jim pan Holub. Lekla se. Pojďme, řekla, skryjme se, p. Holub by mne prozradil,

I šli dále k lesu. Udiveně patřil kos na zvláštní párek pana Lišáka se slečnou Husičkou. Rychle posedl na vyšší větvičku.

V tom bylo slyšeti hlas p. Štěkala a křik ze dvora.

Husička se lekla a přitulila se k p. Lišákovi. Ale běda, v tom okamžiku zasadil jí zuby své do hrdla. Jediný tichý sten, a Husičky nebylo více. Rychlými skoky pádil s ní lupič do lesa. Pan Štěkal za ním, ale bylo pozdě, nebo už zmizel v houštích a skalách.

Na místě, kde vražda se stala, zbylo jen něco bílého peří, krůpějemi krve zbroceného. Pomoc přišla pozdě. Pan Holub oznámil sice hned, co se stalo, ale bylo pozdě. S labužnickou chutí pojídali v rodině Lišáků mladou šťavnatou pečínku.

Ty jsi přece jen chlapík, chválil starý Lišák svého syna. Takových hodů neměli jsme už dávno.

Však mne to stálo dost práce, než-li jsem tu Husičku obalamutil; dost jsem se za ní nachodil a do nebezpečí vydával.

Však to za to stálo, mínila paní Lišáková, utírajíc si mastná ústa. A jak jsi to provedl?

Mladý p. Lišák vypravoval. Smáli se srdečné hlouposti Husičky. Kéž by takových hloupých Husiček hodně bylo, volali. Ale na toho Štěkala si počkáme jednou a pomstíme se mu.

Zatím panoval u Husáků a na celém dvoře veliký zmatek a zděšení. Rychle rozšířila se zpráva o neposlušnosti a smutném konci nejmladší dcery Husákovy po kraji. Dětičky plakaly, otcové a matky dávali jim přísná napomenutí, stavíce jim nešťastnou Husičku za výstražný příklad.

Téže noci odebral se domácí pán s mladým a starým Štěkalem do lesa. Zahoukla rána. Mladý Lišák byl mrtev. Ještě měl ústa krvavá.

Ale život mladé slečně nikdo více vrátiti nemohl.

Bebelsko.

Socialistický stát budoucnosti. Podává B. v.

(Dokončení.)

Nechceš si nejprve prohlédnouti některé veřejné budovy v Lassalleu. Pravda, musíš všude klopiti.

„Dej mi už pokoj s Bebelskem, řekl bych skoro s ďábelskem.“

„Tedy zaplať taxu. Neboť u východu z domu musíš se prokázati. A pak půjdeme ku hranicím a já budu hleděti s tebou se dostat na druhou stranu. Tedy pojdme!“

3.

Za tři měsíce na to vidíme Věřila ve Zlaté Lhotě u své rodiny. Je chudší o 1500 korun, ale je rád, že je doma. O socialismu nesmí se před ním nikdo zmíniti. A při prvním setkání s Koukalem byla jeho první slova: „Josefe, tys měl o socialitech pravdu.“

O výšce Svatého Hostýna.

Al. Žáček.

Ve vlasti, kde Olomúc vévodí,
jesti tamo hora nevysoká,
nevysoká, Hostajnov jej imě;
mátí božia tamo divy tvoří.

Dobře praví básník, že Hostýn jest horou nevysokou, přirovnáme-li ji k jiným horským velikánům. Již blízký Radhošť (1131 m vysoký) pyšně pohlíží svrchu na Hostýn, co teprv jiné hory, mnohem vyšší! Přes to však i výška Hostýna účtyhodnou jest, což nám poutník, chůzí na její vrcholek zpocený, zajisté dosvědčí.

Chceme zde promluvit: 1. O výši relativní (poměrné) t. j. vzhledem na okolí; 2. o výši absolutní (prosté) t. j. o výšce nad hladinou mořskou, a obzoru, jenž před okem pozorovatelským s této posvátné hory se rozvine.

1. Nejblíže okolí a pro poutníka důležité je stanice Bystřická. Výška její jest vědecky určena při stavbě dráhy na 310 m nad hladinou mořskou. Výše rozhledny, zvěčnělým nezapomenutelným vldp. P. Cibulkou na nejvyšším bodu hory zřízené, jest dle úsudku většiny odborníků 736 m; dle toho vypíná se chrám Páně ve výši asi 730 m. Jest tedy výška relativní, počítaje od nádraží, asi 420 m., a poutníku jest překonati výši, jakoby vystoupil třikrát na věž sv. Štěpánskou (139 metrů vysokou). Pak ovšem nedivno té únavy, jež i u poutníka chodu křepkého se dostavuje.

2. Výška posv. Hostýna na bodu nejvyšším, jak již podotknuto, jest 736 metrů. Poněvadž nejvyšší hora na Moravě, Praděd, jest 1490 m. vysoká, stojí Hostýn co do výše asi uprostřed výšin moravských.

Dle podrobného výpočtu vzdálenost úplně zdravého oka pozorovatele s této hory a bodu, jež zrak jeho dostihne (ovšem kdyby překážky — hory, kopce, mlhoviny — v cestu se nestavěly), činí okrouhle 96 kilometrů, tak že by následující známější místa byla na možném dohledu: Břeclava, Pohořelice, Tišnov, Svitavy, Goldštýn, Fulštýn, Ratiboř v Pruském Slezsku, Skočov na Těšínsku a v Uhrách Vrátky, Píšťany a poutnické místo Šaštín.

Plocha pak, která by se tímto širým rozhledem oku jevila, činí 29 tisíc čtver. kilom., t. j. velikost celé Moravy a celého Slezska. Vědecký postup výpočtu zde opomijíme.

Mohli bychom tedy říci, že Maria Panna, „Ochrana Moravy“, jak nápis na klenbě chrámové krásně hlásá, nejenom ve smyslu duchovním, ale i skutečně národ československý pod svou ochranu béře.

Úcta Matky Boží mezi horníky v Příbrami.

L. Havelka.

Ač ve dnešní době značný jeví se úpadek ve mravech a náboženství následkem špatného, nevěreckého tisku, který působí otravným způsobem na všechny stavy, hlavně však na lid dělný na dni i pod zemí, přece nadějí se kojiti můžeme, že dokavad nevymizí z lidu úcta k Panně Marii, možno doufati na přímluvu její, že bohda bude zase učení církve katolické slaviti plné své vítězství.

Úcta k Panně Marii až na malé výjimky jest všeobecnou a i u těch lhostejných, víře nepřejících a neuvědomělých katolíků shledáváme se s projevy o účtě k Panně Marii, což nejlépe dosvědčují různé činy horníků, hluboko pod zemí pracujících.

Jest staletým dávným zvykem, že v podzemních chodbách dolů Příbramských, zvláště kde chodby se křížují, na jednotlivých patrech, ve vyhotovených kapličkách vystavovány byly zbožnými horníky různé sošky svatých a světic Božích jako: sv. Prokopa, sv. Jana Nepomuckého, sv. Panny Barbory atd., nejvíce však nalézáme sošek Královny nebes Panny Marie.

Tento zbožný zvyk horníků uchoval se až dodnes a jest podivuhodné, že zvláště v době dnešní, kdy tisk nevěrecký soc. demokracie vniká až tisíc metrů pod zem a činí z mnohých horníků rozervance, pravím, že právě v této době úcta k Panně Marii kvete stále.

Ti, kteří doly Příbramské jako hosté navštěvují, zajisté vždy všimnou sobě takových míst, kde obyčejná lampička aneb kahánek rozsvícený označuje dobrou vůli horníků a účtu k Matce Boží, kteří na pořízení sošky a výzdobu kapličky se skládají a k udržení světla oleje přilévají.

Často jest viděti i toho neb onoho horníka, an před kapličkou šeptá modlitbu ku počtě toho či onoho světce, jež soška představuje a prosí za pomoc v těžké úmorné práci.

Že jsou též takoví, kteří jdouce kolem ani nesmeknou, spíše pošklebně se jiným posmívají, jest jisto, avšak přece není ani jediného, který by rouhavých slov pronesl. Již snad ta okolnost, že žádný z horníků neví, zda-li vyjede zdráv, či zmrzačen, živ nebo mrtev, klade meze výrokům o citech posvátných, které volněji pronášeny bývají na povrchu zemském.

A pak sami horní úředníci, kteří v projevech náboženských valně za vzor se nestaví, buď aspoň proti stavění podobných kapliček ničeho nenamítají aneb jsou i případy kde sami svým nákladem a výzdobou na udržování světla přispívali.

Hlavně však má hornictvo v paměti projev, praktikujícího na dolech příbramských p. Dr. Glosse, který na 28 obzoru Anenského důlu (asi 800 metrů hloubky vlastním nákladem zbudoval sošku Bl. Panny Marie a stálým světlem zajistil). Druhý vzorný příklad k Panně Marii projevili zbudováním kapličky vlastním nákladem správce III. odd. prokopského důlu M. Čechura, též na 28 štole u důlu prokopského.

Tyto příklady, jak již v předu uvedeno, jsou příčinou, že také horníci aspoň většinou sami, kde k tomu příhodné místo jest k budování kapliček s vystavenými v nich soškami po většině Marianskými přispívají a účtu k Matce Boží a svatým patronům hornickým udržují v účtě, pak oddané chovají nižší i vyšší úředníky, kteří projevy náboženskými vzorem dělnictvu předcházejí a s ním lidsky jednají.

V době dnešní již od r. 1896 jeví se stále vzrůstající úpadek stříbrných dolů příbramských, což příčinou po většině, že dělnictvo v počtu asi 3500 odkázáno jest na mzdu z milosti od horních úřadů vysazovanou, ač práce akkordní těžká, namahavá, v nezdravém vzduchu, v potu celého těla, denně do únavy vysilující měla by býti lépe ceněna a odměňována, zvláště uvážíme-li, že v dobách dřívějších celé miliony ročních výnosů státu a podílníkům vynášela a přece nebylo postaráno o slušné zaopatření ve stáří, ve zmrzačení a v neschopnosti ku další práci. Než doufejme, že Bůh na přimluvu té, k níž horníci účtu ve svém těžkém povolání v srdci chovají, dá svého požehnání a vys'yší prosby církve, které Jemu přednášeny jsou při sobotní hornické mši svaté, znějící mezi jiným:

Ukaž o Bože, na kterém místě se konati neb hledati má, aby skryté poklady po hlubinách zemských lidem zjeveny byly, spravuj a řiď představené, vrchní správce, jenž horami vládne, chraň do dolů vcházející i z nich vycházející, aby Jméno Tvé bylo ctěno, chváleno a velebeno na věky věkův!

Bystřické rozhledy.

Píše V. Záhorský.

Bystrice pod Hostýnem je město ležící na úpatí hory svatohostýnské. Čítá tou dobou asi 4.000 obyvatel a 500 čísel domovních. Nejznamenitější budovy jsou: Farní chrám sv. Jiljí se štíhlou věží, zámek anglického slohu patřící Jeho Excel. baronu z Laudonů, palác a továrna bratří Thonetů, měšťanské a obecné dvě školní budovy, velkozávod p. Václava Zbořila a hotel »Občanská záložna«. V ulici nádražní jsou různé pěkné villy, z nichž nejpěknější jsou Otty Zemana stavitele, dv. rady Kleibra, pl. Weltersdorfové, Preisingerova a p. Dra. Gelinka okresního soudce v místě, villa Bednaříkova v ulici horní a jiné. Co se týká průmyslových závodů, jest největší továrna bratří Thonetů na nábytek z ohýbaného dřeva, která má tři odbočky na okrese a sice ve Všechovicích, Komárnu a Dřevohosticích. Dále jest zde továrna na voskové zboží Václava Zbořila, továrna na napouštění dřeva Hrdliczky a sladovna. Nejbližší průmyslové závody jsou panské pily Jeho Excel. barona z Laudonů na Říce, v Loukově a na Rusavě. Rolnických mlékáren jest na okrese asi šest.

Větší část bystrického obyvatelstva navštěvuje zmíněné továrny, jelikož polní hospodářství méně se vyplácí jako v pohoří vůbec.

Druhou část tvoří živnostnictvo a třetí obchodnictvo se zbožím poutním, jehož je též značná část, ač připomenouti dlužno, že mnozí z té nebo oné kategorie provozují oboje, což z dalšího bude vidno. K obchodům poutním patří obchody růženci, kříži, obrazy atd. a hračkami. Též obchody cukrovím a jinými potravinami, napomáhají obyvatelstvu města v době letní k výživě. A byť i snad obchůdky podobné mnoho neznamenal, mají pro chudší obyvatelstvo význam dosti důležitý. — Kdo pozoruje ty věci, zajisté povšimnul sobě, jak neutěšeně působí moderní stavební ruch ve městech větších, Kroměříži, Praze a pod. Kde při assanaci starého města velký nářek se vedl na zánik značného množství malých živností, z nichž mnoho chudších lidí chudobně sice, ale pozitivně se živilo. Že takoví malí lidé obchodní v nových palácích velkoměsta krámu si najati nemohou, nebude nikdo pochybovati. Vyloučením takovým ztrácejí ročně na sta našeho lidu své existence a propadají často kruté bídě.

Má tedy tento maličký obchůdek svůj praktický význam sociální a proto jest potřeba, aby kruhy povolanými tyto posice malého chudšího lidu byly houževnatě hájeny. — Než právě tak dobře jako jinde tak i v Bystřici samé má malý obchod své přátele i nepřátele. — Často se stává, že lidé zámožní, vzdělaní nemile nesou, že náměstí našeho města naplněno bývá za doby letní malými poutnickými krámkami.

Příčina nelibosti vězí ovšem hlouběji a nebudeme se jí dotýkati. Jest sice pravda, že velké procento našeho lidu ani zdaleka nerozumí a nechápe otázku svépomoci a že mnozí lidé, kdyby rozumně své příjmy a výdaje roztřídili a jen poněkud spořili, domohli by se postupem času při vytrvalém šetření jisté výše zámožnosti, která činí člověka samostatným a spokojeným. Nesmíme hleděti na lid, jakým by býti měl, nýbrž hledme, jakým skutečně jest! A řekněme si upřímně, že by velmi dobré bylo, místo úmorné práce v zavádění nových nepraktických ideí různých oslav Husových atd., nabádati a cvičiti jej v otázkách národohospodářských! — Na tuto palčivou otázku obecného lidu dbá se u nás doposud nejméně. Kdy jinde mají své obchodní řemeslné, dělnické, služebné a jiné odbory živností celou literaturu, jsme u nás až na malé výjimky pouze — v začátcích. A tak jest to i v jiném osvětovém ohledu. Zvučnými hesly, schůzemi a zábavami nezískáme pro lid ničeho, spíše mu uškodíme. My musíme za podklad veškeré osvětové i politické akce postaviti otázku — národospodářskou!

Ergo, napřed musím žít a umět žít rozumně, umět vydělat a ušetřit a pak teprve mohu své vlasti, svému národu prospět! — To jest zásada nezrušitelná s níž souhlasiti musí každý rozumný člověk.

Všimněme sobě zpráv z katolických missií mezi národy necivilisovanými a to od počátku církve až na naše časy.

Katolický missionář neučí ten nevzdělaný, semo tamo po lesích se toulající lid, bez oděvu, bez přístřeší, jenom se modlit. Nikoliv! On učiniv výklad o Bohu pravém, učí lid pracovat, rozumně žít a pak při té práci k Bohu se modlit. — A že takové počínání nese neshladitelné dobré následky, je dokázáno tím, že často po staletích při pronásledování křesťanství nalezen byl lid své práci, svým tradicím věrný.

Zprávy se Sv. Hostýna a z posv. Velehradu.

Jak Jesulté na Velehradě provozují Ideu Cyrillo-Methodějskou. Každého roku ukazuje se víc a více, že Velehrad stává se střediskem snah a prací obrodu života jak náboženského tak i národního. slovanského, ovšem v duchu katolickém, nejen na Moravě, ale i daleko za její hranice. Jsou to hlavně letní měsíce, kdy na Velehrad spěchají zástupcové směrů obou, aby zde u kolébky křesťanské národní kultury, nade hrobem velikého Apoštola slovanů, sv. Methoděje, znovu posilili sebe a svým nadšením rozežhřáli i jiné ku práci na zachování a šíření dědictví Cyrillo-Methodějského, naší sv. katol. víry, oddanosti ku stolci apoštolskému a pravého vlastenectví v srdcích milého našeho národa. Nemůže býti jinak, než-li že oba tyto směry na vzájem v milé, lahodné shodě se pronikajíce ztělesňují vznešenou ideu Cyrillo-Methodějskou a ukazují, jakým způsobem ji uskutečňovati dlužno. Pravda těchto slov ozřejměla i roku letošního.

Schůze Apoštolátu sv. Cyrilla a Methoděje za předsednictví horlivého pro posv. Velehrad Nejdůstoj. pána kanovníka Olomouckého Dra Jana Pospíšila a sjezd bohoslovců a akademikův katolických vydařily se znamenitě; tento snad nad jiná leta svým povzneseným a klidným chodem. Nic rušivého nebylo v celém jednání sjezdu a všechny účastníky ovívala snaha přispěti ku vzrůstu zájmův Církve sv. a blaha lidu. Máme-li o něčem se zmíniti, byla to na schůzi bohoslovců improvisovaná řeč velect. p. škol. rady a profesora Dra Frant. Nábělka, jenž náhodou jsa přítomen ku sjezdu promluvil. Řeč jeho prodchnutá pravým duchem katolickým a plynouc ze zlatého jeho srdce uchvátila posluchače a roznítla srdce jejich nadšením ku opravdové práci pro Boha, Církev a vlast.

Co však obzvláště zmínky zasluhuje, jest, že setkaly se zde oba nově založené katolické spolky akademické, na vysokých školách v Praze a technických školách v Brně ku svorné práci s bohoslovci českoslovanskými na půdě čistě katolické. Srdce zajasalo každému, kdož

viděl ty bodré akademické jinochy v muže dospívající, kterak ohnivě mluví pro katolickou věc. Na odpolední schůzi ustanoveno založiti a spojití ve společný všeslovanský svaz všechny katolické spolky slovanské na vysokých školách, aby tak společně v mocný spojení mohli lépe a účinněji odrážeti nájezdy spolků protikatolických a neškodnou činiti, pokud lze, jejich zhoubnou činnost. Zdaž Bůh jejich neohroženému mužnému počínání. Celemu sjezdu dodalo zvláště lesku předsednictví Jeho Mil. Nejdůst. pána opata strahovského z Prahy Methoděje Zaorala. Duší sjezdů byl, jakož ani jinak býti nemůže, Výsosedůstojný p. Monsg. Dr. C. Ant. Stojan.

I exercicie konané na Velehradě, kněží, paní a žen a právě nyní učitelské mohou se vykázati poměrně hojnou návštěvou a vzácným ovocem, kteréž ze spokojených a radostí zářících tváří a očí zřejmo.

I ten terrorisovaný spolek katolického učitelstva, zdá se, čerpá právě na Velehradě, sílu a odhodlanost v krušném boji. Slavilť dne 20. srpna své 10tileté trvání a to za neočekávaného počtu členů a účastníkův; slavnost započala službami Božími ve velechrámě v 8 hodin dopoledne a schůze slavnostní konána u »Heroldů«, Bůh žehnej jejich snahám a odhodlanosti.

Podobně i valná výroční schůze nedávno založeného »Družstva Velehrad« dala na jevo, že náš lid line ku svému Velehradu a má zájem na jeho povznesení. Z četně přišlých členův Družstva přijali přemnozí sv. Svátosti, což jest jednou z podstatných známek sjezdů Velehradských pro vždy a při všech. Z jednání Družstva »Velehradu« vyjímáme pro širší veřejnost a návštěvovatele posv. Velehradu, že v úpravě pohodlnějšího ubytování pokročeno v před. Kromě stávající již noclehárny pro jednotlivce postavena nákladem asi 5000 korun pro hromadné ubytování poutníků jiná a bude lze jí při sjezdů rolníků a jiných již použití za mírný poplatek 20 h (10 kr.). Jest rozdělena ve dvě oddělení, pro muže a ženy zvláště a pojme každé oddělení na 40 osob. Je také ku pohodlí hostů zřízena koupelna.

Upozorňujeme tímto také na Družstvo »Velehrad«, aby je přátelé Velehradu podpo-

rovali přístupováním za členy (1 zl. pro vždy a 40 h (20 kr.) roční příspěvek) ve spanilomyslné snaze připravit co možná pohodlný pobyt na Velehradě, aby tím více a snáze duchovním potřebám svým poutníci zadostučiniti mohli.

Velehrad stal se v posledních dobách znám i na místech, kde jméno jeho nebylo lze dříve ani vysloviti. Stalo se to obzvláště vykopávkami a přednáškami o nich na místech rozhodujících, čímž alespoň poněkud lesk bývalého Velehradu se odhaluje a činí znám. Známost jeho však rozšířena událostí významnou, která dne 19. srpna t. r. se udála. Téhož dne totiž, v neděli odpoledne, navštívil a pottil návštěvou svou Velehrad jeho cís. a kr. Výsost Nejjasnější pan arcivévoda Leopold Salvator, jenž jsa na cestě k letošním manévřům po tři dny v Uh. Hradišti meškal. Jeho cís. král. Výsost provázena třemi vznešenými průvodčími přijela o $\frac{3}{4}$ 2. hod. odpoledne na Velehrad a zdržela se až skoro do $\frac{1}{4}$ 4. hod. Nejjasnější pan arcivévoda uvítán byl vdp. P. Václ. Wirsigem T. J., rektorem a ostatním duchovenstvem a uveden do chrámu Páně, kde byl přítomen sv. požehnání. Po něm ráčila si prohlédnouti Jeho c. k. Výsost chrám Páně a byla uvítána na nádvoří ct. představenstvy obcí a předsedy spolků veteránského, hasičského, ct. učitelstva a dítek družiček, z nichž jedna podala pěknou kyticí. Na to prohlédl i klášter a nové museum. Jeho c. k. Výsost jevila veliký zájem a vyjádřila se pochvalně o všem, co viděla jakož i o snahách a úmyslech, jež se zde uskutečňují a uskutečniti míní. Za volání »slávy« odejela Jeho c. k. Výsost do Buchlovic. Nádvoří klášterní bylo vkusně vyzdobeno a okrášleno prapory a teplý, pěkný, jasný den dodal celku zvláštního půvabu. Bůh všemohoucí chraň na přímlovu Rodičky Boží Velehradské, ss. Apošt. Cyrilla a Methoda Jeho c. k. Výsost! (Černý.)

Primlce na Sv. Hostýně. Dne 29. července t. r. obětoval na Sv. Hostýně první mši sv. dp. Karel Černý T. J., jenž dříve působil jako učitel v Tršicích. Kázání měl dp. p. farář z Lipníka.

Dary pro Sv. Hostýn: Žof. Somrová z Jezernice 6 K; Karel Knapp, lékárník z Prostějova 20 K; Nejmenovaný dal krásný missál.

Duch. cvičení od 6.—10. srpna konali tito vdpp.: Fr. Hynek, ass. a děkan v Drahotuši; J. Hykel, farář v Hradšovicích; Cyrill Stojan, prof. v Uher. Brodě; Karel Schubert, farář v Holici; J. Konečný, farář v Rudě; Frt. Hrachovský, praef. v koleji Arn. z Pardubic v Praze; A. Bernkof, farář v Pobedimi, Uhry; Josef Závodský, farář v Mariatalu, Uhry; Jos. Dvořák, farář ve Střebeticích; Josef Kaschný, lokal. ve Štěpánkovicích u Ratiboře, Pr. Slez.; Fr. Kadlec, farář v Soběchleších; J. Doležel, farář v Chropini; Jos. Krestýn, farář ve Spičkách; Aug. Franěk, farář ve Starci; Meth. Špaček, farář ve Studnici; Jos. Kuzník, farář v Jezernici; Narc. Malachta, kapl. v t. ustoměfi; Arnold Omasta, kaplan v Kornici; František

Jedlička, katecheta ve Vel. Byteši; A. Rychlý, kooperátor v Přívově; Josef Krejčíř, kooperátor v Ostravici; J. Friedl, kooperátor v Drahaněch; V. Vaněk, koop. v Uherském Brodě; Josef Dorazil, koop. v Miloticích; Ad. Kučera, koop. v Brodce; Ant. Solař, koop. v Hnojici; Frant. Hrubý, kapl. v Hustopečích nad Beč.; A. Dokoupil, kapl. v Kvasicích; Narc. Dvořák, kapl. v Drahotuších. Celkem 30 kněží.

Schůze krajská křest. soc. sdružení. V neděli dne 12. srpna t. r. konala se schůze sdružení křest. sociální z Holešova, z Bystřice, Prusenic a Býlavska a spolek katol. tov. z Holešova, jež se neobyčejně dobře přes všechny překážky vydařila. — Súčastnilo se jí přes 50 členů obojího pohlaví. Sdružení přišla s vdp. J. Menšíkem a Al. Viceníkem, hudbou, družičkami a prapory dop. o $9\frac{3}{4}$ hod. k vodní kapli, kde byla uvítána praporem, představeným a dvěma knězi residence Svatohostýnské. Na to se šlo za zvuku hudby do kostela, kde bylo kázání a slavná mše sv. Kázání měl vdp. Dr. Karel Hubík. Mluvil případně o práci a dělnictvu. Odpoledne o půl 2. hod. započala schůze ve dřevěné dvoraně. Schůzi zahájil p. J. Polach z Bystřice, jenž navrhnul za předsedu gen. tajemníka p. Koukala z Brna a místopředsedu p. Dra Hubíka, což bylo přijato. Hlavním řečníkem byl p. Paprskář ze Vsetína. Vylíčil vhodným způsobem nutnost sdružení křestanského už po stránce hmotné, při čemž upozornil na mnohé zlořády ve sdružení soc. demokratů, že se vyžaduje od dělníků mnoho příspěvků a přece v době stávky, v nouzi a nemoci nic nedostanou. P. Zbořil z Bystřice p. H. upozornil mimo jiné příklady na nedostatek šetrnosti a spořivosti v řadách sociálních demokratů. Obecenstvo s napjetím poslouchalo oba řečníky, načež schůze skončena.

Díky Matce Boží Svatoh. Piše se nám ze Třem. . . z Čech: Vzdávám Rodičce Boží Svatoh. nejsrdečnější díky za uzdravení. Neboť letos z jara byl jsem tak špatně na tom, že jsem si myslel, že z toho bude ihned smrt. J. připověděl jsem, že, dá-li mi Pán Bůh na přímlovu Panny Marie Svatoh. zdraví, to k její cti a slávě uveřejním. Nyní jsem úplně zdrav a splňuji přívěd svou volaje »Zdrávas Maria«.

Podvodní agenti našich »Hlasů Svatoh.« Z více stran dověděli jsme se, že mnozí lidé vybírali předplatné na naše »Hlasy Svatoh.«, aniž by byli redakci peníze odevzdali a »Hl. Svatohost.« skutečně pro zákazníky objednali. Varujeme tudíž před takovými lidmi a doporučujeme peněžní obnosy přímo na naši redakci zasílati.

Úsudek odborníků o nákaze tyfóvé vodou. MUDr. František P. sděluje nám toto: Poněvadž voda na posv. Hostýně jako příčina nemoci obviňována bývá, myslím, že vás bude zajímati, co pokusy lékařů jihoněmeckých zjištěno bylo: »že bacilli tyfus (a cholery) zavíhující se množí jen ve vrchních vrstvách půdy znečištěné látkami dusíkatými a obsahující nejen vlhkost, ale i vzduch; což se

stává, když voda spodní (povstala ze srážek z ovzduší) klesla. Rozmnožené pak bacilli tyf zavinující rozšiřují se hmyzem na potraviny všeho druhu a s nimi vnášejí nákazu do lidí. Ale voda nákazy nepřenáší; neboť obsahuje zvířátka, která tyfosní bacilli pohlcují. Proto dle náhledu těch jihoněmeckých autorů vodou člověk ani nakaziti se nemůže. — Tolik vážený p. lékař a utvoření důsledku z toho ponechává čtenářům.

Kaple bl. Jana Sark. se zvenčí, ježto už byla hodně poškozena, se opravuje.

Z církve a světa.

Morava. Dne 31. července byly pořádány v Přerově dva kněžské sjezdy. V nich protestováno proti usnesením organizovaného učitelstva v Olomouci (23. července) jež za předsednictví protestanta Havelky vysílalo se pro volnou školu a proti vyučování náboženství kat. na školách. — Nejdůst. kníže-arcibiskup Dr. Bauer vykonal v posledním čase pouť na Radhošť, kde měl ku shtomážděným i kázání. — Msgr. Dr. C. Slojan ublížil si těžce na noze. Už však se mu daří lépe.

Čechy. Císař a král hodlá v říjnu navštívit Prahu a se tam déle pozdržeti.

Řím. V červenci budoucího roku má se odbývat ve středisku křesťanstva zednářský sjezd. Program je už uveřejněn. Dle něho na přetřes mají přijít tyto otázky: 1. Mravouka bez Boha; 2. Rozluka církve a státu, její podmínky a následky; zákaz vyučování pro kněze bez rozdílu. 4. Odstranění všech řádů. 5. Posvětštění všech dosud stávajících náboženských dobročinných ústavů atd. Aby pak čtenářstvo vědělo, jak svobodné zednářstvo je rozvětveno, podáme tu přehled známých dovolených loží s počtem členů Anglie čítá 2553 loží s třista tisíci členy, Irsko 450 loží s 22.000 členy — Škotsko 700 loží s 75.000 členy — Francie 386 loží se 24.000 členy, Nizozemsko 51 loží se 4500 členy. Belgie 19, Itálie 193, Řecko 7, Španělsko 64, Portugalsko 70 loží s 3000 členy, Německo na 50 loží se 780 členy, Uhry 59 loží s 400 členy, Dánsko 27 loží se 43.000 členy, Švédsko 12 členů, Norvéžsko 12 loží s 35.000 členy, Švýcarsko 33 lože se 33.000 členy, Turecko má anglické a francouzské lože, v Rakousku a Rusku je zednářstvo zakázáno. Ve Spojených Státech Sev. Ameriky je 13.000

loží s 1.050.000 členy, v Kanadě 383 lože s 33.000 členy. Mimo to jsou lože v koloniích evropských Afriky, Asie a Ameriky. R. 1903 počátkem ledna byla zařízena ústřední mezinárodní zednářská úřadovna, již t. č. vede bratr Quartier-La-Tente. Sídlem jejím je Neuenburg ve Švýcarsku, ač se zdá, že vlastním střediskem je Velký Východ v Itálii. — Sv. Otec dsroval poškozeným při výbuchu Vesuvu 30. lir.

Francie. Sv. Otec už vydal okružní list ohledně utvoření náb. společenstev. Přeje si, aby odpovídala jak státním, tak církevním zákonům. Státem zabrané řádové statky se nyní všude prodávají. Na všech stranách však jeví se ve finančním ohledu sklamaní. Očekávalo se daleko více, než se utržilo. President ministerstva už napomíná, aby se budoucně soudní útraty skrovněji počítaly. V Nizze v patronátě Salesiánů došlo při prodeji k dojemným výstupům. Na 100 slotků stálo tu se svými učiteli a musili se slzami v očích přihlížeti, jak jim svobodná Francie odebrala prádlo, náčiní kuchyňské, šaty, knihy atd. I pravil v neděli na to kněz ve své promluvě k sirotkům: »Pán Bůh dal a dovolil, aby se nám to vzalo. Nyní se budeme tím horlivěji modliti «Otčenáš». Dej nám s chlebem šaty a nástroje, abychom pracovali mohli«. — V proticírkevním tisku šplní se neustále Lurdy i toto posvátné místo chtějí zničit nepřátelé církve!

Rusko. V Lodži měli OO. kongregace S. R. z Prahy missie. V celku tam bylo 12 kněží z téže kongregace. — V gub. Minsk přestoupilo na 200.000 nesjednocených Rusů k církvi kat. »Novoje Vremja« se leká toho počtu a napomíná ruskou církev, aby více pracovala pro lid, by se to už nestalo, aby prý nebyli toliko »činovníci« (úředníky) jako doposud. — Jinak poskytuje Rusko velice neutěšený obraz vnitřní rozervanosti. Před svoláním dumy panovaly nepokoje, po čas zasedání dumy pracovali revolucionáři stejně čile a teď po rozpuštění není to lepší. Vzpourey vojska, atentáty, vraždy, loupeže jsou skoro na denním pořádku.

Dolní Rakousy. Utrnáctá pouť vídeňských mužů za vedení P. Abela, T. J., se zase vydařila krásně. Na tisíce mužů účastnilo se pouti. V Mariacelli samé přidružily se k Vídeňanům značné zástupy mužských poutníků z Lince, Št. Hradce a Celovce.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

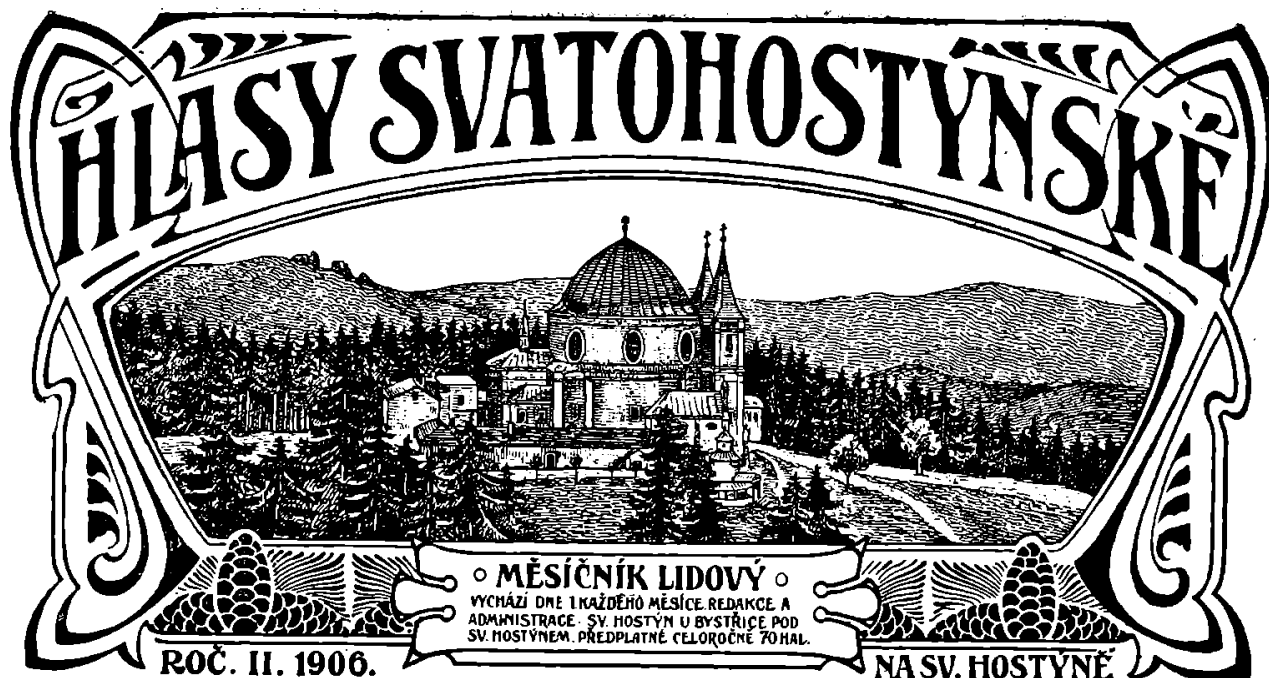
vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem**. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyfyzují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.
Tiskem L. Klabusaya v Holešově.



Rukopisy a dopisy zasílány nám
budětež na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

7. číslo 1. října 1906.

Vydávají a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.

Jak se na Velehradě provozuje idea Cyrillo-Methodějská. P. Fr. Tomeček, T. J.

Že jsme nechybili nazvavše v předešlé zprávě své Velehrad středem kulturního života náboženského i národního, dokazuje mezi jiným článek vídeňského »Vaterlandu« (Vlasti), kde jakýsi znatel poměrů velehradských ve své zprávě o posledních sjezdech na Velehradě velebí význam jeho jako středu víry, jež odtud daleko za hranice užší naší vlasti Moravy, vyzařuje. Než neběží zde jen o víru, ač ona jako zřídlo každého, i přirozeného blaha v popředí stává bývá, nýbrž i o statky jiné. národnost, národní hospodářství a blahobyť, o význam politický v naší říši našeho národa, zvláště pokud z rolníků sestává atd., ano i paprsek osvěty žurnalistické kmitl Velehradem tyto dny, odkud poněkud nábožensky zbarven navrátil se ku zřídlu svému a uvedl v nepokojné chvění českou část tohoto osvětového světla.

Aby milý čtenářové »Sv.-Hostýnských Hlasů«, ježto všichni denních listů nečtou, poněkud zvěděli, co se na Velehradě ve dnech nedávno minulých událo, chceme jim to několika rysy načrtnouti; celý obraz podati dopodrobna jest nesnadno.

Veliký kus kulturní práce vykonán sv. exerciciemi pro studující vyšších škol reálných a gymnasiálních. Jinochů studujících sešlo se ku stu, aby vzdělali duchovně a v pravdě osvětově svou mysl a své srdce. Při studiu venku se mnoho této stránky právě bohužel nedbá. Odtud ty výstřelky leckde mezi studující mládeží neprávě ušlechtilost srdce prozrazující. Ve třech dnech exercicií mnohý takový výhonek se odřízne, mnohemu výstřelku pro budoucnost se překazí, aby »nevystřelil« a nezahubil snad původce sama.

Jedna matka psala jednou po exerciciích na Velehrad o svém synu, studujícím na gymnasiu »děkuji vám srdečně za to, co jste z mého syna učinili za ty tři čtyry dny; uctivě a pěkně se chová, pěkně se modlí, co už nedělal, mám z něho velikou radost« Matky, čtenářky, máteři studujícího syna, pošlete ho, až na rok budou zase exercicie, na Velehrad, snad mnohá bude moci taky takové potěšující psaníčko napsati.

Po studujících přišli akademikové, professorové a vzdělanci vůbec. Malý počet, asi 40, v nynější protináboženské době docela nezarážející; jesti to dosti

spolehlivý barometr náboženského života ve vyšších vzdělaných třídách. Pravím dosti spolehlivý, neúplně, jelikož mnozí by se rádi účastnili, ale zaneprázdnění potřebami svého úřadu, o vezdejší život atd. nemohou sobě tohoto duchovního oddechu a osvěžení dopřát, ač při dobré vůli by se, tuším, leccos dalo více vykonati.

Za to pravou září rozjasnil Velehrad své čelo za dnů rolnického sjezdu. Jestli to svatá pravda: v základu států, v základu hmotného blaha, v lidu rolnickém koření taky základ blaha duchovního — sv. víra. A Bohu díky u nás ještě hodně hluboko. Sjezd katolického rolnictva moravského byl veřejným osvědčením, veřejným protestem proti těm, jenž chtějí drze sáhnouti po tomto pokladu srdce lidského, po sv. víře. Všichni řečníci a bylo jich celá řada, hlavní důraz kladli ve svých řečích na zachování, až do těch hrdel a statků,



Posvátný Velehrad.

tohoto odkazu našich Otců svatých Cyrilla a Methoda; vědět že s vírou stojí a padá vše ostatní: národnost, řeč, blahobyt, štěstí rodinné slovem rodina, obec, stát. Bouřlivý souhlas na 30.000 hlav, ohromnou většinou mužův a synův sel-ských dospělých s řečníky Šamálkem, Vykoukalem atd. vyjadřoval, že rozumějí a že poznávají dosah toho ohromného neštěstí, kdyby víra v srdcích jejich měla nahrazena býti planými hesly a frásami moderních filosofů, kteří nedo-vedou ani sebe, tím méně někoho jiného upokojiti svou prázdnotou naukou.

Sjezd ten byl, řekl bych malými missiemi nebo exerciciemi, které rolníci dávali sami sobě. A věru, že dosti učinili své úloze a dosáhli vyčteného účelu. Co jest účel missií? Ne-li utvrzení a obnova u víře, roznícení a nadšení ku práci, k utrpení, k životu podle sv. víry? A hle, toho dosáhli; neboť kromě toho, že asi na 4000 účastníků přijalo sv. svátosti, odcházeli všichni do svého domova rozradostnění, nadšení, osvěženi a odhodláni bojovati dobrý boj křes-tana rolníka — katolíka.

Nejdp. opat strahovský, M. Zavoral, svou přítomností a svými milými, srdečnými slovy získal si srdce všech. A v pravdě toho také zasluhuje. Jsa z lidu, pracoval po 17 let mezi ním a tedy rozumí tlukotu jeho srdce, cítí s ním, proto i mluvil k srdci. Byl nedávno na Velehradě, ale přijel znova a rád, aby slavnými službami Božími jak sjezd rolnický tak i terciářský hned na to pořádaný oslavil. Bůh mu to odplatí!

Ovoce sjezdu zajisté se ukáže u všech účastníkův a skrze ně i u jiných v palčivých otázkách naší veřejnosti hýbajících. Ani jeden z nich jistě nedo-

pustí pustou hanu kydati na svou matku, sv. Církev, na své náboženství a ozve se, kde jen poněkud hlas svůj uplatnit může; ozve se na schůzích pokrokářů liberálních, kteří balamutí lid a zlatým, lesklým pískem osvěty a pokroku oči mu zasypávají. aby neviděl, kam vedou jejich nabubřelé fráze, a tím snadněji s sebou nechal nakládati, jak se těmto »vůdcům« líbí; ozve se při nastávajících volbách a nedopustí, aby zvolen byl poslanec, jenž má na programu heslo: »ven s náboženstvím ze škol«, »chceme opravu manželského práva.« Bylť poučen, kam by takoví poslanci ubohý národ zavlekli, co by následovalo; nic jiného, než Bílá Hora v hroznějším, novém vydání!

Rozkošné intermezzo událo se před samým sjezdem selským v sobotu odpoledne na Naroz. P. M. Přijeli na Velehrad totiž žurnalisté, novináři, spisovatelé slovanští, kteří sjeli se tyto dny na sjezd do Uh. Hradiště; odtud učinili si výlet na Velehrad. Bylo jich hojně, přes 70 a byli mezi nimi, ale v míře nepatrné, i jinověrci. Jako na poutním místě slušno, byli uvítáni, kromě jiných osobností, jako starosty Velehradu, Dra. Hrubana, říšsk. a zem. poslance etc., také nejdp. opatem M. Zavoralem, jenž k nim promluvil krásnou a významnou řeč, krátkou jako na uvítání, bez všelikého přibarvení, jak i listy vyšlé doznávají. Na to byli uvedeni do velechrámu a přítomni sv. požehnání, po němž pohostění v malém jesuitském refektáři. Z toho rozhořčení veliké v srdci českých novinářů. Někteří se hned navrátili do Uh. Hradiště a při schůzi druhého dne podali protest proti »klerikálnímu« prý uvítání na Velehradě a účasti se na církevním obřadu — sv. požehnání! Ku protestu přidali se také jeden neb dva, kteří na Velehradě samém byli úplně spokojeni pěkným uvítáním, »jakého prý se jim posud nikde nedostalo«, ba vysloven i podiv, »proč nebyli také uvedeni velebným hlaholem zvonů«. Zase důkaz, že novinář katolík v duši své cítí potřebu katolictví a poddává se volně, pokud si neuvedomí vnucený, nepravý pokrokem a bázní lidskou naštěpovaný odpor proti katolictví; v hloubi srdce cítí se dítkem Církve katol., ale před světem musí pokrokově a po socialisticku protestovati, že mu po vlastní matce nic není, jestli že si toho přeje nějaký jinověrec anebo na víře zbrankrotělý pokrokovec. A to má být svoboda? V kritických okamžicích mívají někdy ženy mužnější srdce než sami mužové.

Právě mi napadá, co jsem doslechl o dívčím gymnasiu sester Milosrdných na Vinohradech v Praze. Jaký to skřek proti němu vloni se všech stran a ve všech odstínech! Asi 70 z přihlášených se odhlásilo. A ejhle, letos nával na gymnasium tak, že sestry nemají místa; přes 200 dívek se hlásí do dvou tříd a rodiče hledají protekce, prosíce aby dívky jejich byly přijaty.

Co zmůže vytrvalost a neohroženost s důvěrou v Boha! Proto paní a ženy křesťanské, nic se nebát! a dle přirozeného šlechtného citu rozumně v před; doděláte se vítězství, o nichž budou pozdější věkové vykládati jako o ženách pod křížem Spasitelovým. Snad nastává doba, kdy pod střechemi selskými matkami křesťanskými zachována zůstane sv. víra, když ji vznešení ze svých příbytků vyhodí! Nyní se milí pp. novináři mezi sebou hádají, kdože tu broznou »katastrofu« Velehradskou zavinil. Nebojte se, svět půjde svým tempem dále, byla to snad jen studená sprcha, kterou sv. Cyrill a Methodej na Pánu Bohu vyžádali, aby se ukázalo, jak rozumí liberální svět idee Cyrillomethodějské a aby nebral těchto posvátných jmen nadarmo! Z toho zároveň zřejmo, že ústupky žádnými na úkor Církve nelze moderní vzdělance pokrové získati.

Návštěva přes to přese všechno zůstane v milé a vděčně paměti u všech těch šlechtných srdcí, kterým sv. víra jest něčím více nežli kabát, přes nějž dle potřeby se může přehoditi havelok osvětového pokrokařství. Jim zajisté znějí sladkou hudbou slova Krista Pána: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám i já před Otcem svým nebeským.« Než vraťme se ku sjezdu rolníků!

Ze všeho, z celého průběhu, nesčetného množství účastníkův sjezdu jsme oprávněni říci: Sjezd byl, jakož býti měl vskutku imponující manifestací života náboženskonárodního v lidu našem, byl vzácným zadostčiněním vůdcům, řekli bychom, byl epochálním v životě spolku katolického rolnictva moravského.

Neméně ve svém zájmu vznešeném byl závažným sjezd českoslovanských terciářů sv. Františka z Asissi. Po tu krátkou poměrně dobu, co terciáři po několik roků již na Velehradě se scházívají, aby se zde ve svých zájmech duchovního zdokonalení povzbudili, povznegli a roznítili, viděti zřejmý pokrok. — Členové jsou si vědomi obrodné síly, která v III. řádu spočívá a vůdcové jistě a rázně vedou členstvo v předpečlivě uřezující ratolístky plané, štěpující a ošetřující nové, květonosné a plodné. Řeči vskutku vybrané, jako hned uvítací, tak na sjezdu samém pronesené jsou s to, aby hojného ovoce přinesly a přinesou, jelikož dopadly na půdu vnímavou a zrypřenou. Blahopřejeme v dpp. vůdcům a pořadatelům ku skvělému úspěchu.

Na konec nelze nezmíniti se o vdp. Monsgr. Dru. Stojanovi, jenž, ač nemocen ležel, přece ve všem vřelou účast měl a mnoho, co se dalo, vycházelo z jeho světnice, jako z telegrafního ústředí.

Valná hromada »Matice Svatohostýnské«.

Matice důležitý úkol měla tentokráte valná hromada. Během roku zemřel dosavadní předseda »Matice« a tudíž měl býti na jeho místo zvolený jiný vhodný muž. Než buď Bohu chvála, že měla a má »Matice Svatohost.« takových mužů dosti na výběr. A proto mohla bez starosti a obavy tuto svou schůzi započítí a volbu provéstí.

Valná hromada započala způschem už obvyklým. Před Sarkandrovkou seřadili se členové »Matice« 9. září počtem asi 500 po 6. hod. večer, kam jim vyšli vstříc nejdp. kanovník Jos. Droběna, členové řádu Tov. J., Dr. Schneider, vdp. Dr. Srbecký, dp. Balt. Hřiva atd. I šlo se v průvodu do kostela, kde bylo nejprve uvítání a pak požehnání. V uvítací řeči bylo podotknuto, že Matiční členové poprvé stojí v kostele samostatném, jehož jsou patronem, a na to vzpomenuť s povzdechem zemřelého biskupa Weinlicha a nemocného Dra. Stojana, kteří každý ovšem z jiné příčiny této schůzi nemohou býti přítomni. Požehnání měl p. místopředseda kan. Droběna, načež se zpovídalo.

Druhý den časně z rána pokračovalo se ve zpovídání. O 5³/₄ hod. sloužil zpívanou mši sv. vys. důst. p. kanovník Droběna za assistance Dra. Srbeckého, far. ve Zvoli, P. Gregárka, far. ve St. Bělé a vdp. Šeb. Parala, far. z Pozovic. Po mši sv. bylo sv. přijímání, k němuž přistoupilo přes 400 členů. Touže dobou sloužil vdp. Dr. Schneider, děkan v Křižanovicích a pokladník Matice, zádušní mši za zemřelé údy a dobrodince u oltáře sv. Valentina.

O 8. hod. byla vlastní schůze. Zahájil ji místopředseda »Matice Svatoh.« vys. důst. p. kan. Droběna. Za zapisovatele zvolen p. Čelebus, starosta z Bilovic u Uh. Hradiště. Protokol loňské valné hromady schválen.

Na to vyzván p. lékárník Harna, hospodář »Matice Svatoh.«, místopředsedou, aby místo p. Dra. Stojana věnoval zvěčněnímu biskupovi J. Weinlichovi posmrtnou vzpomínku, což tento milerád učinil. Mezi jiným líčil jeho zásluhy při zakoupení temene Svatoh., čímž osamostatnění bylo už započato. Skutečného provedení se bohužel nedočkal. P. místopředseda děkoval za nekrolog a sám ještě o zemřelém některé podrobnosti uvedl. Pak udělil slovo veledůstp. Dru. Schneidrovi, děk. v Křižanovicích, aby podal pokladniční zprávu. P. pokladník promluvil nejprve krásnou řeč o pokoře Marie Pany, jež právě proto, že

byla tak pokorna, je tak vyvýšena, tak na zemi oslavována. Oslava vzdává se jí též na Sv. Hostýně. Jaký byl Sv. Hostýn dříve za doby spuštění, leže v rumech a teď! A kdo jej tak daleko zvelebil? Ctitelé mariánští nešetříce peněz, nešetříce obětí k vůli pokorné naší Matce! Na to čte příjmy a výdaje od 1. července 1905 do 1. července 1906.

Bilance zní:

Porovnáním všech příjmů	7.204 07 K	20.121 38 K
s veškerými výdaji	68.222 70 K	20.121 38 K
je zbytek dluhů	61.018 63	korun.

Má tedy ještě »Matice Svatohostýnská« dluhů 61.018 63 korun.

Větší dary věnovali: vdp. J. Malík z Frýdlantu 100 K, Jan Svoboda z Náměště n. O. státní dluhopis per 100 K, Anna Klimeckých z Příbora st. dluhopis stříbrné renty per 200 K, vdp. V. Tesař, kan. v Olomouci 200 K, vdp. Fr. Korec, farář v Urbanově 120 K. Odkazy zemřelých: Frant. Fádrušová z Napajedel 20 K, Fr. Bilík z Boršic 200 K, M. Kašpaříková z Lipníka 200 K, dp. J. Skýpala, farář ze Záblině 20 K, Kat. Malá z Vys. Mýta 20 K, T. Kliment z Holešova 1000 K, M. Remjasová 40 K.

S povděkem přijímá se zpráva a p. místopředseda děkuje za práci a námahu p. pokladníkovi. Pro nemoc nepřítomný revisor vdp. děkan Wolff z Holešova posílá písemné stvrzení o správnosti účtů.

Nyní předčítal dp. B. Hřiva písemnou jednatelskou zprávu tou dobou churavého Msgra Dra. Stojana. V ní uvedeno, že už jedenáctý rok spolek se sešel, aby se přesvědčil, zda se plní úloha vytknutá. Vrcholem pak cílů bylo, aby sv. chlum v obvodu náspů byl svůj a patřil Matičce Boží Svatohost. Cíle toho plnou měrou dosaženo. Odstoupení vdp. faráře Fr. Kremla a administratury fary v Bystřici p. H. použito, aby Sv. Hostýn osamostatněl. Dle rozhodnutí nejd. k.-a. ordinariátu kostel na Sv. Hostýně prohlášen za samostatný a svéprávný »sui iuris«. Slušno díky vzdáti za ustanovení to J. M. kníže-arcibiskupu Dru. Bauerovi, c. k. místopředsedě radovi Fr. Sedláčkovi, vys. dp. kan. Ehrmanovi a právnímu zástupci Dru. Pištěckému.

Členů zemřelo 1045, mezi nimi nejd. biskup J. Weinlich. Jich jména se budou uveřejňovati ve »Hlasech Svatoh.« Dle usnesení valné hromady ustanovení horlitelů po osadách, kteří též příspěvky mají vybírat od členů.

Členů je na 10.000. Kdo nedostal pozvánky, není zanesen v hlavní knize, ovšem svou vinou.

Pokračuje tedy Matice Svatohost. a tu není divu, že je osočována a s ní Sv. Hostýn. Tataři měli kalenou zbraň na křesťany Svatohost. Nynější Tataři ve zbraní jich překonávají. Ti mají zrovna kalené kulomety, ač zbraně také mezinárodními smlouvami není dovoleno v boji užívat. Nedejme se dále ničím mýlit. Vytrvejme ve snaze své a obětavosti. Sv. Hostýn radost bude působiti poutníkům.

Právní zástupce Dr. Pištěcký podal tuto krátkou zprávu: Za součinnosti nejdůst. ordinariátu, vysokého c. k. místopředsedství a zprávy naší Matice Svatohost. se konečně podařilo, že kostel na Sv. Hostýně dle výnosu vys. c. k. místopředsedství ze dne 27. února 1906 č. 10 645 se svolením a schválením nejdůst. ordinariátu, prohlášením naší Matice Svatoh. ze dne 14. března 1906 bylo samostatně a za »poutnický kostel Panny Marie na Sv. Hostýně« prohlášen.

Na to podával p. Harna zprávu o opravení verandy, vysazování stromů, p. rev. Scharfem, o nutných dalších opravách a učinil následující důležitý návrh: Poněvadž jednatel Matice Monsignor Dr. Stojan přetřžen jest pracemi a nemůže všem členům, jak stanovy předepisují rozesílati pozvání k výroční valné hromadě, navrhuje, aby se to oznámilo v »Hlasech Svatohost.« a proto nechť každý

člen odebírá zmíněný časopis. Tím bude Matici velký výdaj uspořen. Celé shromáždění přijalo radostně návrh s dodatkem, aby stanovy v tom smyslu byly změněny.

Nyní přikročeno k volbě starosty a dvou revisorů. Na návrh p. Harny zvolen nejprve za člena výboru a pak od výboru za starostu J. M. dr. Kar. Wisnar, světlí biskup v Olomouci. Za revisory zvoleni revisorové dosavadní: Důst. pán Ed. Wolf, děkan holešovský a vys. dp. K. Bilčík, kan. kroměřížský.

Když pak byli přítomní uvědoměni, že chodníku od bystřického nádraží na Sv. Hostýn smějí jednotlivci používatí, byl jednohlasně přijat návrh, aby za příležitosti zlaté svatby, již slaví 11. září Jeho Excellence Arnošt svobodný pán z Laudonů, c. k. komoří a skutečný tajný rada, pán na Bystřici p. H. a Hadersdorfu a jeho choť Jindřiška svob. paní z Laudonů, roz. hrab. Seilernová a Aspangová, dáma řádu křížové hvězdy, byli tito jmenováni valnou hromadou »prvními čestnými členy« Matice Svatohost.

Na to vzat na vědomí návrh p. Nepery, aby v den valné hromady bylo v kostele kázání.

Konečně poslán Msgrovi Dr. Stojanovi na návrh p. Kunze z Bučovic soustrastný telegram, místopředsedovi vysloveny díky a svátostním požehnáním v kostele skončena letošní schůze.

Ze sbírky „Pomněnky Svatohostýnské“

F. H. Bukovec.

Matičce.

Tam za horama kdesi,
tam za černými lesy
do zmozolených dlaní
se za večera sklání
hlava staříčká —
za koho rety její
se při modlitbě chvějí?
Ó vím, že za své dítě,
za mne se modlí skrytě
moje matička.

Já na hostýnském chlumu
svou těžkou spřádám dumu
a do snů mojich vane
dech matky ustarané,
vřelé lásky pln —
Ó modli se jen, máti,
ať pevně mohu státí,
když střely ve hruď míří,
když kolem mne boj víří
jako příboj vln — — —

Vichr.

Kol Hostýna se vichr vztekla řítí,
do oken jeho bije vlnobití,
kol věží šumí syčí, sténá, hvízdá —
Snad prokletých to duchů děsná jízda? —

Do vršků lesa plnou silou šlehá,
že sosna prudce sosně v náruč léhá
a tiskne ji, až větve praskotají —
les pláče, až se ve hrudi dech tají.

Již obzor celý mlha v závoj halí
a mořem chladným ku chrámu se valí,
do tváře bije, na šat klade jíní — —
Dél neodolám, spěchám ku svatyni.

Ach — stisklá hruď zde volně oddychuje —
Jak tichounce — Ať vichor venku duje,
ať divoce se píseň drsnou píská —
Zde klid a mír a duše Bohu blízká.

Smíření s Bohem.

Skutečná událost. Vypravuje V. Šťastný bývalý soc. demokrat.

V domě, kde bydlím měl jsem za souseda vdovu H....vou Obývala se dvěma syny malou světnicí. Oba tito synové byli nadšenými soudruhy. Zvláště mladší z obou

byl jak říkáme „tuhým“ soc. demokratem, ač v pravdě řečeno, věděl o pravé podstatě socialismu onoho směru celkem velice málo. Přes to ale rád rozmlouval o tomto předmětu a pouštěl se do luštění záhad, o nichž ani učenci pověsti světové neodvažují rozhodný úsudek.

Stanovisko synovo matka úplně sdílela. Nejlepším předmětem rozmluvy její bývalo náboženství. Kdybych měl na tomto místě uváděti všechny její výroky, jimiž náboženství hlavně ovšem katolické tupila a důvody, jimiž snažila se ty, ku kterým mluvila, pro své názory získat, nestačily by k tomu ani sloupce tohoto listu. Stačí, uvedu-li, že Ježíš nebyl Synem Božím a Maria Panna dle ní byla zcela obyčejnou ženou, matkou obyčejného člověka, fanatika a prvního socialisty, jak říkala. Přiznávám se, že jsem v té době s ní o těchto věcech, jimž jsme oba stejně rozuměli velice rád hovořil, jsa takovým též nevěrcem a rouhačem jako ona. Jedna událost v životě pí. H., která na sklonku jejího života se stala, na dlouhou dobu mne rozrušila a zabránila mně vykonati čin, jehož bych snad dnes mnoho litoval.

Zmíněná osoba trpěla rakovinou v životě. Neduh ten působil jí nesnesitelné bolesti a často dlouhou dobu k loži ji upoutal. V těchto svých bolestech často volávala: „Ježíš, Maria, Josef“, i jména některých světců. Bolesť její vzbuzovala ve mně útrpnost, ale vzývání členů nejsvětější Rodiny a světců můj smích. Když byla opět zdravou, vytýkal jsem jí to, říkávaje:

„Vím pí. H., že mnoho trpíte. Ale žena vašich zásad a „vědomostí“, má v takových případech si zůstatí důslednou a statečnou. Co vám pomůže vzývání osob bezmocných? Uleví vám to? Naopak tím škodíte sobě i naší věci. Nevědomí lidé, u nichž děláte agitaci, se Vám vysmějí, řkouce: Vidíte jak najde Pána Boha, leze ku kříži, když je jí zle!

„I to je již tak ze zvyku.“ Říkávala se smíchem. „To je kus starého copu, kterým nás ti staří přioděli; kdyby nás byli učili vzývat satanáša v úzkosti, překvapení a v podobných případech, volali bychom jej. Nu, je mně zase dobře! Musím vynahradit, co jsem proměškala.“ Tím rozuměla svojí agitaci mezi ženami dělníků.

Agitaci tuto prováděla v hokynářském krámku našeho domácího. Majíc po obstarání své skrovné domácnosti dosti volného času, dovedla zde celé hodiny prostáti a přichozí ženy poučovati, kárati, posuzovati, i utlé děti o pravé prý vědě poučovati. Svými „přednáškami“ v hokynářském krámku nejvíce sužovala jednu z dcer domácího. Té přezděla kamenná panna. Jméno to uštědřila jí proto, poněvadž Marinka, jak dcera domácího se jmenovala, ozdobovala obraz Ukřižovaného ve výklenků schodů umístěný a při rozžihání světla vždy v krátké modlitbě před Ním postála.

Ostře jízlivé kritice podrobila zavolání kněze k umírající matce majitele domů. Vyjádřila se, že ona by jim vyrazila dvěře. Ale neučinila toho, naopak přivolila, jsouc při plném vědomí, by k jejímu loži byl povolán.

Vdova mívala ve zvyku, jakmile přišel jsem z práce, jíti k nám na besedu. — V jednom týdnu se toto asi po dva nebo tři dny nestalo. „Co pak je s H.“ Otázal jsem se ženy. „Snad jste se pohněvaly?“

Nikoliv. Je nemocna. Tentokráte snad nevydrží. Odpověděla žena.

Navštívil jsem jí tedy sám. Trpěla hroznými bolestmi. Mluvila málo a namahavě. Chvillemi, když bolesti se stávaly prudčími volala: „Ježíš! Ježíš! To je bolest! To je hrozná bolest!“

Připomínám, že jsa sám nevěrcem, nemohl jsem se při jejím odvolávání se Spasitele ubrániti úsměvu. Považoval jsem to za zbytečné, „moderního a uvědomělého“ člověka nedůstojné. Myslel jsem, že kdyby klela, mělo by to na úlevu v jejích bolestech stejný vliv. Pohled na její utrpení a její bédování, vzbuzoval ve mně nepříjemné pocity. Cítil jsem dech smrti. Nepříjemné myšlenky kolovaly mojí hlavou? Tato žena, uvažoval jsem, snad za několik hodin přestane žíti. Co z ní bude, co na ni čeká? Vrstva hlíny, v níž rozpadne se v atomy. Ale proč volá stále Ježíš? Ježíš! Činí tak ze zvyku? Poleví její bolesti? Neodvážil jsem se jí na to ptáti. (i snad je přece nějaký posmrtný

život? Nějaká věčnost a duše ve předtuše, že v ní se octne, nutí ústa umírajícího volati ku Věčnému soudci? Nedovedl jsem si na to odpovědět. Správněji řečeno bál jsem se odpovědět. K otázce, zda je věčnost musel bych sobě odpovědět: „Ano!“ Vždyť ve mládí jsem se tomu učil, a pro učení to mluví pádne, nezvratné důkazy. Ale pyšný můj duch, který sám sobě chtěl býti Bohem, se tomu vzpíral, odpovědět si kladně. Jen to ne, při pohledu na umírajícího přiznati se ku sebeklamu! Vzechopiv se, krátce jsem se s nemocnou rozloučil a odešel jsem, slíbiv sobě, že po čas její nemoci neb umírání, nohou do jejího bytu nevtrčím. Asi o dva dny později přišel jsem poněkud dříve z továrny. Ještě jsem se ve svém příbytku řádně nerozhlédl, když žena ke mně pravila:

„Ty poslechni! Máš jít k H., něco od tebe chce.“

„A co?“ pravím nepříteliš šetrně. „Mně je pohled na nemocného a bolestí trpícího člověka nesnesitelným. Co tam budu dělat?“

„Jen jdi!“ pobízí žena. Ta už dlouho dýchatí nebude. Poslední přání umírajícího nutno vyplnit. Jen s nechutí jsem poslechl. Vejdou do příbytku nemocné, seznal jsem, že hodiny jejího života jsou sečteny.

„Co si přejete sousedko!“ Ptal jsem se s účastí.

Nemocná pokynula bych přistoupil blíže. Posadil jsem se u její postele.

„Je mi špatně sousede!“ Vypraví ze sebe namáhavě. „Mám hrozné bolesti. Dva-krátě již upadla jsem v bezvědomí. Probrala jsem se z toho. Mám takový hrozný strach, nemohu pochopiti z čeho. Doktor zde byl, radil, bych poslala pro kněze. Já nevím, co mám činit? Vy jste moudrý poradce! Ach, ty bolestí! Ta úzkost!“

Chystal jsem se ji těšiti a vymluviti uvedení kněze do příbytku. Ani nevím, chtěl-li jsem tak činiti z přesvědčení, že přítomnosti kněze u lože umírajícího je zbytečná či z obavy, aby ta „přesvědčená“ atheistka neuvedla nás, své soudruhy v nevěře v posměch u ostatních. V tom okamžiku hlavou mojí vířily nesčetné myšlenky. Jich centrum spočívalo v rozhodnutí, celou silou výmluvností zameziti příchod kněze. Dříve však, než mohl jsem učiniti své rozhodnutí, počala nemocná se opět v hrozných bolestech svíjeti, upadávala do mdlob, z nichž to, když se probírala volala stále: „Ježíši! Ježíši! To je hrozné! To je hrozné!“

Když se opět uklidnila, pravil jsem:

„Zde je těžko raditi! Jste při vědomí! Čiňte, co vám svědomí velí!“ Nevím, proč a z jakého popudu jsem jí tato slova pravil. Proč neučinil jsem tak, jak jsem mínil učiniti? Tolik vím, že smrtelný zápas nemocné, právě přede mnou se odehrávající, působil na mne dojmem nepopíratelným.

„Řekněte Márince tedy, ať pošle pro velebného pána!“ žádá nemocná.

Sděлил jsem přání její deři domácího, která obstaravši potřebného posla, sama vešla do příbytku nemocné, by zde poklidila a zařídila čeho třeba k důstojnému přijetí Nejsvětějšího.

Za půl hodiny asi ohlašoval zvonek příchod knězův.

Odstranil jsem se do svého bytu, abych s ostatními zde shromážděnými nemusel vzdáti povinnou náboženskou úctu knězi, přinášejícímu poslední útěchu umírající. — Teprve když na novo ozval se hlas zvonku, zvonce uvnitř bytu shromážděné, by společně s knězem pomodlili se za umírající, vešel jsem i já.

Nemocná ležela nyní klidně na loži s hlavou poněkud na stranu nachýlenou. Všichni přítomní klečeli a modlili se za umírající. Poklekl jsem také, maje oči upřeny na tvář nemocné. Tato, zdálo se mně, jakoby se mírně usmívala. Pojednou se tělo její křečovitě napjalo, rukama šermovala ve vzduchu, jakoby se chtěla něčeho zachytiti. Oči její obrátili se ku stropu. Z úst vydral se jí ještě jeden výkřik, ale ne již zoufalý, spíše radostný: „Ježíši!“ Pak tělo její sebou několikrátě ještě škublo, oči obrátily se v sloup. — Dotrpěla.

„Zesnula v Pánu!“ promluvil kněz: Odpočínutí věčné dejž jí, ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí! Odpočívej v pokoji!

„Amen“ Odpověděli mu všichni a já též.

Přijdu domů, sednul jsem ku stolu a dlouho jsem přemýšlel. Pojednou prudce otevřel jsem zásuvku a mezi papíry zde uloženými vyňal jsem onen, na němž napsáno jsem měl ohlášení výstupu z církve katolické. Roztrhav je na několik kusů, hodil jsem je do ohně.

O včelaření lidovém.

Píše V. Záhorský.

Kždy bolně dotýká se mého srdce pohled na spustlý, opuštěný včelín. Tak často vidívám při svých obchůzkách naším krajem včelíny v rozvalinách, střecha děravá, úly odrabány, dvířka rozlámaná v plodišti plno pavučin, prachu a červotočiny. O záhoncích květin, půdy tak pečlivě před úly chovaných, ani zmínky, vše divoce travou a kopřivami zarostlé. — Věru často se mně zdá, jakobych stál na zašlém opuštěném hřbitově. Než nejednou přišel jsem i na včelín, na němž jsem shledal, že přizpůsoben byl aspoň na první pohled včelařství modernímu, racionálnímu a bohužel našel jsem též pořádek. Z desíti úlů obsazeny byly sotva dva, ostatní byly v žalostném, zanedbaném stavu. — Rámky se soušem byly křížem krážem naházeny v úlech neobsazených, ostatní ne právě ve vzorném pořádku rozvěšeny okolo včelína po stromech. — Každý úl měl jinačí formu, jinaké plodiště jinaký nebo žádný medník, o nějakém praktickém náčiní včelařském ani slechu.

Ten, kdo tyto údy poroučel zhotoviti, prostudoval buďto celou světovou literaturu včelařskou, anebo, což spíše pravděpodobno, nečetl snad praktické dílo žádné! A dle toho vypadalo i to jeho včelařství. Mofil se po léta s pěkně natřenými almárkami a až se mu to stálé krmení včel a náklad na ně omrzela, roztrpčen prodal celý krám sousedovi za babku za neustého hromování na to zpropadené nic se nevyplácející včelařství. . . . Že s úly starými kladami či špalky, tak jako byly po celá dřívější století užívány, se dnes s prospěchem včelařiti nedá pro méně vydatnou pastvu včel není třeba dokazovati. Než o tom promluvíme později. Nové úly na rámky systému Dzierzon-Berlepsova, Doležalovy, Zuklínovy, americké, vyžadují zkušeného a více času majícího včelaře, jinak jsou včelaři spíše ku škodě nežli k užitku. Prováděje již několik let praksi včelařskou a probíraje se při tom v literatuře včelařské mohu skutečně mnohé poznatky uvést, které by na rozšíření včelaření lidového měly účinný vliv. Z mého stanoviska na toto lidové včelaření poblížeje, zamlouvá se mně přede vším jiným úl slaměný, tak zvaný »Kanitzův koš.« Při včelařském sjezdu v Turnově v Čechách před několika lety odbývaném přednášel nadučitel pan Vojtěch Beran z Rosic, o včelaření lidovém a úlech shora zmíněných velmi cennou řeč.

Obrátil jsem se na ct. pana nadučitele se žádostí, aby dovolil použití cenné řeči své pro časopis náš, což on s nevšední laskavostí dovolil a sice, že použití možno řeči jeho v nejširším rozsahu. Budiž mu tedy na tomto místě vysloven vřelý dík!

Na doplnění některých věcí použiju díla vynálezce těchto úlů, p. učitele J. G. Kanitze »Honig- und Schwarm-Bienenzucht«. Jsem přesvědčen, že právě tak dobře, jako já, ačkoliv jsem úly podobné nikdy neviděl, sám jsem je sobě zhotovil a jiní sami sobě lacino úly tyto velmi účelné pořídí. Včelařství pak, které jak v mravním tak materiálním ohledu velmi důležitým národohospodářským odvětvím jest, tím nemálo se prospěje. Zdař Bůh!

O včelaření se vůbec hlásá, jak výnosným je odvětvím hospodářství, a že je jeho poesíí. Avšak tato poesie jest za nynějšího stavu včelařství českého hospodáři jednak nepřístupnou, jednak ho zhusta klame. Či chceš rolníka nadchnouti pro včelaření, ukazuje mu řadu krásně natřených alamárek po 7 i více zl., množství náčiní, o kterémž on myslí, že je též musí mítí a hromádku včelařských knih, v nichž zhusta v jedné se popírá, co v druhé tvrdí — a když pak přijde k tobě za 10 kr. pro med (dává se místy krávé po otelení), slyší, že nemáš? — Rolník obrátí krejcar desetkrát, než jej do podniku složí a také je mu toho třeba. Nejdřív se ptá po zisku a soudě dle učeného souseda včelaře, na prstech si vypočte, že je výnosnější krmlík v chlívků ač i tento je pro hospodářství velice důležitým, než řada hezkých domků na zahradě. Jsou mnozí včelaři, které bychom nazvali včelařskými sobci, kteří včelaření praktické s prospěchem provozují a však zkušeností svých s nikým, ani tiskem, ani přednáškou, ba ani v soukromí nesdílejí. Lid říká, že jim včely svědčí. — Ale proč nechodí se svou zkušeností na trh? Inu proto, že by si nasadili v okolí včelařů a svůj med by si mohli snísti pak sami. Toho nelze schvalovati; každý je povinen hřívnou svou ku všeobecnému dobru přispěti. Tito sobečtí včelaři, sice neprospívají, ale také neškodí. Jsou však mnozí theoričtí nadšenci včelařství, kteří mermomocí včelaření do každého cpou a sice včelaření ve formě, která se hodí pro lidi, majíce hezké příjmy a kteří chtějí v prázdných chvílích provozovati nějaký sport, ať stojí cokoli. A sport se přece nepěstuje pro hmotný zisk. Také nikomu do toho nic není, když si zámožný člověk pořídí krásné domky s příslušenstvím. Kdyby si dal polirovati hradbu u zahrady, také nikomu po tom ničeho není. Má na to, a dá aspoň řemeslníku vydělati. Svede-li však takový včelařský zákopník člověka prostředního ku včelaření učenému, tu včelařství spíše uškodil, než prospěl; neboť takový člověk se po několik let v umělém úlu motá, až konečně ztratí při tom hezkých pár zlatých toho nechá. — Takový pak každého od včelařství sráží.

Úkolem tohoto pojednání je zavedení včelaření v širší vrstvy lidové.

Toto jednoduché včelaření vzkřísiti, povznést, rozšířiti, na základě poznatků umělým včelařením v domcích nabytých zmodernisovati, mělo by býti úkolem vzčeláňého včelaře, jenž to s lidem dobře myslí.

Jak jsem již podotknul, včelařili otcové naši po většině ve špalcích či kládách, místy též v koších slaměných. Tito včelaři neznali včelího života jako my dnes a konali vše na základě hojné zkušenosti a s láskou ku včelám. — Dnes včelaři ti mizí. Nastala doba včelaření moderního v domcích, k němuž scházely nezbytně jiné theoretické i praktické zkušenosti, jichž bohužel nebylo. Špalky nechávaly se zatím strouchnivěti, ač mohly býti výtečně pro ty, kteří v úlech rámkových včelařiti chtěli, předělány a použity, jelikož byly suché a velmi teplé. — Nové úly domky velmi často byly truhly či almarky dle nápadu toho či onoho řemeslníka neprakticky zhotoveny. Včelař do nich vsypal včely a — teď včely měly dělat zázraky. — Ony jich ovšem nedělaly, jelikož včelař sám nebyl vždy v čas na svém místě a úly samy byly v jistém smyslu horší nežli špalky vyžadující vždy v čas vši možné péče a obstarávání včelařovo. Ano jest pravdou, že i domkům dobře zřízeným dosud mnoho včelařů nerozumí, tak že tyto konajíce v rukou včelaře zkušeného službu dobrou, nezkušenému nebo málo času majícímu včelaři přinášejí škodu. Ale celkově úlů rámkových nikterak nezavrhují; vykonaly důležitý úkol po stránce dobré i špatné. Sloužily za nástroj vědeckého pozorování, v nich prováděla se vivisekce včelstva, jim máme co děkovati za důkladné poznání včelího života a budou i na dále konati dobrou službu včelařské vědě a včelařům vzdělaným čas a peníze majícím. Ku včelaření však pro široké vrstvy (tedy lidovému) se domek nehodí.

(Pokračování).

Zprávy se Sv. Hostýna.

Dary pro Sv. Hostýn. Jos. Pražák, East Bernard Ten Am 1 dol. Marie Pavlaková, Kroměříž na prapor 60 h. Různé osoby k témuž 1 K. Poutníci ze Znorov přinesli darem sochu Panny Marie s nosítky. Jerusalemsští poutníci (z Kostelce u Holešova) 15 K. Jeden pán od Telče 583 K. Raimund Pavlík od čtenářek Anežky 65 K. Frant Humplík 50 K. Hanzlík 200 K a 30 K tertiářských příspěvků. L. Klabusay 1004 K 69 h.

Díky za uzdravení. Fr. V. z P. . . . děkuje Marie Panny Svatoh. za uzdravení dcery. Fr. T. z K. . . . vzdává nejbláh. Rodičce na Sv. Hostýně díky za uzdravení v těžké nemoci. — M. P. z P. . . . děkuje Matce Boží Svatohost. za uzdravení dítek. — A. Š. . . . vzdává díky Boží Rodičce za vyslyšení prosby. — M. Š. ze Št. děkuje Marii Panně Svatoh. za uzdravení v nemoci a H. L. z H. za vyslyšení prosby.

Počasí na Sv. Hostýně. V srpnu byla největší teplota dne 4. srpna. Teploměr ukazoval + 24.8° C. Nejnižší teplota + 6.7° C. byla 28. srpna. Deštových dnů bylo 17. — V září byly první dni teplé. Dne 4. září byla teplota o 2. hod. odp. + 23.2° C. Od 10. září počala teplota klesati až na + 5° C. Dne 16. září napršelo nebo-li byla srážka 28.5 mm. — Dne 24. září ukázal se první sníh.

Selský sjezd na Sv. Hostýně. Ačkoli loni selský sjezd pořádaný Drem Hrubanem a p. Šamalíkem, red. »Selských Hlasů«, velice se vydařil, nicméně dle všeobecného mínění byl sjezd letoší mnohem okázalejší. Ony zastupy lidu, které plnily temeno Svatohostýnské, kdo pak může spočítati? Ovšem, že na zdar sjezdu měly velký vliv dvě okolnosti: dva svátky po sobě a krásné počasí. Sjezd započal 7. září o 6. hodině večer. Účastníci shromáždili se u vodní kaple, kam jim vyšli vystříc kněží T. J. s praporem jerusalemským. Od vodní kaple hnul se obrovský průvod ku předu. Napřed šli muži, za nimi družičky, pak hudba, na to kněží řádu Tov. Jež. a konečně ženy. Při vystupování doprovázeli slováčti hudebníci starý hlahol písně: Bože, cos ráčil. Když se přišlo do kostela promluvil uvítací řeč jeden řádový kněz, jenž poukázal na to, jak vhodně náš selský lid obral si za místo sjezdu Sv. Hostýn — sídlo Marie Panny pomocnice a rádkyně. Požehnání měl důstp. J. Holba z Letovic. Druhého dne 8. září t. r. započala schůze o 8. hod. ranní na volném prostranství vedle kulaté dřevěné nebo-li římské kaple. Pan J. Šamalík uvítal účastníky, zahájiv schůzi křesťanským pozdravem, a udělil slovo Dru M. Hrubanovi. Dr. Hruban vyslovil svou radost přede vším nad množstvím účastníků. Ačkoli i minulého roku sjezd se skvěle vydařil, přece můžeme říci, pohledneme-li na množství lidu tentokrát a přirovnáme-li je k zastupům loňským, že rosteme, mohutníme, silíme. Přišli jste, pravil slovatný řečník, k boji. Dnes jsou to zejména dva prostředky, jimiž nepřátelé

boj vedou proti církvi Kristově, volná škola a volné manželství. Na to poráží řečník dovedným způsobem oba požadavky a dokazuje pádně — že bez Boha nikdy lidstvo nebude šťastným, ale naopak, že musí nastati úpadek, rozvrat, zkáza. Posluchačstvo odměnilo řečníka za krásná slova bouřlivým potleskem. Na to provolána Jeho Svatosti Piu X a Jeho Veličenstvu »sláva« a za hlaholu písně »Kde domov můj« rozešli se zástupové. Účastníku odhadováno na 35.000.

Pouti dne 7., 8. a 9. září t. r. náležely k největším tohoto roku. Tisícové věřících zavítali tyto dni na Sv. Hostýn, z nichž přes 7000 přistoupilo ku sv. přijímání.

Prof. V. Prasek, red. »Selského archivu« o »Hlasech Svatohost.« Známy tento vědátor praví ve svém záslužném díle »Selském archivu« roč. V. v č. 3.: Hlasy Svatoh., měsíčník lidový, jež vydávají členové řádu tov. Ježíšova na Hostýně, dokončil první ročník. Kromě článků »O včelaření lidovém« a »Z oboru hospodářského« uveřejňuje v každém čísle P. Fr. Vídeňský »dějiny sv. Hostýna«. Ačkoli nejedná se o dějiny ani kritické ani pragmatické . . . nemůžeme zneuznávat, že auctor dějin Hostýnských dostatečně prokázal moravskou legendu hostýnskou z různých spisů hagiografických hlavně ze století 17., takže není nikoli závislá na rukopise Královodorském l. 1817 potvrzeném . . . atd. Na to odpovídá p. profesor na některé námitky v »dějinách Sv. Hostýna« v čís. 11 na str. 92 učiněné oproti některým výrokům Vlastivědy.

Pozor na agenty. Právo prodávati obrazy ve prospěch Sv. Hostýna mají toliko agenti o v e ř e n í firmou p. Klabusaya v Holešově. Před ostatními varujeme a už bohužel mnozí se dali jimi oklamati.

Oprava. V čísle 6. na str. 76 má státi místo 30 lir 30.000 lir. — V čísle 5. na str. 59 vynechán důstp. Al. Šebela z Kateřinek.

Mše sv. de Beata. Nyní je dovoleno kněžím poutníkům sloužiti in festis duplicibus exceptis quibusdam. festis et diebus etc privilegiatis sloužiti mši sv. de Beata u hlavního oltáře dle rubrik Dekret kongregace sv. obřadů praví: nunit, ut, sacerdotibus tantum peregrinis vel peregrinantium pio more turmarum illuc accedentium ducibus atque in altari ipsius Deiparae virginis Sacrum facturis, missam votivam B. M. V. de tempore liceat celebrare, exceptis duplicibus I. et II. cl. quovis Deiparae festo festisque privilegiatis servatis rubricis.

Vzácné poutnice. Dne 1. září zavítaly na Sv. Hostýn dcera Boženy Němcové Bohdana a vnučka Magda se sl. T. Haislingrovou učít. vyšší dívčí školy a starostkou filantropické družiny v Praze.

Z církve a světa.

Morava. Velepastyřové moravští vydali u příležitosti nastávajících voleb okružný list, v němž vyzývají katolický lid, aby 1. k volbě

šli; 2. volili poslance buď navržené stranami skutečně katolickými anebo alespoň, aby nevolili takové, kteří jsou pro rozluky manželství a volnou školu; 3. aby se modlili za šťastný výsledek voleb. — V Prostějově odpadlo na 60 osob od katol. víry.

Čechy. Jeho Em. kard. Leo Skrbenský vydal pastýřský list proti volné škole. Dne 1. září konal se v Chebu katolický sjezd německých katolíků v Čechách. Súčastnilo se ho na 8000 osob. Při slavnostním průvodu byly zastoupeny 63 spolky a 15 farností. Zahájen byl Dr. K. Hilgenreinerem z Prahy. Na sjezdu řečnili mezi jinými: Racke z Mainzu v Německu o tematě: »Jak je zavázán německý lid díky vůči katolictví«; Hr. Galen z Emans o spolku sv. Bonifáce; Spalowsky z Vídně o »dělnické otázce ve světle křesťanství«; P. Boissl T. J. o tematě: »Naše úlohy«. Mezi jiným pravil: Takových katolických sjezdů potřebujeme mnoho, neboť naše úkoly jsou velké. Jednáť se právě nyní o to, má-li Evropa zůstat křesťanskou či státi se pohanskou. Jako kdysi mor národy bičoval, tak to činí moderní nevěra Musíme však čistotu a bezúhonnost manželství zachovati Musíme také míti smysl pro školu; naše děti musí katolicky od katolických učitelů býti vychovány. Spolek »Volná škola« nese své jméno neprávem, neboť svobodu, již tyto lidé chtějí, známe. — A při shromáždění žen promluvil takto o vlivu ženy: Ji patří tři koruny. Ženě, která věrně na straně matce stojí, koruna první . . . Druhá koruna patří matce. Co může všechno ženo pro svou rodinu vykonati! . . . A třetí koruna patří ženě veřejnosti. Nyní musí také žena svou veřejnost hájiti.

Česko. V Opavě slavily dvě mariánské družiny dne 2. září svěcení praporů v kostele sv. Jiří (Tov. Jež).

Kraňsko. Dne 26. srpna t. r. započal v Lublani 3 slovenský katol. sjezd. Na 44 praporů vlálo při průvodu ku shromažďovacímu. Účastníků bylo na 7500. Za předsedu byl zvolen říšský poslanec Povše. Na sjezdu mluvil poslanec Šusterčíč o svobodě církve v moderním státě, při čemž se vyslovil řečník pro všeobecné, rovné a přímé hlasovací právo. Zemský poslanec p. Krek pojednával o křesťan-

ském socialismu a Sotie o katolických dělnických svazech. Z Čech, Moravy a od vídeňských Čechů byli tam zástupcové a tlumočili pozdravy. —

Rakousko. Docela zvláštní stanovisko zaujal oproti »Volné škole« evangelický farní svaz v Dolních Rakousích. Tento vydal prohlášení: »Evangelicko-náboženskou školu budeme hleděti neochvějně ze známých výchovatelských, církevních a náboženských důvodů jako nepostradatelný základ veřejné výchovy mládeže zachovati . . . Kde však »Volná škola« v soutěži s katolickou školou se proti této zřídití může, je povinností každého evangelíka, spolek »Volné školy« . . . vším způsobem podporovati.« Zkrátka pastoři jsou sice proti »Volné škole«, ale kde se jedná o katolíky, pokládají za svou povinnost »Volnou školu« podporovati proti škole katolické. Také tolerance.

Francie. Ve Francii nebylo dosud nedělního klidu, nemluvě o svěcení neděle. Nyní má býti zákonitě zaveden; ale Pafizané se proti tomu vzpírají. — Když se měla provést konfiskace statků církevních a klášterních, mluvili ministři o miliardě, t. j. 1000 mil. franků. Nyní však se vidí, že se sotva dostane 257 mil. Co je to však oproti 10 miliardám, na př. jmění Rothschildova?

Amerika. Dne 23. srpna t. r. zemřel v Chicagu Josef Molitor, duch. správce druhé nejstarší osady české v Americe. Narodil se dne 14. března 1842 ve Val. Meziříčí na Moravě. Byl prvním českým katol. novinářem v Americe, započav vydávati »Katolické Noviny«. Později se toho vzdal a založil v Chicagu český Literární spolek na vydávání českých knih pro české katol. školy. — Pěstování třtinového cukru prý vzrůstá a je prý nebezpečí, že vytlačí cukr řepový u nás.

Redakci zasláno:

Pravda o celibátu. Dr. Sigma. — Cyrillo-Methodějské knihkupectví. Cena 40 haléřů. — Doporučujeme.

Listárna.

Fr. Václavík. Ell. Ten. Amerika. Děkuje vám. —

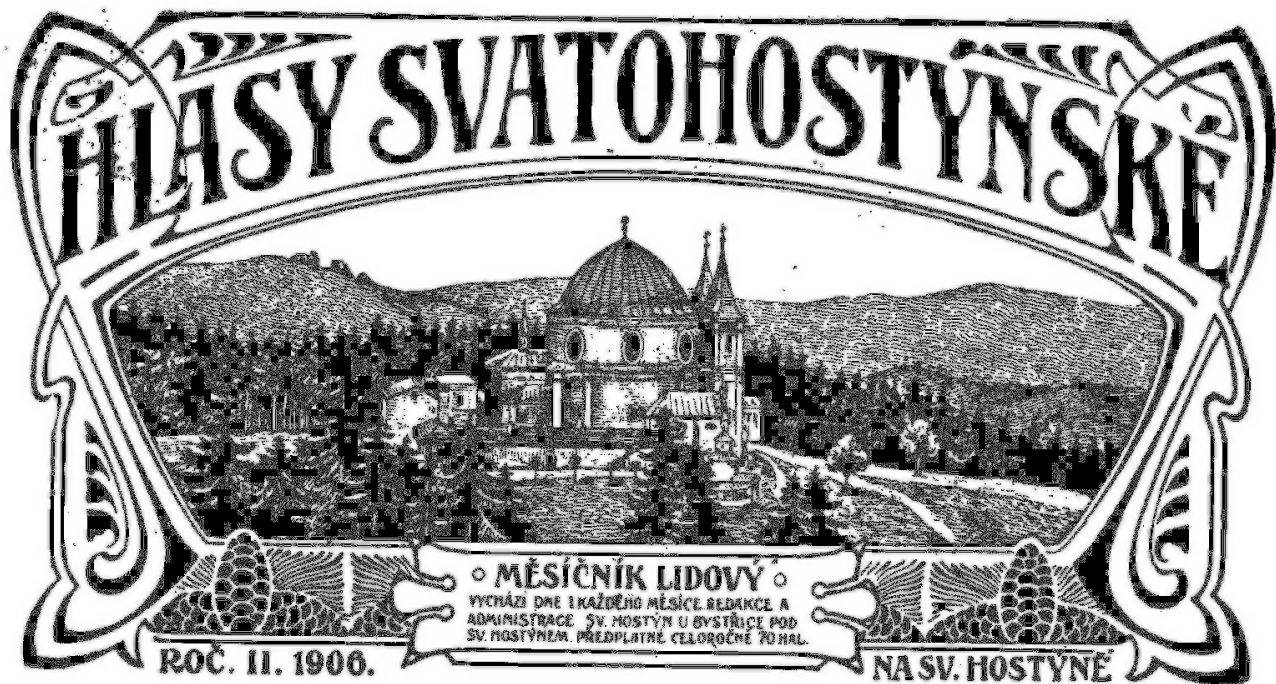
Svíce kostelní

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN, první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v Bystřici pod Hostýnem. . . . Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyfyzují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.
Tiskem L. Klabusaya v Holčově.



Rukopisy a dopisy zasílány nám
budětež na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

8. číslo 1. listopadu 1906.

Vydávají a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Videnský T. J.

(Pokračování.)

Jakmile vynesli obraz ze starého kostelíčka, vystřelila zemská hraběcí setnina zrovna naproti chrámku postavená ze svých ručnic a rozdělila se na dvě řady tím způsobem, že milostný obraz, jeho Eminenci, vysokou šlechtu a služebnictvo obklopila a proti nátlaku lidstva chránila. Po této salvě zahučelo 12 ran z hmoždíků uprostřed zvuků bubnů a trub hudebních sborů, kráčeících před obrazem, až se obraz Matky Boží přinesl na stranu severní, kde stála městská setnina bystřická. Také tato vystřelila na počest a provázela obraz za hudby a střelby ze 12 hmoždíků až ku



Novězvolený generál T. J. Fr. X Wernz

straně východní. — Tu se nacházela setnina obyvatelstva valašského z Rusavy. Nápodobně pozdravila také tato obraz a provázela jej za hřímání hmoždíků až do nového kostela. V kostele byl nesen obraz k nádhernému, jemně mramorovanému a před hlavním oltářem zřízenému trůnu, při čemž všechny na šesti místech rozestavené hudební sbory hrály najednou; občas byly přerušovány intrády. A to trvalo tak dlouho, až zázračný obraz od faráře bystřického Straky pomocí staršího beneficiáta

Svatohostýnského Jana Hübnera na připravený trůn byl umístěn.

Na to zanotil Jeho Eminenci Te Deum laudamus a sloužil tichou mši sv. Hned po ní sloužil slavnou pontifikální mši baron Glandorf, kapitulní děkan z Olomouce, a dp. děkan z Dubu promluvil velmi učené kázání před Pannou Marií v kostele. Před kostelem v otevřené kapli kázal farář frýdlantský. Obě kázání konala se v řeči české.

Po ukončení pobožnosti odebral se kardinál do bytu a pak, odstrojiv se, krácel v průvodu patrona, olomouckých prelátů a kanovníků ku studánce pod valy, jež byla za obléhání tatarského vytryskla, aby si ji prohlédl. Odtud odešel do Holešova. Od valů až na úpatí hory doprovázely jej shora řečené setniny tatarské, což prý mu způsobilo velikou radost. V Holešově uspořádal Rotalův zeť hr. Giacomo Monte L' Abate della Rovere večer o půl 10. hodině za velikého účastenství lidu ku jeho počtě krásný ohňostroj. Tím byla krásná a památná slavnost skončena a druhého dne unášel vůz jeho Eminenci do Kroměříže.

Tak nám popisuje velepamátný onen den sekretář Hofman a dodává: Nejvyšší Bůh odplatí hraběcímu patronovi tato díla, vykonaná ku slávě Boží, zde hojným požehnáním, aby mohl ještě více na památku a k následování pro svou rodinu a potomky své učiniti, po nutné pak smrti račiž mu uděliti věčnou radost a blaženost.

Dle záznamů beneficiáta Jana Hübnera sloužilo se toho dne mší sv. asi 100. A snad to bude čtenáři zajímati, uvedeme-li všechny kněze, kteří se slavnostního svěcení účastnili. Mimo dříve už jmenované tři preláty a kanovníky byli z družiny nejdp. biskupa přítomni vldpp.: Frant. šl. z Buchholzu biskupský rada, Jan Grosspetter, cerem., Ant. Kremer, cerem., jistý kněz O. S. B. bratr kardinálův a P. Fr. Wisinger T. J., zpovědník J. bisk. Milosti. Dále z různých děkanství se dostavili:

1) z holešovského veldpp.: Frt. Koža místod. a farář ve Dřevohosticích, Jos. Fimbinger, kaplan v Holešově, Lud. Höckl, koop. v Holešově, Jan Schubert, farář ve Fryštáku, Petr Čech, farář v Domaželicích, Pavel Kuchynka, kooper. ve Dřevohosticích, Frant. Fink, koop. v Domaželicích, Jos. Baborský, koop. ve Zlíně, Ondřej Martikon, koop. v Myslošovicích, Jan Skaberna, koop. v Malenovicích, Jan Straka, farář místní, Ant. Slavík, kaplan v Bystřici p. H., Jan Hübner, beneficiát Svatohost., Frant. Albl, beneficiát Svatohost.

2) z kroměřížského veldpp.: Ant. Žižka, farář v Těšnovic, Jiří Roubal, farář ve Břestě, Frant. Jevičský, farář ve Zdounkách, Jos. S. P., farář v Cetechovicích, Martin Scheberle, farář v Ratajích, Frant. Pomenan, far. ve Střílkách, Fr. Šilhánek, kaplan v Kojetíně, Karel Bajer, kaplan ve Zborovicích, Matěj Moryc, farář ve Kvasicích.

3) z pferovského veldpp.: Frant. Nedoman, děkan v Přerově, Mat. Stejskal, kaplan v Přerově, Jos. Smrža, koop. v Přerově, Šebest. Gerischer, farář ve Vlkoši, Ignác Maryš, koop. v Moštěnicích, Jos. Zdráhal, farář ve Předmostí, Josef Klement, farář v Kokorách, Tobiáš Kresta, farář v Penčicích, Michael Spandl, admin. v Tršticích, Ant. Herman, koop. v Kokorách, Jan Molota, diakon, Jakub Zdráhal, subd.

4) z lipnického veldpp.: Václ. Böhm, děkan v Lipníku, Jan Střinec, farář v Hranicích, Fr. Novák, farář v Pavlovicích, Fr. Schmidt, farář v Újezdě, Jiří Binka, farář v Bělotíně, Jan Kondrál, kaplan v Lipníku, Frant. Hýža, kaplan v Drahotuších, Ant. Fischer, kaplan v Bělotíně, Aug. Růžicka, koop. v Soběchlebech, Jakub Březolupský, koop. v Oseku, Ignác Benátek, koop. v Pavlovicích.

5) z novojičínského veldpp.: Fr. Paenka, děkan v Nov. Jičíně, J. Hofer, koop. v Nov. Jičíně, Jos. Jeřábek, farář ve St. Jičíně, Ant. Wonsidl, farář v Šenově, Jos. Langer, farář v Suchdole, Jan, Peš, koop. ve Štamberku.

6) z meziříčského veldpp.: Jiří Očko, děkan v Meziříčí Val, Jiří Gold, koop. ve Valaš. Meziříčí, Jan Ripper, farář v Lešné, Václav Dostál, farář v Hustopečích, Ant. Kon, farář v Rožnově, Ant. Guldenmund, farář v Pržně, Karel Hot, koop. ve Vsetíně, Ant. Pop, farář v Kelči, Frant. Huber, farář ve Všechovicích, Jan Hodek, koop. v Kelči, Jos. Křenek, koop. ve Všechovicích.

7) z jiných krajů veldpp.: Dr. Ant. Dreser, ass. a děkan v Králicích, Dr. Jos. Zháněl, děkan v Dubu a kazatel, Karel Ležatka, děkan v Miloticích, Josef Štabl, farář ve Frenštátě a slavnostní kazatel, Karel Beznič, farář ve Slušovicích, Ad. Halter, farář v Dubanech, Jan Patilko, farář ve Vrahovicích, Karel Kraut, koop. ve Vystronicích.

Konečně z rozličných řádů sem zavítali: P. Max. Ulmann O. Praem. z Hradiska, P. Jos. Böhm O. Praem z Hradiska, P. Michael Vejda, O. S. F. z Hradíště, P. Jan N. od sv. Víta, rektor kolleje Piar. v Lipníku, P. Maximilian od sv. Joachima Piar. v Lipníku, P. Placidus O. S. Fr. v Kroměříži, P. Grenschmitter O. S. Franc. v Kroměříži, P. Meliton Červenka O. S. Franc. v Kroměříži, P. Provinciál Trinitářů, P. Hermelandus Trinitář, P. Cyrill Trinitář, P. Robert Trinitář, P. Alexander Trinitář, P. Edmund O. Cap. v Olomouci, P. Krescencián O. Cap. v Olomouci.

Jak vidno, byla to slavnost, jaké doposud na Sv. Hostýně nebylo! — Pozdějším věkům však byla zůstaveno, že mohly ještě více podobných velkolepých slavností se dožít.

16. Poutníci se všech stran. — Jich zbožnost.

Od té doby, co velechrám zdobil temeno marianské hory Svatohostýnské, jak říkával hrabě Rotal, a stálé duchovenstvo se tam nacházelo, bylo na Svat. Hostýně velice živo. Už před konsekrací kostela od první mše sv. ve velechrámu 24. února r. 1748 sloužené. — (Kostel byl asi před konsekrací benedikován) — vidíme hrnouti se sem průvody s kněžími. Jako první průvod, jenž přibyl do nově vystaveného chrámu, uvádí se v knize celebrantů ze dne 7. května procesí holešovské s knězem. A za čtyry dni na to jmenují se: průvod ze Zlína s knězem, průvod z Duban s knězem, průvod z Nivnice bez kněze, průvod ze Vsetína s knězem. Dne 12. přišli Dřevohostičané s knězem, 16. květ. Kroměřížané s kaplanem a jedním Františkánem, 19. Domaželičané se dvěma kněžími, 23. přibyl procesí z Bystřice s farářem, které prý přichází vždy na nanebevstoupení Páně, 30. z Loukova, 4. června z Vironic, 6. července z Kojetína s knězem, 27. července z Frenštátu s farářem, ze Štramberku s kaplanem, z Myslošovic, Tršic, Vlkoše, Předmostí, Kvasic, Kokor, Penčic atd. Zkrátka my vidíme tisíce a tisíce poutníků sem přicházeti buď v průvodech anebo ojedinele. Jednotlivci spěchali sem až z Čech obzvláště z Prahy, pak z Polska, z Uher, dřívejšího velkého Slezska. Ze Slezska připutoval i sám vratislavský biskup nejdp. Filip Schaffgotsch se svým theologem P. N. Pintusem Tov. J. a svým ceremoniářem 25. června 1760.

Mezi jednotlivci pozorujeme mnoho světských a řeholních kněží. V knize celebrantů jsou zapsáni jako poutníci, kteří tu sloužili mši sv. předně ze světských kněží: z diecese vratislavské Hofman Frt., Richter Frt., Zonkovic Ant., Kröner Flor., Srbický Jos., Mentel A., Schicky Jos., Levandovský Jos., jenž tu byl rok co rok a j.; z Brněnska ze Špilberka Čech Pavel, Josef Richter ze Zlína a jiné nejmenovaní; Frant. Polákovič z Radešova z Uher, mnozí nejmenovaní z diecese pražské. Z řeholních kněží se uvádějí: P. Hyacint a S. Eugenio z Prahy a P. Anselm Hackenvelder z řádu Augustiniánů bosáků, P. Bernard O. Cist. ze Zlaté Koruny, P. Ant. O' Brien, P. Tomáš O' Donay, P. František O' Dovyer Hibernané neboli irští Františkáni, z irska za Alžběty r. 1631 vypuzení a v Praze v Hyberské ulici usedlí: PP. Stěpán Butovský, Barnabáš Jurčík,



Mik. Kulanda O. S. Dom. z Lubína ve Slezsku a PP. Dominik Ostermeyer, Ivo Hracevič, Romuald Polomík, Josef Winkler taktéž Dominikáni z Krakova a jiní nejménovaní z Opavy; PP. Leonard Hallř, Benedikt Daniel O. S. Fr. ze Skalice v Uhrách a P. Rajmund z Opavy. P. Ant. Kreslich voj. kurát z Čech atd. P. Prosper O. Prem. ze Zábrdovic a P. Kajetán Herdiborský téhož řádu z Luk. PP. Martin Jaroš a Petrus a S. Jacobo Pauláni z Prahy P. Quirinus Piarista z Litomyšle, P. Václav taktéž Piarista z Vídně, jiní ze Staré Vody. P. Zinner missionář Tov. Jež. od Vratislavě, P. Dupeny T. Jež., voj. kur. z Prahy, jiní téhož řádu z Vídně. Synové sv. Filipa Neria z Italie atd

Že tito kněží, obzvláště světští, nepřicházeli sami, nýbrž že sebou měli často alespoň malý hlouček pobožných, je tuším na blledni. Ovšem nebylo putujících zase tolik, aby se to mohlo zvátí procesím a proto snad v uvedené knize nečiní se o nich zmínky. (Pokr.)

K Matce Boží Svatohostýnské.

P. Fr. Vídeňský T. J.

Jak velebně tu stojí!
Skráň a korunkou se pojí,
nad hlavou pje v letu
dvé andělů ve vznětu:

Zdrávas Maria.

A na levici dítě
ve dlaní třímá hbitě
zář zkázonosných blesků
a hlásá v jejich lesku:

Zdrávas Maria.

Pod nobou Tatar bledne,
omráčen, pryč se zvedne;
a v to vděčnými retý
křesťanů pjeou čety:

Zdrávas Maria.

A vánek vypravuje,
co v kostele se snuje;
na to zašustí v boru,
pak zní přes celou horu:

Zdrávas Maria!

Kol zástup zbožný klečí
ve slastiplné řeči
za varhan zvučných hlasů
rozlévá zpěvu krásu:

Zdrávas Maria

Hle, na oltáři svíce;
hned jak by laškujíce
v radostném ohně reji;
hned slyš ve vážném chvějí:

Zdrávas Maria.

Slunéčko na blankytu
leskne se v plném svitu,
kulatým oknem září
duhově ku oltáři:

Zdrávas Maria.

Z květeny hostýnské.

Píše Fr. Gögela.

Pokračování.

Žindava evropská (*Sanicula europea* L.) čili »žanykl«, jest z okoličnatých, má několik přizemních řapíkatých listů, úhledně dokola pětidských a pilovitých; okolíčky jsou strboulovité (v chumáčcích) a květy bílé nebo narůžovělé. Žanykl roste dosti hojně v lesích horských, jest chuti nahofklé a užívá se ho na rány a vředy.

Orlíček obecný (*Aquilegia vulgaris* L.) jest rostlina větevnatá s listy dolejšími na dlouhých stopkách, dvakrát trojenými, laločnatými; květy značné, modře fialové, řídčeji růžové nebo bílé, s ostruhou na konci zahnutou, jako noha od rendlíku; proto nazývá lid tuto rostlinu »rendlíčky«. Roste na lesních, zvláště podhorských lukách, ve křovištích a lesích a pěstuje se zhusť i v zahradách s květy plnými; včelám poskytuje dobré pastvy. Orlíčku se dříve užívalo od kurdějů, žloutenky, na rány a jeho semena od vyraženin malých dětí, jest ale nicméně rostlina podezřelá.

Samorostlík klasnatý (*Actaea spicata* L.) má listy stopkaté, až třikrát krojené s lístky střihaně pilovitými a květy v hustém hroznu, bělavými, o mnohých tyčinkách; plody jsou černé bobule. Roste zvláště v horských lesích; zevnitř se ho užívalo od nemocí kožních, uvnitř od volete a záduchu, šťavnaté bobule jsou omamující a prudce jedovaté a dá se z nich připravit černá barva; škodlivá přísada v pivě.

Řeřišnice srstnatá (*Cardamine hirsuta* L.) tvaru řeřišnic již uvedených, ale drobnější, roste po lesích stinných a vlhkých.

Hloch (*Crataegus oxyacantha* L.) jest známý trnitý keř, který kvete asi v období »ledových mužů«, odkud i lidové přísloví: hloch kvete a sníh mete. Bílé, nepřijemně páchnoucí květy nahloučeny jsou do chocholíků a mají červené prášničky; plody »hložinky« jsou červené a mají obyčejně dvě pecky. Hloch dospívá věku i sto let a poskytuje rozmanitého užitku: z mladého listu dá se vařit čaj, z hložinek kořalka, také hýlové a dlasci rádi je požírají; na hloch štěpují se mišpule; soustružníci a koláři umějí dobře upotřebiti jeho dřeva; hloch jest výborný keř do živých plotů, musí se však náležitě střihati. V sadech často vídati stromovitý hloch s plnými růžovými květy.

Jeřáb obecný (*Sorbus aucuparia* L.), strom nebo v polohách vyšších keř, má list dělený až na sedm párů a jeden lichý lístek konečný; lístky jsou podlouhlé až dolů ostře pilovité a květy husté, nahloučené do vypouklé laty, vonné; plody »jeřabiny« jsou živě červené a dodávají stromu pěkného vzezření; proto sází se jeřáb často u cest, zvláště v krajinách hornatějších. Ze květů dá se vařit čaj, jeřabiny nejsou sice jedlé, poněvadž jsou velmi trpké, ale dá se z nich páliť znamenitý likér »jeřabinka« a ocet; zvěř, ovce a některé ptactvo je také požírá. Dřevo jest tvrdé a hodí se na různé práce, z kořenů hotoví se hole. Jeřáb snáší i polohy studené a proto stoupá v horách až do značné výše, v Alpách končí pásma jeřabové ve výši asi 1600 m. — V Jeseníku objevili pasáci jeřáb »sladký« (*S. dulcis* Kr.); tato odrůda má list do polovice pilovaný, plody větší a jedlé, z nichž dá se upravit výborný kompot; štěpuje se na jeřáb obecný a již leckde i v okolí Hostýna se pěstuje.

Babyka (*Acercampestria* L.) roste jako strom anebo keř, má listy pětilaločné jako javory, ale menší, květy zelené a plody křídlaté; roste ve křovištích a lesních houštinách, sází se také do živých plotů a poskytuje dobré palivo; ze větví dělají se násadky k bičům a trestky, ze dřeva vyřezávají se dýmky. Roste i na temeni Hostýna.

Krušina obecná (*Frangula alnus* M.) jest keř s podlouhlými a celokrajnými listy a kvítky drobnými, zelenavě bílými; plody jsou kulaté, zvící hrachu, nej-

prve červené, posléze černé; na tomto keři vídáme současně květy a plody nezralé i zralé; krušina roste v lesích a houštinách, zvláště vlhkých, ze dřeva jejího hotoví se zátky do pivních sudů a cvočky, z uhlí stělný prach, lýka užívalo se od svrabu, kůra, list a dávají žluté barvivo, kůry, která jest účinků stahujících, užívá se též lékařsky.

Brslen obecný (*Evonymus vulgaris* dc.) jest keř s větvemi hladkými, z mládí čtyřhrannými, listy jsou vstřícné, podlouhlé a drobně pilovité, květy drobné, zelenavé; plody jsou ve čtyřhrané, krásně nachové tobolce (název lidu kvadrátky), která uzrává v srpnu a září; roste ve křovištích. Dřeva jeho se používá na hudební nástroje, na práce soustružnické, vřetena, cvočky, štarátka; barvy jest žluté, ale na světle brzybledne. Veškeré části brslenu chutnají odporně trpce, a plody působí dávení.

Řepka klasnatá (*Thyteauma spicatum* L.) má dužnatý, řepovitý kořen, lodyhu přímou, spodní listy dlouze řapíkovaté, srdčité a pilovité, hořejší užší až kratičce řapíkaté; lodyha nese na hoře husý, vejčitý klas pazourovitých květů, který se znenáhla prodlužuje, barvy žlutavě bílé. Mladých listů lze požívat jako zeleniny, kořen pak se pojídá buď vařený neb i syrový s octem, olejem a solí. Řepka roste po vlhkých lesích a lesních houštinách a na úrodných lesních lukách; na Hostýně na temeni i v lesích.

Štovík obecný (*Rumex acetosa* L.) jest známá rostlina luční s listy šířovitými, chuti kyselé, které se někde připravují na zeleninu; příbuzný št. menší (*R. acetosella* L.) roste na místech planých a vyrábí se z něho také kyselina štavelová.

Šalvěj luční (*Salvia pratensis* L.) má lodyhu přímou, dolní listy řapíkaté, podlouhlé a kadeřavě vroubkované, květy pyskaté, modrofialové; jest rostlina úhledná, ale pronikavého zápachu a trpké chuti, roste nejraději na půdách suchých a těžších; na Hostýně pod valy předními při cestě.

Kakost smrdutý (*Geranium robertianum* L.) mívá lodyhu vespod narudlou, vystoupavou a rozvětvenou, listy dolní pěti- a hořejší trojčetné, lodyha i listy jsou chlupaté; květ má pět růžových plátků. Odporně páchnoucí tato rostlina roste všude na místech stinných, zvláště lesních. Ve květináčích pěstované muškáty a pelargonie jsou příbuzné našich kakostů čili »čápích nůsků«, jichž některé drobně kvetoucí druhy rostou na rolích, úhorech a místech pustých. Rozetřený kakost smrdutý zapuzuje prý stínky.

Devaterník chlupatý (*Helianthemum hirsutum* Th.) jest rostlina s lodyhou rozvětvenou, listy podlouhlými, elliptickými, vstřícnými, barvy tmavozelené a s květem o pěti citronově žlutých plátcích, dosti velikých, květ jest velmi útlý a rychle vadne. Devaterník miluje výslunná návrší s půdou suchou, na Hostýně roste »na pasekách«.

Zvonek rozkladitý (*Campanula patula* L.) jest všude obecná luční rostlina s květy zvonkovitými na odstálých větvích; květy jsou modré, zřídka bílé.

Kohoutek luční (*Lychnis flor cuculi* L.) má lodyhu přímou, pod uzly lep-kavou, listy dolní kopištovité, hořejší užší, květy o pěti rozdělených plátcích bledě růžových; roste všude hojně na vlhkých lukách a má někde název »slzičky Panny Marie«.

Střívovník obecný (*Lotus corniculatus* L.) jest rostlina motýlokvětá s lístky pětičetnými a květy žlutými v okolíku až 6 květem; roste všude na lukách a pažitech poskytujíc dobré pastvy včelám i dobytku.

Vikev plotní (*Vicia sepium* L.) z motýlokvětých, má lodyhu položenou nebo popínavou a listy ve 4—8 jařmech, květy ve krátkém hroznu 2—5 květem, barvy bledě fialové; jest všude obecná na lukách a v houštinách a dává užitek jako rostlina předešlá a zvláště píci dává výbornou.

Tolice jetelová (*Medicago lupulina* L.) má vzhled drobné, žlutokvěté jete-

linky, jejíž ledvinkovité lusky při zrání černají; roste všude na lukách, místech travnatých, u cest a jest dobrá rostlina luční.

Jetel nejmenší (*Trifolium minus* L.) podobá se předešlé, bývá ještě útlejší a koruny odkvetlé jsou světle hnědé; roste na místech podobných, ale raději vlhkých, a poskytuje stejného užitku.

Jetel zvrhlý (*Trifolium hybridum* L.) jest podstaty obecného jetele lučního, má však květy nejprve bílé, pak růžové; na kvetoucích hlavičkách obě tyto barvy lze pozorovati: spodek růžový, hořejšek bílý; roste nejraději na půdách vlhkých a dává mnoho a velmi chutné píce, proto se na některých místech také seje.

Jetel plazivý (*Trifolium repens* L.) podobá se předešlému, má však lodyhu plazivou a květy bělavé, příjemné vůně; květy jsou nahořklé a dají se upotřebiti na thé; roste všude na půdách vlhkých a jest výborná rostlina pícní.

Jitrocel kopinatý (*Plantago lanceolata* L.) dobře známý pode jménem »psí jazýček«; má listy dlouze a úzce kopinaté a na stvolu válcovitý klásek květní; roste všude na lukách, u cest a j. a jest v domácím lékařství hledanou rostlinou; užívá se ho na rány, k čistění krve, od neduhů prsních, plicních, od škrkavek, dny a jinak.

Jitrocel prostřední (*Pl. media* L.) má listy širší, elliptické a květní klas delší, roste na místech podobných hojně.

Hořčice polní (*Sinapis arvensis* L.) a ohnice (*Raphanus raphanistrum* L.) jsou známé, žlutě kvetoucí plevy rolní, ohnice má bledší květ.

Kokrhel malokvětý (*Rhinanthus minor* Ehrh.) má přímou, obyčejně jednoduchou lodyhu s listy vstřícnými, čárkovitě podlouhlými a pilovitými a květy v konečném klasu žluté, přilbovitě; roste často ve spoutách na lukách vlhkých, ale jim neprospívá.

Mici, malá missionářka.

Obrázek dle skutečnosti. — Nakreslil P. L. Škarek T. J.

1.

K v hostinci u „českého lva“ to dnes jaksi vážně. U stolu v koutě, kde zasedala pravidelně stálá čtverka, přehráli jindy už několikrátě kolem „maryáš“, ale dnes scházel jim čtvrtý, p. Černý, městský tajemník. Nejhůře to nesl p. lékárník Ostrý, pěkný, vytáhlý muž asi čtyřicátník. Zdálo se, jakoby jeho židle byla posázena hřebíky, ovšem špičkami vzhůru. Brzo vstal a netrpělivě přešlapoval, hned se zase posadil kolébaje se na židli. Konečně mu došla trpělivost. „Ke všem všudy, kam ho dnes ďas zanesl? Jistě že ho ta jeho stará vzala s sebou na kázání. Tu missii nám byl kozel dlužen!“

„Kdyby to záviselo na mně,“ přizvukoval lékárníkovi professor Rozhodný, pán ještě ve mladších letech, „dal bych missionáře z města policejně vyvésti. Způsobili v celém městě pravé pozdvižení. Jen si pomyslete. U Benýšků se k vůli nim skoro pobili. Ta mladá, co si ji na jaře vzal, stále naň hartusila, aby šel ke zpovědi. Když mu toho už bylo trochu mnoho, obořil se na ni, aby mlčela. Ona ne, a vojna byla hotova.“

„Já jsem to hned povídal,“ vpadl mu do řeči lékárník, „když si ji bra', že z toho nic dobrého nebude. Ona by jen pořád byla v kostele a on jako člověk osvícený, už dávno takové věci překonal.“

„Inu rodiče je sehnali,“ vysvětloval Rozhodný. „Benýšek je doktorem a to se starým Rodům líbilo. A proto ji k němu donutili. On prý ji i trochu pošťouchal. A vinu toho všeho nesou ti cizí kněží.“

„Ale, pánové, nač pak se míchatí do cizích záležitostí,“ připomenul p. hostinský Tlustý, jenž doposud opodál poslouchal, „každý má nějaký bolák.“

„No jen pomalu p. hostinský,“ ozval se advokát Slavík, přerušuje jej. „Však vy už lezete také ku kříži. Stará vás již osedlala. Vypravovala mi dnes naše posluhovačka, že vás viděla na kázání.“

„Jak to mne osedlala?“ bránil se hostinský. „Jíti na kázání, není ještě dáti se osedlati. Poslechnouti také jednou cizí kněze to neškodí. Však vícekrátě mně tam neuvídí. Myslel jsem, že, Bůh ví, co neuslyším a zatím kážou jako naši kněží.“

„No, vy asi,“ odvětil škádlivě advokát, „nemůžete mnoho vykládati, jak naši kněží kážou. Vždyť ani o kostel nezavadíte. Kdy jste byl, upřímně, naposledy v kostele.“

„Co bych to tajil,“ vyznával s vítěznou domýšlivostí hostinský. „Už je tomu hezky dlouho. Jak zemřel starosta Fiala, byl jsem na pohřbu. A to mohou býti čtyry léta.“

„Docela v pořádku,“ pochvaloval si to pan professor. „Já, nemíti dohledu na žactvo, také bych nešel.“

„Ale já vím něco nového,“ skočil do řeči lékárník, „p. Rozhodný mi pošeptal, že prý se náš hostinský při této missii chce obrátiti a jíti ke zpovědi.“

„To si počkají,“ zasmál se hostinský. „Mám toho ještě dosti od svadby.“

„Ale kde vězí ten člověk, už by tu mohl býti,“ přerušil další rozhovor advokát, vyprázdniv, aby zapil červa, až na dno. Hostinský ji hned uchopil a šel do nálevny nalit novou. Mezi tím vplížila se zadními dveřmi do hostinského pokoje malá Mici, jak ji jmenovali, děvčátko asi osmileté. Byla tatínkovým mazlíčkem. Líčka jí kvetla růžemi. Nevinnost zářila jí z velikých tmavomodrých očí. Otec ji miloval skoro šíleně. Než nebyla to pravá láska křesťanského otce, ale láska, jež dítěti mohla spíše býti ku zkáze než k dobru, kdyby se jí nebylo dostalo od Boha dobré křesťanské matky. Ta učila ji znáti Pána Boha, se modliti a báti se hříchu. Zejména jí vštěpovala něžnou lásku k neposkvrněné Rodičce Boží. Až úzkostlivě vzdalovala od malé Mici vše, co by zatemnilo její nevinost. Dolů do hostince ji nepustila nikdy, leč aby šla tatínkovi přát dobrou noc a i tu čekala na ni u dveří, aby se mezi hosty nepozdržela. — Malá Mici ohlížela se na vše strany, nevidouc otce.

„Koho hledá,“ otázal se lékárník, a všichni se dívali s potěšením na nevinné tvářičky dívenky, v nichž se zrcadlila čistá a krásná její duše. Ale Mici jakoby ne slyšela, tvářila se jaksi neobyčejně vážně a sháněla se po otci. Hostinský zatím přišel s pivem a postavil je před Slavíka. „Je docela čerstvé, od čepu,“ vychvaloval mu hostinský pěnicí mok. Tu se přitočilo k němu děvčátko sepjalo ručky a prosebným, ale zároveň tajemným hláskem šeptalo tatínkovi: „Tatínku, viď že půjdeš ke zpovědi.“ Hostinským to trhlo, toho se nenadál. Než zpamatoval se, políbil děvčátko a pohladil je; a jako by neslyšel a aby si pomohl z nesnáze, přiskočil ku sklenici professorově ještě z polovice plné a uchopil ji, chtěje běžeti pro čerstvé pivo.

„Ale, vy máte jaksi na spěch,“ hájil se professor. „Vždyť jsem ještě nevypil!“ Na to vzal sklenici, přiložil ji k ústům, dopil obsah a podal ji hostinskému. Hostinský chtěl spěchatí pro novou, než nešlo to tak rychle. Malá Micinka vidouc, že otec jí neodpověděl, chytila milého tatínka za kabát a opakovala znova úpěnlivým hlasem, ale tak, že to nyní všichni hosté mohli slyšeti: „Tatí, viď, že půjdeš ke zpovědi, tatí, viď, že mi to slíbíš,“ — a konečně se dalo do pláče. Hostinský byl jako zařezán, jako by ho krví polil. „Pane hostinský,“ řekl lékárník polo žertovně, ale přece s jakousi vážností prozrazující vniterné pohnutí, „slyšíte, co vám ta malá povídá?“

„Daj pokoj!“ — chtěl ze sebe nejprve vyraziti hostinský, avšak při pohledu na milenou, plačící dcerušku hlas mu úplně selhal. V jeho srdci nastal rozpor. Cit něžně milujícího otce utkal se s ohledy lidskými. V nitru svém už dávno cítil zvláštní nevýslovnou prázdnotu. A tento pocit stupňoval se denně při pohledu na nevinné dítě, jež se se svou maminkou modlívalo za tatínka. Svě dítě viděl tak šťastno a sám při vši lásce, již k němu choval, nenalézal pokoje. Než přes to nikomu se s tím ne-

svěřil. Neměl k tomu síly, naopak, aby se neřeklo, dělal na venek hrdinu. Tak stál tu bezradně nějakou chvíli. Hosté patřili na celou scenu s napjetím. Konečně se rozmyslil a aby se zbyl malé mučitelky a vybědl z nepříjemného postavení, sehnul se, políbil Micinku na čelíčko a zamumlal na polo nesrozumitelně. „Jdi, má milá Mici, zítra uvidíme!“ — Dítě s radostí políbilo otcí ruku a odhopkovalo. Hostinský šel se sklenicí, již ještě držel, pro pivo. Když se vrátil, mluvili hosté o tom a onom, ale o Mici a celém příběhu se nikdo ani nezmněl. Hostinskému se tím ulevilo. Mimo to přišel právě p. Černý, a hosté se zabrali do hry, tak že se na Mici docela zapomnělo.

2.

Ale jak přišla malá Mici na takovou nešťastnou a proň tak osudnou myšlenku? Již dříve by byla ráda vyjevila tatínkovi, co svíralo její srdéčko, avšak neměla k tomu nikdy odvahy. Dnes odpoledne byla s ostatními školáky na kázání u missionáře a ten jim mluvil dojemně o Ježíškovi, jak miluje hodné děti a lidi a jak jej to bolí, uráží-li ho někdo, nemodlí se a nechodí do kostela. V očkách dětinných se při těch slovech zaleskly dvě veliké slzy. Tedy mého tatínka Ježíšek nemiluje? On se nemodlí, nechodí do kostela, jí v pátek maso — zaznělo pojednou v duši dítěte. A přece já mám oba tak ráda, jak Ježíška tak tatínka. Ne to nesmí býti. Tatínek musí Ježíškovi udělati radost, aby ho Ježíšek měl rád. Mici byla tak zaměstnána těmito a podobnými myšlenkami, že část kázání docela přeslechla. Teprve když missionář končil, probírala se z toho. „Milé děti!“ tak zněla asi závěrečná slova knězova, „buďte tedy hodny, poslušny svých rodičů a Ježíšek vás bude milovati, bude vám žehnati. Až přijдете domů, poproste hezky tatínka a maminku, aby neopomenuli jíti ke sv. zpovědi.“ Děvčátku se ulehčilo. Dříve než odešla z kostela, poklekla na chvíli před svatostánkem a její ústa cosi drahému Ježíškovi šeptala. Co to asi bylo, snadno si domyslíme. Loučíc se s ním slíbila, že dříve neustane, až srdce tatínkovo obměkčí. Jak to provedla, viděli jsme.

3.

Hostinský u „českého lva“ neměl dávno tak nepokojné noci jako dnes. Sotva že na chvíli usnul, už se mu zdálo, že se k němu blíží Mici a hlasem dojemným prosí: „Tatí, viď, že půjdeš ke zpovědi.“ A to bylo proň, jako by jej někdo bral. Zděšen, ihned procitnul. Chvilí se převaloval z jedné strany na druhou. „Ale co tomu řeknou lidé? Hostinský od „českého lva“ u zpovědi! A zpověď už jsem také zapoměl. Jak tam budu klečeti?“ — Pot vyvstal hostinskému na čele. Bylo mu jako by ležel na žhavém uhlí. „Nepůjdu-li, vím, že s „tou malou“ neobstojím. Bude pořád plakati. Víím to ze zkušenosti.“

V tom mu probleskla hlavou myšlenka na mládí, kdy ještě ke svátostem chodíval a plnil své křesťanské povinnosti. Bylo to přece tehdy jen hezké! Byl vždy tak šťasten, tak klidný! A teď? . . . Oči počaly se mu opět klížit — usnul. Ledva se počalo svítati, vstal a přecházel po pokoji. Hostinská, jež spala v pokoji vedlejším a strojila se na mši sv., divila se, že její starý už tak časně je vzhůru. „Co pak je mu?“ přišla jí myšlenka.

V tom otevrou se dvěře a hostinský volá do pokoje: „Slyš, stará, neutíkej mi, půjdu s tebou, chci dnes jíti ke zpovědi.“

Hostinská nevěděla, má-li věřiti svým uším. O včerejším výjevu neměla doposud tušení. „Dobrá,“ odvětila, „tedy půjdu i já. Chtěla jsem čekati, až půjdou ženy, ale když ty jdeš dnes, půjdeme spolu.“

4.

V hostinci u „českého lva“ bylo teď dvakrát tak veselo. Malá Mici má brozítanskou radost, že nyní má Ježíšek tatínka rád a neví, jak se tatínkovi zavděčiti. Hostinský, ač utrmácen celodenním běháním, nejde spát, aniž by se alespoň krátce nepo-

Obr. 1. Kanícův úl bez medníku a pláště; rz křížový rozkládací podstavec, mn spodek 5, 6, 7, 8, spodní věnec 9, 10, 11, 12. vrchní věnec; uv víko; abc spínací kolíky; 0 = 5 cm otvor ve víku, jenž se ucpe buď dřevěnou zátkou nebo kusem staré látky, k = kuželovitá zátka.

přivedl a jím lidové včelaření vzkřísil učitel J. G. Kanitz († dne 9. února r. 1899 ve věku 83 let). —

Úly jeho jsou v severo-

východním Německu zdomácnělé. Důvody, proč úl tento pro včelaření lidové za nejvhodnější prohlásiti lze, jsou tak obsáhlé, že by se jimi naplnila celá učebnice. Bylo by nutné poukázat na výhody při hotovení těch úlů, jakož i při jednotlivých výkonech včelařských. Celkem předvedu jen hlavní rysy o úlu tom, aby měl čtenář o něm celkový pojem. Obrázky p. učitelem V. Beranem provedené jsou daleko lépe a názorněji provedené než v originálu samém. Jak z obrázku vidno, jest úl ten ze slámy. Není již sporu mezi včelaři, že sláma patří k nejlepšímu materiálu pro úly, že se včely ve slámě nejrychleji z jara vyvinou a že sláma chrání v zimě od zimy, v létě od vedra. Slámu venkovan kupovati nemusí. Udělání úl ten jest velmi snadno; jest to třeba méně chápavému jen jednou vidět, chápavému stačí pouhé vysvětlení s obrázky úplné. Času ku pletení má venkovan od vymlácení do jarního setí dosti. Za jeden den udělá pilný člověk pohodlně jeden úl.

Moderní abecedník.

Bible.

Bible jest pouhé lidské dílo, není sepsána pomocí Boží neb Bohem zjevena, ano jest plna samých bajek Sama sobě odporuje, obsahuje nepravdy. Kdo zapírá Boha, tomu ovšem musí bible býti pouhou lidskou knihou. Ale kdo ještě věří v Boha, tomu není knihou pouze lidskou, nýbrž sbírkou spisův, kteréž dílem před Kristem se sepsaly, dílem po Kristu, a o kterých církev se prohlásila, že vnuknutím Ducha svatého sepsány byly. Obsahuje, což »Duchem svatým nadchnuti, mluvili svatí, Boží lidé« (2. Petr. 1, 21.) Jest to znamením naší doby, že se duch lidský odvažuje vyvrátiti to, co nesčíslným pokolením bývalo po celé věky ctihodno a poskytovalo jim mravné síly a opory. Nedbá na to, zdaž jest k tomu oprávněn, aneb jaké z toho vyplynou následky. Pochopitelně, že v první řadě útočí na psané slovo Boží, na bibli. Neboť podaří-li se je zničiti t. j. sesměšiti, bude dosažen cíl nepřátel církve: Odstranění křesťanského náboženství, zejména katolického. Co se již vynasnažili, aby knihu všech knih, bibli prohlásili za bezcennou! Jedněm se zdá, že odporuje výsledkům novějších věd. Jiným se zdá, že není sepsána od těch mužů, jimž se připisuje. Jiným, že je dílo od kněží podstrčené aneb pouhá sbírka různých národních bajek.

Všecky tyto námitky nemají pražádné ceny v očích myslících lidí, poněvadž by se musely dokázati. Avšak dosud se žádnému vážnému učenici nepodařilo dokázati na základě skutečných výsledků novějších vědeckých výzkumů, že bible odporuje vědám. Všecky pokusy v té příčině učiněné doposud blbě skončily.

Chtítí prohlásiti bibli se svými vznešenými naukami se svou dojemnou dětinností a prostomyslností a zároveň hlubokou moudrostí za klam, jest pošetilostí, nikoliv důkaz pravdy. Jelikož bible jest kniha, v nížto nejdůležitější náboženské pravdy obsaženy jsou, mnoho na tom záleží, aby katolík byl nejen přesvědčen o její pravosti a neporušenosti, nýbrž aby své přesvědčení také dovedl uhájiti proti bludům a námitkám od jiných učiněným. Za tou příčinou musí mu býti dvě otázky jasné: 1. Zdaž bible jest kniha věrohodná i co do původu i co do neporušenosti? 2. Zdaž jest skutečně božská kniha, t. j. vnuknutím Božím sepsána? Dovede-li dokázati, že bible jest věrohodná a božská kniha, rozpadnou se všecky námitky v nic.

Bible je sepsána od vážných mužů, kteří byli většinou současní svědkové popsáných událostí. Tak vypravuje Mojžíš ve svých 5 knihách, vyjma první, vše, co se od odchodu Israelitů ze země egyptské událo až po tu dobu, kdy došli k Jordánu, aby odtud vešli do země zaslíbené. Cokoliv se tehdy stalo, stalo se za jeho vůdcovství a tudíž o všem byl dobře zpraven a knihy jeho jsou jako denní zápisník. — První kniha (genesis), ve které nám líčí stvoření světa a pád prarodičů do hříchu atd. jest veskrz věrohodná, ač Mojžíš v ní popisuje věci, které před ním v dávné minulosti se udály a jichžto osobním svědkem býti nemohl. Neboť jeho poctivost v sepsání ostatních 4 knih jest nám úplnou zárukou, že i v první knize jen pravdu podává. Že pak mohl o počátku světa sepsati věci věrohodné, vysvětá z toho, že Bůh ho povolal ku sepsání prvních knih svatých, jak výslovně stojí psáno v 2 knize jeho. Ostatně nesmíme o tom pochybovati, že Mojžíš Bohem zvláště omilostněn a nadpřirozeně osvěcen byl, aby stvoření světa poznal a k poučení člověčenstva zaznamenal, uvážíme-li, jakou chválu mu dává Josue: Již nepovstal v Israeli prorok, jako Mojžíš, který by byl znal Boha tváří v tvář, který by byl tolik zázraků konal před celým Israelem jako on.

Josue mohl jako nástupce Mojžíšův ve vůdcovství lidu israelského věrně v knize své vypsati zabrání zaslíbené země, které sám provedl. Samuel sepsal knihu soudců a byl poslední z těch, kteří jako soudcové vládli lidu i použil k sepsání knihy listin z veřejných archivů, jejichž strážcem byl. Knihy královské a kroniky sepsány od těch proroků, kteří současně živi byli a tudíž osobně věděli, o čemž psali. Podobně jsou ostatní knihy Starý Zákon sepsány.

Že pak knihy Nového Zákona veskrz sepsány jsou od očitých svědků, od apoštolů a učenníků Páně, vysvětá nejen z vnitřní povahy jejich spisů, ale dalo by se i ze světských dějin dokázati.

Na tom není ještě dost, aby katolík byl přesvědčen o věrohodnosti těch, kteří sepsali svaté knihy, nýbrž musí také býti přesvědčen o tom, že byly beze změny a bez porušení po všechny věky až po naši dobu zachovány. Co se týče knih Starý Zákon, jako nějaký korunní poklad od celého národa israelského s úzkostlivou svědomitostí střeženy, aby neporušené zachovány byly. Krom toho bylo svatou povinností veřejné vrchnosti, bděti nad jejich čistým zachováním. I světský dějepisec Josef Flavius, který žil za času zboření města Jerusalema, svědčí o tom řka: Po celá století, za kterých trvá náš národ, ještě nikdo se neodvážil svatým knihám něco připojiti, na nich něco změnití anebo jim něco ubrati. Neboť jesti všem židům od narození do srdce vepsanou zásadou tyto knihy považovati za božské.

Další pádný důkaz o čistém zachování jejich podává chování nejzarytějších nepřátel židů, Samaritánů, kteří nikdy nevytýkali židům porušení aneb změnu slov písem svatých, což by jistě byli učinili, kdyby se toho byli dopustili. Naopak Samaritáni všechny knihy Mojžíšovy tak čistě zachovali jako židé až po naši dobu. — Konečně i to svědčí o čistě zachovalých spisech St. Z., že židé a křesťané, ač jsou o 19. století od sebe odděleni a přechasto v různých apologetických spisech a pojednáních o smyslu písma sv. se hádali, přece nikdy sobě ve spolek nevyčítali změnu svatých slov. Opisy biblických spisů St. Zákona i židů i křesťanů až po dnes úplně se srovnávají. Není to důkaz, že knihy St. Z., jak je dosud máme, čistě a beze změny jsou zachovány?

Totéž lze také tvrditi o knihách Nový Zákon. Původní slova a překlady jejich zachovaly se pod dohledem církve v různých zemích po všechny křesťanské věky neporušeně a beze změny. Biskup Macedonius byl z úřadu svého sesazen, že změnil jedno písmě v prvním listě sv. Pavla k Timoteovi. Tak přísně bděla církev nad neporušeností písma sv. Proto uznala na sněmě Kartagenském tytéž knihy St. a N. Z. za pravé (roku 397), které 12 století později na sněmě Tridentském prohlásila za kanonické.

Konečně i souhlas všech čtyř Evangelistů v podávání učení a života Páně jest důkazem neporušenosti spisů jejich. Ač v různých letech a poněkud rozličným jazykem sepsali svá Evangelia, předce v ničem sobě neodporují, což jistě svědčí o správnosti toho, co napsali. Když v nejstarších překladech »St. Zák.« se ukázaly některé odchylky, učený Origenes obnovil porovnáním všech známých textů původní znění jejich. Něco podobného provedl sv. Jarolm k rozkazu papeže Damasa se všemi spisy »Nov. Zákona.«

Z toho všeho, co dosud řečeno jest každému, kdo má zdravý rozum a dobrou vůli, musí býti jasno, že bezdůvodně se bible prohlašuje za knihu, která by obsahovala nepravdy aneb pouhé bajky. Když se při opisování jejím snad vloudily do ní některé chybičky, zajisté netýkají se víry a mravů. Bible není vědecká kniha, nýbrž sbírka spisů, které rozumu čtenářů, a tehdejší době, v níž sepsány byly, přiměřeny jsou. Mluví o východu a západu slunce jako my. Když uvádí zvířata mluvící k. p. oslici Balaamovou a hada v rái, nejsou to bajky, nýbrž stalo se to zázrakem Božím. Ostatek had vlastně nemluvil, nýbrž ďábel skrze něj — jakým způsobem není známo.

Sv. František Xav., apoštol Indie a Japonska.

Zčeštil B. V. — (Ku 400 leté památce jeho narození).

Na jižním svahu pyrenejském v bývalém království Navarrském týčí do výše hrad Xavier. Starý šlechtický rod Basků, jenž kdysi svým leskem hrad Xavier ozářoval, už vymřel. Avšak ne jako zříceniny ukazuje se hrad našim zrakům, jsa snad pomníkem jako mnohé jiné hrady Navarry dávno zašlé slávy, nikoli: tento hrad šlechtický je proměněn ve svatyni. A každý rok hrnou se zástupové vděčných krajanů starou hradní branou, aby svou čest vzdali místu, kde nejušlechtilejší potomek Xavierů užil světlo světa. Tuto se narodil před 400 lety dne 7. dubna 1506 apoštol Indie a Japonska, sv. František Xav.

Od tohoto starého hradu zabíhá náš zrak tohoto dne daleko za země a moře až k řadě různých ostrovů ležících před branami čínskými, které před nedávným časem byly blízkými svědky hrůzného divadla příšerné a vražedné války japonsko-ruské. Konečně spočine náš zor na skalnatém ostrůvku Sančanu před ústím velké řeky Hsi-Kiang, kde se vypíná gothický chrámek ku cti tohoto světce r. 1552 zde zesnulého, posvěcen 25. dubna 1869. A mezi Xavierem a Sančanem rozvinuje se povznášející a velkolepý obraz, jaký se nám od té doby v dějinách východní Asie neukázal. Zevně sice nečiní nikterak nároky na lesk, jež oku poskytují výtvoř smělé se vzdmáhajícího hospodářského styku na východoasijské světové vodní cestě; ale ve své jednoduchosti odhaluje nám světodějnou missii, skvějící se ve světle nadpřirozeném. Ve prosté práci tohoto věrověsta počínají se velebné plány Spasitele světa pro nový nesmírný kulturní svět uskutečňovati. A světa dobývavé slovo Kristovo: „Jděte do celého světa a učte všechny národy,“ stělesňuje se skoro makavě v působení, jež tři kulturní národy asijské objímá.

Je to mohutný zjev, světodějinný povahopisný obraz v nejvznešenějším smyslu, okolo nějž 7. duben vine věnec slavnostní 400 letých narozenin.

K jaké úloze vyvolila si prozřetelnost božská našeho světce?

V době, kdy se František Xav. narodil, nastala nová epocha ve světovém poslání církve svaté a prozřetelnost zvolila si potomka Xavierů, aby světový apoštolát uprostřed nově otevřeného národového světa založil a zařídil.

Svět, jež měl František pro evangelium získati, byl až do počátku 16. století křesťanskému západu uzavřený. Východ a západ byl od sebe oddělen islamem. Jenom arabské a perské lodě brázdlily na indickém moři. A jediní mahomedánští obchodníci zprostředkovali výměnu zboží mezi západem a Indií. Malému ale směle se povznáše-

jícímu království na řece Taju — Portugalcům — přináleží zásluha, že mohamedánská hráz byla konečně prolomena a křesťanskému západu cesta do východní Asie uvolněna. Dne 20. května 1498 přistál Vasco da Gama poprvé na břehu Indie. Před ním ležela Kalkuta, pyšné tržiště arabsko indického a indo-čínského obchodu. A toho dne, co se odvážlivý plavec na území Kalkuty objevil, otevřely se brány východu od Indie až do Číny pro západní říše. Islamu bylo žezlo nad oceanem indickým z rukou vydráno.

Co zatím odhodlanost a smělost v prvním desetiletí 16. století rozkvětu východoasijského obchodu razila cesty, odměnil Bůh zbožnost urozeného šlechtického rodu baskeyckého Xavierů synem, jenž byl povolán, aby se bral touto otevřenou cestou a prostou zbraní kříže založil království míru a milosti, království duchovní, jež by všechny národy východu Indý a Malajce, Číňany a Japonce v jednu duchovní rodinu se západem spojilo, království neznající protiv hmotné soutěže a sporu v politických zájmech, království spějící za jediným cílem, aby se poznal ten, jímž východanům nejvyšších mravních dober mělo se dostat.

V působení apoštola možno rozeznávat období dvojí. Jedno dá se krátce pojmenovati obdobím indickým a druhé japonsko-čínským. Indické období sahá až k odjezdu do Japonska, japonsko-čínské až do úmrtí světce nedaleko Číny, ačkoli obě období do sebe nazvájem velice zasahují.

Dne 6. května r. 1542 vstoupil František na půdu indickou. Od tohoto dne až do 27. listopadu roku 1552 nezná jeho život žádného pokoje a klidu. Dostačí vypočítati toliko místa, na nichž se po tuto dobu se světce setkáváme, abychom si utvořili krátký pojem o jeho ojedinělé působnosti vyplňující nedlouhou dobu desíti let. Za tři měsíce po jeho příchodu do Goy vidíme jej už v Tutikorimu na Jihu Indie, v prosinci zase v Goe, v lednu r. 1543 v Kochinu, v únoru v Punikale, v březnu v Tutikorimu, v dubnu v Livaru, v květnu v Naru. R. 1544 je střídavě na břehu Malabarském a v Tutikorimu, r. 1545 v Negapatamua v Sankt Thomé. Odtud odebral se v září téhož roku na polostrov Mlaku. V lednu následujícího roku nalézá se na cestě na Molukky. Více než rok zdržuje se v moři indickém. Teprve v červenci r. 1547 vrací se do Malakky. V lednu 1548 je zase v Kochimu, v únoru v Goe, v březnu v Basseinu, v dubnu Goe, v září v Cap Komorinu, v lednu r. 1549 opět v Kochinu, v březnu v Goe, v dubnu v Kochinu, v červnu v Malakce. Dne 15. srpna téhož roku připlul do Japonska. Ve státě Satsumě zůstal do listopadu. Na to jde na sever.

R. 1550 přibyl do Firanda, později do Jamaguchi. V lednu r. 1551 dal se na cestu do Miaka. V březnu objevil se zase v Jamaguchi, od září do listopadu dlel ve Funoi. Dne 15. listopadu nastoupil zpáteční cestu do Indie. V prosinci přistál v Malakku. V lednu r. 1552 je znova v Kochinu, v březnu v Goe. Dne 14. dubna rozloučil se s Goou, aby se vydal na cestu do Číny. V květnu zavítal do Malakky, v červenci do Singapore, v říjnu do Sančanu. Tam rozžehnal se s časností 27. listopadu 1552.

Nyní vykonají se tyto cesty velice lehko jak na moři tak na pevnině, ať jedeme rychlým z Poy do Tutikorimu a ze Šimonoseki do Kiota, anebo rychloloď z Cejlonu k malajskému poloostrovu a z Číny do Japonska. Než co dnes se vykoná za tři hodiny v rychlovlaku vším pohodlím opatřeném, k tomu potřeboval náš světec třinácte a více dní v největších namáháních a strádáních.

Ale i za nynější doby, kdy síla parní jako v letu všechny tyto vzdálenosti skoro hravě překonává, má cesta na sobě cosi nepříjemného. Jakého tedy podnikavého ducha bylo třeba té doby, kdy po těchto cestách málo se jezdilo a nebezpečí na nich nebyla vyzkoumána! Aby se ocenilo, co tento muž pro východní národy znamená, musely by se tytéž cesty vážit, jako on je podnikl!

Století, jemuž František přináleží, ukazuje nám skvělé obrazy podnikavého ducha. A romantika této plavební odvážlivosti uprostřed národů nám znenáhla se objevujících má na sobě něco okouzlujícího. Než konec konců hraje tu přece velkou úlohu šťastný

okamžik, jenž brzo k té brzo k oné plavbě někoho zlákal. Docela jinak je tomu u sv. Františka. Tu není hry náhody. Vyšší moc vznáší se nad tímto poutníkem na jeho rozmanitých cestách a při jeho stálém přecházení. Je to duch Boží, jenž jej jistě a určitě od jednoho úkolu ke druhému, od jedné vinice ke druhé vede. Když František, máje už už vstoupiti na půdu čínskou, svou dráhu života dokonal, byla jeho úloha, k níž byl vyvolen, u konce. Jako nějaká mapa leželo pole východní missijní činnosti ve svých hlavních rysech před zraky následovníků.

František vystoupil na půdě indické jako jednoduchý věrověsta. Před biskupem goanským, Frá Vincente Alburquerque, vrhnul se v pokoře k zemi. Pokládá se za skromného spolupracovníka synů sv. Františka, k nimž biskup náležel, aby těmto statečným mužům, hledícím všemi silami šlechetnou snahu portugalského krále, křesťanství tu rozšířiti, byl ku pomoci. Apoštol Indie nepřináší s sebou jiného programu kromě vřelého přání, aby čest božské velebnosti v oživení života křesťanského a v hlásání evangelia rozmnožil. Ale z tohoto přání vyvinula se působnost tak jasna a určitá ve svých cílech, tak vytčena a šťastna ve svých cestách, jako by mu od okamžiku vystoupení na půdu indickou každá dráha byla předepsána, každá chvíle stanovena.

Už po 16. století konaly se pokusy, aby sv. evangelium hned tu hned onde ve východní Asii zasadilo své kořeny. Než podniky tyto, ač spojeny s hrdinnými oběťmi zůstali osamocené. Bez niterné souvislosti, jež měla mezi rozruchem na místě jednom a výsledky na místě druhém zavládnouti, nemohlo dílo na delší dobu trvati a musilo nutně po klamných nadějích se rozpadnouti. Především však chybělo nepřetržité spojení se střediskem křesťanstva — Římem.

U Františka bylo to jinak. Nejenom na tomto anebo onom místě východoasijských národů měl býti vztýčen kříž: nýbrž veškeren svět výchední od Indie až k Japonsku měl býti Kristu získán. Důmyslné oko světcovo ozářeno nadpřirozeným světlem spojilo z Indie Čínu a Japonsko v jedno veliké pole missijní činnosti.

(Pokračování).

Zprávy se Sv. Hostýna.

Dary pro Sv. Hostýn. Nejmenovaný z N. krásné gremiale zlatem vyšíváném. Sl. L. W. z Prahy plátina na oltáře. — Od F. B. 1 kor. 20 h a od J. B. 2 kor. (na »Mat. Svatoh.«). Od F. K. 260 kor. Od St. v Krom. 50 K. Nejmenovaná 6 K.

Poděkování. J. P. z O. vzdává díky Marii Panně Svatoh. a bl. Janu Sark. za uzdravení v oční nemoci. — Jistá osoba dosáhla v jisté záležitosti vyslyšení na přímlovu Marie Panny Svatoh. a sv. Antonína. Slíbila to na důkaz vděčnosti uveřejniti. J. vyplňuje tímto svůj slib.

Počasí na Sv. Hostýně. Ku konci září klesla teplota pod 0° C. Dne 26. září o 7. hod. ráno byl - 2° C. Sníh padal v září 24., 25. dopoledne a odpoledne a 26. odpoledne. Hora byla poslední dva dni potažena bílým povlakem, jenž však 27. září dopoledne úplně zmizel. — V první polovici října byla nejmenší teplota dne 9. října o 9. hodině večer. Teploměr ukazoval + 1.6° C. Největší byla 15. října o 2. hodině odpoledne. Bylo + 13.8° C.

»Ave« ve vodní kapli. Doposud jsme neupozornili, že ve třech kulatých oknech vodní kaple je ve mřížích po jednom písmenku, jež tvoří dohromady slovo »Ave« česky »Zdrávas.«

Monsgr. Dr. Stojan zotaviv se ze své

nemoci učinil pouť na Sv. Hostýn a jako kněz — poutník užil první výsady udělené o mši sv. k Marii Panně.

Poslední pouť letní. Poslední letní pouť na Růžencovou Marii Pannu dopadla pro příznivé počasí dobře. Byla tu processí z Polešovic a Hrachovce, rodiště nejdůst. kníže-arcibiskupa Dra Frant. Bauera. Dříve nosívala se tohoto dne nejsvět. Svátost se Sv. Hostýna do Bystřice za četného účastenství lidu, což se po více let už neděje, poněvadž i v zimě jsou nahoře kněží. — Od tohoto dne započal na Sv. Hostýně zimní pořádek. V neděli je totiž jen jedno kázání o půl 9. hodině, načež je mše sv. Ve všední dni je poslední mše o půl 8. hodině ráno.

Pramen u vodní kaple. O prameni tomto píše také Tanner a Pubička. Tanner v »Geschichte derer Helden von Sternen« vyd. 1732 dí: »Vznesla se strašná bouře a zahnila obléhající Tatary. Nad to vytrysknul ze skály na hoře u temena čistý zdroj vody.« — Pubička v »Chronol. Geschichte« IV. 2, str. 203. z r. 1781 praví: »Byli by zahynuli, kdyby byl křesťanům záračně vzniklý pramen nedal posily a nebe samo barbary hroznou bouří k útěku nepřimělo.« —

Červený Hostýn. »Hostýn prý musí býti co nejdříve červený«, vyjádřil se asi před ro-

kem mozoovitě vydělanými penězi dělnickými draze placený (dostává 1200 K ročně) štváč sociálních demokratů v Bystřici p. H. Za tím účelem píše do různých nevěreckých listů prohané hanlivé články proti Sv. Hostýnu. Avšak zdá se, že mají výsledek opačný. Věřící lid putuje zrovna tak, jako dříve, ano snad ještě ve větším počtu na posvátnou horu — jen se upomeňme na ony davy lidu při posledním selském sjezdu — aby se tam modlil a sociální demokraté, jak dobře podotýká kroměřížský »Pozorovatel«, aby tam dělali dobré obchody! Ale potřebují též chudáci dělníci peníze. Vždyť prý musí platiti každý organizovaný dělník měsíčně na své předáky, mluvky a noviny na 3 k, tedy ročně 36 K. To je pořádná štolá, za to by se mohl zaplatiti byt na půl roku. A jako náhrada »slibuje« se mu stále rovnost — ale ne s vlastními předáky a vůdci. Ubohý šálený lide! — V »Pozorovateli« č. 41 a 42 jsou vyvráceny nepravdy, jakéhosi pseudonyma Dra Racíka, jenž také kdysi psal o Sv. Hostýně do »Krameria«. — »Krameriovi« byla poslána oprava, kterou také doslovně uveřejnil.

Z církve a světa.

Čechy. Kniže-arcibiskup pražský kardinál Leo Skrbenský vydal okružník, v němž zakazuje i kněžím četbu a jakékoli podporování časopisů, jež zaujímají místo dřívějšího »Rozvoje«. Okružní list uveřejněn je v »Hlasu«.

Švýcarsko. V Einsidelnu pořádá se mariánský mezinárodní sjezd, jenž se dle všeobecného úsudku účastníků vydařil. Krásná kázání o Matce Boží a řeči zvláště na schůzi družin mariánských, resoluce a kongresu zasláných 130 děl sepsaných od slovutných spisovatelů katolických, byly nepřetržitým řetězem chvál mariánských. Kongres započal 17. srpna a byl zahájen latinskou řečí nejdůst. biskupa z Churu. Na kongres dostavilo se na 800 kněží a laiků. České družiny zastupoval P. Ant. Ostrčilík T. J. z Prahy. Českých družin je v Praze pět. Jsou to: akadem. družina mar., mar. družina mužů a жіноchů, mar. družina učitelek, dvě mariánské družiny dívek. Mimo Prahu jsou mar. družiny české v Hradci

Králové, v Opavě, na Velehradě, v Halenkovcích atd. Dejž Bůh, aby čest nejbl. Rodičky čím dále tím více se množila.

Morava. Jak nám sděluje M. S. z Brna, vyslyšení proseb na přímělu cti. sluhý Božího P. Martina Středy T. J., jehož tělo je zachováno doposud neporušeno, se množí. Snad bude přece jednou vřádněn do počtu blahoslavených.

Itálie. Nový generál řádu T. J. Dne 18. dubna t. r. dokončil svůj pozemský život generál řádu T. J. Ludvík Martin rodem Španěl, ustanoviv před svou smrtí za gen. vikáře, jenž měl řídit řád až do volby generála nového, Rogeria Freddiho. Volba nového generála vy-psána pro začátek září t. r. v Římě. V ustanovený den 31. srpna sešli se zástupcové všech pěti assistencí rozdělených ve 25. provincií počtem 78 kněží v germaniku a zvolili za generála dosavadního rektora university Řehorovy nebo-li gregoriánské P. Wernza. P. generál Wernz narodil se dne 4. prosince 1842 v Rottweilu ve Württembergu a vstoupil do řádu v 15 roce věku svého r. 1857. Po vysvěcení na kněžství stal se učitelem kanonického práva v Ditton-Hallu a r. 1883 profesorem téhož práva v Římě. R. 1904 jmenován byl rektorem téže university. Vydal knihy z oboru církevního práva. Dosud vyšly 4 svazky. P. Wernz byl konsultorem různých kongregací. Zprávy liberálních listů francouzských a španělských, že na volbu měl vliv německý císař, jsou smyšlenky. P. Wernz je 25. generálem řádu, z nich bylo dle národností 5 Španělů, 11 Italů, 1 Němec (tento je úruhý), 1 Holanďan, 1 Švýcar, pak Belgičané a 1 Čech P. Retz z Prahy. — Itálie převzala protektorát nad katolickými kostely na východě. — Titulární biskup schismatický Anthimor přestoupil ke katolicismu. —

Listárna.

M. Sev. v Brně. Případ o růženci při příležitosti uveřejníme. Děkujeme za to.

Redakci zasláno:

»Ze zlatých dob Moravy«, vyd. p. Melichárkem na Velehradě a »Popis památností Velehradu« od téhož vydavatele. — Doporučujeme.

Svíce kostelní

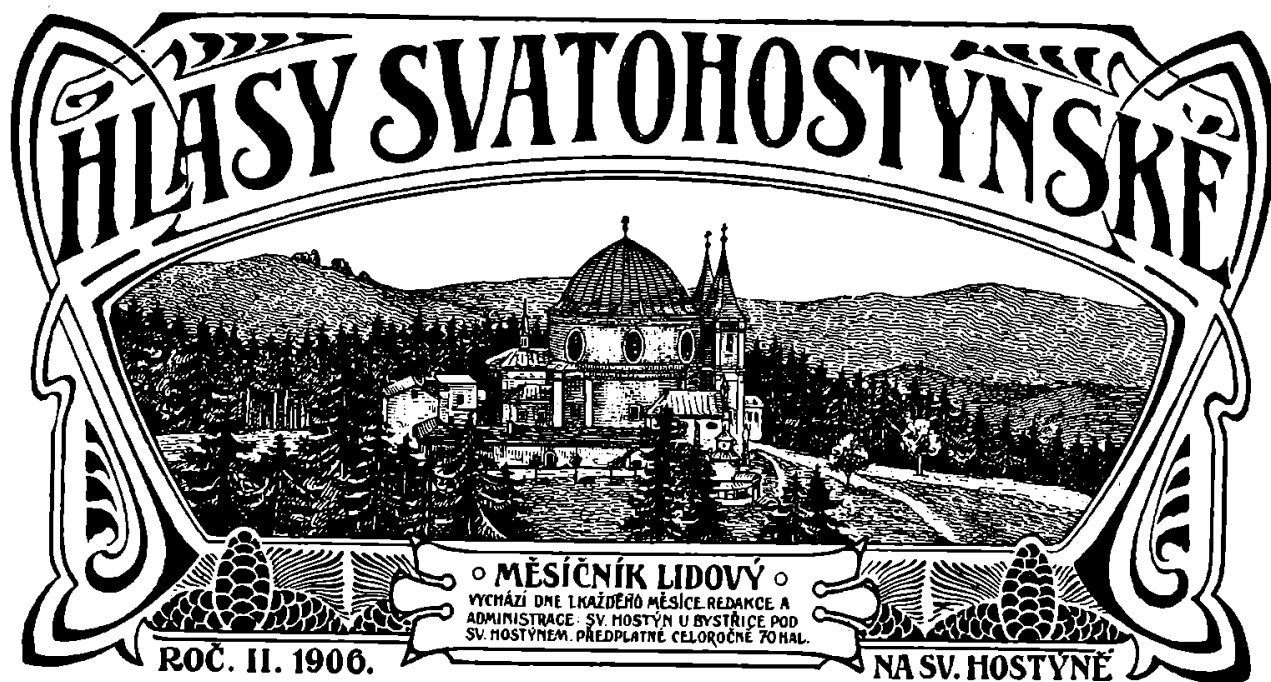
vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

prvé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové
první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v Bystřici pod Hostýnem. - - - Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilký vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.
Tiskem L. Klabusaya v Holešově.



Rukopisy a dopisy zasílány nám
budětež na Sv. Hostýn, p. Bystřice

9. číslo 1. prosince 1906.

Vydávají a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Videnský T. J.

(Pokračování.)

Místa však, jež skoro rok co rok processí na Sv. Hostýn posílala a jež ve zmíněné knize výslovně jsou uvedena, jsou tako: Holešov, Zlín, Dubany, Nivnice, Vsetín, Dřevohostice, Kroměříž (přicházeli ve středu po 4. neděli po velikonoci), Bystřice (obyčejně na nanebevstoupení Páně), Domaželice, Loukov, Vitonice, Kojetín, Frenštát, Štamberk, Myslošovice, Kvasice, Předmostí, Kokory, Vlkoš, Moštěnice, Penčice, Tršice, Poloma, Černotín, Bojkovice, Přerov, Všechovice, Podhradná Lhota, Lešná, Blavsko, Kostelany, Slavonín, Chomýž, Soběchleby, Hradisko u Kroměříže, Machová, Drahotouše, Lichnov, Libava, Kostelec, Prusinovice, Hluk, Lukov, Kelč, Bělotín, Bilovice, Bučovice, Rusava, Tlumačov, Smržice, Slušovice, Štřílky, Hulín, Hnojice, Lutín, Břest, Prostějov, Mezitříč, Pustoměř, Spytinov, Želč, Šumice, Hrazová, Rymice, Bránky, Jankovice, Daňkovic, Zahnašovice, Trávník, Prakšice, Krásná, Tichá, Střítež, Rudslavice, Jasenice, Kunovice, Racková, Rataje, Slavkov, Chropín, Lidečko, Podolí, Chlum, Mezice, Žeranovice, Nová Ves, Starý Jičín, Radkov, Ivanovice, Oujezd, Raketnice, Kozlovice, Sedlice, Novosady, Místek, Hustopeč, Kašava, Stará Ves, Koptivnice, Martinice, Pavlovice, Liptál, Alenkovice, Hranice, Napajedla, Střížov, Rožnov, Razová, Klobúky, Vysoká, Bordovice, Tučapy, Vyzovice, Luka, Lhotka, Rychlov a j. Úkaz zajisté potěšitelný, uvážíme-li, jak kratičkou dobu se skvěl velechrám ve své slávě! Co by se bývalo stalo, kdyby byl Sv. Hostýn nebyl zrušen, dá se sotva vypsat. S prvními poutnickými místy Evropy byl by asi závodil!

S takovou tedy láskou nesla se srdce lidu moravského, českého a slezského ku Sv. Hostýnu a tak rád sem lid ze všech stran pospíchal.

A zástupové poutníků stále se množili. Co však bylo toho příčinou? Mímo naznačené už příčiny, působila nyní jako kouzelným proutkem na zbožné poutníky též vnější okázalost a lesk bohoslužeb. Musilo to dojímati, blažiti, povznésti a nadchnouti nábožný lid, viděl-li v krásném novém kostele vystupovati deset, ba i více kněží ze sakristie ve skvostných ornátech, aby oslavovali Rodičku Boží, slyšel-li s kůru zaznívati nadšenou hudbu, slyšel-li víření bubnů a intrády označující hlavní části mše svaté a posvátné výkony a slyšel-li ze stera hrdel nadšený zpěv, jenž se v prostranné rotundě příjemně a mohutně rozléhal. Ó, tu

se slzami v očích opakoval si slova písma svatého: »Jak zvelebeni jsou přátelé Tvoji, Bože, jak oslavena Tvoje matka. Tak sluší oslavovati tu, na jejížto přimluvu Bůh svobodil nás z rukou surových nepřátel a nám doposud skýtá pomocil.« Odcházejí pak umínili si, že zase a zase Matičku Svatohostýnskou navštíví a jiné k pouti na tak krásné místo povzbudí.

Bylo by však pochybeno, kdybychom se domnívali, že lid toliko zevně a vnější slávou uctíval svou velikou Pomocnici. Vědělť velice dobře, že hlavní chvála pozůstává v čistém srdci a že jenom ten může ji důstojně velebiti, kdo je čistého srdce. Vždyť i předkové dosáhli na Sv. Hostýně a u Olomouce od ní pomoci teprve tehdy, až se od svých hříchů lítostí a pokáním očistili. Krásně na to poukazuje J. Tanner T. J. ve svých dějinách rodu šternberkského, sepsaných r. 1674 v Olomouci. Tento vypravuje, jak vůdce Jaroslav*) před výpadem do ležení nepřátelského šel s ostatními hejtmany do chrámu pod jménem »Božího těla« ku sv. přijímání, a teprv posilnění nebeským pokrmem vytrhli z města do hlavního tábora tatarského. Vyobrazení tohoto velebného okamžiku dali olomoučtí Jesuité provést na začátku 18. století ve své domácí kapli, někdejší to farním chrámě »Božího těla,« ve velkém formátu v malbě na vápně na stropě nad oltářem. Také na olomoucké radnici nalézal se podobný obraz v barvě olejové.

Pročež od prvních dob byly pouti Svatohostýnské provázeny duchem kajicnosti. Lid šel na marianskou horu, aby tu složil svoje těžká břemena hříchů a viděl v nejblahoslavenější Rodičce nejenom Pannu Vítěznou, nýbrž i útočiště hříšníků. Prosili Pannu přesvatou, aby, jako předky zachránila před viditelným, ukrutným Tatarem, tak je ochraňovala před jich nepřáteli jak viditelnými tak neviditelnými.

I vystoupivše s námahou a kajicností na sv. horu, potěšili se vidouce, že s dostatek kněží na ně čeká, aby je na místě Božím těžkých pout hříchů zbavili. Byli tu kněží Svatohostýnské a kněží většinou taktéž poutníci. Tito, ač cestou znaveni, chtěli se přece lidu věnovati. Mezi takovými připutovalými kněžími se nacházeli: církevní hodnostáři, děkani, faráři z blízka i z daleka, kaplani, synové sv. Františka z Hradiště a Kroměříže, kapucíni z Olomouce a Fulneku, Trinitáři z Holešova a Zašové, cisterciáci z Velehradu, premonstráti z Hradiska a sv. Kopečku u Olomouce, piaristé z Kroměříže, Mikulova a Lipníka, Otcové řádu kazatelského z Olomouce a Uh. Brodu, řeholní kanovníci lateranští ze Šternberku a Fulneku, Servité z Veselí, ano i kněží řádu T. J. z Olomouce atd. Tito všichni seděli často dlouho do noci na stolci milosrdenství, aby všem bez rozdílu vyhověli.

Lid přistupoval ke svátostem v počtu velice hojném, jak nám dokazují Svatohostýnské záznamy sv. přijímání. Počet přijímajících páčil se někdy více než na 46.000 za rok.

*) Jméno vůdce »Jaroslav« přichází teprve, nehledíme-li ku spornému Rukopisu královskému, u Hájka a Paprockého v 16. století. Nejstarší zpráva u Dalemila z r. 1282—1312 zní takto: Také (Tataři totiž) před Olomoucem se stavili, kde králeviče ztratili; jeho pěstouny zjímali, že králeviče ztratili; jeho pěstouny zjímali a před městem je svázali, že králeviče neztržili (nechovali) nepřátelům je na smrt dali. — Pozdější spisovatel Pulkava († 1380), místo však není dosti jasné, mluví toliko o Pánu ze Šternberka bez udání jména, jenž učinil z města Olomouce, kde byl hejtmánem, výpad a vůdce tatarského skolil. — Zda se zpráva z r. 1242 v Codexu dipl. č. XXIX. díl III. str. 11. o boji s Tatary vztahuje na Olomouc, nedá se určit. Viděti však odtud, že i templáři proti Tatarům statečně bojovali a že Tataři neodtáhli z Moravy bez bojů. Na naznačeném místě totiž je uvedená listina, v níž Bohuslav z Bukova se svolením své manželky Miloslavy odevzdává zámek svůj v Olší i s příslušenstvím vzhledem na přátelskou službu, již bratr Kuno, templář, jeho živci v jakési bitvě s ukrutnými Tatary statečně hájil, templářům z Jamolic navždy jako majetek.

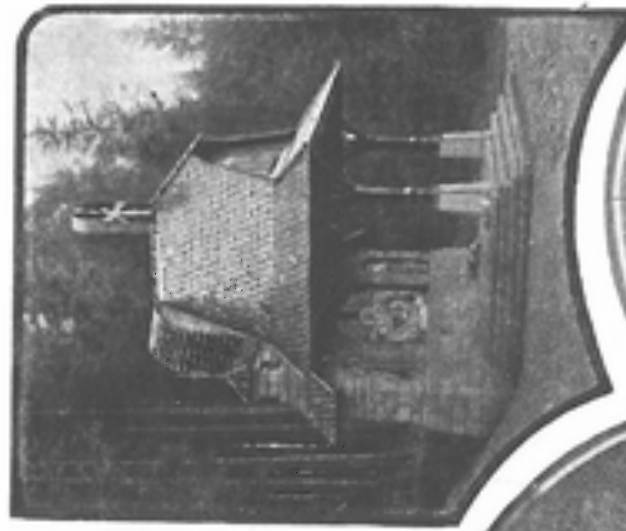
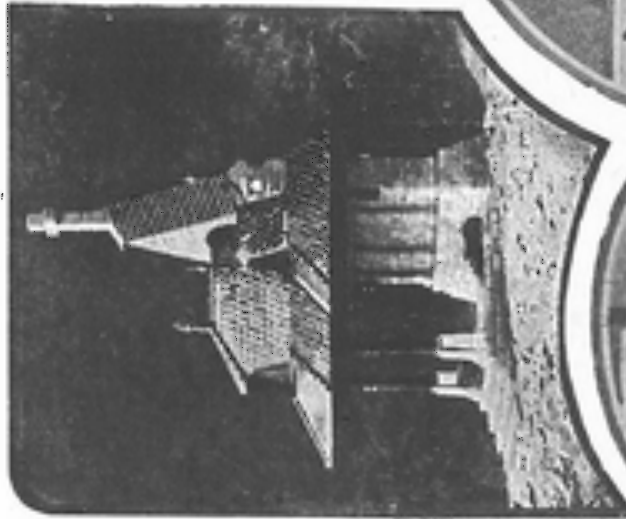
Nový obraz na Sv. Hostýně

v kapli křížové cesty

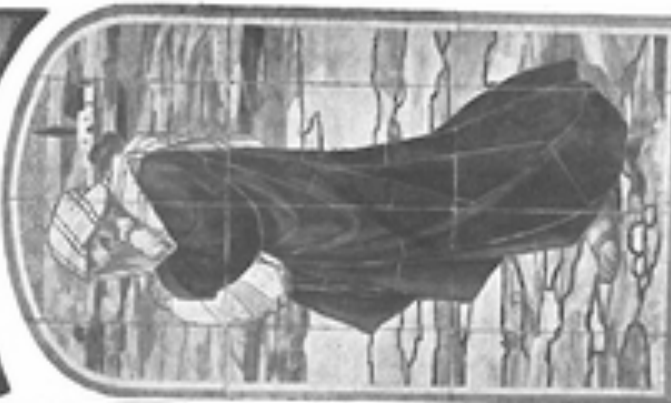
provedený dle návrhu malíře Joži Číprky

p. B. Škardou v Brně,

— tak zvanou mosaikeou sklemalbou. —



JEŽÍŠ NA KLIN SVĚ MILE MATKY POLOZEN



Píseň poutníků.

F. H. Bukovec.

K Tobě jdeme, naše Matko,
z dálných krajů Moravy,
u Tebe tak povždy sladko,
Tebou duch se zotaví.

Nedbáme svých údů mdloby,
ani potu na čele,
ani smíchu lidské zloby,
jímž nám cestu postele.

V touze oko naše zírá
k Hostýnu, kde sídlo máš.
Co nám srdce těžce svírá,
Ty, ó Matko, dobře znáš.

V důvěře jdem nezvyklané,
že náš bol se ukojí,
že se v duši rozhárané
každá rána zahojí.

Při loučení doma v dáli
přátelé a rodina
zdrávasek si vyžádali
v chrámě Tvého Hostýna.

Nad lesy hlel povýšeny
Tvoje věže kynou nám —
Věříme, že vyslyšeny
naše prosby budou tam.

Nuže vzhůru! Vrchol hory
tone v světla záplavě,
s andělskými chceme sbory
zapět tam k Tvé oslavě.

v. František Xav., apoštol Indie a Japonska.

Zčeštil B. V. — (Ku 400 leté památce jeho narození).

(Pokračování).

A božským jsouc proniknuta ohněm rozvinula rázná povaha apoštolova Indie až k Japonsku za příčinou rozšíření evangelia působnost, jež tyto zevně různorodé země zároveň a stejným způsobem obepínala. Období hledání apání přestalo. Země, od sebe tak vzdálené sblížily se pojednou. Nesmírné lálenosti, jež by i nejodvážnějšího podnikavého ducha zarážely, naznamenají výbojného genia Xaverinva nic. František hraje si takofka s nimi, jakoby východní Asie s moři a ostrovy, před jeho zraky byla rozprostřena jako pa nějakého námořníka. V listě ze dne 20. ledna 1548 mluví jedním dechem Malakce, Číně, Japonsku a Pegu. Žádá totiž od Šimona Rodrigueza spolupovníky, jež by na každém místě mohl upotřebiti, kde toho služba Boží aduje v Malakce, v Číně, Japonsku a Pegu.

Ačkoli zprávy o Japonsku a Číně, jež byl před svým odjezdem obdržel, temné a neurčité, přece vyzoroval z nich, že tyto dvě prostorově oddělené země jednu sféru náboženského života tvoří. Z kusých zpráv soudil, že je ké duchovní středisko, z něhož náboženské názory v obou zemích společně otvéné byly čerpány. Kde však se nalézal onen společný pramen? Podaří-li proniknouti k hybnému středu života náboženského ve východní Asii, bude té lehko odtud na obrácení Japonska a Číny pracovati. A tak ještě před odjezdem do Japonska pátral smělý duch po středisku. Dne 20. ledna František z Goy Šimonovi Rodriguezovi: Dejž Bůh, aby později četní praíci z Tovaryšstva dostali se Číny a odtud do vysokých škol, jež Chyngung slují a leží na druhé straně hranic do Číny a Tatarska. Dle zpráv sdělených d Pavla a Sancta Fide, fídí se Čína, Japonsko a Tatarsko podle jednoho ženského zákona, jemuž se učí ve Chynguinguo. Pavel sám nezná řečí, zákon je sepsán; je prý to mluva sloužící jako latina toliko pro smělá. Také nám nemohl udati obsah tisknutých knih.

zákoně. Až přijdu, dále Pán Bůh do Japonska, sdělím Vám dopodrobna, co v oněch knihách stojí. Japonci tvrdí, že prý jim ty knihy dali bohové.

V tomto dopisu stanoví Xaverius pravdu důležitou jak pro dějiny tak pro missie, že náboženství východanů spočívá na jediném všem národům společném zákoně. Zákon náboženský, dle něhož, jak apoštol praví, se Čína, Japonsko a Tatarsko spravují, je zákon Buddhův. Ačkoli kromě Buddhismu nalézají se v Číně Taoismus a v Japonsku Sintoismus, jsou to předce jen buddhistické představy, v nichž se náboženské myšlení ponejvíce pohybuje, tak že se ohledně náboženských zvyků může mluvit o jednom panujícím náboženství. Svaté knihy, o kterých se svatý František zmiňuje, je sebrané vydání více knih severního Buddhismu. Řeč pak, již knihy dle způsobu knih latinských jsou psány, je svatá řeč Indie.

Organisatorská činnost sv. apoštola obrací se ihned na středisko tohoto náboženského života. Se střediskem chce se dostat do styku, aby rozlomil pouta jimiž Čína, Japonsko a Tatarsko byly sepiaty. Za středisko pak považoval tajemné Chynguinguo. Baštu zákona východní Asii ovládajícího představoval si jako spojení vysokých škol; tedy asi jako buddhistický Řím. Sem chtěl co nejvíce pracovníků poslati. Domnívá se původně, že středisko náboženského života leží za Čínou, Japonskem a Tatarskem, byl v Japonsku poučen, že hybným středem je vlastně Čína.

A tak se našel z Indie na malayský poloostrov, z malayského poloostrova do Číny, z Číny do Japonska spojovací most, po němž se mohlo budoucí pokolení věrověstů dostat co nejvíce do předu, aby dokončilo dílo, jež v činnosti jediného muže bylo jako v hlavních rysech vyznačeno a zobrazeno.

Než nejenom měl František pole missijní činnosti ve východní Asii založit a zaříditi; v zaříditeli církve východoasijské měl se také stělesniti i ideální obraz věrověsta vůbec. Tím že František na prahu nového věku světodějnou missii církve v doposud nepoznané zemi započal, stal se svítlnou ukazující cestu slavným nástupům, kteří ho měli následovati. Takového ideálu potřebovali oni mužové; a Bůh jim jej dal ve sv. Františku Xaverském. Vše, co je zvěrozvěstovi nutno, aby v duchu božského od Krista vycházejícího poslání na světovém apoštolátu církve spolupůsobil, nalézají se v životě apoštola Indie a Japonska ve vznešených rysech předobrazeno; na jedné straně nepřirovnatelná vznešenost apoštolátu světového a na druhé úlohy, jež apoštolát tento má vykonati. Ve sv. Františku úplně se uskutečnilo, co to znamená, jíti do celého světa a ke všem národům slovo života nésti bez ohledu na útrapy a oběti. A sledujeme-li různá údobí, v nichž se toto apoštolské poslání k úplné slávě apoštola rozvinulo nevíme, co srdce více povznáší, zda mohutná velikost úlohy svatému Františku připadající, úlohy mající do sebe něco odstrašujícího, anebo heroismus, jenž žádné vzdálenosti, žádné obtíže se nevyhýbá, žádného nebezpečí se neleká, anebo skromnost skrývající se v práci mezi chudými a ubohými, jakoby jí nic jiného nepatřilo než temno zapomenutí. Do služby největšího ideálu staví se tu život pln slávy apoštolátu. A k vůli tomuto cíli byl odhodlán sv. František vzdorovati všem nebezpečím. Dne 25. ledna 1549 přišel svému příteli Šimonovi Rodriguezovi:

Není sladšího pokoje v tomto strastiplném životě než svůj život vystaviti všem nebezpečím, jen když se to z jednoho důvodu může státi, totiž z lásky k našemu Bohu a Pánu, v jeho službě a pro rozšíření naší sv. víry. Člověku je to pro jeho pravý pokoj lepší, žíti uprostřed těchto trampot a nebezpečí než-li bez nich.

Světec byl si nebezpečí v celém dosahu dobře vědom. Dne 20. ledna 1548 přišel o zamýšlené cestě do Japonska:

Niterný hlas mi praví, že, než-li dvě léta pominou, budu já a ještě jiný

člen Tovaryšstva na cestě do Japonska. Cesta ta je plná nebezpečí. V těchto krajinách zuří velice strašně bouře a čínští námořní loupežníci provozují tu svoje řemeslo. Proto modlete se, Otcové, Bratři, za ty kteří půjdou do Japonska. Mnozí námořníci šli tam a už se nevrátili. Abych jenom o nebezpečí bouří mluvil, píše na jiném místě, »dostačí podotknouti, že to mnoho, zachránil-li se ze tří osob dvě.« A jako by se chtěl hájiti dodává: »V úvaze takových nebezpečí musí vyšší důvody býti naším vodítkem.« (Pokračování).

Sociální úvahy.

Pro svobodné dívky a rodiče píše V. Záhořský.

Pokračování.

V lednovém čísle »Hlasů Svatohostýnských« počal jsem psáti »Sociální úvahy«. Jich pokračování přinesl 1. sešit tohoto ročníku z měsíce dubna a dnes podávám další stať těchto úvah.

V.

Každá jen trochu lépe postavená rodina přičiňuje se, aby dospívající dívky opatřila nějakým lepším vzděláním. Tak dají někteří rodičové vzdělati dívku na ústavě pro učitelky, aby mohla být buď literární nebo industriální učitelkou; jiní zase posílají své dcerky na tak zvaný »wechsel« do německého města, aby sobě dívka praktickou znalost němčiny osvojila, navštěvující při tom zároveň německou školu. Opět jiní rodičové dávají dívky do ústavů, pensionátů nebo klášterů na vzdělání.

Samozřejmě, že podobných ústavů, pensionátů atd. je větší počet a proto je žádoucí na důležitější upozorniti. — Budeme sledovati různé druhy dívčích povolání se vzděláním školským, aby byla ct. čtenářkám našeho listu poskytnuta možnost na tomto poli šířeji se rozhlédnouti a v pádu potřeby ten či onen druh povolání dle vlastní chuti, poměrů, nebo přesvědčení si voliti.

Velezáslužným dílem pro národ náš na Moravě dlužno nazvati zřízení českého ústavu pro vzdělání dívek, založeného † prelátem hrabětem Pöttingem v Olomouci. Ústav tento poskytuje dívkám všestranné vzdělání pro praktický život; proto jest záhodno, aby o něm byla ve veřejnosti známost co nejširší.

Na ústavě tomto jsou zřízeny:

I. Školy.

1. Literární škola o 3. ročnících.
2. Jednotřídní vyšší dívčí škola (4. tř. školy měšťanské).
3. Dvouletá škola obchodní,
4. Škola průmyslová nebo-li pracovní.
5. Škola Kuchařsko-hospodyňská.
6. Škola jazyků.
7. Škola hudebně pěvecká.

II. Kursy.

1. Kurs pro pokročilejší malbu a kreslení.
2. Kurs pro malbu na porceláně.
3. Kurs pro okrasné vypalování na dřevě.
4. Bezplatný kurs pravopisný.
5. Kurs krasopisný.
6. Kurs taneční.

Z uvedeného vidno, že ústav hoře jmenovaný skýtá zvláště dívkám z rodin zámožnějších veškeré vzdělání a proto přihlídněme blíže k jednotlivým školám. Rodičové, uvažte, že každý krejcar, který věnujete na vzdělání svých

dcer, přinese užitek stonásobný nejen jim, ale i národu vůbec a to zvláště, svěťujete-li dcery své rukám dobrým a osvědčeným.

I. Školy.

1. Literární škola o třech ročnících.

Jest to poněkud výše a jinak organisovaná škola měšťanská. Výnosem c. k. ministerstva kultu ze dne 16. listopadu 1900 požívá práva veřejnosti. Do prvního ročníku mohou vstoupiti beze zkoušky přijímací dívky, které dospěly 11 let a vykáží se alespoň 5letou úspěšnou návštěvou školy národní. Do II. a III. ročníku jen dívky dospělejší, které se mohou vykázati přiměřeným vysvědčením, neb po zkoušce přijímací.



Divčův ústav Pöttingeum
v Olomouci.

Ve škole literární vyučuje se následujícím závazným předmětům: náboženství, češtině, vychovatelství a nauce o slušném chování a obcování s lidmi, dějepisu a zeměpisu, počtům ve spojení s jednoduchým účetnictvím a měřictvím, přírodopisu, fysice, krasopisu, kreslení, tělocviku, ženským ručním pracím a domácímu hospodářství. Školní plat měsíčně 6 K. Nejméně se snižuje.

2. Jednoroční vyšší dívčí škola (4. třída školy měšťanské.)

Tato má za úkol absolventkám měšťanské školy poskytnouti další mravní a národní výchovu, jakož i praktické moderní školní vzdělání nad měšťanské školy sahající. Učebnou osnovu a podrobný prospekt školy té obdrží každý, kdo oň koresp. lístkem požádá. Školné 6 K měsíčně.

3. Dvouletá škola obchodní.

Škola tato jest s právem veřejnosti dle výnosu vys. c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 30. července 1906, má účel poskytnouti dívkám potřebných vědomostí, jednak k samostatnému vedení obchodu nutných, jednak aby byly uschopněny a zaměstnány došly jako komptoiristky, účetní a pod. v kancelářích obchodních závodů, průmyslových, komissionářských a expedičních, dále v zá-

ložnách, bankách, knihkupectvích, při c. k. poště, telegrafu a jinde. Chovankám, které nehodlají do obchodní praxe vstoupiti, má býti škola náhradou jiných vyšších učelíšť po odbyté škole měšťanské.

Škola skládá se ze dvou ročníků. Do I. ročníku přijímají se beze zkoušky dívky, které s dobrým prospěchem odbyly III. ročník škol měšťanských, aneb dívky přes 14 let staré, které prokáží zkouškou přípravu odpovídající III. ročníku měšťanských škol. Do II. ročníku přijímají se pouze absolventky I. ročníku nebo absolventky ročních obchodních kursů.

Závazné předměty obchodní školy jsou: Jazyk český, němčina, kupecké počty, účetnictví jednoduché a složité, obchodní korespondence česká i německá, nauka obchodní, právo směnečné, zákony obchodní a živnostenské, obchodní zeměpis, krasopis a nauka o zboží. Nezávazné předměty jsou: ruština, francouzština, český a německý těsnopis, psaní strojem, tělo- a zdravotvída, nauka o slušném chování a obcování s lidmi a tělocvik. — Školné, v němž zahrnuto jest i vyučování němčině, obnáší měsíčně 8 K, jež nemajetným hodným chovankám může sníženo býti. Za vyučování některému z předmětů mimofádných měsíčně 1 K 20 h. Podrobnější prospekt obchodní školy a přehled míst, jakých dosavadní absolventky dosáhly, zašle se každému, kdo oň požádá.

Proč zřídil »Ústav hraběte Pöttingea« dívčí školu obchodní a proč tato má zvláště pro národ náš velikou důležitost?

Na začátku školního roku 1899—1900 otevřel zmíněný ústav dvoulitou dívčí obchodní školu, tehdy první a jedinou toho druhu na Moravě a v českých zemích vůbec. O její důležitosti a nutnosti netřeba širokých výkladů. Národ český nepatří k národům hmotně bohatým. On není daleko tak zámožným, jak by dle krásných a bohatých zemí, které v Evropě zaujímá, dle plle a nadání, které mu i jeho nepřátelé upříti nemohou — plným právem dalo se očekávati. To si upřati, znamenalo by strkati hlavu do písku.

Jest dále nepopíratelným zjevem, že se oněch oborů lidské práce, které dnes nejspíše ku hmotnému vedou blahobytu a majetku, totiž obchodu a průmyslu, nápadně straníme a vyhýbáme. Příčiny toho jsou různého druhu. Národ náš vždy býval v první řadě národem rolnickým a zejména když počátkem 19. století znova vzkřísil se a ohlásil mezi živé národy, skládal se téměř výhradně z venkovského lidu. Naši buditelé byli pak idealisté, kteří napřed musili se snažiti lid duševně povznést, hmotné zájmy stavíce do pozadí. Snahy jejich nesly se v první řadě k obrození české literatury, vědy a umění, což se jim též ve skvělé podařilo míře. Na nynějším však pokolení (hlavně intelligenci) jest věnovati své snahy pro vývoj národa po stránce národohospodářské, neboť silným národem může býti jen národ hmotně dobře zabezpečený. — Vyšvihli jsme se k úžasné přímo produkci literární, v hudbě, malířství i sochařství honosíme se jmény prvního řádu; ve všech oborech vědy značíme se evropskými kapacitami, ale při vši kulturní vyspělosti a obrovském pokroku na poli duševním jevíme stále ještě nechuť ku hlavním dnes zdrojům lidského blahobytu — k obchodu totiž a průmyslu!

Obchod a průmysl posledními bohužel jsou obory, v nichž probouzíme se k novému životu a to velice chabě. U nás vyvinula se záliba pro povolání úřednická a administrativní, všecka naše nadějná a zámožná mládež žene se jen a jen do dlouhých, nákladných akademických studií, které dnes daleko nejsou tak výnosnými jako kdysi, co zatím obchod a průmysl přenecháváme Němcům a hlavně Židům, kteří mezi námi bohatnou, činíce nás současně odvislými, poddanými. — Co činí však Židy vzdor jejich číselné nepatrnosti ve dnešní světové organizaci tak silnými? Jejich finanční význam. — A čím se ho domohli? Obchodem a průmyslem. — Co činí nás vzdor vši kulturní vyspělosti, vzdor

vší píle a uznanému talentu poměrně malomocnými? »Naše národohospodářská slabost!«

Pokračování.

Lesní obrázek.

P. Fr. Žák J. T.

V Orlických horách leží kděsi nevelké městečko. Leží v širokém údolí, z něhož na všechny strany mírným stoupáním táhnou se bílé silnice k vesničkám, které z návrší svého dívají se dolů ku městu, k farnímu svému kostelu, k bílé klášterní budově, ve které několik sester — mníšek mají dětskou zahrádku a sirotčinec.

Asi půl hodiny od města vypíná se na straně k severu statečný vrch porostlý překrásným, hlubokým lesem. Plní mnohonásobný úkol. Udává povětrnost, zaopatřuje okolí výbornou vodou, skýtá chudému lidu práci a topivo, v létě pak rozkošné procházky, jichž měšťané velice si váží.

Na straně k městu obrácené obrouben je les rozkošným hájem mladých jedlí a smrků. Cesty a cestičky do něho lemovány jsou javory, některé z nich tvoří stinná loubí, oblíbená místa mladých lidí. Ach jak je tu veselo v jarních a letních měsících. Ptactvu napnouti je všechny síly svého hrdélka, aby přenotovalo radostné výskání mládeže a někdy i velkých dětí, které svěží přírodou rozeřhaly samy také omládají.

Na kraji jednoho z loubí stál buk. Stál trochu opedál vchodu. Byl mohutný a starý. Vypravuje se o něm, že na jeho silných a širokých větvích Žižka věšel své nepřátelé.

Na pni buku visel obrázek P. Marie. Vlastně nevisel, neboť kůra stromu tak jej obrostla, že byl do ní jakoby zasazen. Dole ležel kámen. Měl sloužiti za klekátko zbožným chodcům, možná, že někdy jim byl; nyní však nikdo naň neklekal. I obrázku všimnul si málo kdo, ač tisíce veselých chodců šlo mimo. Nebyli sice měšťané nenábožní, nikoliv, byli ctiteli P. Marie horlivými; ale obrázek byl málo viditelný, nálada chodců veselá a živá. A tak, buk, mimo který dříve nikdo nešel nesmekna, pozbyl své slávy a vážnosti.

A přec pojila se k němu mnohá událost pohnutlivá i strašná. Kdyby byly mladé dívky města a okolí věděly některé z nich, snad by nejedna z nich pobledla, jdouc mimo, pokřižovala se. Ale ony to nevěděly. Buk se nad tím mrzel i nejedna větev mu uschla — z utajované nespokojenosti. Kdyby byly přihlédly, byly by viděly vyřezány do kůry dvě srdce se slovy Marie, Jan, v rámečku do kůry vydlabaném Na pni bylo ovšem jmen dost, ba i srdcí; ale ona dvě tvořila zvláštní dojemný párek! Mnoho, mnoho let byla tu spojena, ale ve skutečnosti spojení nedošla. Mívala pod bukem své dostaveníčko. Drozd, který dosud oblibuje si vrchol buku, opěvával jich lásku. Snad někdy zpíval: nevěř, nevěř, slib sklamává, ale Marie dost toho neslyšela. V duši jí zpívala láska.

Jan odešel. Slíbil, brzo se vrátím; ale nevracel se. Uplynul měsíc — dva; Jan se nevracel. Ve strašné úzkosti nad hanbou pověsila zde opuštěná Marie obrázek sv. Panny. Modlila se pod ním dlouho do večera, modlila se horoucně, v zoufalství, v horkých slzách; ale Jan se nevracel. Zapoměl. Jednou — bylo to v podvečer na podzim — zase tu klečela. Konečně usedla unavena na zem a usnula. V noci uhořel silný mráz. Ráno ji našli mrtvou. Utránila se a zmrzla. Nevěř, nevěř, slib klamává.

To stálo se dávno, dávno. Dívky o tom nevěděly. Drozd se na to. zdá se, pamtaval, nebo zpíval někdy dojemně, že do srdce táhla tesklivost.

Buk se hněval, velmi hněval. Býval druhdy milován a vyhledáván, ale od oné doby pozbyl své slávy. Nejprve s hrůzou se mu vyhýbaly. Těšil se, že to přejde. Přešlo ovšem, lidé zapoměli na událost; ale buk zůstal v zapomenutí. On lecos viděl

a slyšel, co se pod ním mluvilo a dělo. Nikdy nikoho neprozradil, tak že mu důvěřovali; ale od oné události zůstal zapomenut a osamocen. To jej hnětlo, než pomoci nevěděl. — —

Jednoho večera, když slunce klonilo se k západu, šlo mimo něj asi desíleté děvčátko. Bylo bledé, bosé, chudičké. V rukou neslo košík. Loubím, kterým mělo jíti, už se ztemnilo, vypadajíc jako podzemní chodba, jako velké, temné oko. Děvčátko se ho patrně uleklo. Postavilo koš vedle kamene u buku a zastavilo se.

Uvidělo obrázek. Ach, obrázek P. Marie, řeklo. Pokleklo na kámen a modlilo se vroucně. Slzičky tekly mu po tváři. Bylo mu smutno v srdéčku. A jak by nemělo truchliti! Bylo tak opuštěno. Oko P. Marie vlídně se na ně usmívalo. Ten úsměv jej dojal.

Ach, Bože, kdo se na mě nyní usmál kdy? Nikdo. Na světě nemělo nikoho, kdo by je miloval, pranikoho. Tatička nepoznala an, zemřel, když mu byla tři léta, matičku jí pochovali před rokem. Od té doby neví, co je úsměv a co láska. Každý chce jen, aby mu sloužilo. Činí tak rádo, ale co zmohou jeho slabé síly? Kdyby je někdo pomiloval a poláskal jako matička! Však spíše každému je na obtíž. Nyní má jíti temným lesem. Bojí se, ale musí jíti.

Ký div, že si zaplakalo. Drozd viděl její žal a zazpíval jí tak dojemně a sladce, že se od buku nemohlo odtrhnouti. Usušilo slzy a usedlo si na kámen, na kterém právě klečelo a opřelo se o buk. Slunce chýlilo se k západu. Divně hrály jeho paprsky. Nebe zaplálo nachem.

Na co myslí ubohý siroteček? Nač jiného než na milou matičku. Vidí jí, jak ji zavolala k sobě ke smrtelnému loži. O, jak tehdy obě plakaly, jak se líbaly a v oběti držely.

Drahé dítě, řekla jí umírající, budeš samotinká na širém světě. Srdce mi puká při této myšlence. Ale nezoufej. Pán Bůh milostivý se tě ujme. Bude ho prositi v nebi, aby nad tebou bděl. Drahé dítě, boj se Boha a nespust se ho.

Potom snála matička se svého srdce malý medailonek P. Marie, zavěsila jej děvčeti na krk řkouc v slzách: Drahé dítě, to je jediné, co ti může umírající matka dát. Ale věz, že na světě není předmětu, který by byl naplněn tolika vroucími modlitbami, jako tento obrázek. Slib mi, drahé dítě, slib mi, že jej stále nositi budeš. Vem jej do své ruky a slib mi, slib jako přísahou, že budeš milovati matku boží, k ní se modlit, ji následovati, k ní se utíkat, že budeš hodným dítětem P. Marie.

A ona slíbila. Ach ano, z celé duše slíbila. Nikdy nezapoměla dosud na onu chvíli. Sotva slib dořekla, matka vzdychla — a nebylo jí více.

Často vidí událost tuto před očima, a vždy obnovuje svůj slib.

I dnes ji vidí. Než hle, jí se zdá, jakoby matička neplakala, jakoby nebyla tak bledá a utrápená; ale jako by se usmívala. Zdá se jí, jakoby měla rysy P. Marie z obrázku.

Na buku zpíval drozd dále. Mušky bzučely kolem. Stíny háje zdály se lemovány večerní záplavou. Náhle jakoby se spojovaly — spojovaly a blížily k ní. Nejsou hrozný, nýbrž líbezny. Už se spojily v jakousi postavu, která se blíží k buku.

Má vlídné oči, bílé čelo, modrý plášť. Ach, co je to? Neří to její matička? Ano, je to ona, jde jí z loubí naproti. Však ne, je to ta postava z obrázku, ale velká, světlá, jako obraz P. Marie v klášteře u sester. Už je u ní. Bože, jaká krása, jaká vlídná spanilost. A přece je to snad matička. — Nachýlila se nad ní a políbila na čelo. — —

Děvčátko se probudilo. Kde to jsem? Udiveně dívalo se kolem. Už se smrákalo. Bylo pusto a smutno. Jen drozd ještě zpíval, posílaje poslední pozdrav za sluncem, jež zapadlo. Buk tichounce šuměl. Či viděl i on, co se tu dělo, že je tak tichý, jako udivený.

Ach, to bylo krásné, vzdychlo si děvčátko. Sáhlo na medailonek a pohlédlo ještě jednou vděčně k obrázku. Potom uchopilo koš a zmizelo v loubí.

Drozd umkl, díval se za odcházející dívkou. Viděl snad něco? Co jest to, co má děvčátko na čele? ptal se buku. Svítí to jako diamant. Věru, odpověděl buk, mně se zdá, jakoby bludička šla loubím. —

Od té doby buk jakoby pozbyl své mrzutosti. Vídával častěji přicházeti sem naše děvčátko. Vždycky poklekla a modlilo se před obrázkem. Někdy si posedělo na kameni. Už se na obrázek, který se mu zafal do masa nehněval. Odpustil mu, že byl druhdy příčinou, pro kterou upadl v zapomenutí. Nedočkavě čekal, kdy přijde jeho mladá družka.

Děvčátko vyrůstalo. Na čele diamant svítil mu dále. Ta paní krásná mu jej asi vtiskla do čela, myslil si drozd. Také lidé jej zpozorovali, nebo svět začal se na dívku usmívati. Ta něha na jejím čele tak čistém a bílém vykonávala na ně zvláštní kouzlo. To je ten diamant, říkával drozd buku, když to zpozoroval.

Nediv se, odpovídal buk, diamant je vzácný drahokam.

Jedině dívka o tom nevěděla. Byla tichá a skromná jako dříve. Stejně milovala buk a jeho obrázek jako dříve. Na to, že jí zde kdysi políbila na čelo krásná paní, mající rysy drahé matičky a P. Marie, nezapoměla ovšem nikdy. O nikoliv! Naopak v duši jeho obraz její stále žil, stále nabýval krásnějších tvarů, takže zaujal celé jeho srdce.

Mládenci z okolí zpozorovali, že dívka má jakousi tajnou lásku v srdci a bo-lelo je to, nebo až vlídná a dobrá, neměla pro ně takového pohledu, jakého si přáli.

Uplynulo několik let. Buk byl opuštěn. Zase truchlil. Jeho milá družka se více neukazovala. Drozd ji volal, často dlouho do noci, ale marně. Žalovali si svůj bol, ale dívka nepřicházela.

Jednou odpoledne bral se k buku veselý průvod dětí. Byli to chlapci a dívky z městského sirotčince. Sestry je vedly. Buk cítil bodnutí v duši.

Kdo je ona mladistvá dívka, jež kráčí v čele dítek, tázal se drozda, utajuje dech.

Je to ona, je to ona, zazpíval drozd. Byla to ona. Průvod přišel k buku. Aj tu bylo veselo! Bože, to je radosti, myslil si stařec buk. Až mu srdce omládlo; drozd mohl si hrdélko roztrhat.

Před odchodem vyňala mladistvá sestra, které na čele diamant zářil v podivu-hodném, ještě jasnějším světle, krásný obraz P. Marie v rámci, ověnceaý kvítím a rů-žemi, a pověsila jej na buk nad kámen; obrázek dřívější vyňala a uschovala. Buk cítil sice bolest, když mu hřebík vjel do masa, ale rád ji snesl; měl takovou radost.

Všecky dítky poklekly, sestra klekla na kámen, modlily se a zpívaly. Drozd k tomu zpíval průvod, buk šuměl jako varhany.

Od té doby stalo se místo u buku zase oblíbeným dostaveníčkem obyvatelů — zvláště mladých lidí. Nejedna poklekla tu a pomodlila se před obrázkem. Mezi nimi bývala tu nejčastěji sestra a dítky ze sirotčince.

S buku kletba opuštěnosti a nevšímavosti byla sňata. Zase omládl a zelenal se až radost.

Ještě jeden jej stihl veliký žal, na který dlouho nemohl zapomenouti. Za několik let umřela sestra. Zatruchlil, dlouho šuměl rozbolestně; drozd zpíval dojemné chvalo-zpěvy. —

A kam dali diamand z čela sestry? ptal se kdysi drozd buku.

Dali jí jej do hrobu, odpověděl buk. Už jí jej nemohou vzíti? ptal se drozd?

No, už nemohou. Ta paní, která jej dívce tehdaž na večer na čelo vtiskla, si jej vzala zase a nahradila jí jej diamantem věčným.

Když tomu tak, myslil si drozd, není příčiny proč bych o tom mlčel. Dosud jsem to zatajoval z bázně, aby jej chudému děvčátku nikdo nevzal.

J jal se vypravovati všem ptákům celého lesu, co byl viděl, když děvčátko kdys, pod bukem usnulo. Ti to vypravovali dále. A brzy věděl o tom celý kraj, že krásná paní zemřelé sestře, kterou ctíli jako anděla, vtiskla, když byla dítkem, jasný diamant

na čelo a ten že tvořil ono divné kouzlo, kterým podmaňovala si srdce všech lidí.

Pochopili lidé, zvláště dívky, jak vzácný je takový dimand a nejedna přišla se pomodlit k obrázku na buku s přáním, aby i jí byl dán.

Buk stal se téměř poutním místem. Nejednu z dívek vedla odtud cesta do městského sirotčince mezi sestry.

* * *

Spanila čtenářko, víš jaký to byl diamant, který tak spanile zářil z čela dívky? Ty to víš. Ty víš také, že přechistá, neposkvrněná Panna jest to, která svým ctitelkám jej vtiskuje.

Miluj ji z celé duše a cti ji. Ona také tobě dá vzkvěsti na čele liliji panenské čistoty, která tě drahou učiní Bohu a lidem.

Zprávy se Sv. Hostýna.

Drobný prodej »Hlasů Svatohostýnských«. Jistý náš přítel kněz se tázal, zda bychom nebyli ochotni každý měsíc náš list tak prodávati, jako se prodává. »Kříž« a »Marie«. Na to odpovídáme, že budeme vldůstp. farářům, kaplanům atd. velice povděční za tu práci, již by si tím na se vzali; jenom že by se musilo číslo prodávati po 6 h.

Dary pro Sv. Hostýn. Paní A. V., prof. z Prahy dvě antipendia. — Nejmenovaná na »Hlasy Svatohost.« 40 K. — Nadučitel z B. věnoval Sv. Hostýnu 36 K v důvěře k Matce, která divy tvoří. — Pan L. Klabusay 449 K 84 hal. — Pan od Telče 60 K.

Hlasy Svatohostýnské. Píše se nám z V....: Vzdávám upřímný dík nejbлагославnější Panně Marii, která na Sv. Hostýně podnes divy tvoří, že poskytla našemu lidu vydatnou zbraň.... Jméno této nové zbraně je »Hlasy Svatoh.« Zajisté nejsv. Rodička Boží má hlavní podíl na všem dobrém, které působí »Hlasy Svatoh.« Je to zbraň jiného druhu než byla ta, kterou byli Tataři na Sv. Hostýně r. 1241 potfeni. Noví Tataři užívají však také nož zbraně hroznější ku olupování našeho lidu o jeho nejdražší poklad: sv. víru. Je to tisk. Podle útoku musí se řídit i obrana.... »Hlasy Svatoh.« jsou skutečně měsíčníkem lidovým, jak je natisknuto na první straně každého čísla. —

Díky za vyslyšení. R. V. z P. vzdává tímto dík neposkvrněné Marii Panně za vyslyšení jisté prosby a vyzývá každého, aby se k ní s opravdovou důvěrou utíkal, ona jest »potěšením zarmoucených«. — Taktéž dosáhla vyslyšení na přímlovu Marie Panny Svatohost. v jisté záležitosti M. H.... a zdraví ve své nemoci F. S. v M.

Počasí na Sv. Hostýně. Na konci měsíce října a na začátku listopadu ozývala se tu mocné Meluzina. — Teplota nejvyšší v první polovici listopadu byla 8 listop. O 2. hodině odpoledne ukazoval teploměr + 13.8° C. Dne 11. listopadu o 7. hodině ráno klesl teploměr na — 5.2° C. — Pršelo: dne 4., 5., 8., 9. a 10. listopadu t. r.

Poutníci v zimě. I nyní zavítají poutníci, je-li příznivé počasí, v dosti četném počtu na Sv. Hostýn, alespoň na neděle a svátky. Doposud byla na všechny neděle a svátky návštěva překvapující.

Voda Svatohostýnská, k čemu také sloužila. Naše čtenáře bude zajímati zpráva, že nemá přijíti v zap. menuti. Když se totiž v Praze počalo stavěti Národní divadlo, bylo užito kamene z hory Radhoště k položení základu. K zasazení pak téhož kamene byla malá rozdělána vodou, která se čerpala z posvátného pramene u t. zv. vodní kaple Hostýnské. —

Z cirkve a světa.

Čechy. P. Jos. Šauer z Augenburku, c. k. školní rada dříve prof. na ústavě učitelek nar. 1845 v Držkově v Čechách, stal se v 62 roce svého stáří knězem. Kdo znal jeho zbožnost už za jeho professorského života, jeho skromnost a horlivost jako člena česk. akad. mar. družiny v Praze nedivil se tomu. Příklad tento působí velmi osvěživě a mile v době, kdy více kněží svým stavem pohrdlo a dalo pohoršení, jak svým spolubratřím tak obzvláště věfícimu katolickému lidu. P. šl. Šauer mohl se knězem státi, poněvadž byl svobodný. Bohosloví studoval poslední dvě leta soukromě. Jeho jméno je známo i v širších kruzích, ježto byl již činným jako spisovatel. Mimo četné články duševědecké, methodické a vychovatelské v různých listech vyšly od něho též samostatné spisy jako: Paedagogika, O štěstí, Obecné vychovatelství a p. Založil měsíčník: Rodinné vychování. Primici slavil dne 28. října v Hájků u Prahy. Mnohaja ljeta!! — V Hradci Králové konala se v poslední době náboženská disputace. Věc pro naši dobu neuvěřitelná, ale pravdivá! Pokrokový klub tamnější dal k tomu podnět. Ze tím účelem pozval si z Prahy prof. Masaryka, Dra Bartoška, red. Myslika a Kunlea. Proti nim postavil křesť. dem. klub Dra Reyla, Dra Šulce a P. Jemelku T. J. Neprve přednášel Dr. Reyl o otázce: Náboženství a intelligence, načež se rozvinula

disputační debata mezi zmíněnými pány a trvala až do 2. hod. v noci. Prof. Masaryk se omlouval, že prý se nemohl dobře připravit. Dle úsudku rozvážných lidí intelligentních do- byl vítězství klub křesť.-demokratický a zvlá- ště prý se ukázalo, jak nynější pokrokoví bo- jovníci ve věcech náboženských jsou nevědomi. Inu ovšem, kdyby se vyznali v náboženství, nepopírali by je. Dobře už Kristus Pán pravil: Otče odpusť jim, neboť nevědí, co činí. — V Česk. Budějovicích zvítězili ve III. sboru do městského zastupitelstva Češi.

Morava Kníže-arcibiskup Dr. F. S. Bauer odebral se do Říma. Doprovázejí jej veledp. prelát ryt. Mayer, kan. Dr. Ehrman a cerem. G. Klug. — Moravské volby ukázaly, že Mo- rava je doposud katolickou a vyznely jako odpověď na usnesení a různé protesty proti náboženské pokrokovému učitelství. Na ně- kterých místech mohla býti větší účast při volbách se strany rolnictva. Velice se činili soc.-demokraté a dobyli ve IV. kurii vedle katolíků nejvíce hlasů. — Severní dráha byla postátněna.

Dolní Rakousy. Starosta města Vídně Dr. Lueger onemocněl a ještě stále churaví, ač prý se mu vede už lépe. — Biskupové z celé polovice říše rakouské poslali u příležitosti svých konferencí ve Vídni biskupům francouz- ským, v tak těžkém a smutném postavení se nacházejícím, telegram, v němž je povzbuzo- vali a jim slibovali na ně v modlitbách svých pamatovati. Začč se kard. Richard jménem všech biskupů francouzských zvláštním listem poslaným J. Em. kard. Pruschovi poděkoval. — Cestný mistr bratr... Oskar Erstling píše o rakouském zednářstvu v zářijovém čísle letoš- ního zednářského ročníku takto: Státní dozorcí úřady jsou v Rakousku o užitečném jednání a nic méně než státu nebezpečném působení svobodných zednářů zevrubně zpraveny a jest- liže je bez překážky nechají pracovati, může se to považovati za polouřední uznání. Svazy liberálním způsobem se trpí jako nepolitické spolky... Bylo by pochybeno, kdybychom z okamžitých porážek ložových bratří chtěli cos dalekosáhlejšího dovozovati. Opravná akce práva manželského se pravda shatila a, také propaganda »Volné školy« nenalezla onoho ohlasu v lidu, jak osnovatelé očekávali. V lidu

má lože velice málo přízně, ačkoli může svědčů dělnictva většinou použiti jako přímých ná- strojů. Než bratří... umějí všemi prostředky pracovati a co nejde demokraticky, musí se provésti byrokraticky (cestou úřední). — Dle protestantské Wartburg odpadlo v Dolních Rakousích od roku 1898 včetně do začátku r. 1906 celkem 10.592 lidí od katolictví ku pro- testantismu. —

Anglie. Horní sněmovna neschválila zákon o výluce náboženství ze škol. Předloha padla 256 hlasy proti 50 hlasům.

Rusko. Revoluční duch utuchuje, toliko o jednotlivých loupežích je slyšeti. Volby do dumy se zase připravují. V mohylevské die- cési přestupy na víru katolickou se stále množí. Už se mluví o 220.000 přestoupilých.

Francie. Vláda chce u katolíků bohoslužby pokládati za veřejné schůze, jež nutno u úřadů ohlásiti. Kostely prý po roce 1907 mohou na- řízením svému účelu býti odňaty. Socialistický ministr Viviani mluvil ve sněmovně o vymý- tění náboženství. »Víru na onen svět«, pravil »už jsme z lidského svědomí vyrvali... Světla na nebi jsme zhasili, jež nikdo už nebude moci rozsvítiti. Tím počíná teprve velké dílo a svítá nový den.«

Chyby tiskové. V č. 8. str. 93. má státi hloh místo hloch; a 94. Stírovník místo Sti- covník.

Z volebního ruchu na Moravě. Pokro- kový učitel skočí do řeči se- kámu kan- didátu: »Dokažte, že je Bůh!« Klidně od- povídá sedlák: »Dokažte vy, že ho není!« — Sociálně dem. kandidát dí v řeči o křesť. voličích: »Blahoslavení chudí duchem!« Hbitě mu odpovídá mladá dívka: »A vy tlustí tělem!« —

Redakci zasláno:

Mše sv. Cena 4 hal. — Smilujte se. — Úpěnlivá prosba o duchovní almužnu. Praha 1905 a 1906. —

Listárna.

Jistý anonymní dopisovatel chtěl, abychom o věci choulostivé článek napsali. Necht nám raději pošle plnou svou adresu a odpovíme mu v soukromém psaní.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

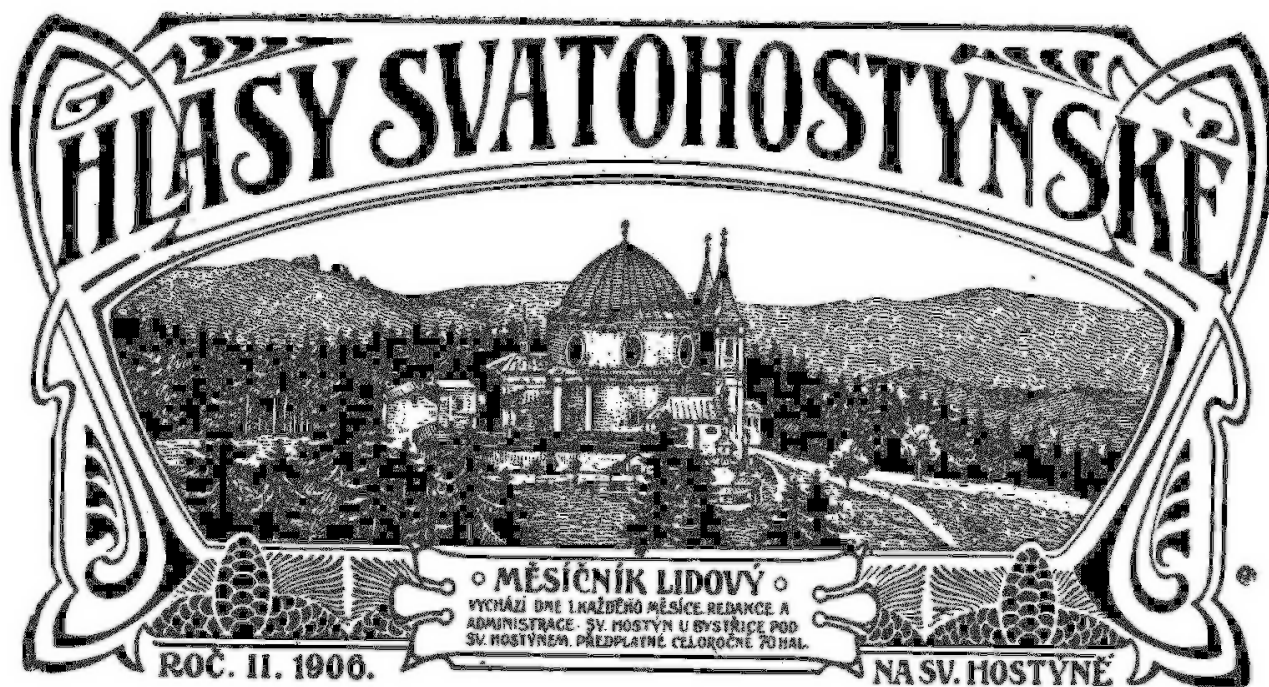
vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem.** — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J.
Tiskem L. Klabusaya v Holešově.



Rukopisy a dopisy zasílány nám
 buďtež na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

10. číslo 1. ledna 1907.

Vydávají a vedou členové řádu
 Tovar. Ježíškova na Sv. Hostýně.

Vánoce na Sv. Hostýně.

Hráká tajemná radost a ples duše zachvěje každým srdcem při vzpomínce na dobu vánoční, ví každý nejlépe sám. I nejzatvrzelejší srdce jaksi se obměkčí, poněvadž vánoce vzbudí v jeho nitru vzpomínku na obrození lidstva. Svátky vánoční, svatá noc! — Dobře víme, co nám přinesla: Spasitele světa, milého Ježíška. Člověk se cítí unesen do vyšších sfér. —

Povznáš-li však tajemství svátků vánočních po širším světě každou duši a srdce od této země k výšinám nebeským, tím více tou nejčistější poesíí se tak děje na milém Sv. Hostýně, kde Matička Páně, neposkvrněná Maria Panna, se od věků zbožnými Čechoslovany uctívá, Matička milého Ježíška, kterého nám v této sv. noci v Betlemě porodila.



Josef Šamalík,
 zemský poslanec katolické strany národní.

Znáte Sv. Hostýn jak vysoko se vypíná nad ladným krajem požehnané Hané? Již od Přerova jej spatříme, není-li v mlze ukrytý. Zaměříme ve sv. noc. nahoru.

Sotva že staneme na úpatí Sv. Hostýna, pozoruje oko, jak se vše mění v rozkošný zimní obraz. Dole často černo — ani prášek sněhu — a Sv. Hostýn přioděn ve bělostné sněhové roucho, které je v ranní záři protkáno nesčetnými, skvějšími se hvězdíčkami; — v lese tajemné ticho; — jen stromy občas jakoby šepotaly: Poutníku zbožný,

krácej vzhůru do chrámu Páně; dnes se slaví jitřní na památku tajemství narození Páně. Pohled na nás, v jaký šat jsme se ustrojily, v náš nejkrásnější, bílý, posetý démanty! — Z okolních osad, vísek, údolí a samot spěchá na Sv. Hostýn zbožný lid. Co jej tak na Sv. Hostýn táhne? Svatá víra, láska a úcta k Marii Panně, Rodičce Spasitele světa.

S roztouženým, radostným srdcem vkročíme do svatyně, a hle, co tu nábožného lidu! Jak nadšeně zpívají při nejdražší oběti písně Ježíškovil S jakou úctou a vírou přistupují ke stolu Páně! Ani obtížná cesta ani vzdálenost je neodstrašila, aby zůstali lačnými! — Jako kdysi pastýřové v Betlemě, byvše andělem ve svaté noci povzbuzeni, bez odkladu a nehledíce na obtíže, spěchali k Ježíškovi novorozenému, tak spěchají tito k jesličkám onu událost představujícím, jež byla zbožná štědrost dobrodinců v chrámě Svatohostýnském zřídila. Než co pravím k jesličkám?

Oni sami připravují, proniknutí jsouce živou vírou, božskému dítěti jesličky v srdci svém přijetím sv. svátostí. Nám zdá se, že se vidíme v Betlemě a nejenom lid, ale i celá příroda zdá se, jakoby pěli onu krásnou píseň andělů: Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. —

Ano připadá nám, jakoby vůkolní les byl pln kůrů andělských a jakoby tito zrovna tak zvučně, krásně, radostně a velebně, jako kdysi v oné památné noci, prozpěvovali: Sláva na výsostech Bohu!

V tento velebný a slavný chvalozpěv vylévala duše má v hluboké pokoře modlitbu svého srdce: »Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle!« — O Bože, rač nám jednotlivcům a všem dáti pokoj a mír. Kéž všichni poznají, kdo jedině svatý mír může udělit a kde se jedině nalezne: v Betlemě u jesliček, v nichž spočívá Ježíšek, světa Vykupitel a Spasitel. Kéž umlknou všechny bouře a rozepře a láska ať slaví vítězství! Láska, která přivedla Spasitele na svět a která září a plane u jesliček betlemských.

My jsme zde na místě zasvěceném Rodičce Boží, v její blízkosti. Víme, že Maria Panna dlela v Betlemě u jesliček novorozeňátka. A hle, my shledáváme tutéž Matku zde na Sv. Hostýně o vánocích. Jsme jí tak blízko! Proto snad, více nežli kde jinde, mluví k duši věřící na Sv. Hostýně taj vánočního svátku! Kristus přítomen ve svatostánku pod způsoby chleba, Maria Panna na blízku, kolem oltáře zbožný věřící lid, vše uprostřed lesní samoty, vyvýšeno nad čilý ruch vesnic a měst; zda to není pravý obraz tajemství betlemského? Co si přeješ ještě duše křesťanská?

Zde pěkně tak, zde volno, milo,
zde srdce se jak v nebi cítí,
a sem-li srdce zabloudilo,
nemožná víc se rozloučiti,

Tu pookřeje duch a posilní se u víře, v naději a lásce k Bohu! Obtížné a namáhavé cesty nahoru líto není. Naopak je teskno okolo srdce, když nutí nás čas, opustiti Sv. Hostýn a vrátiti se nazpět do domova. Z. Š. ctitelka Sv. H

Moderní abecedník.

Bible.

V posledním čísle ukázali jsme všeobecně, že bible jest kniha božská a věrohodná, že tudíž žádná námitka proti ní učiněná neobstojí. Nicméně jest nám ještě některé námitky časové dopodrobna vyvrátiti.

Silozpytcové osmnáctého století pravili s bezbožným Voltairem: Bible obsahuje věci, které odporují známým zákonům fysiky (silozpytu). Vypravuje hned na první stránce, že světlo bylo dříve stvořeno než slunce, totiž 1. dne a slunce 4. dne.

Tím je řečeno, že účinek byl dříve než příčina, což jest nesmysl. Proto bible není věrohodná a božská kniha. Stvoření světa je bájka.

Nechť tedy církev vyškrtne nebo změní tuto bájku!

Avšak církev nic nezměnila, nýbrž čekala až přišla po fysice 18. století fysika 19. století. A hle, všechny knihy a školy 19. věku, které o záhadné té věci jednají, dávají církvi za pravdu. Učí, že světlo nezávisí na slunci, že tudíž mohlo býti stvořeno prvního dne, slunce pak 4. dne. V tom prý není žádného odporu.

Hvězdáři poukazují na tak zv. zvířetník (zvěrokruh) učeného Denderaha, pravili k církvi: Podle tvé bible byl člověk stvořen před 6000 lety. Ale dle zvěrokruhu toho hvězdáře hvězdy jsou tak k sobě postaveny, že již před 25.000 lety člověk pohlížel na oblohu nebeskou. Proto změň letopočet v bibli zaznamenaný!

Avšak církev nic nezměnila a čekala 10 let až vystoupili slavní hvězdáři Cuvier, Biot, Champillion a jiní, kteří vše, co Denderath tvrdil, důkladně vyvrátivše dokázali, že jeho zvířetník na nejvýš je 18 až 27 set let starý, a konečně že sahá asi do roku 150 před Kristem.

Vystoupili proti církvi a její bibli i přírodovědci snažíce se odstraniti dosud nepřekonatelné meze, které různé živočichy od sebe oddělují, a prohlašují, že zvíře a člověk jsou členové jedné a téže rodiny. „Ty přihlížíš, volali k církvi, jak se v přírodě živočich ze živočicha vyvinuje. Člověk není nic jiného než zdokonalená opice. Podívej se, jak jsou sobě podobní. Zadní končetiny její, na kterých může palec obrátiti k ostatním prstům, vyvíjely se poznenáhla v lidská chodidla. Škaredý její ploský nos přetvářel se v jemný lidský nos. Chlupaté opičí hlavě dostalo se lidského čela. Jazyk její, který vydává odporné zvuky, učil se znenáhla lidské řeči. „Vyškrtni tedy, o církvi, zase starý bludný pojem ze své zastaralé bible!

Avšak neškrtla nic. Dnes ani nemusí čekati, až někdo přijde, který by opak toho dokázal. Francouzští a němečtí přírodovědci nad slunce jasněji dokázali fysickou nemožnost zmíněného vývinu, nehledíce k tomu, že již dar lidské řeči a rozumu činí opačné tvrzení směšné.

Než přírodovědci tou odpovědí ještě nedali se odbýti a pravili: Dejme tomu, že člověk se líší od opice, přece není pravda, že lidské pokolení pochází pouze ode dvou lidí, Adama a Evy, nýbrž od rozličných rodičů. Někteří učenci předpokládají 12 různých prarodičů, my podle pletní barvy jen troje: černé, bílé, žluté. Na každý způsob ať se už neřekne, že člověk pochází od jedné prarodičů! Nechť se z bible vyškrtne učení: A stvořil Bůh člověka k obrazu svému, muže a ženu“. Církev nic nevyškrtla z bible. Ale čekala, až se dočkala důvtipnějších přírodovědců, kteří nepřestávající na zevnějších zjevech, jako na pletní barvě a různém útvaru lebky, dokázali zevnitřních vlastností člověka, že veškerá plemena, bílá, černá a žlutá náleží k jedné lidské rodině, a že slunce, strava a způsob života poznenáhla působí na různé utváření kostí a pletní barvy; ano, že rozmnožení plemen by bylo bývalo nemožno, kdyby nebyla jednotného původu, ba tím více tomu nasvědčují čím větší jest jejich různost. — Tedy nic se nevyškrtlo z bible.

Konečně ozvali se geologové či zeměvědci a volali k Církvi: „Potopa světa je pouhá bájka, vytrhni z bible list, na kterém popsána jest.“ Avšak církev nic nevytrhla. Přišel učený Cuvier, který ve svém velkém díle „La revolution della terre“ dokázal, že potopa světa skutečně se přihodila. Totéž dokázali i jiní francouzští a němečtí učenci, ano dosvědčili, že i čas potopy v bibli popsané s jejich výzkumy se shoduje.

Není vědy v nové době, která by nebyla proti bibli hlasu svého pozvedla, tak kosmografie (světmapa) na základě útvaru země, ethnografie (národopis) na základě objevení Ameriky a Okeanie, jazykoznanství na základě stavby babylonské věže. Avšak

povstali jiní vědátoři, kteří všechny námitky vyvrátili. Tak dokázali spolehliví zpytatelé moderních řečí možnost společného původu všech jazyků. — Moderní národosloví shledalo překvapující podobnost mezi obyvatelstvem starého a nového světa, obzvláště v těch krajinách, kde jest sobě nejbližší. Beringův průliv dělí Asii od Ameriky asi 25 mil zšíří, a Eskymáci nepotřebují více než 2 dny, aby se z Ameriky dostali do Asie. Že pak země jest kulatá a se otáčí od západu k východu, bylo již dříve, než se to vědecky dokázalo, v prvních verších bible zjištěno. Tam se líčí Bůh, jak odděluje hořejší vody od dolejších, t. j. jak učinil oblohu a oddělil moře, a jak zemi dal rychlost otáčení, která způsobila vypuklinu kol rovníku a sploštěnost na točnách.

Darmo se hledá po něčem, co by církev musila v bibli Starého zákona změnit. Snad má něco v Novém zákoně, v Evangeliiích nebo skutecích apoštolských změnit? Pranic. Zeměpisové počali pochybovat, zdaž cesty, které nám sv. Lukáš ve skutecích apoštolských popisuje, jsou správně naznačeny. Prozkoumali vše dle pravidel moderního zeměpisu i přesvědčili se, že každý obrat lodě, na které se plavil Apoštol, každé předhoří, kteréž se jmenuje, se shoduje s pravdou. Lukáš nazývá římského místodržitele, kterého Apoštol na ostrově Cypru obrátil, Prokonsulem. Nad tím se pozastavili dějepiscové, tvrdíce, že to „Propraetor“. Avšak ze spisů Dio Cassia seznali, že ostrov Cypr byl císařem Augustem darován římskému senátu, pročež byl spravován „Prokonsulem“, nikoliv „Propraetorem“. Sv. Lukáš měl pravdu.

Paní má!

Novoroční duma od F. H. Bukovce

Před trůnem Tvojm, sladká moje Paní,
dnes poklekám, Tvůj vasal nejnižší,
bys požeňla chudobné mé zbrani
v Hrad ukázala cestu nejbližší.

Na výpravu jsem těžkou dal se slabý
příšerným hvozdem, žárnou pustinou,
kde řeky vyschly, černými kde žlaby
jen děsný ještěr blýská šupinou.

Štít, který Syn Tvůj vložil na mé rámě,
již mnohou ranou proklán ničící,
meč otupen již v mnohých příšer tlamě
jsem stopil jej tak z'obně syčící.

A stálým bojem klesá již má ruka,
rozsápán krunýř, vřelé krve proud
jej barví rudě — ó ta děsná muka,
mám přece v boji smutně podlehnout?!

Tvou věž jsem zočil, sladká moje Paní,
nad hvozdem tmavým, zážné ve výši
nuž k cestě další žehnej mojí zbrani
v Hrad věčný ukaž stezku nejbližší.

Tvé barvy nyní na svá prsa vložím
a posilněn Tvou přízní milostnou,
své zbraně kdysi vítězné přec složím
u nohou Krále s tváří radostnou.

Dějiny Sv. Hostýna.

Píše P. Fr. Vídenský T. J.

(Pokračování.)

Dloufám, že bude milé čtenářům, uvedeme-li přesný počet průvodů, komunikantů neboli těch, kteří přistoupili ku stolu Páně, a odsloužených mší sv. od 24. února roku 1748 až do 14. února 1787, kdy kostel na svátek sv. Valentina byl odsvěcen a zrušen. (Proto na odčinění urážky se tento den na Sv. Hostýně světí a koná se první pouť na Sv. Hostýna.) Pro rok 1748 a pak od r. 1783 není bohužel udán počet průvodův a kajicníků. R. 1748 se asi na to zapomenulo anebo nemohlo se to pro velký nával lidí při konsekraci kostela dobře kontrolovati a od r. 1783 až 1787 se nic zapisovati nesmělo, poněvadž byly pouti, jak později uvidíme, zapovězeny. V knize celebrantů Svatohostýnských, o níž jsme se už častěji zmínili, jsou čísla tato vždy na konci roku výslovně udána; jsou pak, jak následují:

Rok	Mše sv.	Průvody	Přijímání
1748	814	?	?
1749	1135	20	25150
1750	1171	19	29785
1751	1096	15	34600
1752	930	18	31500
1753	1085	18	38200
1754	958	20	40200
1755	1286	21	37450
1756	1146	25	26150
1757	1413	37	33400
1758	1215	48	42900
1759	1149	33	47700
1760	1310	38	36921
1761	1419	33	46310
1762	1367	37	40835
1763	1381	34	41676
1764	1390	30	40125
1765	1343	34	38852
1766	1386	38	42142
1767	1359	48	40137
1768	1477	41	42434
1769	1452	39	46514
1770	1311	39	34452
1771	1482	35	38560
1772	1386	25	35190
1773	1346	29	33680
1774	1357	14	35240
1775	1388	26	32140
1776	1511	24	33780
1777	1340	25	37850
1778	1449	25	33800
1779	1281	34	36350
1780	1341	37	37946
1781	1538	—	36400
1782	1379	—	33660
1783	1345	—	—
1784	934	—	—
1785	1026	—	—
1786	838	—	—
1787	125	—	—
Celkem	49653	959	1,262 029

Zda nemluví úchvatněji a páději číslice tyto, než-li nejnadšenější a nejživější líčení? A bylo-li tolik jenom kajicníků, kolik bylo tepiva poutníků vůbec? My vidíme, že náš lid sem putoval u množství velikém, ale zároveň v duchu, v jakém se pouti mají vykonávat. — Přišel četně, pomodlil se, napiil se vody z posvátného pramene, umyl se a chváta domů vykládaje o místě, kde Matka Boží sobě vyvolila stánek a tvoří divy, kde se vyprýštil zdroj vody na zdraví osvěžení těla a zdroj milosti k osvěžení duše.

17. Záslibné dary.

Pověstná je klenotnice mariacellská, již byla vděčnost a důvěra bohatých poutníků vůči Rodičce Boží vytvořila. Ze se tolik vzácných darů sešlo, dá se vysvětliti stářím onoho místa poutnického. Je známo, že prvním poutníkem celenským byl už markrabě moravský a bratr českého krále Otakara Vladislav Jindřich ve XII. století. A co od té doby uplynulo let!

Podobná vděčnost a důvěra jako tam, zanechala také na Sv. Hostýně své stopy. Lidé se hrnuli na Sv. Hostýn, vědouce, že »Matka Boží tu divy tvoří« a svým dítkám přispívá svou pomocí. A důvěra prosebníků nebyla klamána. Odešli vyslyšení, Matka Boží se za ně přimluvila.

Než srdce jejich překypovalo vděčností a důvěrou. Aby to dali na jevo a jiné tím povzbudili k důvěře podobné oproti Marii Panně, dávali zlaté, stříbrné anebo jiné drahocenné památky do velechrámu, mající hlásati slávu dobrotivé Divotverkyně na Sv. Hostýně.

Za tím účelem byly pověšeny na stěnách chrámových kolem hlavního oltáře oči, ruce, uši, nohy, zlatá a stříbrná srdce atd., dle toho v čem se moc přimluvy Rodičky Boží osvědčila a prosebníku pomohla.

Bylo tam viděti záslibný dar, jež Kroměřížané 18. června r. 1757 za slavného průvodu s děkanem svým Jindřichem Krausem a desíti kněžími zavěsili na prosbu za vítězství nad Prusy, kterého skutečně téhož dne u Kolína bylo dobyté. Visel tu i dar Bučovičanů. »Dne 28 září, o sv. Václavu,« píše administrator Svatohostýnský, »dostavilo se slavné processí t. r. (1757) už po druhé (po první bylo 19. června) majíc v čele svého děkana (A Navratského) jiné dva duchovní, z nichž jeden měl ráno na sv. Michala kázání. Zbožné tyto dítky mariánské přinesly drahocenný a skvostný dar: na červeném hedbávu s ozdobným okrajem stříbrem vyšitý nápis poděkovací za vítězství 18 června u Kouřimi v Čechách a 21. června u Prahy nad Prusy dobyté. Dar byl zavěšen v kostele na sloupu presbytáře v pravo.« — Také Přerované obětovali dar. Dne 15. června r. 1749 vyhořel Přerov. I zaslíbili se Přerované, že každoročně v oktávě sv. Víta připutují na Sv. Hostýn. A na důkaz a vzpomínku svého slibu zavěsili na chrámové stěně obraz.

Jiní darovali do chrámu drahá mešní roucha a různé okrasy chrámové. Tak splýval nad milostným obrazem drahocenný baldachýn, v lavicích stály korouhve z červeného damašku, v presbytáři na straně evangelijní sedmero červených sedadel, na stupních oltářových červené sukno a červené záclony přede dveřmi a visící u oken v oratořích. Jakási pl. Brigita Schwederová dala stříbrný kalich. Mnoho-li darů vlastně se sešlo, nelze přesně určit. Že však jich byl na 39 let trvání kostela počet dosti značný, dá se snad souditi z po známky z r. 1783. Čteme onoho roku v knize celebrantů: »Tohoto roku zrušena jsou veškerá bratrstva. Všechny stříbrné věci a dary, obrazy záslibné a vůbec, cokoli se tu nalézalo pode jménem věnování anebo bratrstva, bylo vzato a prodáno.«

Kdyby byl býval záslibných darů pouze nepatrný počet, byla by se bývala o tom asi sotva učinila zmínka v knize v níž jsou zaznamenány mimo mše sv. toliko nejdůležitější, ano můžeme říci věci toliko veledůležité. Ovšem by bylo také snad pochybeno, kdybychom si to příliš velkolepě představovali. Neboť doba slávy kostela byla velice krátká.

18. Všestranná důvěra Moravanů k Matce Boží Svatohostýnské — Zařízení administratury r. 1756.

»Mnoho lidí chci zde mítí,« pravila kdysi v lurdské jeskyni nejbl. Rodička k Bernardetě. Zdá se však, že tatáž slova mluvila božská královna se Sv. Ho-

stýna do srdcí Moravanů a slova, jak jsme viděli, našla mnohonásobnou ozvěnu ve vnímavém lidu moravském. Při každé pak příležitosti lid spěchal z blízka i z daleka na posvátný Hostýn.

Sem spěchali, zuřil-li mor, byla-li neúroda, drahota anebo nepřítel ve vlasti. Slyšme, co o tom zaznamenává P. Hübner, beneficiát Svatohostýnský. R. 1848 dne 11. září přibýlo processí z Polomy za odvrácení moru dobytčího. Téhož roku 5. října přišlo soukromé processí z Černotína za odvrácení nákazy u zvířat. Dne 11. listopadu t. r. zavítala celá bystřická farnost s dp. farářem a dvěma kaplany na sv. Hostýn, aby dle rozkazu biskupského úřadu modlili se za odvrácení kobylek. Dne 18. června 1757, přišel jiný beneficiát, bylo tu velkolepé slavnostní processí z Kroměříže s děkanem a 10 duchovními nesouce zvláštní dar prosební za dosažení vítězství nad Prusy, což se také téhož dne stalo. Také Hulínští tu byli. Z Bučovic přišlo processí podobné 28. září, jak jsme se už zmínili a taktéž posledního prosince téhož roku z Bystřice, Lukova a Bilavska.

Sem se utíkali, byli-li postřiženi ohněm. R. 1752 pod 17. červnem zaznamenává P. Hübner: »Přišlo processí pterovské. Je to průvod za příčinou vyplnění slibu; chtějí pak sem určitě budoucně putovati před oktavou sv. Víta. Byli totiž 15. června 1749 postřiženi požárem, jak obraz naznačuje.«

Na Sv. Hostýn se brali, když trpkost a soužení skličovaly rodiny; a tu v chrámě vysílali své stesky k nebesům. Na Sv. Hostýn šli, dat se oddati a vyprosit si požehnání pro své manželství.

Ovšem práce na sv. Hostýně byla pro oba kněze těžká a úmorná. A tak vidíme už r. 1756 klesati v hrob jako oběť práce dp. Františka Vroblice teprve ve stáří 40 let a za rok následoval P. Bernard Veselý taktéž dosti mlád. Roku 1764 zachvátila smrt dp. kaplana Josefa Pavlíka. Všichni tři byli pochováni ve velechrámě u oltáře sv. kříže.

Vida hrabě Rotal, jak Sv. Hostýn zkvétá a jak se na Sv. Hostýně může blahodárně působiti, odhodlal se vše vynaložiti, aby se Sv. Hostýn stal samostatnou duchovní správou. Což se mu podařilo r. 1756. I byl na Sv. Hostýně ustanoven administrator a jemu k ruce dáni nejprve dva, později tři kaplani. Prvním administrátorem jmenován byl vdp. P. Krout. Bystřický farář, jenž byl v denníku celebrantů doposud označen jako místní farář nebo-li kurát a také byl přede 2 lety na Sv. Hostýně instalován, jmenuje se pojednou toliko farářem bystřickým. Dne 28. prosince r. 1756 jmenován dp. Karel Krout v knize celebrantů poprvé administrátorem.

O nadaci postaral se hrabě Rotal. Aby však tu nebylo žádných pochybností anebo nejasností, určeno vše zvláštní listinou, jejíž znění doslovně uvedeme.

19. Překlad zřizovací listiny Františka Ant. hrab. z Rottalů ze dne 20. listopadu 1756. (Originál v Bystřici pod Host.)

Ve jmenu nejsvět. a nerozdílné Trojice Boha Otce, Syna i Ducha Sv. Amen,
Já František Antonín, svaté římské říše hrabě z Rottalů, dědic jich panství v Holešově, Bystřici p. H., Napajedlic, Prusinovicích a Zborovicích, jeho římsko-císař. a v Uhrách a Čechách král. veličenstva skutečný tajný rada, komorník a dědičný komorník nad stříbry ve vévodství Štýrském atd. . . .

Dávám na vědomost a vyznávám touto zakládací listinou každému, zvláště však, kde to je nutné, že jsem ze zvláštní pravé pobožnosti k nejblahoslavenější Panně a Matce Boží Marii na hoře Hostýně, ležícím v mém bystřickém panství a slavným podivuhodným vítězstvím r. 1242 nad Tatary událým, nejenom vystavny kostel zbudoval, nýbrž nad to 10. prosince r. 1747 dva světské kněze fundoval, aby jak za mne a mou rodinu tak za zemřelého Karla Františka Frölicha mši sv. dvakrát za týden obětovali a poutníkům, zmíněnou marianskou

horu Hostýn často navštěvujícím, svátostmi pokání a nejsvět. Svátosti Olt. přísluhovali, jakož i od bystřické farnosti velice odlehlou ves Rottalovce katechizováním a sv. svátostmi zaopatřovali

Když se však tato moje a Frölichova fundace zvětšila o 5000 zl. rýn. à 4 proc., darovaných Veronikou Fuchsbergerovou a tím třetí kněz byl nadán, tak že výška kapitálu obnášela třináct tisíc zlatých rýn. (13.000), postaral jsem se o stálost a větší lesk duchovenstva, aby na právě zmíněný kapitál 13.000 zl. a připadající na to úroky se zřídilo beneficium administratorium se dvěma kaplany a administratorovi se inisdictio ordinaria udělila pro osoby obojího pohlaví bydlící nyní a budoucně na mariánské hoře Hostýně, jakož i pro vesnici Rottalovice, žádaje jeho knížecí Eminenci, nejčestnějšího a vysoce urozeného knížete a Pána Ferdinanda Julia, sv. říms. církve kardinála z Troyerů, protektora německého národa u papežské stolice, olom. biskupa, vévodu, knížete sv. římské říše, hraběte české kaple, císař. a kr. veličenstva skutečného tajného radu, o nutné svolení a schválení, jež jsem také obdržel. (Pokrač.)

Z květeny hostýnské.

Píše Fr. Gogela.

Pokračování.

Kopretina bílá (*Chrysanthemum leucanthemum* L.) má lodyhu jednoduchou, někdy však i rozvětvenou, a listy kopistovité, zubovité; květy jsou jako u sedmikrásky, ale značně veliké; na některých lukách roste u velkém množství a jest chuti nahořklé. Příbuzné druhy, bílé, růžové a žlutě kvetoucí, pocházejí z Číny, pěstují se často v zahradách a květináčích a uzavírají květeny podzimní.

Len luční (*Linum catharticum* L.) jest rostlinka s teninkou lodyhou a podobnými dlouhými větvemi; listy jsou vstřícné dolní vejčité, hořejší spíchaté a květy drobné, bílé; roste hojně na vlhkých lukách

Nátržník (*Potentilla tomentilla* Schr.) náleží mezi mochny a má přímou nebo vystoupavou, nahoře rozvětvenou lodyhu a listy lodyžní trojčetné, stříhaně zubaté, klínovité s palisty podobnými listům; květy jsou jednotlivé na tenkých stopkách a mají čtyry do kříže postavené žluté plátky; roste hojně na všech lukách lesních a v sečích. Nátržníku se užívá od nejrůznějších neduhů: při chrlení krve, průjmu, žloutence, čistí krk, plíce a játra, příkládá se na boule a rány, jeho kořen za účelem lékařským třeba sbírat z jara před květem anebo pozdě na podzim. Kořen slouží také k vydělávání koží a barvení na červeno; vepřový dobytek rád jej požírá

Smolníčka (*Viscaria vulgaris* R.) má lodyhu přímou, listy přímé kopinaté, v řapík súžené, hořejší přisedlé, vstřícné na spodu srostlé, květy vstřícné v konečný hrozen postavené, barvy nachové; pod uzlinami vystupuje na lodyze černohnědý lep. Smolníčka jest z příbuzenstva našich hřebíčků, jest rostlina úhledných tvarů a s plným květem pěstuje se i v zahradách. Planě roste na suchých svazích a při křovištích, na Hostýně na zadních valech.

Silenka níčí (*Silene nutans* L.) příbuzná smolníčce, velikostí a tvary jí podobná, s lodyhou lepkavou, hroznem květním jednostranně převislým, květy bílými o pěti rozeklaných plátcích; roste na stejných místech jako smolníčka a na zadních valech hostýnských s ní pospolu.

Vstavač plamatý (*Orchis maceslata* L.) podobá se uvedeným již vstavačům čili »kukačkám«, jest štihlejší, má spodní listy skvrnité, delší, hoření malé a úzce kopinaté a květ bledě růžový až bílý; roste v řidších lesích, lesních křoviskách a jim blízkých vlhkých lukách.

Krkavec obecný (*Poterium sanguisorba* L.) jest bylina s listy lichospeřenými (podobají se drobným listům planých růží, lístků však bývá více než 5 nebo 7), a drobnými květy shloučenými do kulatého strbolku; roste na suchých lukách a stráních a dává dobrou píci; někde se pěstuje i na lukách a v zahradách pode jménem »bedrník zahradní«; listy mají kořenou chuť a dávají se do polévky.

Svízel jarní (*Galium verum* Sc.) podobá se svízeli křížatému, jest však mnohem drobnější a má lodyhu lysou, lesklou; květy voní, roste místy na lesních lukách

Vemenník bělokvětý (*Platanthera bifolia* R.) jest rostlina vstavačovitá se dvěma podlouhlými listy přizemními a bílým, nazelenalým květem s dlouhou nitovitou ostruhou; květ voní zvláště podvečer; roste hojně na lesních lukách a v hájích.

Okrotice mečolistá (*Cephalanthera ensifolia* R.), stíhlá vstavačovitá s listy kopinatými ve dvou řadách, květ mléko bílý, málo otevřený, pysk se žlutou skvrnou; roste na pokrajích lesů a lukách horských porůznu, též místy na Hostýně.

Hnízdák (*Neottia nidus avis* R.), rostlina vstavačovitá s kořeny spletenými jako hnízdo, celá barvy žlutohnědé i s hroznem květním; roste ve vlhkých stinných lesích i na Hostýně.

Vraní oko (*Paris quadrifolia* L.) má čtyry, zřídka pět, do kříže postavených široce vejčitých listů a jeden stopkatý, zelený květ, z něhož se vyvinuje černomodrá, prudce jedovatá bobule; jest dosti rozšířeno ve stinných lesích a vlhkých křovinách.

Byliny s bělostnou vlnou, rostoucí v množství na mokřích lukách, jsou: suchopýr mnohoklasý (*Eriophorum polystachium* R.) a úzkolistý (*E. angustifolium* R.) z řádu šachorovitých, k nimž náležejí i naše známé ostřice.

Řeřišnice nedůtklivá (*Cardamine impatiens* L.) podobá se ostatním řeřišnicím, má listy až devítijařmé, nejdolejší v čas květu uschlé, a květy velmi malé, úhledné. Název má odtud, že zrající šešule při dotknutí pukají a semena vymršťují. Roste ve vlhkých, stinných lesích a houštinách i na Hostýně.

Mák polní (*Papaver argemone* L.) podobá se známému máku vlčímu, jest v celku drobnější a má užší květní plátky, červené s černou skvrnou dolů; roste na rolích a úhorech, na Hostýně, zvláště na rolích rusavských.

Malinník (*Rubus idaeus* L.) známý keř nesoucí červené maliny; maliny se jedí čerstvé, dělá se z nich také ocet, sirup a malinová šťáva; šťáva malin obsahuje kyselinu citronovou a jablěčnou.

Douška obecná (*Thymus chamaedrys* Fr.), známá pode jménem »mateří douška« nebo »mateřinka«, jest bylina rostoucí v trsech s listy okrouhlými a květy růžovými; voní velmi příjemně a včelkám poskytuje dobré pastvy; dává se do koupelí a též oleje z mateří doušky od různých neduhů se užívá; roste všude hojně na svazích a mezích.

Jetel chlumní (*Trifolium montanum* L.) roste hojně na suchých lesních lukách a má květy bílé, vonné; dává píci dobytku a pastvu včelám.

Vikev plotní (*Vicia sepium* L.) má popínavou nebo položenou lodyhu s listy až osmijařmými a hroznem 2—5květním; květy jsou bledě fialové; roste hojně na lukách a ve křovištích a dává dobrou píci.

Cilimník nízký (*Cytisus supinus* L.) jest nízký keřík z motýlokvetých, dosti hustě listnatý, s listy trojčetnými a huňatými větvemi s květy na konci nahloučenými barvy žluté; roste ve světlých hájích, pokrajích lesních, křovištích a lesních lukách; též v okolí Slavkova a na některých lukách pod Skalněm.

Kručinka německá (*Genista germanica* L.) jest trnitý keřík motýlokvetý s listy ellipčitými a žlutými květy ve hroznu; roste na podobných místech jako předešlý.

Kalina (*Viburnum opulus* L.) jest keř bezu černému příbuzný, má však listy laločnaté, ostře zubaté; květy jsou v latách plochých, vonné, krajní větší bílé, prostřední menší žlutavě bílé; plody jsou červené, zakulatělé peckovice. Kalina dospívá věku i přes 50 let a dává pak tvrdé dřevo na drobné práce; roste ve vlhkých houštinách, po nábřežích, plody její k jídlu, a ptáci požírají je toliko z velkého hladu; zůstávají tedy dlouho na keři a proto lze kalinu i pozdě na podzim dle nich snadně a z daleka poznati. V sibíři je prý však lidé přece pojídají a připravují z nich velmi opojný nápoj. »Kalinou« nazval Sienkiewicz křesťanskou rekyni ve svém románu »Quo vadis«, a též národní písně ji opěvují. Na Hostýně roste »na pasekách« na pokraji sosnového lesa. V zahradách pěstuje se pro ozdobu kalina s plnými, koulovitými květy. Pokrač.

Sociální úvahy.

Pro svobodné dívky a rodiče píše V. Záhořský.

Pokračování

Na odstranění této národohospodářské slabosti pracovati, jest dnes nejpálčivější otázkou českou a že k tomu v míře nemalé přispěje obchodní škola ústavu Pöttingova, bude-li jen význam pochopen, není třeba teprve dokazovati. Ona má českým dívkám poskytnouti možnost obchodně se vzdělati, jednak pro život vůbec, jednak aby nabyly způsobilosti ku přijetí míst v průmyslových závodech a obchodech a theoretické průpravy ku samostatnému provozování obchodu, k čemuž je žena více způsobilá, než se obecně za to má. Dokladů dalo by se uvésti veliký počet. Místo četných postačí uvésti jediný, tím však závažnější hlas našeho krajana profesora Alberta, na vídeňské universitě, který svou brožurou „Ženy a studium lékařství“ rozpoutal celou literaturu pro i proti ženskému studiu a který ve zmíněné brožuře doznává: „K obchodu jsou ženy jako stvořeny.“ A že tomu skutečně tak, postačí uvést, že na př. v roce 1897 napočteno ve Vídni 7825 samostatných ženských obchodnic a živnostnic, číslce to dojista značná. — Avšak i pro dívku, která nehodlá samostatně vlastní prací vydělávati si svůj chléb, doporučuje se odborná škola obchodní, proto že získané tam vzdělání je upotřebitelným i pro budoucí hospodyňku a zaručuje schopnost v případě potřeby vydělávati si samostatně svůj chléb. — Avšak nejen v tom ohledu ale i jinak může obchodní vzdělání dívky prospěti. Není zajisté neznámo, že velká část žen našich obchodníků a živnostníků nemá pražádného zájmu na tom, z čeho mužové své rodiny živí. A to je velikým zlem. Muž potřebuje podpory ženiny, zájmu i uznání jejího i v otázkách své živnosti. Jsou někteří vynikající obchodníci, kteří nemohouce najíti křesťanské ženy, která by měla smysl pro povolání jejich, zůstali raději svobodnými. — Obchodní školy mají aspoň z části odpomoci tomuto nedostatku, mají šířiti mezi ženským světem zájem pro praktický život.

Proto jest na bíledni, že obchodní školy nejsou určeny snad jen pro ty dívky, které svým obchodním vzděláním mají si teprve hledati nutné výživy, nýbrž jsou také pro dcery z rodin zámožných, měšťanských a j. Jest velikou chybou, myslí-li sobě rodičové, že jejich dcera může se vdáti pouze jen za důstojníka, lékaře, advokáta, profesora, učitele neb úředníka! Na to žalují mnozí vzdělaní a čilí živnostníci, že nemohou dostati nevěsty zámožné a že tak zvané lepší rodiny pohlížejí na živnostníka vždycky jaksi s vysoka. Obchodní škola má přemoci tento předsudek, který jest v našem národě tak rozšířen a který citelně stěžuje náš hospodářský rozvoj.

Jak jinak jednají němci a židé. Ze 40 absolventek dívčí školy obchodní ve Vídni v roce 1901—02 bylo více jak třetina t. j. 15 takových, které na dotaz ředitelství, přijaly-liby místo v nějakém závodě, odpověděly, že ne. Byly to dcery z rodin zámožných, které nepočítaly na zaopatření pomocí odborného vzdělání a přece navštěvovaly odbornou školu obchodní. Každý prostředek musí býti nám vítaným, kterým se může

našemu lidu vštípití více obchodního ducha než ho máme. Proto upozorňuji starostlivé rodiče, kteří mají dcery škole odrostlé, na tuto obchodní školu. Žádné to neuškodí čemu se tam naučí. A kdyby snad i nechtěla nebo nemusela jako samostatná úřednice, komptoiristka účetní, korespondentka, krámská, telegrafistka, obchodnice, pokladní, příručí, manipulanka, zaopatřovati sobě potřeb životních, není žádné vzdělání zbytečné, nejméně vzdělání pro život praktický. Vždyť je také dostatečně známo, že značná část vzdělaných učitelek bez jakéhokoli jiného kapitálu se dobře provdala, třebas již i víceletou praxí, čili úřad učitelky zastávala. To jest dobrým znamením, že přece dnes vzdělání je ceněno a určité případy potvrzují skutečnost, že na př. obchodně vzdělaná paní, nějakého obchodníka neb živnostníka, byť měla jen skrovné nebo také třeba i žádné věno, více muži svému v jeho živnosti prospěje, nežli žena s velkým věnem, praktického vzdělání postrádající. Ba, jsou i případy že právě takové bohaté paničky, myslíce, že ze svých mužů učinily boháče a pány — zavinily svou nevšímavostí a velkopanským furem mužův úplný úpadek.

(Pokračování.)

Zprávy se Sv. Hostýna.

Především přejeme všem svým odběratelům a příznivcům šťastný nový rok a prosíme o další přízeň!

Počasí na Sv. Hostýně. Prosinec přinesl změnu v počasí. Sněhové vločky počaly už 1. prosince hojněji a častěji poletovati a pokrýly Sv. Hostýn sněhovým povlakem. Dne 5. prosince odpoledne dostavily se vánice, tak že sníl na některých místech byl až přes 1 m. vysoko. Nejnížší teplota v první polovici obnášela (dne 7. prosince o 9. hod. večer) 7.4° C.

Poděkování za vyslyšení. K. F. z P. měla dcerušku stíženou slepotou. I přivedla ji na Sv. Hostýn a slíbila nejbl. Rodičce, že, pomůže-li dcerušce, přijde s ní schválně na Sv. Hostýn se poděkovat. A hle, asi za čtrnácte dní po vykonané pouti dítko se pozdravilo, prohlédlo a matka velice ráda učinila zadost svému slibu, aby nejbl. Rodičce vzdala dík za vyslyšení prosby. — Ctitelka Sv. Hostýna M. S. z B. nám píše, že byla ve své těžké nemoci, do níž následkem nachlazení upadla, divným způsobem a rychle, od blahoslavené Marie Panny uzdravena. Na znamení své vděčnosti vykonala, poněvadž se k tomu právě naskytla vhodná příležitost, pouť do Mariacele. — Fr. M. z B. děkuje nejbl. Rodičce Svatoh. za uzdravení jak svoje, tak svého syna. U svého syna použil vody z posvátného pramene.

Američtí krajané na Sv. Hostýn Dle zpráv amerických novin hodlají naši krajané v Americe navštívit svou starou rodnou vlast a při tom vykonati pouť na Sv. Hostýn. Provolání vydal v americkém »Hlasu« vedle Jan Rynda. Pouť je projektována na jaro 1908. Horlivý jednatel Matice Svahoh. Mgre. Dr. A. C. Stojan ihned uveřejnil v témže americkém »Hlasu« dne 16. listopadu t. r. mezi jiným toto jako na povzbuzení: »Přivítáme Vás, milí poutníci američtí, opravdu po slovensku a zpříjemníme Vám pobyt na posvátném Velehradě a na Sv. Hostýně co nejvíce.

Snad Pán Bůh všemohoucí dá života a zdraví, abych mohl slibu tomuto dostáti. Bude to radost pro nás všechny, bude to utvrzení nás všech u víře sv. Budou to nové radosti a nadšení, až čeleď Cyrillomethodějská z daleké Ameriky přijede na hlavní působiště sv. apoštolů Cyrilla a Methoděje — na Velehrad posvátný a na Sv. Hostýn, kde »Máti Boží divy dosud tvoří«. — Dovolte, abych od samé radosti čtverácky skončil. Kdysi se jednalo o pouť do Říma. Povzbuzoval jsem jistého rolníka valašského, aby sbíral na cestu. On mi na to: »A věru, já bych sbíral, kdyby někdo spouštěl«. Tak i Vy, přemilí katolíci američtí, sbírejte na cestu, i kdyby nikdo nespouštěl. Sami sobě též máme učiniti čistou radost, i když to něco stojí, neb památka na takovou pouť oblažuje člověka ještě i ve stáří«. — Tak Mgre. Dr. Stojan; a ostatní ctitelé Sv. Hostýna a posvátného Velehradu volají nápodobně: »Přijďte jen k radosti nebeské »Matky, která divy tvoří«, k radosti našich věrověstů Cyrilla a Methoděje, k radosti našich patronů, k Vaší a naší potěše, k Vašemu a našemu povzbuzení, aby bylo viděti, že jsme jako první křesťané jedno srdce a že ani dálka ani moře nenáší s to, by nás v naší cyrillomethodějské lásce a jednotě rozdvojily.«

Dvoje Obřany. Mimo hrad Obřany, k němuž kdysi náleželo panství bystřické, jsou ještě jedny Obřany u Brna. Tam byl na počátku XIII. století hrad téhož jména, nebo-li také Oboří, jenž však byl r. 1310 pro loupežné výpady odtud do okolí konané, od měšťanů brněnských dobyt a zničen.

Jesličky na Sv. Hostýně. Jistí dobrodincové a ctitelé Sv. Hostýna darovali pro Sv. Hostýn krásné nové jesličky, nebo-li Betlém a také je sami postavili. Sošky jsou dle uměleckým. Je jich 40 až 48 cm. vysoké. Jsou provedeny ze dřeva věrně dle života; rysy obličejů, ano celý zjev je ušlechtilý, povznášející. A ta rozmanitost, jež do toho vložena. Každý pastýř má svůj zvláštní význam. Sku-

tečně nevíš, co máš dříve pozorovati a co více obdivovati: Zda šlechtitou tvář sv. Josefa, svatý výraz v obličeji Panny Marie a Krista Pána, či zbožné tváře pastýřů a lepý zjev andělů. Mimo sošky představující sv. rodinu, anděly, pastýře, atd., je tu na 70 figurek znázorňujících různá zvířata. I tyto se velice podařily. Jesličky nalézají se u oltáře sv. Josefa. Jich postavení je důmyslné a vkusné a svědčí o velkém cviku. Každý se při pohledu na tento Betlém nadchne ku pobožnosti a živě představí si ono tajemství, jež se kdysi v Betlémě událo. Z plna srdce voláme šlechtitným darcům: »Zaplať Pán Bůh!« Jesličky zůstanou postaveny až do 10. února 1907.

Dary pro Sv. Hostýn. Nejmenovaný vzácnou červenou kasulu. Po † Anně Samkové v Uh. Brodě 40 K. Poslední příspěvek na XI. zast. kf. c. od čten. Ant., Lud. a Václava. — Zaplať Pán Bůh!

Z církve a světa.

Morava. Národní učitelstvo počíná poznávati nesprávnost svého dosavadního vedení. Někteří už se vzchopili a vydali v různých listech svolání ku svým kolegům, aby v jednotách pozvedli svého hlasu a zakřikli despotické vedení, jež prý vede učitelstvo od porážky k porážce a prohlubuje propast mezi rolníkem a učitelem. Utěšený počátek učiněn v Jednotě olomoucké. — Budoucí sněm zemský je složen z české strany takto: 24 nár. katolíci. Jsou to: Dr. Hruban, Dr. Koudela, Josef Šamalík, dp. Šrámek, dp. Ševčík, dp. T. Šilinger, M. Bartoň, Fr. Benda, dp. J. Holba, A. Horák, Fr. Chlebus, J. Jilek, J. Kadlčák, J. Konečný, J. Krčka, A. Kuchynka, R. Pillich, A. Smýkal, dp. A. Tvarůžek, dp. F. Valoušek, Fr. Veselý, J. Vykoukal, V. Zeman, J. Žampach. 7 národní strana, 15 lidová strana, 13 agrárníci, 5 pokrokářů, 5 socialistů, 4 samostatní. Němci jsou: 18 pokrokářů, 5 lidovců, 11 vše-němců, 2 agrárníci, 1 křesť. sociál, 6 obch. komora, 1 socialista. Za velkostatek jsou zvoleni: 11 konservativců, 5 strany střední, 14 ústavověrných něm. Známý msgre Dr. Stojan bohužel podlehl ve volebním boji agrárníkovi. Vys. dp. probošt V. Blažek jmenován světícím biskupem pro něm. část arcidiecése olomoucké.

V Olomouci dne 8. prosince pořádaly katolické německé spolky v domě Marie Teresie schůzi proti »Volné škole«. Po velmi zdařilých řečech promluvil také několik slov Jeho Excel. nejdůst. kníže-arcibiskup Dr. Fr. Bauer. Ličil vznešený úkol matky v rodinném a národním životě uznávaje, že tato je první a nejpovolanější učitelkou dítky. Símé náboženského smýšlení, které klade v dětskou duši, vydává po celý život libeznou vůni v soukromém i veřejném životě. Není však toliko učitelkou, ale znamenitou vychovatelkou, a zasluhuje čestného názvu školního inspektora v rodině. Vznešený řečník přešel na volnou školu, ukázav z dějepisu na snahu vyloučiti náboženství ze školy. Právě, že r. 1866 nás vlastně porazili prusští vojáci, kteří chodili do náboženské školy; i nyní se vyučuje v Prusku náboženství ne jako u nás týdně 2 hodiny, ale každodenně od světských učitelů, kteří navštěvovali náboženské učitelské ústavy. Celé shromáždění s velkou pozorností poslouchalo svého arcipastýře a po řeči velmi nadšeně tleskalo.

Krásný vánoční obyčej. Na zámeckou věž v městě Höchst na řece Mohanu vystupují každého roku čtyři bratři Schäffrové, velmi vážení občané a hrají na hudební nástroje píseň: Sláva na výsostech Behu. Nápěv se jasně rozléhá nad domy a továrnami a daleko se rozkládajícího města, a každý katolík jej poslouchá s velkou radostí. Když r. 1870/71 tito bratři táhli do války, učinili slib, že navrátí-li se šťastně domů, budou každého roku onu píseň ve vánocích s věže hrát. Šťastně se vrátili a proto plnívali každoročně slib na poděkování.

Listárna.

F. M. v B. Prozatím na vydávání třikrát za měsíc pomýšleti nemůžeme. Snad časem. Rozšiřujte však náš list. — Odběratelka P. T. Anna Tomčíková, Veselí č. 51.; ve kterém Veselí? poslední číslo přišlo zpět. — Vdp. faráři J. K. a p. J. M. z L. Š., děkujeme za projevy své spokojenosti s našimi »Hlasy Svatoh.« — Rud. Korec. Díky. Příležitostně. — L. M. z B. Předplatné na náš list stojí toliko 70 hal. ročně.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

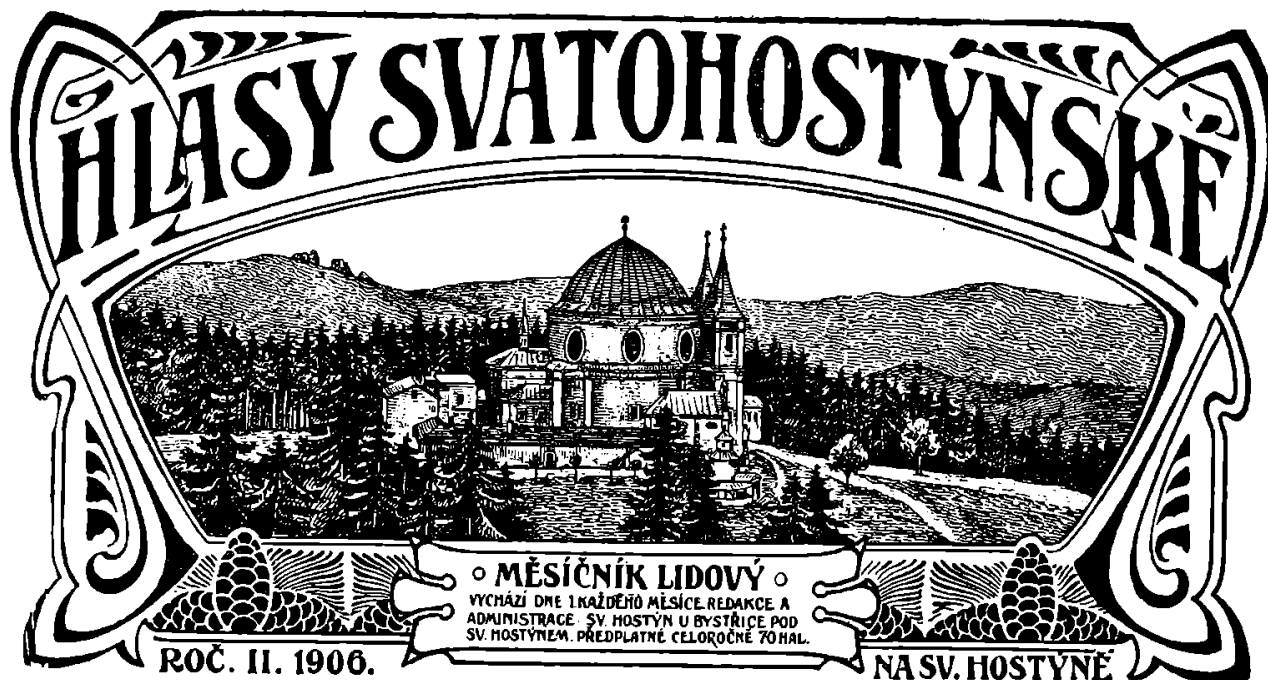
vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v Bystřici pod Hostýnem. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyfyzují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Za vydávání a redakci zodpovídá: P. F. Xaver Zimmerhackl, T. J. Tiskem L. Klabusaya v Holešově.



Rukopisy a dopisy zasílány nám
buďtež na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

11. číslo 1. února 1907.

Vydávají a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.

Máti Boží tamo divy tvoří.

P. Fr. Vídenský T. J.

Znám na Moravě horu
kde Bůh se Radhost skrýval,
přijímal chodce laskav
a rádcem jeho býval.

Za války vodil předky
ve vítězství prý jisté;
za to se žertvy v jeho
chrám nosily čisté.

Strojili hody skvostné,
by své mu vzdali vděky
a odtud Hora Hostýn
po všecky sluje věky.

Než časy bájí zašly
dav zhynul klamných žreců:
jak zapadává obraz
i uměleckých štětců.

Zda osaměla hora
po vrátké zkazek slávě? —
Ne, krásné věnec pravdy
jí spočinul na hlavě.

Neb vztýčila svůj prestol
na hoře Boží Máti,
nás pravou učíc nebes
moc a velkost znáti.

A zase zástupové
na hory spějí téměř,
by sobě ulehčili
ve strastech této země.

Matička v pravdě těší
a radí, tvoří divy,
před nepřitelem chrání
svou mocí naše nivy.

Ó, pospěš, kdo se krušíš
ve světa běsné zlobě,
Na Hostýn k mocné Matce
a pomoc skytne tobě! —

Hrací obraz P. Marie Hostýnské.

Sepsal Z. od M. B.

U Záhorských v B..... bylo dnes dopuštění Boží, čili jak se mnohdy
říká, hotové peklo. Josef Záhorský, ačkoliv byl stoupenec socialistů
a k tomu velký příznivec všeho, co Husem zavánělo, přec nikdy ještě, co jest
se svou Kačenkou nerozlučným stavem manželským spojen, tak neřádl jako dne

Vždyť dobře si byl vědom, co ho to stálo práce, přemáhání, zapírání a přetvářky, než si ji od jejich rodičů vymohl. Rodiče Kačenky byli hodní a zbožní katolíci, pilně navštěvovali chrám Páně a svou pílí a šetrností, spojenou s Božím požehnáním domohli se hezkého majetku. Své jediné dítě Kačenku již od mládí vedli k P. Bohu a k práci, a když povyrostla v pannu, není divu, že obracela na sebe pozornost mnoha mladíků. Neb její skromnost, veselá a zbožná mysl a pracovitost, a k tomu ještě hezké věno — to byl mocný magnet pro mnohé nápadníky. A mezi těmito byl i Josef Záhorský. Dle zevnějšku byl slušný, vzrostlý, mladý muž, tak asi třicátník. Pracoval v továrně a poněvadž byl obratným stolařem, vydělával si každý týden hezkou sumičku peněz.

Ve svém dětství dostalo se mu od jeho hodných a zbožných rodičů, dobrého vychování; však když se později jako dělník odebral do velkého města, zapoměl pomalu úplně na P. Boha, přestal se modlit, chrám Páně více nenavštěvoval. Špatní druhové a peníze, jichž si vždy svou zručností vydělával, přivedly jej na cestu, na které se teď nacházel. Ztratil úplně víru v Boha a přidržel se novomodních zásad, které hlásá socialismus a husitismus.

Nasitiv se velkoměstského života, odebral se do B , kdež přijal dosti dobré místo jako stolář v továrně. Pokud se neseznámil s poměry které panovaly v B potlačoval své vnitřní smýšlení a čekal jen příležitosti, až svůj svého pozná

Při jedné příležitosti seznámil se Záhorský s Kačenkou. Způsob v celém jejím jednání a chování se mu velmi zamlouval, takže více a více se cítil k ní puzen, a jelikož sám pozoroval, že i on není Kačence úplně hostejným; i pomýšlel opravdově na to, jak by se to dalo provést, by s ní mohl vstoupit ve stav manželský. Ale jak do toho; — tu byla dobrá rada drahá. Věděl dobře, že rodičové tak lechce nepřivolí, aby Kačenku dali lečjakému nevěrci, a že je nevěrec, to sám uznával, neb tolik citu v něm ještě bylo, že hlas svědomí mu vytýkal, že není ten, jako býval za mládí svého. Polepšit se a vrátit se na pravou cestu — to nejde, co by tomu řekli soudruzi. A zůstanu-li tak, jak jsem, tu není naděje na brzké spojení s Kačenkou. »Avšak tu mě něco napadá,« pravil sám k sobě; udělám to tak jako ten hostinský. Abys to milý čtenáři věděl, jak to Záhorský dle toho hostinského dělal, povím ti tu krátkou událost:

»V jedné vsi učinily se dvě strany; jedna držela s p. farářem a druhá s pánem učitelem. Navzájem se potírali a jednotlivci stran na sebe úplně zanevřeli. Jen pan hostinský uměl jak s panem farářem tak s panem učitelem za dobré býti. Tu se jej jednou tázal jeden sedlák: »Ale p. hostinský, čím to je, že můžete s oběma tak dobře se snášeti?« »No víte, to je tak« vece na to hostinský; »jsem-li s pánem farářem, mluvím na pana učitele, a naopak, jsem-li s p. učitelem, mluvím na p. faráře, a tak mohu se dobře s oběma srovnávat.«

A tak milý čtenáři to udělal i Záhorský; vzal totiž útočiště k přetvářce. Ukázal se vlkem býti v rouše beránčím; a tím dosáhl po čem toužil. Vyhýbal se, ukázati se na veřejnosti se špatnými kamarády, ba i hospody u »Svornosti« se stranil, ačkoliv hoch ze sousedství si mohl nohy uběhati nošením té, která v zimě zahřívá a v letě chladí. Ba zdálo se, že chodí i do kostela, neb častěji v neděli sešel se u dveří chrámových s Kačenkou a doprovázel ji domu. Rodiče Kačenky vidouce to, nic proti tomu nenamítali, neb se jim zdálo, že Záhorský přec není tak špatný, jak se o něm někdy proslýchalo, a dovolili jemu, že mohl k nim častěji docházeti

Před rodiči uměl se tak přetvářeti a přemáhati, že jej skutečně měli za velmi hodného; vždyť o sv. 3. Králích psal u nich i na dvéře svěcenou křídou, kterou si sám přinesl, počátečná písmena sv. mudrců: K † M † B †. Ačkoliv

písmenka mezi sebou jaksi omylem přehodil, což ovšem nevadilo, vždyť zmýllt se může každý.

Takovým způsobem došál, čeho si žádal, totiž ruky Kačenčiny; a mnohý se tomu divil, když tu neděli po sv. 3 Králích se ohlašovalo s kazatelnou: »Do stavu manželství vstoupit mňí Josef Záhorský a Kateřina Dočkalova.«

II.

Bylo po svatbě. — Záhorský ještě delší čas to tak vydržel bez hospody, trochu se ještě přemáhal, právě tak jako když chodil za Kačenkou, ale v mnohém ohledu přece jen ukázal svou slabou stránku. Zanedlouho však Josef ukázal se ve svém pravém světle. S počátku jej Kačenka přidržovala ku návštěvě chrámu Páně, ale později měl vždy tolik výmluv, jen aby nemusel do kostela a dlouhý čas skutečně ani o kostel nezavadil. Za to ale v hostinci u »Svornosti« se na 1 obyčej dlouho zdržoval a když tam tak půl své výplaty nechal, tu přišel domů s těžkou hlavou, nadával a plánil kde koho, jenž mu jen na mysl připadl; ovšem nejčastěji kněží, svíčkové báby a růženečkářky, jimž všem nemohl přijít ani na jméno. Vychvaloval stále Husa, jenž prý byl pro »čistou pravdu« nevinně odsouzen, ačkoliv toho pravý opak Kačenka ve škole slyšela. Ke všemu tomu musela ale mlčeti, by manžela svého ještě více nepopudila. Ano bylo se co diviti, že doposud na ni svou pádnou ruku nevztáhl, neb měl ji přece jen rád. A tak to bylo u Záhorských i dnes, jak jsem s počátku článku řekl: hotové peklo! Nadával na papežence, na tmáče, ano na vše, co Kačence milé a svaté bylo.

Chceš vědět, milý čtenáři, co toho bylo příčinou? Ano, povím ti to hned.

Bylo to v neděli po odpoledních službách Božích, když Záhorská jdouc z chrámu Páně, zastavila se u paní Vetché, aby se pozeptala na zdraví malého Jarouška, jenž již dešl dobu byl nemocí svou upoután k postýlce. Vetchá seděla u postýlky, střežíc své malé robátko, jež právě pohřženo bylo ve spánek. V rukou držela nějaký časopis. Záhorská tiše vstoupila, že to paní Vetchá sotva zpozorovala. Radostně ji uvítala a sdělila stav nemocného dítěte. Že nezamítne Kačenka hrneček kávy, věděla paní Vetchá dobře a proto požádala ji, aby okamžik střežila její dítě, by mohla potřebné věci opatřiti. Kačenka ovšem přivolila; posadl se k postýlce a pozoruje to malé robě, jak tak klidně odpočívá. Tu zrak její zalétl k listu papíru, jenž za hlavinkou dítěte ležel. Vzala jej do rukou a pohlédla na první stránku. Oči její radostí zazářily. — Obraz chrámu Páně Svatohostýnského — nad ním nápis »Hlasy Svatohostýnské«. — Srdce jí radostí zabušilo; toť ono posvátné místo, kamž jsem tak ráda každoročně putovala, ó kdy pak se mě teď toho štěstí dostane, patřiti na milostnou tvář »Máteře Boží, která tam divy tvoří«. A již obrací list za listem. Uvnitř časopisu spatřil obraz P. M. Vítězné. Dlouhými polibky zlíbala obrázek Té, kterouž vždy tak milovala a ctíla. Byl to zmenšený obrázek dán na ukázkou ctitelům Matičky Svatohostýnské, který ve velkém vzoru vydán byl jednou tiskárnou. Byl vskutku krásně proveden. »O, kéž bych si mohla podobný obraz opatřiti,« vzdychla Kačenka sama pro sebe; »poradím se s paní Vetchou.« — A již vstupuje paní Vetchá s hrnečkem kávy do pokoje. Ihned se světila přítelkyni se svým úmyslem, kteráž jí podobně vyjevila, že si též takový obraz chce objednat, ale báa se světiti se se svým úmyslem svému muži, poněvadž byl též jako Záhorský přesvědčení protináboženského. I umínily si mlčeti o celé věci a vyčkati, až se naskytne vhodná příležitost. A Kačenka poděkovavši za kávu, potěšila ještě několika laskavými slovy přítelkyni a spěchala domů. Příležitost ke koupení obrazů se brzy naskytla.

Druhého dne přišel do B. člověk, jenž nabízel ku koupi obrazy Svatohostýnské. Na své obchůzce zavítal také k paní Vetché. Ta ihned uvědomila

o tom Kačenku. Kačenka přišla; netrvalo dlouho a dva obrazy byly objednány. Lístek napsán a odeslán výpravně obrazů a Kačenka opět spěchala domů.

Však jak to již bývá, že žena tak těžce může tajemství v sobě udržeti, a má tak dlouho lehtání a jadění na jazyku, až to přec někomu řekne; tak to bylo i u Vetché. Ovšem u ní se to dá omluviti, neb chtěla jen vyzvědět, co asi muž řekne, když se mu zmíní, že Záhorská si objednala Hostýnský obraz; dle toho se chtěla pak sama řídit. A vyradilal — A Vetchý nemeškal a druhého dne u »Svornosti« již věděli co mají za »kumpána« toho Záhorského.

V jeho přítomnosti se věc přednesla: »tys pěkný soudruh« praví mu Vetchý před jinými »mezi námi hubuješ na všechno co klerikály zavání, a za zády si objednávaš svaté obrazy a zdobíš jimi svůj pokoj.« »Tu máte toho náhorského« praví jiný »kterého dostala žena v tak krátkém čase pod pantoflíček. Zda jsem to nepravil, že bude zrádcem naší dobré věci, pro kterou se tak lopotíme a platíme a přec žádoucího výsledku dosáti nemůžeme.« A podobně se vedla řeč dále. Záhorský ovšem nic nevěděl a vymlouval se, co jen mohl, ale vida se poražena, vzal klobouk a letem ubíral se domu; a to byla příčina toho hromobití, které na Kačenku doma spustil. Dobrá žena se přiznala, že obraz objednala, ale doložila, že si jej též sama zaplatí, a Josef že nebude mít při tom žádného vydání. Záhorský však nechtěl slyšeti o žádných obrazech a vyhrožoval, že i ty co má, rozbije a vyhodí mezi staré harampáčí. A Kačenka? — nechtíc muže ještě více podněcovati, odebrala se ven, a tam v koutku pod křížičkem se vyplakala. Záhorský ještě chvíli křičel, pak utišiv se, sedl za stůlek, a krátce dopsal na dopravnu obrazů, aby na jméno Kateřina Záhorská nebyl žádný obraz odeslán, sice že jej nepřijme i kdyby došel. A vstav, nasadil umačkaný klobouk, kterým dříve několikráte o zem hodil, na hlavu a ubíral se k poště, by tam do listovní schránky hodil lístek.

III.

Když u »Svornosti« byla 9. hod. večerní, vstal Vetchý a ubíral se domu. Znal již dobře svou »starou« jak ji sám říkával, ačkoliv měla teprve 25 let na zádech. Obával se, by mu podle staré noty nezahrála, zvláště teď, když to malé robátko, začalo pokřikovati. Vždyť měl toho malého »caparta« tak rád. Přijda domu vyprávěl »své staré« jak si dobrali Záhorského. Vetchá ovšem dobře uměla s věcí zatočiti a vidouc muže, že je při dobré náladě praví: »Nu a co ty bys tak říkal, kdybys koupila obraz?« a pohlédla ostře muži do očí, chtěíc vyzvědět i již tak jeho smýšlení. »Hm« na to Vetchý »vždyť jsme přec jen křesťané, a již k vůli tomu robátku bych to snad učinil, že bych ti k tomu svolil, třeba i s muzikou, aby byla zase nějaká změna, neb mně vždy tou starou melodií vítáš, když se trochu podnapiji. A »stará tomu dobře rozuměla, věděla, že jsou obrazy i z hracím strojkem ku koupení. Nemeškala druhého dne a dopsala do dopravní obrazů, že si přeje mít obraz z hracím strojkem. Mezi tím časem se Záhorská při nakupování bedlivě vyhýbala Vetché, neb jí přec jen mrzelo, že se s tajemstvím tím vytasila před mužem a proto že ten nepokoj v domě. Záhorský se na ženu zlobil a kolik dní ani na ni nepromluvil. Dnes opět si zašel ku »Svornosti«, ale vše prázdno, jen za jedním umazaným stolem seděl Vetchý s podepřenou hlavou. Bylo to ponejprv od oné poslední události s obrazem, že se opět tvářil v tvář viděli. Vyhýbal se jeden druhému. Záhorský vstoupiv, něco zamumlal, měl to snad být pozdrav a zasedl ku stolu proti Vetchému; hostinský bez pobízení již přinášel »věřejší od čepu«. »Nu Záhorský,« táže se »co jest s obrazem?«. »Ještě i Vy mne zlobte« praví tázaný. »Tuhle Vetchý celou věc spískal a já o ničem ani nevěděl«. »Ale kamaráde! Kdo by se pro takovou věc tak zlobil« praví Vetchý. »Obraz si koupit není nic zlého, vždyť jsme křesťané.« »A proč jsi tenkrát tak nemluvil« vece na to

Záhorský »když se před jinými o tom jednalo, a mně se spílalo zrádc dobré věci, o kterou se tak zasazujete!« Vetchý neodpověděl, byl si vědom své chyby, neb měl též dvoje svědomí, jedno když byl doma a druhé když byl u »Svornosti.« Aby se věc skončila, připil si se Záhorským na bratrství a bylo vše dobře; ba přiznal se i, že své »staré« dovolil si koupit obraz Hostýnský. To Záhorským trhlo. »Tak já« myslil si »k vůli soudruhům zakázal Kačence obraz koupiti a tuhle Vetchý to své »staré« dovolí.« Mrzelo jej to, že s ní tak nešetrně zacházel a umínil si, že hned jak přijde domu svolí, by i jeho Kačenka si obraz objednala, či lépe ji jej sám objedná, a tak opět vše napraví. Oba hosté se brzy rozešli. Cestou pomýšlel na to, jak to nastrojiti, by žena nemyslela, že jest přec jen poražen. Obraz jí objedná již na vzdor Vetchému, ale co za náhradu za to od své ženy? »Ano! již to mám« myslil si



Nově zřízený Betlém na Svatém Hostýně.

»řeknu ji, že koupím obraz Husův, proti němuž stále brojí a nechce ho mít v domácnosti a ona že si může pořídit obraz Hostýnský. A tak se i stalo. —

Kačenku to ovšem bodlo u srdce, že má mít v domě obraz Husův, ale přec přivolila k návrhu, vždyť bude mít za to obraz své milé Matičky Svatobostýnské; a to jí bylo nejdražším pokladem.

Druhého dne odnášel vlak mezi jinými mnohé dopisy i onen Záhorského, v němž bylo psáno, by onen obraz Hostýnský na jméno Kateřina Záhorská byl přec jen odeslán, ale k tomu podobné velikosti byl přiložen obraz Husův.

IV.

Záhorská, jejíž srdce radostí oplývalo, že bude její touha splněna, zapomněla na vše, co se mezi ní s Vetchou přihodilo a hledala příležitosti, jak by jí vše sdělila.

To se brzy stalo. Neb již příštího dne sešly se obě, jako náhodou časně z rána na tržišti při nakupování potravin. S veselo tváří se obě pozdravily

a Kačenka se tak přemohla, že ani slůvkem se nezmínila o dřívější nemilé věci. Pochlubila se Vetché, že ji muž dovolil koupit si obraz, ale v nábradu, že si i on koupí obraz Husův.

»No dnes můžete již vidět můj obraz,« praví Vetchá, »včera mě byl poštou doručen list ku vyzvednutí. « Jen přijďte a uvidíte, co jste ještě neviděla a uslyšíte, co jste neslyšela. « »A jak se vede Jaroslávkovi?« táže se Záhorská. »Díky Bohu a Panně Marii,« dí Vetchá, »je již skoro úplně zdrav. « »To bude mít radost, až uvidí obraz,« praví Kačenka. »Ovšem, ale což teprv ta muzika!« Však tu teprv se vzpomatovala, že zase mnoho řekla a dav Kačence »S Bohem« pospíchala domu; když byla již kus cesty ušla, ještě se obrací nazpět a volá na Kačenku: »Odpoledne!« »Ano!«, kývá Kačenka hlavou a ubírá se domu.

Odpoledne jí vše od ruky jen jen lítalo, tak pospíchala, by jen brzy byla práce odbyta a mohla přítelkyni Vetchou navštívit. Ještě nejsou tři hodiny a již spěchá, by spatřila onen krásný obraz, na nějž se tak dlouho těšila. Již jest v předsíni, ještě střásá sněh ze své obuvi, když tu pojednou z bytu Vetché zaznívaly tak dojemné zvuky krásné písně Mariánské. Spěšně vstoupí dovnitř, však jaké to překvapení! V průčelí pokoje visí krásný obraz P. Marie Hostýnské, a z něho zaznívá ta krásná píseň »Máti Páně přesvatá« tak jemnými a milými zvuky, že člověk celý jest tím nadšen.

»To se vám jistě líbí,« praví Vetchá radostně a blaženě se usmívajíc. »To se můj zase jednou vyznamenal. Pravil mi, že prý to jen k vůli obměně, aby neslyšel vždy té staré, stejné muziky, kterou jej někdy vítám, přijde-li později domu. « A již opět spěchá, aby znovu natáhla strojek, kterýž nepozorovaně na obraze jest přidělán a opět zazní jiná krásná píseň: »Tisíckrát pozdravujem Tebe, ó Matičko Krista Ježíše« a Kačenka jako u vytržení stojí a naslouchá a slze derou se jí do očí samou radostí.

»Ó kéž bych mohla mít můj obraz též s takovou muzikou,« vypraví po dlouhé chvíli ze sebe Kačenka. »Proč pak ne,« praví na to Vetchá, »objednané obrazy ještě nejsou odeslány, pročez dopište na dopravnu, by vám zaslali obraz s hracím strojkem a doplatek na strojek že zašlete zvlášť. « Kačenka dlouho přemýšlela, co má učiniti, neb se opět obávala svého muže. Ale konečně si myslila, že snad proti tomu nebude nic namítati a objednat strojek. Avšak ubohá sklamała se.

Za týden byl doručen listek ku vyzvednutí bedny s dvěma obrazy. Záhorský, ač mu čas nedovoloval, by sám zásilku vyzvedl, odevzdal peníze Kačence, by vše obstarala. Nařídil, kde obrazy mají viset; do průčelí pokoje má přijít obraz Husův, mezi okna proti posteli obraz Hostýnský. To vše nařídív, odebral se opět do práce. A opět Kačence práce od ruky jen lítala, aby jen co nejdříve tak toužebný obraz již u sebe měla. A již ji vidíme, jak spěchá radostí záře na poštu. Neopomenula se ovšem zastaviti u Vetché, by ji o tom zpravila a zároveň ji požádala o malou službu, by ji pomohla obrazy zavěsit. Po půl hodině vidíme Kačenku, těžce oddychujíc pod tíží bedny, pomalu a pozorně kráčet k domovu. Vetchá přišla.

Bedna byla brzy otevřena a hle! Milý obraz »Matky Boží Svatohostýnské« zírá na Kačenku plnou radostí. Dlouhý polibek, jež vtiskla na obraz Rodičky Boží, byl patrným znamením dětinné lásky a úcty k Blahoslavené Panně.

Na to vyndán též obraz Husův. Byl vyobrazen, jak stojí před sv. stolicí a množstvím kardinálů a biskupů a zodpovídá se ze svého bludného učení. Kačenka mu velkou pozornost nevěnovala a za malou chvíli vysel již na ustanoveném místě. Za pomoci Vetché umístěn též obraz P. Marie mezi okny proti posteli. Jak se ta dobrá Kačenka radovala a již spěchá, aby na počest Rodičky Boží zahrála první píseň. Již natahuje strojek, a opět to tak mile zaznívá jako u p. Vetché »Máti Páně přesvatá, bez poskvrny počatá. « Když dohrála první

píseň, opět natahuje strojek, a zase ta krásná píseň, »Tisíckráte pozdravujem Tebe, o Matičko Krista Ježíše«.

V.

Byla sobota; Záhorský jako obyčejně, nepřišel v pravý čas domu, neb .nusel část své výplaty odnést do hostince ku »Svornosti«, kdež pak se se svými druhy, při skleničce hezky dlouho bavil; až když bilo 11. hod, s těžkou hlavou, a lehkou kapsou ubíral se domu. Hezky dlouho to trvalo, nežli se svléknul, zvláště boty nechtěly dlouho dolů a to proto, poněvadž nechtěl vyrušit Kačenku ze spánku, by nevěděla kdy přišel. Ulehnu, a kdybys milý čtenáři jej pozoroval, viděl bys, že spí spánkem ne — spravedlivých, ale spánkem opilců.

Kačenka dlouho čekala na muže; když ale dlouho nepřicházel, poklekla před obrazem Rodičky Boží, a vrouci prosbu vysílala za svého manžela. A když modlitbou úplného klidu dosáhla, povstala, ještě jednou natáhla strojek u obrazu a opět zavznívá píseň »Máti Páně přesvatá.« A Kačenka opět radostí září a v této náladě odebrá se k nočnímu odpočinku. Neslyšela ani když muž domu přišel, tak dobře byla pohroužena ve spánek. Ještě před usnutím uvažovala, co asi muž řekne, až uslyší strojek v obraze hrát? A co řekne tomu, že obraz Husův postrádá podobný hrací strojek? — Dobře věděla, že se to bez nemilého výstupu neobejde. Odevzdala se ale úplně v ochranu Té, pro níž to všechno učinila, vědouc, že Ona ji uschová pod svým pláštěm a uchrání ji všeho zlého. Odporučivši se do její mocné ochrany, usnula. Spala spánkem spravedlivých, její ústa se blaženě usmívala ba v celé tváři zračilo se něco nadpřirozeného. Sní sen krásný a líbezný Nachází se v horách, stoupá do vysokého vrchu, lesem porostlým, již tak dlouho kráčí a přece neví kde jest a kam jde Pot se jí fine z čela, po tváři a jako malý potůček, stéká s tváře dolů, a každá krůpěj potu, než dopadla na zem, mění se v perlu; a již chce si nějakou zvednouti, ale nemůže, jakási tajemná moc nedá se jí dotknouti. Ohlíží se tu mládenec jasným rouchem oděn, s tváří andělskou kráčí za ní a do nádoby alabastrové ukládá perly, které za Kačenkou dopadají na zem. Andělský zjev zůstává též státi Upírá své krásné oči k nebes výši, a tvář jeho nabývá ještě větší krásy. Zdá se, že rozmlouvá s jiným nadpřirozeným zjevem, jemuž pak podává perly v nádobě alabastrové se nacházející. A onen zjev zase mizí a andělský mládenec kráčí dále za ní a zbírá opět perly ze země. A Kačenka stále, stále vystupuje na horu ještě výběžek má před sebou stěží na něj vystupuje, — ještě malý kousek a již jest na pahorku. Před sebou patří téměř hory; velebný chrám Svatohostýnský v jaslu slunečním mile působí na její oko.

Na prostranství před chrámem je množství zbožného lidu v roztodivném kroji Všude zpěv zavznívá. Ona, jež za svého mládí sem tak ráda a tak často putovala, nemohla ani poznat cesty, po níž kráčela, že vede na Sv. Hostýn. To nemohla pochopiti Srdce její radostí plesá a s oka jejího padá slza za slzou, slze radostí, touhy a lásky po Matičce Boží A mládenec i ty sbírá, jsou to perly mnohem krásnější předešlých a ukládá je do zvláštní nádoby, kteráž jest upevněna na jeho prsou zlatými řemeny. Kačenka sbírá všechny síly své a spěchá co jen může ku svatyni. Již jest mezi davem lidu Mládenec mizí Ona prodírá se davem lidu a již již jest u svatyně. Svatyně jest plna zbožného lidu; ona padá u veřejí chrámových na svá kolena a líbá tu svatou zem a po kolenou šplhá se ku hlavnímu oltáři, jenž čarovně se stkví v záři rozžatých voskovic a lid jako by puzen nějakou zvláštní mocí, dělá jí místo středem, ona dál a dál se šplhá po kolenou a již jest u samého oltáře, Opět líbá stupeň oltářní a činí poklonu milému Ježíši v Nejsvětější Svátosti skrytému. Pak zvedá zrak svůj k Vítězné Matce Boží, která nad hlavním oltářem

trůní. Tvář Kačenky jest celá pozměněna. Zdá se jí, že vidí Matku Boží s dětátkem ne tak jak jí dříve vídala, ale živou, vždyť ta Její krásná očka tak mile na ni pohlízejí a ta ústa se tak lahodně na ni usmívají. A ten milý Ježíšek již nedrží více blesk ve svých ručkách, ale sype dolů krásné růže, tomu dobrému lidu moravskému, který Jemu a Jeho Nejsvětější Máteři zůstává stále věren a pravou ručku vztahuje, jakoby každého jednotlivce chtěl obejmouti kolem krku a jemu polibek míru, lásky a pokoje vtisknouti. Kačenka nemůže ani oči svých od zjevu odvrátiti. Však co to? Pod obrazem Neposkvrněné Panny slyší zavznívati svůj hrací strojek tak něžně jako doma a strojek hrá »Máti Páně přesvatá, bez poskvrny počatá« a tisíce zde zhromážděného lidu doprovázejí jej a pějí svým čistým hlasem »Máti Páně přesvatá«. Kačenka nevěří svému zraku a sluchu, ohlíží se kolem, však koho spatří? V pozadí blíže sakristie stojí její muž, stojí jako mramorová socha, jeho srdcem nehne tato zbožnost lidu moravského, rozhlédá se, pohlíží na Matku Páně, ale srdce jeho zůstává tvrdé; Kačenka vidouc to, spíná ruce své k Matce přesvaté a ústa její šepotají tichou modlitbu za jeho obrácení, modlitbu plnou důvěry a jest si jista svého vyslyšení. Strojek dohrál, lid přestal zpívat. Však opět sám od sebe zavznívá a hraje píseň druhou: »Tisíckrát pozdravujem Tebe, o Matičko Krista Ježíše« a opět z tisíců hrdel zavznívá »Tisíckrát pozdravujem Tebe«. A ejhle! Zázrak! Milost Boží dotkla se srdce Záhorského; on padá na kolena a slzy jako velké perly kanou mu po tváři na jeho upracované ruce. Chce pěti s lidem, ale nemůže, vše již dávno zapomněl. Píseň skončila, strojek dohrál, u sakristie zavzní zvonek a kněz jde na kazatelnu. (Dokončení.)

Ve stínu Hostýna.

Poutní píseň. (Viz I. ročník 12.)

Nápěv od K. Eichlera,

Tam kde z temných hor str-mí nad ob - zor Hostýn svatý a kde šeptá bor



kouzlo svých dum, moudrým nebesům, na nichž mráček bílých pluje tlum vstínu Hostýna má je otčina



radost má a touha je - di - lná.



Harmonisoval Frant. Musil.

Důležitost katechismu.

Víme sice ze života blahoslaveného Petra Kanisia, jak důležitým je katechismus. Neboť blahoslavený Kanisius hlavně katechismem čelil proti zmáhajícímu se protestantismu a katechesmimem mocnou hráz proti zhoubným proudům luteranismu deroncím se dále na jih. A šťastně je, jak nás učí dějiny, zarazil. Než nebude na škodu slyšeti o katechismu hlas zkušeného a starého vychovatele a učeného muže doby nynější. Je to c. k. školní rada, bývalý dlouholetý professor na ústavě pro vzdělání učitelek v Praze, vdp. Jos Šauer z Augenburku, jenž se dal, jak jsme v č. 9. tohoto ročníku se zmínili, v 68. roce svého věku vysvětliti a slavil 2. prosince 1906 svou primici v Hájk u Prahy.

Dotčený pán měl na Nový rok sv. požehnání v kapli mar. družiny mužů a jinochů v Praze, při čemž promluvil několik slov na povzbuzení. Slyšme však, co nám o tom praví jistý sodál jako očitý svědek.

Letošního roku na Nový rok, píše, čekala nás novinka. Oznámeno, že promluví tenkrát 62 léta starý novosvěcenec, c. k. školní rada p. Jos Šauer z Augenburku. Každý byl dychtiv. Po večerních nešporách v chrámu Páně sv. Ignáce valily se proudy zbožného lidu, aby přijaly sv. požehnání z rukou tohoto zbožného muže, o kterého se kde kdo zajímá, obzvláště mariánští sodálové. Jestli vdp. Šauer z Augenburku sám sodálem. Kolem 6. hodině byla naše družinová kaple nabita do posledního místa, a nelhu, pravím li, že nám bylo až úzko viděti množství lidí a příznivců pro nedostatek místa odcházeti. Kdo zná vdp. novosvěcence v krásných šedých vousích, oblíbí si ho i bez vousů. Výraz jeho milé tváře se nezměnil. Měl promluvu krátkou sice, ale krásnou a bylo viděti, že mluví bývalý učitel. Řečnil o ceně katechismu. Pravit a nabádal, aby ani dítky ani staří neodkládali katechismu, a že katechismus má býti v knihovničkách vždy na místě prvé. On prý ve mladších letech míval častěji různé pochybnosti, avšak vše zapudil a potlačil studováním této knížky. Zakončil vzýváním nejsvětější Trojice, děkuje jí za dar milosti, že několik dnů před svou smrtí smí Bohu jako kněz sloužiti.

Slova učinila hluboký dojem na přítomné a jsme ubezpečeni, že padla na půdu velice úrodnou a že přinesou mnohé dobré ovoce.

Sociální úvahy.

Pro svobodné dívky a rodiče píše V. Zá h o r s k ý.

Pokračování.

V další stati sociálních úvah dospěli jsme k velmi důležitému bodu sociální otázky, a sice ku kuchařství a hospodyňství. Jest žádoucí, abych ct čtenářky „Hlasů Svatohostýn.“ již předem požádal, aby úvahy tyto četly s rezervou dobré nálady, neboť nerad bych s nimi přišel do konfliktu. Myslím však, že sl. redakce nebude proti tomu, — když zaslouží ať dostane také Záhorský pořádnou lekci.

VI.

Ku špatnému znamení naší doby náleží bez odporu zanedbávání soukromého hospodářství, na čemž v minulém 19. století a to hlavně v chudších třídách bylo hřešeno daleko více, nežli ve století 18. Nynější 20. století musí tu zjednatí důkladnou nápravu.

V uplynulé době ustavičně se pomyšlelo jen na to, jak zvýšiti výdělek, a tak se děje bohužel namnoze doposud.

Ale jak se zvýšeným výdělkem hospodařit, o to se nestaral skoro nikdo.

Žena dělníková byla z rodinného hospodářství vyrvána, od nejútlejšího mládí chodily (a dosud chodí) dívky do továrny a podržely zvyk tento i jako vdané ženy. Tím sice také žena spolu vydělává, ale jisto jest, že výdělku ne — užitečně se užívá. Nechť nemyslí nikdo, že těmito řádky chceme vyhnati ženu ze závodů obchodních a

průmyslových do kuchyně, ale předce cílem nejvroucenějšího přání zdá se nám býti, aby žena opět vedení domácnosti, což na ni čeká a což za ni nikdo neudělá, skutečně se naučila. Výpočty ješt' dokázáno, jak velké obnosy bezúčelnou volbou a přípravou pokrmů se ztrácí, ba dospělo se ku číslicím přímo závratným — strašným. Do milionů ano do miliard jde tato ztráta národního kapitálu, nehledě ku škodě na zdraví následkem nepřirozené přípravy pokrmů. A na základě těchto věcných a vážných úvah počalo před nedávnem v Německu systematické hnutí pro kočující kursy kuchařské — hospodyňské a ješt' věru zjevem nad míru potěšitelným, že i u nás na Moravě uslechtilá snaha po vzdělání našich dívek roste a mimo značnou návštěvu účelných ústavů, jež vzdělání toto chovankám svým zabezpečují i kuchařskohospodyňské kursy se pořádají, jako v poslední době v Rožnově pod Radhoštěm se stalo.

Důstp. Ant. Zámečník, farář, napsal před nedávnem důležitou stať v „Selských Hlasech“, ve které vybízí, aby rolnictvo působilo k tomu, by naši poslanci z lidu se zasadili o zavedení vyučování kuchařství v theorii i v praxi při školách národních. Týž velmi případně pojednává o tom, jak často se stává, že se mnozí mladí lidé z lásky berou, ale za týden je bitva za bitvou — neboť mladá hospodyňka neumí nic kloudného uvařit ani upect, tím méně ví, jak ovoce, kterého má v zahradě hojnost, v domácnosti zužitkovat. Dále upozorňuje, jak by to bylo výhodným, kdyby se dívky naučily ovoce sušit, zavařovat, připravovat z něho zdravé nápoje, čímž by mnoho dobrého učiněno bylo pro náš venkovský lid, který doposud spokojí se s bramborem a souchotinářskou kávou, ale zapomíná na to, že na př. zelenina i ovoce má v sobě ty samé živící látky jako na př. maso, chléb atd. Maso je dnes vlastně základem panského oběda, ale kdyby širší známost byla o tom, jak upravit zeleninu jako příbor, nebylo by třeba tolik masa a to zejména ku večerům, vždyť za dnešních drahotných poměrů ani není možno v chudých a prostředních rodinách jídel masitých si dopřát. Zavařenin ovocných spatřiti dnes u lidu obecného málo kde a předce je to dle nejnovějších zkušeností velmi jednoduché a laciné. Doposud se myslelo, že je jen lahůdka pro pány. A nepřeháníme, tvrdíme-li, že ovoce tak či onak čerstvé nebo zavařené, požívané ku tvoření zdravé krve nejvíce prospívá. Západní kraje Evropy jsou v tom ohledu daleko v předu, neboť tam ovoce jako na př. ve Francii užívá se skoro denně. Nu a dovede-li hospodyňka nebo případně dceruška, za krátko přistrojiti chutný a laciný oběd, když zastane svou matku při kuchyni neb když tato onemocní, a zužitkuje v domácnosti ovoce neb zeleninu na rozmanitý způsob, pak mnohý otec neb manžel ušetří ročně slušných pár zlatých, ano desítek, a naše dívky budou hledány jako dobré české kuchařky a hospodyně.

(Pokračování.)

Z květeny hostýnské.

Píše Fr. Gogela.

Pokračování.

Sléz okrouhlolistý (*Malva rotundifolia* H.) ješt' položena a rozvětvená bylina, má listy okrouhle srdčité, mělce laločnaté, vroubkovaně pilovité; květ ješt' o 5 hluboce vykrojených bledě růžových plátcích; plodům říkají někde »patáčky«. Sléz roste na návších a při zdech, listy jeho jsou zlíznaté a užívají se v domácím lékařství. Na Hostýně vyskytuje se v klášterní zahradě.

Bez černý (*Sambucus nigra* L.) roste jako strom neb i keř, jehož vstřícné rozkladité větve naplněny jsou bílou dřevinou; má listy speřené a květy ve plochých latách, žlutavobílé, silně páchnoucí, plody černé, kulaté; květům i plodům říká lid »kozičky«. V domácím lékařství se bezu hojně užívá; zelené částky ženou na stolic a užívají se od vodnatelnosti; květy bílé obalují se těstem a smaží se; sušené dávají odvar, jehož se užívá od kašle, chrapotu a podobných neduhů prsních. Z bezinek zralých vaří se povidla. Všem, kdož mnoho sedí, radí Kneip pít zavařeninu bezinek s cukrem nebo medem rozmíchanou ve skle-

nici vody; bezinky sušené pomáhají od průjmu; zevně se jich užívá na teplé obklady; pytlíky z bezového květu a jiných bylin se přikládají na opuchliny. Drůbeží však jsou prý bezinky jedem! Presl nřše, že staří Slované měli strom ten za posvátný a že odtud snad pochodí, že v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku není na venkově obydlí, aby podle něho nebylo bezu, který obyčej zachoval se i v zemích, kdežto řeč slovanská vyhubena. U nás roste bez černý netoliko při obydlích, nýbrž i daleko od příbytků lidských, v horách v údolích hlubokých i v polohách vyšších; též na temeni hostýnském.

Červen.

Chlupáček (*Hieracium pilosella* L.) jest rostlina s listy vejčitými až kopinatými, které jsou na lici trávově zelené, na rubu šedě neb běloplstnaté; květní stvoly s jedním, zřídka dvěma úbory bleděžlutými; roste všude u cest, na suchých lukách, mezích a stráních. Užívalo se ho od žloutenek; ovčím škodí, poněvadž jim působí zácpu.

Myší ouško (*H. auricula* L.) podobá se předešlému, jest však drobnější; má listy jazykovité, sivozelené a stvol na konci 2—6úborný s květy žlutými menšími jako u předešlého; roste na podobných místech, ale více na místech hlinitých a vlhkých.

Jestřábník vysoký (*H. praealtum* K.) jest značně vyšší s mnohými úbory velikosti jako u předešlého a roste na suchých hlinitých stráních, lukách a pod.

Jestřábník zední (*H. murorum* L.) jest rostlina statná, mající listy vejčité, ke spodu zaokrouhlené až srdčité a více méně zubaté; lodyha jest bezlistá, nebo s jedním, zřídka dvěma lístky, s květenstvím obyčejně mnohoúborným; květy jsou zlatožluté; roste všude na půdách lesních. J. lesní (*H. vulgatum* Fr.) velikostí podobá se předešlému, má listy prodlouženější a lodyhu dvou až čtyřlístou; roste po lesích a počíná asi o 14 dní později kvésti než j. zední.

Pampeliška srstnatá (*Leontodon hispidus* L.) má listy v rozetce, chobotnatě zubaté nebo protisečné, lodyhu jednoduchou, jednoúbornou, květ žlutý, roste velmi hojně na lukách a stráních a barví svým květem celé plochy.

Škarda ozimá (*Crepis biennis* L.) vzrůstem a květy podobá se statným jestřábníkům, list má tvar jako u smetanky a chmýří po odkvětu jest čistě bílé; roste na mezích a lukách raději suchých nebo mírně vlhkých. Škarda bahenní (*Cr. paludosa* M.) podobá se předešlé, bývá poněkud slabší a roste jen na půdách mokrých po lesních lukách a v bačinách lesních; začíná kvésti o něco později. Obě jsou užitečné rostliny luční.

Kozí brada východní (*Tragopogon orientalis* L.) jest rostlina rozvětvená s listy ze spodu bifidatého dlouze zakončitými a značnými květy žlutými, které se odpoledne zavírají; obsahuje v sobě bílou, mléčnatou šťávu a roste na lukách; za mlada dá se připravit jako chřest.

Peháč potoční (*Cirsium rivulare* Lk.) má listy peřenodílné nebo zubaté a hlavy květní nachové; roste velmi hojně zvláště na podhorních lukách vlhkých a u potůčků lesních a z daleka svou barvou se oznamuje; lidu je znám pode jménem »štěrbák«.

Ostružinník řasnatý (*Rubus plicatus* W.) jest ostnitý keř s obloučnatými pruty, pětičetnými listy a květy bílými neb narůžovělými; plody jsou tak zv. černé maliny čili ostružiny; roste hojně na pokrajích lesních v sečích a po stráních a z jeho plodů dá se vyráběti ocet, víno a kořalka.

Sv. František Xav., apoštol Indie a Japonska.

Zčeštil B. V. — (Ku 400 leté památce jeho narození).

(Pokračování).

Haké důvody to byly udává v jiném dopise na Šimona Rodrigueza: »Všichni moji přátelé trnou zděšením, že se odvažují podniknouti tak dlouhou a nebezpečnou cestu. Já se své strany děším se nad jich malou vírou. Je pravda, že bouře těchto moří jsou nejhorší, jak si jen možno mysleti. Ale Bůh je Pánem a mistrem též zde. Vládne mořem od Číny do Japonska. Větry jsou hrozné, úskalí četná. Ale větry a úskalí nic nemohou bez připuštění Božího. Jedině, co mi nahání strachu, je myšlénka, že Bůh mne trestá, že jsem nedbalým v jeho službě a ukázal jsem se nepotřebným mezi pohany, kteří ho neznají, v rozšíření známosti jména Kristova. To jediné mne naplňuje starostí. Ale nebezpečí a námah, o nichž moji přátelé mluví, se nebojím. Znáám jedinou toliko bázeň, bázeň před Bohem. I kdyby moc tvorů byla sebe větší, přece nemůže překročit hranice, jež jim Bůh položil.«

Co František myslel a cítil, prozrazuje nám ve svém psaní na svého starého přítele na Sorboně 15 ledna 1544, kde praví:

»Kolik lidí je zbaveno milosti víry, poněvadž není mužů, kteří by se zaměstnávali se svatým dílem, hlásati víru v Krista. Často mi přichází myšlénka, že bych měl jíti na university evropské, obzvláště do Paříže, do Sorbony. (Nejprve slul tak konvikt, t. j. bytní budova pro universitní professory a 15 chudých universitních studentů, později byl to název celé fakulty bohoslovecké. Pozn. spisovatelova) a tam jako člověk smysly pominutý silným domlouvati mužům, bohatým na vědění, ale chudým v touze, vědění toho dobře využítkovati, jak mnoho duší jich vinou pozbude věčné blaženosti a spěje do věčné záhuby. Tito výteční mužové oddávají se sice s celou duší vědě. Kdyby zrovna tak věnovali se úvaze jaký jednou počet od nich bude za jejich vlohy vyžadovati Bůh, nepochybuji nikterak, že by se mnozí z nich, úvahou jsouce otřesení, věnovali duchovním cvičbám, aby vůli božské velebnosti vyzpytovali. Tisíckráte by raději svůj život zařídili dle božské vůle, než aby osobních náklonností následovali. Řekli by bez rozpaků: Pane, tu jsem, co chceš ode mne, abych konal? Pošli mě, kam chceš a jest-li je to prospěšné i k Indům.«

Sv. František líčil v těchto professorech vysokých škol sama sebe, jak on byl myslel a cítil, pokud jej toliko ideál vysoké školy poutal. Sv. František totiž byl po nějaký čas také professorem vysokých škol pařížských. O překypující útěse, již zakusil později, oddav se s rekovnou myslí apoštolskému povolání, nevěděl tehdy ještě nic:

Mluví-li o Indii, mohu jenom mluvit o útěchách, jež Bůh udílí těm, kteří se obrácení pohanů věnují. Jsou to tak velké radosti, že se může říci: Je-li něco na světě, co zasluhuje jméno radost, jsou to tyto útěchy... O kéž by ti, kteří se věnují vědě, alespoň takovou práci si dali, by těchto radostí nabyli, jako se namáhají ve dne a v noci o dosažení vědomostí! A kéž by zádostiučinění, jež jim vědění skytá, více hledali ve schopnosti, aby svým spoluobratřím sprostředkovali onu vědu, bez níž poznání Boha a jeho sv. služby je nepřístupno. Pak by pocítili mnohem čistější radost; a před okamžikem, v němž Kristus k nim bude mluvit: Vydej počet ze svého vládařství, nepotřebovali by se strachovati.

Jako žák sv. Ignáce ustanovil se Xaverius, jak tu praví, více než kdo jiný, aby opuštěným bratřím poznání toho zprostředkoval, jímž slujeme dítkami Božími a jsme. Kráčí-li apoštol po indické půdě rozžhavené paprsky slunečními, aniž by použil úlev, jichž si nyní i nejchudší missionář může dopřáti, je to obětavý duch posílen ve dnech přípravy, jenž jej povznáší a osvěžuje. Svě-

tuje-li se o několik let později neznámému, Ta-funem (vichrem) rozkácenému moři mezi Japonskem a Singapore, aby se po něm k docela cizímu národu dostal, je to důvěra v Boha nabytá ve škole velikého mistra, jež mu umožňuje bouřím s veselou tváří hleděti vstříc. A vytrvá-li u vrat Číny, opuštěn od celého světa, se železnou trpělivostí, je to síla ducha, nabytá kdysi v duchovních cvičeních na hoře mučed. u Paříže, jež se shasínajícího oka umírajícího apoštola ještě jako světlý paprsek vyráží, aby věrozvěstům cestu do Číny osvětlil.

Tato zaujatost pro apoštolské povolání ovládá tak dokonale myšlení a city světcovy, že veškeré námahy a strasti nepovažuje za nic.

»Můj vlas sešedivěl,« píše 29. ledna 1552, »ale nikdy jsem se necítil tak čerstvým a svěžím jako nyní. Tak posilňující je ovoce útechy, jehož při práci se nám dostává, abychom poznání pravdy rozumnému a po pravdě dychtícímu národu zprostředkovali.«

Této neunavné činnosti použila prozřetelnost, aby světovému apoštolátu církve otevřela brány východoasijského světa.

Než uvažujete toliko stravující oheň jeho horlivosti pro získání duší a v před spějící, na žádné nebezpečí se neohlížející působnost, neposuzovali bychom duchovní velikost apoštolovu spravedlivě. Co nás při jeho činnosti poutá, není jen rekovný duch obětavosti, neznající pro svou osobu žádného ohledu, nýbrž prozíravý ohled, jenž na všechny strany se rozhlíží a do všech jednotlivostí díla vniká. Uprostřed chvatu a hledání, zachoval svatý František největší klid a rozvahu, jako vypočítavý a všechny okolnosti uvažující organizátor, jako opatrný a obezřetný správce, zkrátka jako ideál horlivosti pro čest a slávu Boží, jež se dává vésti v pravém slova smyslu opatrností apoštolskou. Vznešený obraz, v němž nám svatý Ignác ideál správce prodchnutého světlem nadpřirozeným staví před oči, uskutečňuje se u Františka docela živě. S Bohem žije v nejužším spojení sílou modlitby, zachovává všude onu velikost a onu statečnost, bez níž nelze ve službě Boží nic velikého podniknouti, a ještě méně s vytrvalostí provést. V tomto přátelství s Bohem je tak utvrzen, že žádná změna osudu jej nepřekvapila. Mysleme jen na sklamání, jenž zažil po návštěvě Miaka, po nadlidské takofka námaze, a na odpor jenž mu bylo při odjezdu z Malakka do Číny překonat. Ale jako se František nedal strhnouti výsledkem, tak se nedal odstrašiti okamžikovým nezdarem.

Jsa úplným pánem svých niterných dojmů, nedal se nikdy unést při svých starostech k nepředloženému výroku anebo výbuchu náruživosti oproti oněm, s nimiž mu bylo jednat a jichž chování ho neuspokojovalo. Vždy hledá u jiných nejšlechetnější úmysly, ježto se sám jimi dává vésti. A celá umožňující a vzrušující správa, abychom užili slov jeho duchovního učitele Ignáce, je ozářena »leskem lásky a pokory, jež jej činí milým Bohu a lidem«. Pln dobroty obysypává svoje spolupracovníky celou láskou svého velkého, nezištného srdce. Uloží-li jim těžkou práci, snaží se ji usnadnit svou velikou láskou. Krásně jeví se na př. tato pozornost, an pro svého věrného spolupracovníka Enrique Enriqueza »muže velké cnosti«, jak do Říma píše, »jenž ode všech křesťanů jsa v lásce a vážnosti pracuje v Cap Comorinu, si vyprošuje psaníčko jako znamení pozornosti: »Povzbudte ho, prosím Vás, několika řádky tohoto dobrého, pracovitého a užitečného druha, jenž nese břímě dne a horka.«

Taký je sv. František jako zakladatel a zafizovatel východoasijské misie. Než v nezkaleném obcování s Bohem, jemuž obětoval svůj celý život, proměnily se jeho velké přirozené vlohy ducha a srdce v nadpřirozeného genia sv. t. c. e. Jednoduchá postava věrozvěstova vyniká v této nadpřirozené velikosti daleko nad tvůrce moci portugalské od Poy až k Makau. Smělost a odhodlanost Almeidy, moudrost a statečnost Alburquerquea, nadšenost a vytrvalost Maskarenthy a Sousy stupňují se ve sv. Františku v heroismus horoucí lásky k Bohu

a bližnímu. Kdežto světová moc portugalská, již jmenovaní mužové na půdě východoasijské založili, brzo vzala za své a dá se poznati ještě dle zřícenin zbylých na malabarském pobřeží a tahnoucích se až ku Číně, svítí nám v působnosti, ku které František byl povolán, missie božská Kristem církví svěšená ve své nehynoucí kráse. Apoštol započal nejprve svou působnost na půdě, již portugalský podnikavý duch zřízením obchodních středišť byl připravil. Kdyby byl sv. František jiného neučinil nic, než že byl všude, kde Portugalci založili osady, kázáním katechésemi, udělováním svátostí a skutky lásky křesťanský život povznést se snažil, byl by si už získal nepomíjitelnou zásluhu o postavení křesťanství v Asii. Neboť jestliže církev za nynější doby je duchovní mocí ve východoasijském životě národů, spočívá to především na životě křesťanském, jež byl František v portugalské koloniální moci povzněl a upevnil. Jak špatně to vypadalo, líčí nám Xaverius sám ukazujíc nám obraz koloniálního reka, jenž jde do Indie, jen aby se obohatil. Dne 27. ledna 1545 píše svému příteli Kopriguezovi: »Zde se tak stalo zvykem činiti vše, co se nikterak nesluší, že se o to nikdo nestará. Všichni kráčejí cestou »beru, bereš«. A já obdivuji důmyslnost, s jakou dovedou ti, kdož sem od vás přicházejí, toto slovo »beru, bereš« novými časy, způsoby a přívlastky obohatiti.«

Zde dal se apoštol s horlivostí do díla. A skutečně křesťanský život, jenž přes veškerou zkaženost počal zkvetati, proměnil střediska života koloniálního v tolikéž střediska života církevního. Jen trosky dávno zašlé slávy vidí unes naše oko. Ale v těchto troskách samých je cosi, čím se portugalské kolonie před nejmodernějšími, nejskvělejšími podniky kolonizačními vyznamenávají — Velkolepý je zajisté pohled na Honkong, Šanghai, Bombay a Kalkuttu; vše, čím Evropa a Amerika se ve svých výmoženostech hmotného a technického pokroku honosí, ukazuje se nám tu ve skvelem, v pravdě obrovském obraze. Není to však křesťanský kulturní svět, jenž se nám staví před oči. To, v čem niterná velikost západu spočívá, ustupuje vůči hmotnému rozmachu do pozadí. Vidíme sice krásné, ano velkolepé kostely a církevní ústavy. Ale jako náboženská moc, jako hybné středisko života duchovního křesťanství mizí docela. V očích oněch mohutných lavů světa indického a čínského, hrnoucích se sem, aby se západem navázaly hospodářské styky, křesťanství jako moc nikterak se nejeví. Docela jinak to bylo v Goe, Basseinu, Malakce anebo v Makan. Už z daleka ohlašovaly se příchozímu tyto staré osady jako sídla křesťanská. I ve svých zříceninách jeví jakousi velkolepost. Zde, kde se soustřeďoval obchodní styk mezi východem a západem, zaujímal křesťanství před pohany totéž postavení jako v životě národů západních.

A na rozkvětu tohoto křesťanského života má apoštol Indie největší zásluhu. Práce kněze udělujícího sv. svátosti, katechety vyučujícího chudé a malé, kazatele povzbuzujícího lid k obnovení života, tato prostá práce, v níž Xaverius chtěl býti toliko nástrojem vrchního pastýře, stala se zřídlem, z něhož se křesťanský život do rozkvétajícího koloniálního života rozléval. Byl to tekoucí živý zdroj, který rozvoj křesťanství zúrodnovoval a doposud zrůdňuje. Čím by bylo nyní křesťanství v nesmírné Indii, kdyby nebylo tenkrát oněch středisek čilého života náboženského? Teprve odtud započalo rozšiřovati se křesťanství mezi národy pohanskými.

Podati obraz činnosti sv. Františka v pohanské Indii, znamená tolik, jako doprovázeti apoštola od místa k místu a pomocí dopisů neumornou práci krok za krokem sledovati. Kde všechny námahy dosud byly marné, počíná s jeho vystoupením hojně osení evangelia na východním a západním břehu Indie se ujímati. Už 28. října 1542 píše z Tutikerimu:

»Množství těch, kteří se v zemi, kde se právě nalézám, k víře Krista Pána obracejí, je tak velké, že mě často ruka bolí od udílení křestu a že už nemohu

mluviti, an jsem tolikráte v jejich řeči »větším v Boha,« přikázání Boží a jiné modlitby opakoval a jim v jich řeči mateřské vysvětloval, co to znamená býti křesťanem a přijíti do nebe anebo do pekla

Během šesti let bylo pole misijní činnosti na indické půdě a kde Portugalsko svou moc založilo, tak dobře uspořádáno, že se mohlo státi východiskem činnosti další, celou východní Asii v sebe pojímající. (Pokračování.)

Zprávy se Sv. Hostýna.

Poděkování za vyslyšení. Jistá osoba C. H. trpěla zánětem očí. I obrátila se v důvěře k Maria Panně Svatohost. a umyla se vodou z posvátného pramene. A hle, byla vyslyšena! — J. Ž z L. píše, že jeho syn byl postižen hroznou nemocí. Léčivým způsobem nemohlo se pomoci. Konečně jej odporučili pod ochranu P. Marie Svatohost. a syn ozdravěl. — A. S. z M. nás prosí, abychom uveřejnili její dík nejbláh. Rodičce Svatohost., sv. Antonínu Pad. a sv. Vendelínu za vyslyšení prosby v jisté záležitosti. — J. H. z T. vzdává díky Matce Boží Svatohost. a sv. Josefu za vyslyšení v bolestech. — Mnohá poděkování nalézají se také v »Selce« příloze Sel. Hlasů.

Svátek svatých tří Králů. Ač bylo počasí nepříznivé a sněhu na některých místech přes 1 m. vysoko, přece zavítalo tohoto dne dosti lidí na Sv. Hostýn, pozdravit Matku Boží vítěznou. Snad je také přivábily jesličky, jež částečnou záměnou figurek nabyly nové tvářnosti. Že však jesličky velice se zamlouvaly a dojemně na srdce věřících působily, bylo viděti z toho, že poutníci dlouho a dlouho po službách Božích ve zbožné sebranosti před jesličkami stáli. — A věru, koho by nedojaly nábožné tváře králů, zhotovených dle popisu ctihodného Bedy ze VIII. století, kteří buď klečí anebo stojí před jeslemi přinášejíce své dary? Také různé idyllické skupiny, ač i jinak poutají, přispívají ku povznesení nábožného ducha. —

Počasí na Sv. Hostýně. O svátcích vánočních a novém roce byly velké sněhové vánice. — Výška sněhu dosáhla skoro $\frac{3}{4}$ m. V závějích ovšem měřilo se sněhu daleko přes 1 m. Nejchladnějším dnem v prosinci byl 31. prosince. Toho dne byla průměrná teplota 12.5° C. Vítr byl na konci prosince a na začátku ledna většinou jižní. Dne 9 ledna počal se sníh potahovati hladkou, ledovou korou. Dne 22. ledna bylo 27° C zimy.

Poslanci za Sv. Hostýn. Sv. Hostýn patří do obce Chvalčova. Zastupují jej tudíž na zemském sněmu za IV. kurii rolník žeranovický Smýkal, poslanec katolické národní strany a za III. kurií dp. Fr. Valoušek.

Dary pro Sv. Hostýn. E. Z., Lh. u N. 50 kor. F. Č. ve Vídni 6 korun. Pan Lamb, Klabusay v Holešově 714 K 02 h jako pátou splátku na čistý výtěžek z prodeje obrazů P. M. Svatohostýnské. Nejmenovaná 5 K.

Sv. Cyrill a Methoděj na berlínské uni-

versitě. Prof. berlínské university Alexander Brückner zaujal zvláštní stanovisko oproti těmto našim věrověštům. V »Nár. Listech« dávají mu už na to patřičnou odpověď. — Než nedivme se mu. Jak se může světský profesor na německé vysoké škole ve středisku protestantismu rozehrávat pro slovanské, české katolické šíitele evangelia, o nichž ani čeští socialisté nechťejí mnoho vědět!

Z církve a světa.

Morava. Vldp. farář Fr. Weber, ryt. Bcž. hrobu, slavil dne 31. prosince 80leté narozeniny. Jako říšský a zemský poslanec získal si velikých zásluh o církev a vlast. Z té příčiny jmenovalo jej přes 60 obcí a spolků čestným občanem. Mnogaja ljeta! — Katolický poslanec Dr. Mor. Hruban vyznamenán pro své zásluhy ryt. křížem řádu sv. Řehoře. Blahopřejeme.

Čechy. Na Král. Vinohradech (Praha) je, jak už známo z našeho listu, dívčí české gymnasium, vedené řeholnicemi. Ježto každý počátek je těžký, není divu, že i tam mají různé obtíže. Proto s radostí uveřejňujeme tento naši redakci zasláný dopis: Katolické dívčí gymnasium na Král. Vinohradech nalézající se ve správě Školských sester řádu sv. Františka, jest první ústav toho druhu na světě. Již z této nahodilé příčiny měli by je všichni katolíci horlivě a upřímně podporovati: Gymnasium v rukou našich řeholních sester ručí za to, že nevezme dívka zákazu na víře a mravech, že se tedy studium prosbou na veledůstojné kněžstvo i zámožné laiky, kteří by zakládáním nadací snadno gymnasiu prospěti mohli, aniž by sebe, své příbuzenstvo, jemuž posloužiti chtějí, své humanitní snahy poškodili. Jest mnoho nadaných dívek z dobrých katolických rodin, jimž hmotné poměry nedovolují vzdělati se v katolické učitelky-professorky-řečnice. Pomozme jim my — prospějeme církvi — prospějeme vlasti — prospějeme sobě. I sebe nepatrnější příspěvek peněžitý bude jim vítanou podporou. Hmotné výhody, které gymnasium dívkám poskytuje, uvádí do podrobná leták téhož ústavu, na nějž odkazujeme. Pro dívky vzdálené je zřízen v domě pensionát. Veškerý příspěvky i dotazy ochotně přijímá »Představenstvo českého dívčího gymnasia na Král. Vinohradech«, Korunní tř. č. 4.

Rakusy. Dne 1. prosince přijata nová volební oprava 194 hlasy proti 63. Volby snad budou ještě před květnem. — Ve Vídni konal se soud s jistou židovkou Riehlovou, v němž vyšlo na jevo, do jakých rukou často přicházejí ve městech venkovské dívky a jak nelidsky a otrocky se s nimi zachází. Proto dívky pozor, musíte-li na službu do velkoměst. Nevěřte každému nahodilému člověku a použijte dobrodiní spolku »Nádražní missie«.

Německo. Dle něm. novin musí každý sociální demokrat platit týdně na účely strany tři až více procent svého výdělku. Tím se sebere 10 milionů marek. Z toho dostanou: 50 vůdců I. třídy po 10.000 mar.; 300 vůdců II. třídy po 5000 mar.; 500 agitátorů po 3000 mar. (Ale proč nejsou stejně placeni, jak to má být dle soc. dem. zásady?) poslanci soc. dem. 120.000 mar.; noviny soc. dem. 1.800.000 mar. Celkem 9 mil. marek. Jeden milion zbývá na nepředvídané výdaje. Dělníci sami nemají z ohromné sumy užítku ani za haléř. Musí asi počkat, až nastane dělení statků nesocialistických kapitalistů.

Italie. V italské sněmovně vyjádřil se ministr kultu, že vláda všem náboženstvím zabezpečuje co největší svobodu, zvláště pak náboženství katolickému, jež je náboženstvím státním a k němuž se hlásí většina italského lidu. — Jistý chemik Ciaccio, soc. demokrat, chtěl přirozeným způsobem napodobiti zázrak sv. Januaria, jehožto sedlá krev uzavřená v láhvi, jakmile přijde na blízko hlavy, započne vřít a se prouditi; než nezdařilo se mu to.

Rusko Ruští katolíci smějí nyní při bohoslužbě v kostele užívat i řeči ruské. Doposud směli se v kostele modlit a zpívat jen polsky.

Francie. Ač jsou stížnosti na vraždychtivost a nemravnost mládeže, že si nevěrecká škola neví rady, přece vláda v pronásledování katolíků pokračuje. Biskupové jsou vypuzeni z residencí a faráři z far. Přes 30.000 chrámů

vláda si přivlastnila jako majetek. Poslední byla i lurská jeskyně a chrám sekvestrovány. Kněží jsou pokutováni, že slouží bez ohlášení mši sv. a četníci a policisté zbaveni služeb, že ve sloužení mše sv. nevidí nic zlého a tomu nezabraňují. 126 starostů bylo zbaveno úřadu, že dali do škol pověsiti kříž. Nápis na penězích (20 fr.): »Bůh chrání Francii« zaměněn nápisem novým: volnost, rovnost, bratrství. Jen aby zase Pána Boha nehledali, jak už se to jednou stalo! — Socialistický ministr Viviani se pojednou vyslovil pro soukromý majetek, ale ovšem nepřiznává právo to církvi.

Amerika. Američtí biskupové darovali palác pro papežské legaty ve Washingtonu. Palác nalézá se v nejkrásnější části města a stál 60.000 dol. — Protestovali také proti pronásledování katol. církve ve Francii.

Redakci zasláno:

Malby v dřevní basilice sv. Klimenta. Jos. Wilpert (přel. vdp. Fr. Snopek). Kniha krásná, zajímavá a ctitelům Cyrillo-methodějským velice vítána. Temné Stíny od Fr. Bukovce. Doporučujeme.

Listárna.

Mat. Piller, obchodník, Krásonice. Je předplaceno. Díky za přání. — Jos. Starůška, V. Vr. Časopis náš stojí pouze 70 hal. ročně. — Mr. J. Karlik, Amerika. Vše bylo v pořádku! — Vldp. J. Novotný, Amerika. Těší nás, že uznáváte náš list za dobrý jak pro lid, tak i pro inteligenci. Díky za námahu a přízeň. Pozdravy jsme P. Malému atd. vyřídili. — Dp. V. K. v N. Tázete se, zda vskutku španělský originál P. Gonzaleza o sv. Ignáci nevyšel? I ano. Už přede dvěma léty r. 1904 v Madridě u Lopeza del Horno. Až přijdete k nám, ukážeme Vám jej. Není žádné tajemství. — M. S. v B. Děkuje za zprávy hlavně o cti. Sředovi.

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem**. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Kněžské oděvy, kleriky a taláry zhotovuje akad. krejčí **Valentín Polách** v **Bystřici pod Hostýnem, Hostýnská ulice.**



Rukopisy a dopisy zasílány nám
budě na Sv. Hostýn, p. Bystřice.

12. číslo 1. března 1907.

Vydávají a vedou členové řádu
Tovar. Ježíšova na Sv. Hostýně.

Dvě matičky.

Dvě matičky mé srdce v lásce skrývá,
jim patří tichá jeho svatyně,
ta jedna v chudé chatce sama bývá
a druhá na svatém je Hostýně.

A pro obě mé srdce stejně tluče,
je v životě chci stejně míti rád,
té jedné často klesám do náruče,
tu druhou v srdci smím jen milovat.

Jim věrným chci být v každé žití chvíl
a vděčnosti chci pěstít líbý květ,
jak dětem přikazuje to Bůh milý,
by štěstím pravým zazářil jim svět.

A když té jedné líce navždy zblednou
a na hřbitov ten poklad zanesou,
já těšiti se budu s matkou jednou,
jí žalovat zas budu bídu svou.

K ní volat budu vroucně, bez ustání,
by matička ta dobrá z Hostýna,
až smrt se dotkne mojich bledých skrání
nás oba uvítala u Syna!

Rud. Stupavský.

Hrací obraz P. Marie Hostýnské.

Sepsal Z. od M. B.

VI.

Kačenka procitla. Neví zda sní, či bdí, zda všechno pouhý sen neb skutečnost; a zvonek zní dál a dál a ona jej tak dobře slyší. Ale není to již více ten hlas zvonku v chrámu Páně Svatohostýnském; na blízkém chrámu Páně se zvoní k ranní modlitbě, k pozdravení andělskému; a Kačenka vstává z postele a padá na kolena před svým obrazem Svatohostýnským a vysílá své modlitby k té, kterou ještě stále má před očima, tak živou a krásnou a milostiplnou Matičku Hostýnskou, jak ji ve snu viděla.

Skončivši modlitbu nepozoruje ve svém zanícení, že Záhorský ještě spí, a natáhne strojek — a opět ten sám hlas a ta samá píseň, jak to slyšela v chrámě Hostýnském. Však dlouho neměla požívat té dětinne radosti a brzy se přesvědčila, že skutečně vše byl jen pouhý sen.

Josef vyrušen ze spánku hracím strojkem, neví co se to děje? Odkud přišla tahle muzika do jeho domu? A ta jemu nepovědomá píseň? Laje ženě, a vyhrožuje, že ji to vše vyhodí na ulici. Nemoha více usnouti, vstal a spěchá k místu, odkudž zaznívala hudba. K svému překvapení zpozoruje, že hrací strojek jest nenápadně vsazen do obrazu hostýnského. Tu teprv si vzpoměl na ony dva obrazy, jež včera došly. Spěchá k svému obrazu představujícímu Husa, hledá podobný strojek ale marně; strojek nebylo.

Tu teprv bylo opět dopuštění Boží Láteřil, nadával každému kdo mu jen na mysl přišel. Na prvním místě to byli opět papeženci, pak jeho žena, dodavatel obrazů, Vetchý, jemuž na vzdor obrazy objednal, čehož teď přec jen zase litoval, neb se bál, že bude vždy vyrušován ze spánku. Div byl, že skutečně na obraz nesáhl a jej nepoškodil.

Dobře ještě, že Kačenka v kuchyni se zabývala přípravou snídaně a všeho toho láteření jen málo zaslechla. Tiše modlila se za svého muže.

Nežli ještě byla snídane uvařena, již ležel na stole napsaný dopis na dodavatele obrazů, kterýž byl pln urážek a hříchů proti 8. Božímu přikázání. Doslovně ti ho milý čtenáři nechci sdělovati, ale kratinký obsah byl asi tento: Záhorský vinil dodavatele z podvodu, že zaslal obrazy v téže ceně, ale jen jeden s hudebním strojkem. O tom ovšem neměl ani tušení, že si Kačenka na strojek doplatila ze svých peněz. Pak, že byla zásilka nesprávná neb nežádal obrazy s muzikou, poněvadž pro ten skřipot nemůže spáti. Že mu oba obrazy zašle nazpět neb že je roztluče atd.

Již druhého dne dostal odpověď od dopravní obrazů. Listem mu bylo vše vyloženo, jak se věc přihodila a obrazy, že byly dle objednávek dodány. Pak byl upozorněn, by si podobných výlevů svého srdce ušetřil, neboť by mu z toho mohla vzejít nepříjemná věc, která by se před soudem pro něj nepříznivě skončila. Obrazy že nazpět nepřijme, poněvadž byly dle objednávek správně dodány; k tomu ale že nemá co namítati, chce-li si je roztlouci.

Záhorský přečte list, byl jako by ho horkou vodou polil. Teď byl přesvědčen, že vlastně jeho Kačenka tak všechno navlékla. Ba musel se tomu i trochu zasmát. A Kačenka vidouc, že je dobře naladěna, slíbila mu, že nebude více hráti, když bude ještě spát a že ani tenkrát neměla v úmyslu jej tím probudit. K čemuž Záhorský dodal, že si vymínjuje by strojek hrál jednou »Hostýnu« a podruhé jeho »Husovi«. Ale hracímu stroji poručit nemohl; ten hrál a opěvoval vždy jen Rodičku Boží svou písní »Máti Páně přesvatá« a »Tisíckrát pozdravujem Tebe«.

Toto poslední vše se událo právě koncem měsíce listopadu. Záhorská celý den myslela na svůj překrásný sen o pouti na sv. Hostýn a stále ještě viděla Matičku Boží se usmívající a jako by jí to nechtělo ani z mysli. Ale vždyť tam spatřila též obrácení svého manžela Josefa. A tu se jí zdálo, jako by ji P. Marie znovu vybízela, by se za něj modlila tak, jak to učinila na sv. Hostýně. A modlila se. Bylo 9 dní před svátkem Nep. Početí P. M. Kačenka si umínila, že bude konat devítidenní pobožnost ku cti Nep. Početí P. M. a ku konci pobožnosti že přijme sv. Svátosti. Skutečně dnes započala.

Záhorský jako vždy tak i teď zastavoval se u »Svornosti« na trochu posily po práci. Bylo mu však příliš nápadné, že Vetchého tam více nespátřil ač dříve byl skoro denním hostem. Nemohl uhodnouti, co toho bylo příčinou. Já ti to ale, milý čtenáři, řeknu: Vetchého začala více těšiti hudba na obraze P. M. nežli hostinec u »Svornosti« a z toho se též radoval, že jeho malý Jaroslávek úplně pookřál. S ním se těšil a jemu hrával na hrací strojek. Ba umínil si, že za to, co nosil ku »Svornosti«, si časem pořídí větší hrací stroj. Co tomu ale řeknou soudruzi u »Svornosti«, pomyslí si. A soudruzi mlčeli. Věděli dobře, že až se každý vybouří a z týdenních příspěvků jejich pokladnu naplní

zanechá všeho a přijde k rozumu a pak přijdou opět noví a budou nějaký čas opět bouřit a pokladnu plnit a tak to půjde dále.

Byla právě sobota. Po výplatě sešli se opět soudruzi u »Svornosti«, měli dnes nějakou poradú. Posilnivše se, přistoupili k rokování. Ačkoliv vždy hleděli se dobře snášeti, přec dnes se jim to jaksi nechtělo zdařit. Když pak Záhorský povstal, aby též jednou řeč držel, tu bylo na něj z více úst pokřikováno by mlčel a smáli se mu, že jej žena brzy dostala pod pantofel a udělá z něho takového růženečkáře jako je sama. Ba bylo mu i vytýkáno že sv. obrazy krásí svůj pokoj. Záhorský se ospravedlňoval, jak jen mohl, pravě, že on si objednal obraz Husův a o to že se nestará, co jeho žena kupuje pro sebe. Ale vše nic nepomohlo. Záhorský ke slovu nepřišel. Bouře byla vždy větší a větší až konečně všichni se v hostinci u »Svornosti« notně poprali a každý nějakou tu bouli si odnášel domu.

Dnes dřívě nežli bylo zvykem, přišel domu Záhorský. Kačence to bylo milé, neboť chtěla dřívě si ulehnutí, by mohla ráno časně vstáti, jelikož chtěla přistoupiti k sv. Svátostem.

Toho večera pozorovala na muži nápadnou zamlklost, ale obávala se, jeho se na něco tázati. Po krátké večeři odebrali se k odpočinku. S odevzdaností a pevnou důvěrou v pomoc Blahoslavené Panny, že vyslyšena bude, tiše usnula. Ráno již dlouho, před zvoněním k pozdravení Andělskému, byla na nohou. Brzy byla přistrojena a kleknouc opět před obrazem Panny Marie Hostýnské, vroucně vysílá k ní své prosby za muže. V důvěře v jisté vyslyšení, radostí zářící, přistupuje ku hracímu strojeku a opět jej natahuje. Ubohá v radosti zapoměla, co slíbila svému manželci, že totiž nebude hráti, když on bude ještě spáti. Avšak strojek nehrál, hlavní kolečko bylo snad při natahnutí příliš upevněno. Kačenka nechtíc se déle zdržovati, nechala všeho a ubírala se do chrámu Páně. Záhorský ale již nespál a bedlivě svou Kačenku pozoroval. Viděl tu její radost a klid duševní, který se zračil na tváři její a porovnával s ní svoji nespokojenost a rozervanost duševní. »Co mám z celého svého se dření po celý týden?« tak tázal se sám u sebe a dlouho, dlouho o tom přemýšlel. A co tak leže v posteli uvažoval, obrátí svůj zrak k obrazu naproti visícímu. Vidí tu milou Matičku Hostýnskou, kam i on z mládí se svou matkou putovával, jak se i teď na něj líbezně usmívá. Při tomto uvažování, již dřívě natažený strojek povolil a opět ta krásná píseň »Máti Páně přesvatá« zaznívá a do písně té zavzní hlasy zvonů, zvoucích do chrámu Páně. Zdálo se, že i ty zvony přizvukují té milé hudbě; a ten malý kanárek, jak by tomu byl rozuměl, se rozšvitořil a spojil svůj milý hlásek se zvukem zvonů a zvukem bracího strojeku, chvále takto milou nebes Královnu. A co Záhorský? Vše to jím mocně hnulo. Nemůže odpírat milosti Boží. Jeho dobrá Kačenka, klečí před svátostánkem, a po přijetí Božského Spasitele, modlí se za něj, za toho, jenž povrhl Bohem, a za to našel jen peklo. A Bůh ji vyslyšel na přímlovu Panny Neposkvrněné. Právě tak, jak to viděla ve snu o pouti Hostýnské.

A doma strojek dohrál první píseň. Záhorský neobtěžuje si vstávati spoště, natahuje strojek a opět zavznívá píseň druhá »Tisíckrát pozdravujeme Tebe«, a zvony zvučí dále, a kanárek, jako by chtěl všechny překřičeti, naplná své hrdélko a zpívá více a více. Záhorský vším tím mocně dojat padá před obrazem Panny Marie na kolena a slzy lítosti a žalu tekou jemu po lících a skrápějí jeho upracované ruce; a opět vše tak, jak to dřívě Kačenka viděla ve svém krásném snu. Vyplakav se, vstává a pohlíží do průčelí na obraz Husův. Zadívá se na krátko, jako by přemýšlel a již sundává jej a místo něho větší obraz P. Marie Svatohostýnské.

Oblékl se do svátečních šatů, což jindy činíval až odpoledne očekávaje příchod Kačenky z chrámu Páně.

Představme si její překvapení, když vstoupila do pokoje. Obraz Husův v průčelí pokoje již ji více nevtál. Ale vidí na jeho místě obraz Panny Marie Host. Vše jí bylo hádankou. Ale když spatřila i Josefa již svátečně oděného a se usmívajícího, ó, tu pochopila. Padla na zem před obrazem Matky Páně a děkovala Pánu Bohu a P. Neposkvrněné za vyslyšení. Vedle ní klečí Záhorský s rukama sepnutýma, nemůže se modlit, ale v duchu praví: Matko Boží, oč se modlí má dobrá Kačenka, o to i já Tebe prosím. Kačenka radostí slzíc vstává a natahuje opět strojek, a tak krásně to z něho zaznívá: »Máti Páně přesvatá.«

Od té doby úplně jiný pořádek zavládl u Záhorských. Josef se štítil zlých kamarádů a nenavštěvoval více hostinec u »Svornosti«. Počal navštěvovati opět chrám Páně. Se svými vycházkami se velmi uskrovnil; nejčastěji si zašli k Věchému, kterýž svým časem si opatřil větší hrací stroj. Tak obě rodiny navzájem se milovaly a vespolek navštěvovaly. A kdybys byl milý čtenáři v neděli neb o svátku v B na ranních službách Božích, spatřil bys obě rodiny ve vroucí modlitbu pohroužené. A když tak za zimních dlouhých večerů se zase vespolek navštíví, tu Kačenka vždy vypráví svůj sen, jak putovala na sv. Hostýn, a neopomene žádného roku této pouti, jen že teď putuje i se Záhorským. Když pak poklekne před obrazem Panny Marie na posvátné hoře Hostýnské na kolena, tu vroucí díky vzdává za obrácení svého manžela k čemuž mnoho přispěl »Obraz P. Marie s muzikou«.

Sv. František Xav., apoštol Indie a Japonska.

Zčeštil B. V. — (Ku 400 leté památce jeho narození).

(Dokončení).

V okamžiku, kdy Xaverius činnost indického období končí, podává nám sám obraz toho, co byl v Indii docílil. Dne 14. ledna 1549 píše sv. Ignáci:

»Členové našeho Tovaryšstva žijí té doby na všech bodech Indie, kde jsou křesťané. Čtyři jsou na Molukkách, dva na Malakce, šest v Cap Comorinu, dva v Kochinu, dva v Basseinu, čtyři na ostrově Sokotra. Každé oddělení má svého představeného.«

Málo řádek! Ale v několika slovech podává nám sv. František velkou úlohu prozřetelnosti, kterou byl pro Indii vykonal. Jedna ruka to byla, jež řídila mohutně se rozvíjející ruch od ostrova Sokotry až k ostrovům Ternate a Timoru ve vzdálenosti čítající 5000 mořských mil.

Ze srdce budoucímu apoštolu mluvil jednou Petr Faber v Římě, když byl jménem svých spoludruhů odpověděl dopisem na otázku Diega de Porcas, zda by byli ochotni jíti na přání krále portugalského do Indie, řka: Pošle-li nás tam papež, kam vy nás voláte, s radostí půjdeme. Velká vzdálenost, jež nás od Indie dělí a obtíže, které řeč činí, nás nelekají. Poskytujte se nám hojná příležitost činiti, co se Kristu Pánu nejlépe líbí. Proste tedy pána žní, aby nás vyvolil za své posly, bychom slovo života hlásali.«

Faber se asi upamatoval na tato slova, když mu Šimon Redriguez po šesti letech první dopisy Františka Xav. z Indie poslal. Dne 22. října 1545 psal Šimon Rodriguez Fabrovi: »Právě jsme dostali dopisy Otce Františka. Všichni jsou jimi hluboce dojatí. Netřeba dlouhého domlouvání, aby se celá Coimbra přeložila do Indie.« Ušlechtilé city apoštolské horlivosti, jež byl první syn Ignácův, Faber, ve jménu všech v Římě pronesl, uskutečnil mezi tím největší syn Ignácův na východoasijské půdě.

Než nikde neukázal se (organisační) duch světcův v takovém lesku jako v dalekosáhlé obezřetnosti, již připravoval cestu křesťanství do Číny a Japonska.

Projdeme-li jeho psaní, kde nám František své úmysly a plány prozrazuje, jsme překvapeni dalekosáhlostí a velikostí pojmání, odhodlaností a rozvahy jeho ducha. Když se mu namane nová zpráva, snaží se zjednat si jistotu o možnosti apoštolského podniku. A s jakousi jistotou spočine jeho zrak na rozhodném místě.

Od roku 1546 vystupuje v jeho dopisech Čína. Od této chvíle nespustil ji s očí. Přičiňuje se nabýti jistých zpráv o náboženských a společenských poměrech zemí ještě dále ležících. Brzo na to dává už zprávu o objevu novém. Poprvé setkáváme se v jeho listech s Japonskem. A zvěsti o tomto dálném souostroví putají jej tak, že vždy více jeho plány počínají směřovati k Japonsku.

»Píše se mi, že se v této zemi otevře přístup pro rozšíření naší víry. Japonci jsou chytří, rozumní a velmi přístupní pro poučení, tak že doufám, že Bůh přes naše hříchy nás použije, abychom hodně dobrého pro mnohé Japonce a snad pro celý národ a jejich duše vykonali.«

Přece váhá dlouhou dobu, má-li se do Japonska pustiti.

»Od té doby, co jsem byl o Japonsku poučen, drahný čas jsem strávil přemýšlením, zda se to hodí, tam jít. Když mi však Bůh v mém nitru dal dobrotivě poznati, že mou cestu do Japonska pro svou sv. službu v zemi této si přeje, zdá se mi, že bych byl horší nevěrce, kdybych cestu tu pomenul.«

Byť i nebyl František prvním Evropanem, vstoupivším na japonskou půdu, sloužil to k jeho cti, že byl prvním, jenž západu vynikající vlohy japonského lidu odhalil. A Japonsko nemělo nikdy šlechetnějšího a nezištnějšího přítele jako nepatrného věrověsta, jenž 15. srpna 1549 v Kagošimě přistál. Stinné stránky, s nimiž se v životě tehdejších Japonců setkal, odporné obrazy pohanstva ve spojení s hrubou pověrou neodvrátily jeho oko nikterak od světlých stránek povahy lidu. Xaverius objevil v hloubi národa to nejkrásnější a nejlepší, co tento národ má. Objevil takofka srdce lidu samého, porozumění Japoncovo pro ideály vyššího života. »Tento národ je rozkoš mého srdce«, psal z Japonska do Říma. Z těchto slov nevyzírá jenom šlechetné nadšení věrověstovo. Oko Xaveriovo, vycvičeno ve styku s tolika národy, poznalo záhy vlastnosti v národě japonském, jež mu slibovaly velkou budoucnost a jako tušení ozvalo se v jeho duši, že národ tento je povolán, aby hrál mimořádnou úlohu ve vzájemném styku východu se západem.

Nebyla to prostá missijní práce, na níž se působnost apoštola omezila. Vele duch Františkův měl pro Japonsko plán jiný, jehož provedením by bylo Japonsko vývoj svůj o 300 let dříve započalo. Z Japonska obrátily se jeho zraky na vysoké školy evropské. Ve spojení duchovního života západní Evropy s východní Asíí viděl náboženské i mravní znovozrození Japonska. Prostředkem k tomu zdála se mu býti užší účast universit na díle. Už 14. ledna 1549 píše František sv. Ignáci: »Jakmile v Japonsku o všem osobně budu zpraven, budu psáti na universitu pařížskou, abych jejím prostřednictvím ostatní university Evropy o poměrech zpravil.«

Co však měl především na zřeteli, prozrazuje nám do, is, jež několik dní před odjezdem do Japonska psal:

»Dá-li Bůh, budu tento rok psáti obšírně o Japonsku a o všem, co se tam děje. Úmyslem naším jest, navštívit při příchodu do Japonska město a sídlo císařovo, abychom mu zvěstovali poselství, jež nám Kristus svěřil. Na blízku císařské residence prý se nacházejí velké školy. Ó, co věci budu vám moci odtud psáti, kolik podrobností vyličiti o zemi, obyvatelech, mravech, zvycích, bludech, v nichžto knihy jejich universit je udržují a o všem, co se na oněch školách děje.«

Co mu však při odjezdu do Japonska jen všeobecně a v nejistých rysech kmitalo před zraky, objasnilo se mu docela, když přišel do bližší známosti

s tamním životem duchovním. Listy, jež z Japonska do Evropy posílal, dávají svěectví, jak se namáhal, aby vniknul do sociálních a hospodářských poměrů, především aby se seznámil s náboženským a duchovním životem, by dle toho svou apoštolskou práci zařídil. A čím více se zaměstnával vědeckým životem národa, tím pozorněji sledoval zástupce samy tohoto života vědeckého a střediska vědy. Ideál, jenž dříve jej poutal na vysokých školách pařížských, věda totiž vstoupila do služby ideálu vyššího. Professor vysoké školy, jímž byl dříve František, stává se apoštolem národa probouzejícího se k novému životu v Kristu. Do japonských vysokých škol ho to táhne. Už ve svém prvním psaní vede nás do Miaka. Město toto, nyní Kioto zvané, bylo srdcem Japonska, odkud vycházely po tisíc let tepnové údery života národního, bylo klassickou půdou, kde se duchovní život lidu vyvíjel. A ještě dnes je Kioto se svými 947 chrámy městem nejsvětějším, náboženským střediskem země, buddhistické vědy. Xaverius píše 5 listopadu 1549:

»Vykládají nám divné věci o městě tomto, tak na př. že má více než 90 000 domů. Nachází se tam, jak se mi řeklo, velká universita. Čítá pět hlavních kollejí. Mluví se mimo to o 200 bydlíšťích Bonzů a jiných, kteří se nosí po mnišsku . . . Kromě university v Miaku je ještě pět jiných hlavních universit, čtyry z nich Coya, Negru, Fieson, Omi jsou na blízku Miaka. Každá prý má více než 3500 studentů. Pátá universita je daleko od Miaka vzdálena. Nazývá se Bantu. Je největší a nejdůležitější ze všech vysokých škol japonských. Tam jde více studentů nežli do kterékoli jiné vysoké školy . . . Vedle těchto hlavních universit je mnoho menších v říši roztroušeno.« Jak se zachvělo radostí při takových zprávách srdce starého universitního profesora! Viděl, jak široké a vděčné pole otevírá se vlivu křesťanské vědy!

»Jakmile se sám přesvědčím, co s v Japonsku dá dosáhnouti, nebude to státi mnoho námahy, ptáti na všechny hlavní university křesťanské. Na universitách těchto je ctnosti a učenosti dost, aby se velká zla vyhojila a nevědci se přivedli k poznání Tvůrce a Vykupitele. Budeme psáti doktorům university, jako by byli naši představení a otcové, a prosíme je by s námi jednali jako s posledními svými dítkami, poukážeme na ovoce, jež s jejich pomocí můžeme dosáti, aby buď sami přišli anebo jiné povzbudili, kteří by ochotně pro čest Boží a spásu duší pracovali.«

Od této chvíle jeho heslo zní: Na vysoké školy Japonska. V učené a vzdělané třídě lidu snažil se provést duchovní obrod Japonska. Tím, že křesťanská věda duchovní život lidu pronikla, mělo křesťanství samo státi se zdrojem nejvyššího rozumového a mravního pokroku. A kdo mohl býti národu s takovým nadáním při jeho duchovním probuzení jistějším vůdcem, jistějším hvězdou nežli hvězda křesťanství? Vřelými slovy líčí sv. František velké duševní schopnosti národa. A co zatím rozséval první zárodky nového života, hledal mezi svými dřívějšími kolegy v Sorboně zdatné síly pro uskutečnění myšlenky, jež mu pořád a pořád tanula na myli. Školou chtěl apoštol Japonska východní Asii získati pro Krista. Byl to nejvznešenější program, jenž pro duchovní obrození prastarého kulturního světa se dal vymysleti. Přijde jednou den, kdy tento program svému uskutečnění se přiblíží?

Čtyřstaletá památka dne, jenž východoasijskému světu prvního průkopníka za ideály křesťanství byl daroval, setkává se s událostmi, jež naše zraky více nežli kdy jindy k dalekému východu poutají. Nová doba vzniká v zemích východní Asie a na západě se 20té století ohlásilo jako století dálného východu. Mezi počátkem 16. a počátkem 20. století zavládá nepopíratelná podobnost. Ano je to více než podobnost. Niterná souvislost pojí ruch čelící k východu jak jednoho tak druhého století. Co se ukázalo na prahu 16. století v počátcích svého vývoje, je na prahu věku 20. už v rozhodném a snad konečném stadiu,

kdy východ novým duchem má býti proniknut. Vzájemné styky s východem ocitly se v okamžiku světodějného dosahu; až do nejtajnějších hlubin počíná touha po novotě a obnově východoasijský svět ovládati. Běh sám bude tu rychlejší, onde povlovnější. Ale žádná moc už jej nezadrží. Připravující se proměna povede k hospodářskému obnovení východu. Tak ku znovuzrození duchovnímu.

Jenom církev může ideál tento uskutečniti. Den 7. dubna 1506 daroval jí apoštola Indie a Japonska. Po 33. roku taktéž 7. dubna nastoupil apoštol svou cestu do Indie. Tak se staly narozeniny apoštola Indie a Japonska, narozeninami apoštolátu Indie a Japonska. Kéž by tato čtyřstaletá pomátka podobné apoštoly oněm zemím vzbudila. V programu, jejíž kdysi měl sv. František na mysli, je označena cesta, jak by se mohla i pro východoasijskou kulturu slova apoštola sv. Pavla osvědčiti: Kristus dnes a zítra, Kristu pro všechny věky.

Z květeny svatohostýnské.

Píše Fr. Gogela.

Pokračování.

Ostružník žlaznatý (*R. hirtus* W. K.) má pruty polehavé s hustými tenkými ostny, listy kožovité, plody dosti značné černé a lesklé; roste hojně v lesích horských a podhorních.

Vrbina hájní (*Lysimachia nemorum* L.) jest rostlina položená se vztýčenými koncem i větvemi, listy vejčitými a špičatými, květy drobné žluté, pěti-klané; roste na vlhkých půdách lesních, zvláště blízko potůčků.

Hořec tupolistý (*Gentiana obtusifolia* W.) jest rostlina jednoletá s lodyhou nahoře rozvětvenou, květonosnou; spodní listy kopistovité, tupé, horní špičaté, květy jako u některých našich zvonků a barvy lilákové s bílou trupkou; roste na horských a podhorních lukách. Čelakovský udává, že v Čechách roste velmi pořídku v Rudohoří a v Krkonoších; z našich Karpat jest znám z okolí hostýnského (Pardus nad Rusavou), jest velmi rozšířen v celém horsku raňochovském a zajisté dále na východ k Beskydům. Na Hostýně se vyskytuje »na pasekách«. Vlastním územím tohoto hořce jsou Alpy, v nichž i mnoho jiných druhů hořce, statných i drobounkých se vyskytuje, kvetoucích zvonky modrými, fialovými, řidčeji červenými a žlutými. »Hořce« slovou tyto rostliny, poněvadž jejich části, zvláště kořen obsahují hořké šťávy; z některých hořců připravují se léky, které prospívají žaludku a pomáhají od křečů, plynů a hlíst u dětí. V krajinách alpských připravují z hořce žlutého velmi silný a hořký likér, jehož užívají lovci při honech na kamzíky ku zahřátí a posilu.

Počátky června zakvítají šípkové čili plané růže, jichž jest převeliké množství odrůd; z nich uvádíme zde pouze horský druh s tmavěji nachovým květem a podlouhlými užšími plody na sehnutých stopkách, který roste v hořejším toku Říky u břehů; růže tato nápadná jest už i svým listem a zvláště že nemá zakřivených ostnů jako jiné šípky — jest to tudíž »růže bez trní«. Však i jiné druhy planých růží rostou na stráních hostýnských. Plody nazývá lid »šípinky«, a připravuje se z nich velmi chutná zavařenina na koláče nebo do koblihů; ze šípek vaří se také thé, které čistí ledviny a pomáhá prý od kamene; jáderka se praží a dávají se přísadou do kávy. Na šípky štěpuje se růže zahradní.

Mochna stříbrná (*Potentilla argentea* L.) má lodyhu vystoupavou, listy pětičetné s lístky klínovitě súženými, vespod běloplstňaté a drobné, žluté květy; roste na místech suchých, její nať a kořen svírá a proto se jich užívalo v lékařství.

(Pokračování.)

Zprávy se Sv. Hostýna.

Poděkování za vyslyšení. F. V. z K. nám píše: »Byla jsem povážlivě nemocnou. Léky málo prospívaly. V nesnazi té utekla jsem se v modlitbách k nejbliž. Rodiče Boží a prosila jsem ji za uzdravení, kterého se mi také brzy dostalo. Za tuto milost vzdávám nejhl. Panně nejpokornější dík. — Jistá osoba z T. děkuje Marii Panně a sv. Antonínu Pad. za vyslyšení své prosby.

Počasí na Sv. Hostýně. V první polovici února byla nejnižší teplota 9.8° C pod nulou. Sníh padal zřídka a málo. Několik dní svítilo i slunce.

Svatohostýnské museum na rozhledně. Svatohostýnské museum, ovšem velice malé, obohaceno bylo kamenným mlátem, jež na Sv. Hostýně našel a mu věnoval pan Ignác Vinkler z Bystřice.

Dar. P. L. Klabusay věnoval jako čistý výtěžek z obrazů Sv. Host. 639 K 20 h.

Zimní pout na sv. Valentina byla dosti navštívena.

Z církve a světa.

Morava. Msgre. Dr. A. C. Stojan stal se zemským poslancem. J. M. kníže-arcibiskup Dr. F. S. Bauer bude slaviti 15. srpna tohoto roku 25ti leté trvání svého biskupství.

Čechy. Nejdůst. p. biskup českobudějovický Dr. Martin Říha zemřel 7. února.

Německo. Při posledních volbách pohořeli důkladně sociální demokraté. Dostali toliko 43 hlasy. Centrum (katol.) má 108 hlasů, konser. ativci 59, nacion. liberálové 56, svobodomyšlná strana lidová 28, říšská strana 21, Po-

láci 20, hospodářské sdružení 15, svobodomyšlné sdružení 11, zemědělců 8, divocí 10, hanoverská strana 1, Dán 1.

Francie. Jistá osoba nám píše o Paříži: Na Boží hod vánoční lidé tu pracují na stavbách, uhlíři roznášejí uhlí atd. Svátky se odbývají v neděli; a tu na sv. Štěpána bylo mimo mne 11 osob v kostele. Dítka se vycouvávají bez náboženství. Sešla jsem se s děvčaty 12—13 letými, které na žádnou otázku z bible nedovedly mi dát odpověď. Jedna dospělá osoba služebná věděla jenom něco o Krstu Pánu. Tohoto měsíce poputuji do Lurd, jež vláda ještě nemohla zrušit, kdežto v okolí a jiných městech kněžím bylo platiti pokutu, že slouží mši sv. bez ohlášení.

Redakci zasláno:

O modlitbě prosebné. P. Frt. Žák J. J. Knížka velice časová, poučná, důkladná a doporučitelná obzvláště kazatelům. — Jakuba Demla Homilie. Studium. Stará Říše. Doporučujeme.

Listárna.

F. P. v Žiž. Ovšem dobře by to bylo, ale má to své obtíže. Ostatně se modlíme za dobrodince každý den.

Něco pro zasmání.

Pocestný zašel si do hrachu a pochutnával si na luskách. Pojednou zočí hlídače. I padne na zem a staví se mrtvým. Hlídač, jenž ho též zpozoroval, přijde a snaží se zloděje postavit na nohy. Vida, že to nikterak nejde, praví rozhněván: Ve jménu zákona zůstaneš tu ležeti, až se vrátím s policajtem, ty lumpe!

Svíce kostelní

pravé, voskové, přesně dle liturgických předpisů jakož i polovoskové a stearinové

vyrábí nejdokonaleji a doporučuje firma

V. ZBOŘIL A SYN,

první moravská továrna na voskové zboží a svíčky v **Bystřici pod Hostýnem**. — Firma tato počítá mezi své stálé odběratele přední kláštery, farní úřady, jakož i zemské ústavy říše Rakousko-Uherské. — Zásilky vyřizují se franko, obal se neúčtuje. — Ceny mírné.

Doporučujeme. (Redakce)

Kněžské oděvy, kleriky a taláry

zhotovuje akad. krejčí

Valentín Polách

v **Bystřici pod Hostýnem, Hostýnská ulice.**

OBSAH.

Básně:

	Strana
Ve stínu Hostýna. Stupavský	12
V létě na Sv. Hostýně. P. A. Spaldák T. J.	18
Jitro na Sv. Hostýně. Fr. H. Bukovec	26, 35
Věrověsti. Ludmila Jablonská	55
Sv. Hostýn. P. Fr. Žák T. J.	58
V zimě na Sv. Hostýně. P. Fr. Vídenský T. J.	73
Koleda. P. Fr. Žák T. J.	77
Na Velehrad. Al. Jemelka jun. T. J.	97

Články:

Dějiny Sv. Hostýna. P. Fr. Vídenský T. J.	1, 9, 17, 25, 34, 42, 49, 57, 65, 78, 92, 102
Podzemní Velehrad. P. L. Schmidt T. J.	3, 11, 18, 27
Matka Boží Hostýnská	4
Na srážné cestě. B. V.	5, 14, 21, 30, 38, 53, 61
O včelaření lidovém. Václav Záhorský	6, 13
Řemeslnické kapitoly. Václav Záhorský	6, 13, 28, 37, 45, 58
Z oboru hospodářského. P. Xaver Zimmerhackl T. J.	21
Vyslyšení	23
Úmrtí na Velehradě	33
Nový obraz na Sv. Hostýně	36
Z dojmů a úvah na Sv. Hostýně. A Bayer	44, 52
Valná hromada Matice Svatohostýnské	50
Maria, útěcha horníků. L. Havelka	58, 69
Dvoji bouře. C. Jež T. J.	59
Dík starého vojáka Matce Boží Svatohostýnské	60
Dojemný projev lásky k Sv. Hostýnu v Americe	67
O jméně Hostýn. R. Čechmánek	68
Panna Maria a Japonsko. P. X. Zimmerhackl T. J.	70
Vyslyšení	79
Moderní abecedník. P. F. X. Zimmerhackl T. J.	80, 93, 106
Jest Bůh? P. C. Jež T. J.	82
Potrestaný rouhač. V. Štastný	83
Sociální úvahy. V. Záhorský	84
† J. M. světící biskup msgr. Jan Weinlich	89
Chemický a bakteriolog. rozbor vody ml. pramene na Sv. Hostýně Fr. X. Z. T. J.	94, 104
Z mých dojmů na břehu adrijského moře. J. Zd.	97, 107
Jaký má býti katolický časopis. P. R. Rozkošný T. J.	99
Zázračný balsám. P. L. Škarek T. J.	108

Obrazy:

Nový obraz na Sv. Hostýně v kapli křížové cesty	37
Známý nejstarší obraz Svatohostýnský	52

Různé:

Noty k písni: »V stínu Hostýna«. Kroupa Fr.	86
Různé zprávy ze Sv. Hostýna a posv. Velehradu	8, 16, 24, 31, 39, 46, 55, 63, 73, 86, 99, 110
Z církve a světa	8, 16, 24, 32, 40, 48, 56, 64, 75, 87, 99, 111

